Guido da Verona

FEMEIA CE NU TREBUIE IUBITĂ

GUIDO DA VERONA

FEMEIA CE NU TREBUIE IUBITĂ

EDITURA „TAINA“ PRESS SRL
1992

PARTEA ÎNTÎI

I

Cît a trăit, Stefano del Ferrante n-a avut parte decît de nenorociri.

Tatăl și mama îi muriseră pe cînd era copil, în timpul unei molime care secerase multe vieți. O rudă îl adăpostise, ca să-l crească împreună cu copiii săi. Firește nu din milă, căci Stefano moștenise ceva avere, pe care, se înțelege, ruda i-o mîncă. Era om blînd și recunoscător, căruia nu-i plăcea să jignească pe nimeni și niciodată nu împingea lucrurile prea departe. Studiase cu greutate, dar studiase : era un om fără dorințe josnice, și fără ambiții mari, un om muncitor și modest. Și-a luat licența în chimie, ceea ce era egal cu a nu avea nici o ocupație ; începu să speculeze și pierdu, vru să facă comerț și nu reuși.

Spunea despre el însuși cu multă resemnare : „mi-au făcut o mare nedreptate cînd m-au silit să vin pe lume". În viața lui săracă a avut o singură bogăție, o dragoste, una din acele iubiri tenace și melancolice, care se aprind cîteodată în sufletele timide.

Alte femei nu cunoscuse înainte ; firește, în afară de cele întîlnite în casele „cu fete", în ajunul zilelor de sărbătoare. Avusese aventuri trecătoare cu cîteva servitoare, care împodobeau, cu sînii lor îmbelșugați, ferestrele subsolurilor, ori cîteva modiste vioaie, care merg înșirîndu-se pe străzi în serile de aprilie, cînd înfloresc teii.

Dar soarta, adică nenorocirea, l-a făcut să întîlnească într-o zi pe aceea care avea să izbucnească fulgerător, ca o mare impetuoasă, în inima lui liniștită ; și, cu hotărîrea pe care o iau întotdeauna timizii, Stefano del Ferrante a luat-o de soție.

Era siciliană și se numea Grazia ; culoarea, gustul, urmele pămîntului cald al Siciliei se întipăriseră în ea, în ochii ei vii, în feminitatea-i lascivă, în glasu-i tremurat, în spiritu-i vioi și nepotolit.

Era văduva unui arhitect, fără copii, fără nici o avere ; gura lumii nu era îngăduitoare cu ea : se spunea că-și petrecuse viața pe scenele teatrelor de varieteu, înainte de a se căsători ; că avusese un proces scandalos, dar care se terminase fără rezultat, ca mai toate procesele scandaloase pentru bunele moravuri ; că, în sfîrșit, fusese răpită și că unii nobili de acolo, din Sicilia, se certaseră pentru ea, cu bani și cu spade bine ascuțite.

Acești mîndri insulari sînt, printre noi, ultimii custozi ai frumoasei noastre tradiții cavalerești : știu să se bată și azi, cu demnitate, chiar pentru o femeie care nu merită.

Grazia era deci frumoasă, capricioasă, vioaie, iubea luxul, iluziile, aventurile de dragoste. S-a dat lui Stefano din seara cînd îi plăcuse și asta nu era greu ; iar Stefano o luase de soție în ziua cînd venise să-i spună că a rămas însărcinată.

În vremea aceea el era funcționar și-și cîștiga suficient pîinea zilnică ; în schimb Grazia nu avea nimic în afară de trupul ei de dansatoare, părul lucios și cîteva bijuterii de mică valoare ce-i rămăseseră din vremurile de aventuri.

Dar a avea lîngă ea pe cineva care să aibă grija pîinii zilnice, atunci cînd anii zboară, cînd gurile rele vorbesc și teama singurătății te cuprinde, toate acestea pot ușor convinge o femeie frumoasă să-și ia un bărbat, chiar fără însemnătate. De altfel Grazia nu era rea ; tînărul acela înalt, blond, cu ochii plini de resemnare, care o iubea cu o dragoste timidă, reușea cîteodată să nască în ea un fel de gingășie și milă totodată.

Numai că nu-i putea fi credincioasă cum nu fusese nimănui, niciodată. Era născută pentru plăcere, vroia să

se bucure, să se simtă dorită, să se lase posedată ; îi lipsea acea artă a refuzului care le face atît de prețioase pe unele femei altfel mediocre. Dar Stefano era dintre cei care nu cunosc curajul revoltei ; se resemnă la aceasta ca și la toate celelalte nenorociri ale vieții lui, închizîndu-și imensa-i nefericire într-un suspin ușor.

Se născură din această căsătorie patru copii. Că aceștia ar fi fost toți ai lui, Stefano n-ar fi putut jura, dar îi iubea pe toți cu aceeași dragoste, și îi botezase : Arrigo, Luisa, Paolo și Anna-Laura.

Între timp capriciile femeii, greutățile familiei, neplăcerile micului negoț, îl aduseră în scurtă vreme să nu mai aibă aproape nimic din micile lui economii ; așa că, pentru a mai răzbi în viață cu Grazia lui care făcea scandal în întreaga mahala și cu cei patru copii pe care îi născuse, coborî o altă treaptă, și se retrase să trăiască într-o mahala a orașului, își puse o firmă la stradă, și-și deschise o mică prăvălie.

Cum avea unele cunoștințe despre optică, făcu pe opticianul. Această muncă minuțioasă se potrivea naturii lui timide, și fiindcă ajunsese la hotarul vieții, îi părea, stînd aplecat deasupra lentilelor, că trăiește în sfîrșit liniștit.

Cu grija copiilor, cu vremea, chiar și soția lui se cuminți ; încet, încet, prin muncă și economie, mica prăvălie începu să prospere. Copiii creșteau frumoși și voinici ; glasurile lor, jocurile, umpleau casa de veselie ; și acest om care se născuse în belșug, purtînd un nume oarecum nobil, în starea aceea obscură, se simțea aproape fericit.

II

Într-o dimineață de mai, cînd străzile străluceau de soare, farmacistul Riotti, grăsun, cu o pereche de ochelari atîrnați pe nasu-i umflat, cu aerul unui chefliu, ieșise în pragul prăvăliei să-și aprindă pipa.

Aștepta vreun client matinal, ca să-i spună, între o limonadă cu magneziu și un praf de calomel, vreo frază

despre decadența artei italiene, sau despre medicină, politică sau literatură...

Riotti și del Ferrante aveau prăvăliile alăturate, iar ușile lor dinăuntru dădeau în aceeași curte ; în clipa aceea trecu pe acolo băiatul cel mare al opticianului, micul Arrigo, cu ghiozdanul sub braț, ducîndu-se la școală. Arrigo era un băiat cu adevărat de treabă ; era întotdeauna curat, învăța binișor și se arăta respectuos cu toți ; numai vanitatea lui copilărească și nemăsurată se trăda în toate faptele băiatului. La școală, de pildă, — o școală particulară condusă de un preot — el nu stătea de vorbă decît cu copiii din familiile aristocrate, și întors la tejgheaua părintelui îi numea cu titlurile lor de conți și marchizi, cu oarecare familiaritate, ca și cum ar fi fost amicul lor. Se rușina că trebuia să vină acasă pe jos, condus de o servitoare ciufulită, pe cînd pe ei îi așteptau trăsurile. Fusese prima greșeală în educația lui, aceea de a i se fi ales o școală nobilă. Dar bunul del Ferrante, în vestmîntul lui umil de tejghetar, nu putea să uite cu totul depărtatele lui origini și i se părea că acest prim născut era hărăzit unui alt destin. Micul Arrigo, se îngrijea peste măsură de propria-i persoană și de îmbrăcăminte ; se spilcuia, făcea mofturi pentru că vroia să îmbrace în zilele de lucru hainele noi, de duminică, și afecta prin toate gesturile pe marchizul imberb. Era de o inteligență vie, limpede, adaptabilă ; avea un spirit de observație și imitație cu adevărat surprinzătoare, spunea, cu aerul celui mai desăvîrșit cunoscător, despre un lucru sau despre altul : „Oh !.. nu e «chic»...". Învățase cîteva cuvinte franțuzești și le întrebuința cu multă satisfacție ; critica toaletele surioarelor, la școală numea „Miss" pe fata ciufulită care îi aducea gustarea și, pentru a nu mărturisi prietenilor lui nobili că e fiul unui optician, spunea despre tatăl lui, cu un aer serios : „E profesor de optică". Cu copiii din curtea lui nu se prea juca și vorbea despre ei cu o vădită antipatie.

Aceste apucături măguleau oarecum orgoliul părinților, cu deosebire al mamei, care rămase o femeie „de societate" și frivolă, cu toată vîrsta ei înaintată. Arrigo îi semăna uimitor. Avea ochii ei luminoși și gura delicată, accentul cald și gesturile repezi. Dar tatăl vroia

să facă din el avocat, căci pentru toate familiile burgheze a avea un fiu avocat înseamnă azi, ceea ce însemna altădată să aibă un fiu preot sau ofițer.

Farmacistul Riotti care nu era niciodată de părerea vecinului său, gîndea că del Ferrante greșește și obișnuia să spună că „profesionismul este cangrena statelor, apa moartă în care se înecă barca progresului omenesc".

Dacă ar fi avut un fiu, ar fi făcut din el un om de știință, sau un comerciant ; dar natura nu fusese generoasă cu el : în locul unui băiat, lăsase văduviei lui o fată frumoasă și grăsuță, pe care o botezase Eugenia. Riotti era totuși mîndru de această fiică ce avea aproape vîrsta lui Arrigo, și cînd stătea de vorbă cu vecinii, nu înceta să-i exagereze virtuțile.

Farmacistul era corpolent, și trăda, în felul lui de a se îmbrăca, oarecare pretenții. Gesturile lui deveneau unsuroase cu toți cei care erau mai presus de el și protectoare cu cei pe care îi credea mai prejos de măreața lui ființă.

Deși era omul cel mai liniștit din lume, Riotti nutrea o pasiune pentru crimele și sinuciderile din dragoste. Despre tot ce citea ziua în jurnal, se ducea să pălăvrăgească seara cu vecinul lui. La început, cînd Stefano del Ferrante își deschise prăvălia lîngă farmacia lui, domnul Riotti își ridicase nasul și începuse să privească pe furiș la vecin, „opticianul cu nevastă frumoasă", cum îl numea el cu oarecare răutate. Dar după ce băgase de seamă că Ferrante era mai ales un om asupra căruia își putea întinde spiritul lui de dominație, care-i era tacit recunoscut de toți negustorii din mahalaua aceea, Riotti sfîrși prin a-l simpatiza și-i deveni prieten. Se înțelege, prieten în felul lui ; ceea ce însemna să-și vîre nasul, chemat sau nechemat, în treburile celuilalt, să dea sfaturi, să critice, să dea sentințe, să facă pe cunoscătorul în toate, să fie curios, arogant, flecar și intrigant.

Stefano îl lăsa să vorbească. Smerit și resemnat ca întotdeauna, îngăduia ca un străin să se amestece în casa lui, să-i facă socoteala banilor, să-i vorbească de rău nevasta, să dea cîte o palmă după ceafă copiilor : și toate astea numai din dragoste pentru liniște. Dar Riotti, care era totuși un om de treabă, suferea lipsa familiei, se plic-

tisea, nu avea cum să-și manifeste natura tiranică și dominatoare. Astfel, încet încet, casa vecinului devenise a lui. Aproape în fiecare clipă intra la el, fie prin curte, fie prin față, cu un prilej oarecare. De cele mai multe ori copiii făceau prea mult zgomot ; îi chema înăuntru sau în cele din urmă se plîngea tatălui lor. Și știau bine că era deajuns ca el să spună un singur cuvînt !... Atunci căpăta un răspuns din partea doamnei Grazia, pe care Riotti o numea Malagrazia. La rîndul ei Grazia nu-l putea suferi.

În curte era întotdeauna vacarm. Un tîmplar ciocănea, un strungar, o mică tipografie cu mașini zgomotoase, un legător de cărți întotdeauna pe jumătate beat care, la o anumită oră, cînta cît îl ținea gura ; mai era și portăreasa forfotind veșnic cu mătura în mînă și strigînd cu glasul ei pițigăiat. Iar la primul etaj papagalul unei chiriașe bătrîne, un palavragiu fără milă, repeta toate zgomotele și fluiera toate cîntecele locatarilor... Și peste toate astea au mai venit și ștrengarii opticianului, care zbierau, aruncau cu pietre și se jucau de-a soldații. Trebuia să fi văzut pe Eugenia lui, ce fată cuminte !...

„O, Stefano, dacă ai ști măcar să-ți crești copiii ! Din cel mai mare are să iasă un pezevenghi, din ceilalți, trei ștrengari, trei desfrînați ; caracterul se cunoaște devreme. Pe lîngă asta ai prea mulți copii !... Patru copii, dragul meu, e un lux pe care și-l îngăduie numai domnii bogați. Nu mai socotim că doamna Grazia e în stare să-ți mai toarne încă o pereche ! E adevărat că și tu, sărmane, ești răspunzător pînă la un oarecare punct... N-aș pune mîna în foc nici măcar pentru primul !...“

III

Arrigo creștea frumos și delicat. Avea ochii mari, negri, cu sprîncenele foarte lungi și puțin arcuite, privirea îi era pătimașă și melancolică. Sub nasul ușor acvilin, gura tăiată de linii precise, contrasta cu blîndețea chipului. Părul închis cădea pe frunte în doi frumoși cîrlionți ; costumul lui de marinar nu avea nici o pată, ghetuțele lui nu erau niciodată murdare ; dacă-l

comparai cu ceilalți ai familiei, părea o odraslă dintr-un neam mai bun. Își asculta mama cu un fel de extaz, cînd cînta la chitară sau din gură ; uneori prefera să stea singur, taciturn și morocănos. Odată, de Crăciun, primi în dar o vioară, iar un bătrîn din curte îl învățță să cînte. Era supus, dar știa, în anumite, împrejurări să-și arate voința. Învățță cu sîrguință și la doisprezece ani îl dădură la gimnaziu ; crescu voinic, își schimbă înfățișarea feminină, care-l făcea să semene cu o domnișoară ; îi rămăseseră numai ochii mari, negri și pătrunzători, plini de o uimire iluminată. Vru să învețe muzica și tatăl lui îl satisfăcu. Scotea din coardele sonore pasiunea inconștientă și sălbatică, tot ce îi transmiseseră strămoșii lui.

Mama îl iubea, tatăl își pusese în el toate nădejdile. Dar pe la cincisprezece ani băiatul își schimbă caracterul. Începu să frecventeze cercurile de destrăbălați, făcea ochi dulci croitoreselor, începu să golească paharele, învățță să joace cărți, cunoscu bordelurile și viciile nocturne ; de școală nu se mai ținea. Patru sau cinci prieteni răi, o midinetă care i se dădu din dragoste, o strîngere caldă în brațele ei, puțin a trebuit ca să facă din acest copil un băiat de cea mai rea speță care, spilcuit și stilat, hoinărea pe trotuare, urmărea micile modiste în bîlciuri, frecventa biliardele clandestine și stătea de vorbă pe la colțurile cafenelelor.

Atunci, în casa opticianului începu războiul, un război dureros, tenace, răbdător, între tată și fiu.

Toate conspirau împotriva liniștii acestui om răbdător, care trebuia să încărunțească suferind, deși nu făcuse niciodată, nimănui, nici un rău. Arrigo începu să-și manifeste în casă voința. Venea acasă noaptea tîrziu, trîndăvea dimineața în pat, risipea uneori puținele lire care trebuiau să-i ajungă pentru o lună, apoi se dădea peste cap ca să facă rost de bani, ici și colo, prin orice mijloace.

Într-o zi îndrăzni chiar să fure un pumn de bani din casa tatălui, și cînd îl prinseră, începu să facă o gălăgie atît de îndrăcită, și să aducă motive puternice în propria-i apărare, încît nu lipsi mult ca să fie rugat s-o ia de la început.

Avea acum optsprezece ani împliniți. Începu să joace, nu atît din viciu cît din nevoie. Ce putea face el cu cele patru lire pe care i le dădea tatăl la fiecare sfîrșit de lună ? De ce n-ar fi încercat și el să cîștige ? Și a cîștiga însemna să-și cumpere o cutie cu țigări, un baston, un ac de cravată, să se îmbrace din cap pînă în picioare ca Giannotto Ferri, irezistibilul care, fără o lețcaie în buzunar, ducea o viață de prinț, bea șampanie în cabine separate, cînd cu o curtezană, cînd cu alta, și care jucînd pocker nu pierdea niciodată... Cu toate acestea se lăsa întreținut de femei.

A cîștiga !... Însemna să se ducă în fiecare seară la teatru cu un plastron alb, să alerge cu trăsura în oraș, să se ducă la tribună în zilele de curse, să mănînce la restaurant cînd ar fi dorit, și să pătrundă măcar o dată în casa Lilianei, cu un evantai din pene de struț, sau cu acel inel pe care „bătrînul" ei i-l promitea de atîtea luni și nu i-l mai dăruia !... Ce bună fată, Liliana ! Pe el nu-l costa nici un ban. Astfel își atinse marele vis al cuceritorilor adolescenți : să aibă amanta altuia, din dragoste. Liliana era o fată frumoasă, plinuță și cu suflet bun, care cîteodată prefera să se ducă la culcare la zece și singură, decît să caște la petrecerile nocturne pînă la trei dimineața. Avea ca unic păcat dragostea unui bărbat de patruzeci de ani, însurat, care se ducea s-o întîlnească de trei ori pe săptămînă, punctual ca un cronometru, și nu stătea mai mult de o oră. Nu-i dădea nici el prea mult, dar avea cel puțin dreptul să se laude că este întreținută și încă întreținuta unui industriaș. Arrigo se deprinsese lîngă trupul ei cald ; dacă ar fi avut bani i-ar fi dat ; ea știa, era convinsă și-l iubea cu această nădejde îndepărtată,

Dar lui Arrigo cărțile i se întorceau pe dos ca niciodată ; venea acasă în fiecare noapte fără nici un ban. Cînd toate celelalte mijloace erau secătuite nu-i rămînea decît să bată la ușa casei părintești.

Bunul Ferrante plătea, deși cu destulă greutate ; plăti întîia oară, a doua oară, a treia oară și așa mai departe, ca toți tații. Riotti îl sfătuia să țină pumnul închis și să uzeze de mijloace eroice. „De-ar fi al meu, l-aș trimite marinar. Cîțiva ani pe mare fac bine sănătății ; vede

lumea, se întoarce reîmprospătat... Eugenia e femeie, dar la prima boroboață am s-o închid într-o mînăstire. De fapt nu mă tem, la șaisprezece ani e cu sufletul curat, prescură binecuvîntată. Muncitoare, silitoare, cu licența școlii superioare, cu o diplomă de croitoreasă... Ce bună mamă are să fie !"

Ferrante înghițea în sec. Mai trecu un an și Liliana plecă în provincie cu un student bogat, iar Arrigo îi rămase dator cu vreo cincizeci de lire, pe care le împrumutase de la ea într-o zi de criză pecuniară.

Îi luă locul Mercedes, o cîntăreață de café-concert cu părul ca pana corbului, buzele arzătoare și pielea de culoarea pudrei de orez ; negrul, roșul și albul acela îi ședeau foarte bine.

Bruna Mercedes era o femeie elegantă ; pentru ea a trebuit să joace, să piardă și să cheltuiască mult. La sfîrșitul lunii, Arrigo trebui să mărturisească tatălui datoriile care formau o sumă rotundă. Acesta n-avea bani ; de unde să-i dea ? Arrigo însuși îi dădu un sfat.

— Cere-i lui Riotti, tot se amestecă el în treburile noastre, să fie cel puțin de folos.

Stefano își plecă iar capul, se duse la Riotti și îi făcu cererea.

Acesta izbucni în rîs. Adevărat ? Chiar el, Riotti, să scoată din buzunar o mie de lire pentru datoriile pușlamalei, acelui pierde-vară ? Și rîdea, rîdea. I se părea în adevăr de neînchipuit că putea să fie crezut în stare de atîta generozitate. Dobînzi ?... Dar n-a făcut niciodată pe cămătarul !

Totuși sfîrși prin a-i da banii. Căci ceea ce îl ispitea mai mult decît orice, era perspectiva de a putea, în sfîrșit, să intre în casa aceea ca un despot, ca un arbitru, ca un binefăcător. În sfîrșit ar fi vorbit între patru ochi, fără nici o reticență, cu pușlamaua aceea care nu asculta de nimeni.

Arrigo trebui însă să se supună tuturor constrîngerilor care i-au fost impuse. Trebui să plece să petreacă cu familia vreo douăzeci de zile în vilegiatură, unde opticianul obișnuia să-i trimită pe ai săi în fiecare an ; și imediat ce avea să se întoarcă în oraș trebuia să renunțe la viața destrăbălată, să accepte un serviciu oarecare,

găsit de tatăl lui, de prietenii tatălui lui sau de Riotti însuși.

Arrigo acceptă să-și țină cel puțin prima promisiune. Douăzeci de zile de călătorie, pe căldura de vară, îi-ar fi potolit nervii, sufletul și trupul, lăsîndu-l în sfîrșit să doarmă liniștit după atîtea nopți de veghe la jocul de cărți.

Apoi seara de pe un balcon semiobscur ar fi cîntat cu pasiune la vioară, gîndindu-se la gura dulce și roșie a brunei Mercedes.

IV

Doamna Grazia își făcea bagajele. Luiza, a doua născută, o fată de șaisprezece ani, cu înfățișarea aspră, dar cu trupul vioi, stătea la lumina lămpii și țesea în grabă, cu mîinile-i iuți, cu fața plecată și atentă într-un cerc de lumină. Părul, înodat cu simplitate, ca al unei guvernante, îi juca în jurul cefei, în jurul frunții, cu un fel de nepăsare ca și cum l-ar fi pieptănat astfel din obișnuință, fără să se privească în oglindă.

Era o fată așezată, căreia iarna îi plăceau cîntecele la gura sobei și șalurile de lînă, acul, ața și mașina de cusut ; stătea cu drag în bucătărie ca să vadă cum fierb oalele și știa cu un prematur instinct matern, să înfașe noii născuți cînd abia încep să țipe.

Paul, mai mic decît ea cu un an, era un copil cu un caracter concentrat, de natură sobră.

Ana-Laura, cea mai mică, avea atunci zece ani, pălăvrăgea neîntrerupt cu mama, și-și vîra năsucul obraznic unde nu-i fierbea oala.

În clipa aceea intră Riotti. Povesti despre o vecină care trimisese să cheme doctorul, fiind gata să nască și temîndu-se de o naștere grea.

— Ah, femeile din ziua de azi !... nu mai știu nici să nască ! Închipuiți-vă că soția mea, trei zile după Eugenia, era în picioare și dansa. Fiindcă e vorba de Eugenia aș avea o propunere... vă duceți la țară, iar aci murim de căldură. Aș vrea s-o luați cu voi pentru cîteva zile, dacă asta nu vă supără.

— Dar, — obiectă Stefano, — știi bine că nu vom avea loc.

— O, doamne, — făcu Riotti, — unde stau cinci, mai stă și al șaselea. Hai să vedem : Anetto poate să doarmă cu mama, și punînd încă un pat în camera Luizei, cred că totul se aranjează. Dar dacă e vorba de deranj — adăugă cu demnitate, — socoți că n-am spus nimic, și mulțumesc din tot sufletul !

— Pentru mine... — răspunse Stefano cu blîndețe, — eu tot rămîn aici. Trebuie să te înțelegi cu soția mea.

Doamna Grazia n-o plăcea pe fiica farmacistului, — grasă, fără viață, plictisitoare, și căreia i se învîrtea limba de șapte ori în gură înainte de a scoate o silabă. Riotti se zbîrli :

— Nu vreau să cer favoruri nimănui ! — zise oarecum misterios. — Dacă nu vreți să-mi luați copila cu voi, am alți zece prieteni care vor fi măguliți.

Stefano suferea de acea încăpățînare enervantă a tăcerii, care e mai rea decît un răspuns negativ. Riotti se învenină.

— La urma urmelor nu-i nimic ! — mugi el. — Recurgi la prieteni cînd ai nevoie, după aceea îi trimiți la dracu. Așa e lumea ; n-ai de ce să te miri ! Dar, ca să știți, nu înțelegeam să v-o arunc în spinare ; aș fi plătit partea mea, fiindcă țin mult să nu datorez nimănui nimic.

În cele din urmă se înțeleseră ca buni prieteni și Eugenia se duse la țară cu familia lui Ferrante, nu departe de oraș.

Fiica farmacistului avea o fire cu totul deosebită de aceea a tatălui, dar fizic îi semăna atît cît poate să semene o fată de douăzeci de ani cu un om de cincizeci și trei. Era de altfel bună și simplă ; avea părul castaniu închis, pieptănat cu o cărare la mijloc, ca doicile lombarde, dinții albi și puternici, mijlocul plin, membrele puțin cam lungi. Era în ea un amestec nelămurit : o țărăncuță frumoasă, o infirmieră harnică și o timidă elevă de pension. Vorbea puțin și rîdea mult ; avea o foame de lup pentru romanele de dragoste. De multă vreme în sufletul ei ascuns nutrea un sentiment pentru Arrigo : una din acele pasiuni dulci și liniștite care curg ca pîrî-

iașele fără să facă zgomot. Îl găsea foarte frumos, foarte elegant, și-l iubea mai ales pentru strengăriile lui.

Răspindea în jurul lui o atmosferă de viciu, care tulbură fecioarele. Auzise vorbindu-se de Mercedes, de faimoasa Mercedes, nume pe care surorile lui Arrigo îl rosteau cu oarecare rușine ; dar, pentru ea, omul care fusese amantul unei femei numai dantele, giuvaeruri și parfumuri, o șansonetistă, o „cocotă“ — cuvînt grozav, care o făcea să viseze ! — acel bărbat avea pentru ea, ca și eroii romanelor, ceva magic, un soi de frumusețe fatală care tulbura visurile curiozității ei feciorelnice.

Ea poate nu l-ar fi iubit deloc, dacă tatăl ei nu i-ar fi sugerat, cultivat și chiar impus această dragoste.

Farmacistul își vîrîse în cap să-și mărite fata cu fiul cel mare al opticianului, și nimic nu-l mai putea clinti de la acest gînd, nici măcar siguranța că și-ar nenoroci copila. Era unul dintre acei oameni încăpățînați, care îmbrățișează o idee fără să se gîndească prea mult.

Arrigo, în schimb, nici nu se uita la ea, ghicise pe departe, ca toți ai familiei, scopurile farmacistului ; dar vorbea rar cu fata și întotdeauna cu un aer de compătimire. Acum, ca să scape de plictiseala de la țară, începu să facă curte unei marchize care locuia într-o vilă din împrejurimi.

Odaia lui era alături de aceea în care dormea Eugenia și sora lui mai mare ; îi despărțea o ușă și se auzeau toate zgomotele.

Într-o seară, pe cînd stătea pe balcon fumînd, înainte de a se culca, și gîndindu-se cu tristă gelozie la Mercedes, văzu, întors cum era cu fața spre ușă, și cum nu era nici o lumină în camera lui, strecurîndu-se niște fâșii de lumină printre crăpăturile ușii și auzi zgomotul pe care îl făceau cele două fete dezbrăcîndu-se și flecărind.

În seara aceea caldă de vară sîngele îi fierbea de dorințe reținute, capul îi era înfierbîntat și greu. Niciodată ca în seara aceea nu respirase cu sufletul și cu simțurile mirosul trandafirilor, parfumul intens al ierburilor. Închipuirea i se exalta și vedea femeile pe care le sărutase în tulburătoarele-i visuri ale adolescenței, și grădina se prefăcu într-un pat dulce, adînc și moale deasupra căruia plutea ca un fior parfumul trandafirilor.

De după ușă auzise zgomotul apei vărsate într-un lighean. Intră în odaie puțin amețit ; auzi un zgomot de papuci, de rochie, sau i se părea numai... fu ispitit să privească și privi.

Sora lui se pieptăna înaintea oglinzii. Cealaltă, puțin aplecată deasupra ligheanului, își spăla mîinile. Erau pe jumătate goale amîndouă. Luiza, cu pieptul încă strîns și o fustă scurtă care-i descoperea pulpele, ținea brațele ridicate după ceafă răsucindu-și părul cu o mînă.

Niciodată sora lui nu-i păruse atît de atrăgătoare.

Pe cealaltă o vedea din plin, cu brațele rotunde, aproape cufundate în lighean. Nu avea pe ea decît cămașa de zi decoltată, ușoară,care prin lumină făcea să se întrevadă delicat profilul trupului îmbelșugat. Îi vedea sînul înflorit tremurînd ușor la orice mișcare a trupului, îi vedea sfîrcurile sînilor svîcnind, cînd se ridica, sub cămașa-i fină. Nu se gătiră mult ; cea dintîi, se duse spre pat și se vîrî sfioasă sub pătură. Eugenia începu să se învîrtească prin odaie ștergîndu-se. Pielea ei primea de la prosopul de in o culoare mai vie. Acum el o vedea toată în cămașa scurtă, care descoperea pulpele scunde și fluierele picioarelor. Fata lăsă să cadă o perdea, își întinse fusta pe speteaza unui scaun apoi își scoase pieptenele din cocul părului și pletele căzură de-a lungul spatelui, în dezordine. Atunci, își strînse tot părul într-un pumn, îl trecu pe un umăr, îl răsuci și legîndu-l la mijloc cu o panglică îi dădu drumul. Rîdea; era mulțumită că se simte liberă și răcorită.

Își luă cămasa de noapte de pe așternut și apropiindu-se de patul prietenei, o întinse peste trupul celei care dormea.

— Ți-e somn ?

Cealaltă deschise ochii și răspunse :

— Nu. Să stăm de vorbă dacă vrei.

Lenevos, Eugenia desfăcu nasturii care îi țineau cămașa pe umăr și, sprijinită pe marginea patului, o lăsă să-i cadă pînă la brîu. Trupul se arătă ca un porumb din foile lui. Își mîngîie ușor sînii, apoi îi strînse, ridicîndu-i, nu în palmele mîinilor, ci între brațe. Rîdea și-și privea prietena cu nerușinare.

— Sînt moi ?... — întrebă ea.

— Cam... — zise cealaltă. Și rîseră.

— Mi s-a spus că-i pot face să slăbească și să-i întăresc... sînt prea moi, ce-i drept.

— Da ?

— Pune mîna...

Ea își scoase mîna, pipăi parcă cu teamă, în grabă, unul și celălalt sfîrc, și apoi își retrase mîna ca arsă.

Atunci Eugenia desfăcu încet, încet, cămașa de noapte, și-o puse, și, se strecură în pat.

Se strînseră una lîngă alta sub cuvertură chicotind.

— Tu nu te-ai gîndit niciodată... ? — făcu Eugenia întrerupîndu-și vorba.

— La ce ?

— Că ar fi plăcut să ai un bărbat...

— Oh, da...

Curînd, fetele stinseră lumina.

V

Cînd a doua zi Arrigo o revăzu pe Eugenia, o învălui cu o privire liniștită, lascivă, de care fata se simți tulburată. El o revedea ca în noapte trecută, dreaptă și goală, strîngîndu-și cu brațele sînii plini. Fusese cuprins deodată de o dorință pe care nu și-o mai putea scoate din minte. Începu să-i facă curte, mîngîietor, îndrăzneț, luîndu-i cîteodată mîna, cînd o surprindea singură în odaie sau în grădină. Iar ea roșea, încerca să se apere, arzînd totuși de dorința ca el să îndrăznească mai mult. Toate romanele de dragoste citite cu atîta ardoare îi asaltau acum fantezia. Dorința ei potolită și pudică avea clipe de rătăcire. Odată, într-un colț ascuns, Arrigo o sărută ; era în sărutul lui atîta putere tulburătoare, că fata se simți copleșită. Vara se insinua în vinele ei ca un rău nelămurit. Acum îl urmărea, îl căuta, dorind ca el s-o observe, ca gura lui frumoasă să-i dea un sărut mai puternic, cel mai puternic sărut... simțea cum se naște păcatul în ea, cu o sfîrșire care era o moarte voluptoasă. Și începu de la micile nevinovății, cu cel care era un maestru liniștit și răbdător, un curtezan plin de îndrăzneală.

Cunoscură mirosul ierbii proaspete, boschetele, moliciunea țărmului rîului, și se plimbară sub soare pe drumul prăfuit care ducea în pădurea tăcută, apoi, într-o seară, el îi spuse pe scară :

— Vino la mine.

Ea aștepta ca prietena să adoarmă, ca clopotul să sune o oră înaintată a nopții, ca luna să lumineze alb odaia. Se întoarce, se răsuci în pat, voia, nu voia, înghețată, asudată, atentă, temătoare, întinsă ca o funie răsucită. Apoi coborî încet, tremurînd, cu picioarele goale... și se duse la el.

. . . . . .

— Ai să mă iei de nevastă ?

— Firește.

El avea buzele parfumate de alte sărutări, suave și sălbatice. Atunci ea îi vorbi de viitor, de o casă a lor, intimă și liniștită, de fidelitate, despre o dragoste fără sfîrșit. Iar sufletul lui cinic rîse, căci era dintre acei care rănesc fără să le pese.

În fiecare sîmbătă seara soseau Riotti și Ferantte și se întorceau cu primul tren de luni. Duminica petreceau, făceau excursii pe dealuri, iar seara se ascundeau în boschete și mîncau pepeni verzi.

Se dansa sub chioșcuri la muzica mandolinei. Riotti și doamna Grazia, într-o duminică seara, dansară o polcă împreună.

Paul se duse să vîneze greieri. Micuța Anna Laura strînse fructe în coșuri și se urcă pe măgărușul unui vecin, iar Stefano plăti cheltuielile, încovoiat toată săptămîna deasupra ochelarilor.

Grădina își deschidea toți trandafirii, apoi îi scutura petală cu petală ; duzii, de-a lungul drumurilor printre prăpăstii, începură să se înnegrească... iar Eugenia rămase însărcinată la sfîrșitul lunii.

În chioșcuri lumea dansa, dansa necontenit.

VI

Se întoarseră fiecare la prăvălia lui, la lentile și fiole ; fiecare la propriile obiceiuri zilnice. Afară ardea o toamnă mai roșie decît vara, dar nimeni nu se mai gîndea să se plîngă de căldură, căci trecuse vremea vilegiaturii. Singura care nu reușise să-și alunge căldura era sărmana Eugenia.

Însărcinată !... însărcinată !... Acest cuvînt obscur, funebru, se încolăcea în jurul ei ca o mulțime de șerpi, o mușca în pîntecele care-i părea că crește văzînd cu ochii, îi înclešta sînii dureroși cu răni, îi strîngea gîtlejul, dîndu-i o impresie înăbușitoare de greață, o trecea din creștet pînă-n tălpi un fior rece ca atingerea unei lame metalice. În jurul ei nu vedea decît clești și bisturiuri, valuri de sînge, bandaje, capete pleșuve și băloase de copii proaspăt născuți. Nu mai îndrăznea să privească în față pe nimeni, nici pe tatăl ei. I se părea că toți ar fi citit în ochii ei dilatați, taina-i maternă.

„Ai să mă iei ?“ — „Firește“. El spusese : „Firește“. Dar acum aproape nici n-o mai privea, se înăsprise, o tortura mai ales din ziua în care fata cuprinsă de groază îi mărturisise acel adevăr înspăimîntător.

— Nu mai e decît un mijloc... — încearcă ea să-i spună printre sughițuri și lacrimi.

— Care ?

— Să mărturisim tot și să ne căsătorim imediat.

— Așa crezi ?... — zise Arrigo cu asprime. — Vom vedea. — Și-i întoarse spatele.

„S-o iau de soție ? Dacă s-ar prăbuși lumea, poate.“

Își aprinse o țigară și se duse s-o întîlnească pe Mercedes. Ea trebuia să fi fost bine învățată în aceste lucruri.

Mercedes nu era singură. În camera ei se afla și gazda ei, bătrîna Gilda.

Mercedes, aproape goală, se așeză picior peste picior pe brațul fotoliului în care se afundă tînărul.

— Am făcut o prostie — spune el bătînd cu palma pe spatele gol ; — o prostie mare.

— Ce-ai făcut ?

— Cînd am fost la țară... — spuse el cu jumătate de glas ; — știi cum se întîmplă adesea la țară.

— Vorbește frumos, dar se cam laudă ! — întrerupse bătrîna.

— La dracu ! făcu Arrigo ridicîndu-se — am lăsat o fată însărcinată.

— Cum ? !... — exclamară amîndouă.

Dar bătrîna auzise atîtea în viața ei că nu se mai uimi.

— He !... zise ea, marfă de la țară, trebuie să fie un soi de nimfă, dintre acelea care se dau pe iarbă ca lăcustele.

— Da !... fata unui prieten al casei, preciză el.

— Așa, deci ! Fata unui prieten al casei ?... O domnișoară ! Și mi-o și spui !... Foarte bine ! Și de ce-mi mai scriai atîtea scrisori pline de minciuni ? Șarlatanule !

— Vezi ce face licheaua asta ? făcu Gilda.

Arrigo se deprinsese cu fraza bătrînei și nu se clinti. Ar fi dorit să-l ajute cel puțin cu un sfat, de aceea și venise. Încercă să o îmbuneze pe Mercedes, care se învîrtea amenințătoare prin odaie, azvîrlindu-și combinezonul și aruncînd tot ce-i cădea în mînă.

— Înțelege, a fost o glumă !...

— Ei, da, și acum ia-o de nevastă !

— Tocmai asta vrea și ea !

— Da ? Asta vrea ?...

— Dar cine e ? spune-mi repede ? Cîți ani are ? Cum se numește ? Ce face ? Unde stă ? Și apoi era fecioară ?

— Da, și încă ce fecioară !...

— Beh !... grohăi bătrîna incredulă.

— Dacă-ți spun...

— Da, voi credeți că le înțelegeți pe toate, voi bărbații...

Arrigo povesti istoria în grabă. Firește, nu voia s-o ia de nevastă, mai curînd ar fi sugrumat-o. „Dar într-un fel sau altul trebuie totuși să îndreptăm lucrurile. Dacă nu, își vîră coada tatăl, unul din acei părinți...“

După ce sfîrși, rămaseră puțină vreme tăcuți.

Mama Glida cugeta mîngîindu-și bărbia.

— Bine, zise ea. Cu o hîrtie de cinci sute cred că se va aranja.

— Cum ? întrebă Arrigo.

— Asta nu te privește pe tine ; sînt lucruri pe care le lămurim noi, femeile, între noi. Să vină aici fata și vom aranja noi totul.

— Aici ?

— Se înțelege. Anumite operații trebuie să le faci numai în casa ta, scumpule.

. .

Mai cu binele, mai cu răul, Arrigo o convinse pe Eugenia să se ducă la mama Gilda. Mercedes își punea odaia la dispoziție, dar nu voia să vină s-o vadă în față pe „nerușinata“ aceea.

Eugenia veni acolo de două ori, atît de palidă, atît de îngrozită, încît mama Glida trebui numaidecît să-i dea un tonic, spunîndu-i să se întoarcă a doua zi.

Arrigo nu se încrezu în ea și o întovărăși și a doua zi. Rămase s-o aștepte în stradă. O jumătate de oră mai tîrziu, Eugenia coborî palidă, clătinîndu-se.

El o întrebă :

— Ce e ?

Suferea, era prăbușită și nu-i răspunse. El făcu semn unei trăsuri să se apropie și o împinse înăuntru.

— Hai, spune... nu poți vorbi ?

Ea dădu din cap.

— Suferi ?

— Da, mult, — spuse ea sleită de puteri.

— Dar nu s-a sfîrșit ?

— S-a sfîrșit, dar...

— Ce ?

— O hemoragie, cred...

— Și nu încetează ?

— Nu. Și ce dureri, ah ce dureri !... Aș vrea să urlu...

Izbucni într-un potop de lacrimi, ascunzîndu-și fața la pieptul lui.

— Mi-e frică...

— Ai să vezi, n-o să fie nimic. Puțină răbdare : durerile vor trece.

Fiecare zguduire a trăsurii, îi smulgea un mic geamăt. Atunci o sărută.

Ajunși în apropierea casei lor comune, se despărțiră. Ea, tîrîndu-se cu greutate, intră în odaia ei dar neputînd să-și îndure durerile se vîrî în pat. El intră în casă așteptînd să se facă seară. O teamă nelămurită îi apăsa inima ;

trecu de vreo douăzeci de ori în curte ca să cerceteze de la fereastră în casa farmacistului.

Se făcuse tîrziu, săteau la masă și Arrigo nădăjduia că totul se va sfîrși cu bine, cînd deodată Riotti intră strigînd.

— Iute ! iute ! Doamna Grazia, te rog !... Eugenia, Eugenia...

— Ce e ? ce e ?

— Moare Eugenia ! ajutor !

Donna Grazzia alergă numaidecît, unii se strînseră în farmacie, alții pe scară, alții pătrunseră în odaie. Arrigo rămase afară în curte, palid ca moartea.

O găsiră pe Eugenia în pat, leșinată, cu așternutul dat la o parte, plin de sînge. Nu dădea semne de viață. Riotti se învîrtea ca un disperat.

— Ce-o fi ? Ce-o fi ?... S-a vîrît în pat fără să-mi spună nimic, salveaz-o, Donna Grazia, fă-o să-și revină cel puțin, să vorbească !

Și plîngea.

Veni doctorul, un prieten al lui Riotti. Îndepărtă pe toți de lîngă pat, se aplecă deasupra bolnavei, privi bine... apoi își roti ochii împrejur cu uimire.

— Ce e ? Ce s-a întîmplat — gemea tatăl. — Spune-mi dacă-i vreo nenorocire...

— Trimite-i pe toți de aici, — spuse doctorul laconic.

Familia Ferrente se retrase și închise ușa.

— Un avort, — răspunse medicul.

— Cum ? Ești nebun ?

— Hemoragie în urma unui avort provocat, — silabisi lămurit doctorul.

Riotti îl apucă pe doctor de umeri, îl zgudui, și-i strigă să plece, apoi începu să alerge prin cameră, lovindu-se de mobile.

Acum fata începea să-și miște ochii și încet, încet să-și revină ; valurile de sînge încetară. Dar aiura. Spunea multe lucruri neînțelese ; apoi un nume lămurit ; numele lui Arrigo. Îl strigă, și numele acela răsună în toate frazele delirului ei, acel nume care mărturisea marele ei păcat.

Dar cînd se duseră să-l caute, Arrigo dispăruse, fugise iar în curte vecinii șușoteau.

VII

Arrigo se făcu nevăzut vreo cincisprezece zile ; trăi în nesiguranță, ascuns cu puținii bani pe care-i avea în buzunar, și nimeni nu-l căută.

Eugenia rămase două săptămîni în pat ; nu mai era în pericol, dar era încă bolnavă. Isprava fu cunoscută curînd de amîndouă familiile, căci fata însăși o povestise printre suspine și lacrimi, fără să dea la o parte vreun amănunt și mai ales invocînd, în propria-i apărare, acea promisiune de căsătorie pe care și-au făcut-o reciproc. Riotti rămase deznădăjduit.

În odaia fetei nu mai intra. La început se gîndise s-o ucidă, s-o renege, s-o azvîrle în stradă ca pe o fată părăsită, dar nu făcu nimic și în sfîrșit se convinse că cel mai bun lucru ar fi să tacă, pentru a nu da prilej pălăvrăgelilor care se și auzeau în mahala. Întrebă doar pe Donna Grazia cum îi mai merge bolnavei. Nu mai îndrăznea să se mai arate în curte din pricina zîmbetului pe care îl ghicea pe buzele tuturor locatarilor, nici Stefano nu mai îndrăznea să vină să-i vorbească. Dar într-o seară, în sfîrșit, luîndu-și inima în dinți, opticianul își vîrî capul cu sfială în casa farmacistului.

Acesta citea și se prefăcea a nu-l vedea.

— Ascultă, Wilhelm... — începu Stefano. — Eu nu sînt răspunzător de ceea ce a făcut sau va face în viitor acest fiu nenorocit, dar simt nevoia să-ți cer iertare, și nădăjduiesc că nu vei uita că sîntem vechi prieteni.

Era atît de mișcat încît Riotti își ridică nasul din jurnal și-l privi pieziș.

— Vorbărie ! — sări el. Nu mai recunosc pe nimeni. Dar fiindcă ești aici, să facem limpede socoteala.

Celălalt înaintă cîțiva pași ; se simțea atît de vinovat că nu îndrăzni să se așeze și rămase în picioare înaintea lui Riotti.

— Mai întîi : unde ți-e băiatul ? — întrebă farmacistul.

Stefano își desfăcu brațele :

— Nu știu.

— Cred că știi foarte bine, dar din prevedere îl ții departe.

— Te rog să nu bănuiești...

— Presupun chiar mai rău ! Presupun că din oameni cumsecade nu putea să iasă unul ca el.

Răspunsul era lămurit, dar opticianul se făcu a nu înțelege.

— Dar acum că nenorocirea s-a întîmplat — urmă farmacistul, — e zadarnic să te mai învinovățesc. Dă o meserie fiului tău, pune-l să trăiască mai demn, și să-i căsătorească cît mai curînd.

— E tocmai ceea ce vroiam să-ți propun.

— Însă, să ne înțelegem... — adăugă celălalt. — Căsătorească-se, și facă ce vor voi, fie că sfîrșesc în nenorocire, pe mine puțin mă interesează ; dar în casa mea să nu-i văd niciodată.

— Ei, lasă... — murmură opticianul.

— În ce ne privește pe noi, fiecare în casa lui. Căci după cîte s-au întîmplat, nu vă pot ierta.

— Wilhelm, nu fi nedrept...

Dar farmacistul îi tăie cuvîntul.

— Ne-am înțeles și bună seara, — spuse, arătînd ușa.

Nu fusese niciodată în viața lui atît de laconic. Stefano plecă, și fiindcă Eugenia se însănătoșise, își convinse soția să nu se mai ducă în casa lui Riotti, căci i se părea că farmacistul exagerase.

Cînd nu-i mai rămase nici o para și nici mijlocul de a găsi vreun ban, Arrigo se întoarse la vatra părintească. Era gata să se lase dojenit în cel mai rău chip.

— Am plecat ca să potolesc lucrurile, — avu neruș-inarea să spună tatălui, de cum îl văzu. — Dacă aș fi fost și eu de față cine știe cum s-ar fi sfîrșit !

Doamna Grazia interveni în favoarea lui :

— Poate că a fost mai bine așa.

Lui Arrigo nu i se mai făcuse scene și nu mai fu dojenit, căci nimeni nu avea curajul să lupte cu el ; dar curînd îl puseră la curent cu hotărîrile luate :

— Te vei însura cu Eugenia imediat ce, prin munca ta, vei obține siguranța existenței. Am să-ți caut un serviciu și ai să-l primești, oricare ar fi ; altfel ajungem la cuțite : te azvîrl afară în stradă fără un ban în buzunar, și te duci dracului !

Arrigo își plecă capul. Cu acea prevedere liniștită înnăscută în el, socotea că e vreme să se revolte mai tîrziu.

Împlinea douăzeci de ani, mergea în fața vieții cu dorințe imperioase.

Nu s-ar fi căsătorit cu Eugenia în ruptul capului. Cu totul altceva îl ispitea, cu totul alte închipuiri îi aprindeau nădejdile tinereții. Vroia să arunce haina burgheză pe care o purta în spate și să fie cel pe care îi indivia, între acei tineri, arbitri ai eleganței, risipitori, prietenii femeilor frumoase, frecventatorii de saloane, teatre, hipodromuri.

De ce să se chinuiască muncind, cînd cu puțină îndrăzneală și puțin noroc putea oricum să încerce o soartă mai bună ? Ce-i lipsea pentru asta ? Nici purtările elegante, nici înfățișarea plăcută, nici recea și constanta voință care servește reușitei în viață. Numai un singur lucru îi lipsea : banul, dar pe acesta l-ar fi obținut prin orice mijloace și prin orice fraude, căci viața merită să fie trăită, iar tot restul nu e decît o minciună goală.

La acestea se gîndea el, înșirînd cifre în registrele bancherului, pe un birou încărcat cu dosare.

La acestea se gîndea seara, aplecat deasupra viorii ; iar noaptea se închipuia în așternutul parfumat al brunei Mercedes.

Riotti nu voise încă, sau poate nu îndrăznise să vină să-i vorbească ; cele două familii erau într-o luptă înăbușită, și fiecare închisă în tranșeea ei, aștepta ziua nunții de împăcare. Dar nu există faptă pe lume, oricît de gravă ar părea, ca vremea și firesca uitare a oamenilor să nu o alunge cu totul din mintea lor. Eugenia se vindecase și se așezase cu o răbdare suavă să-și pregătească trusoul de mireasă. Drama nu lăsase o urmă adîncă în sufletul ei liniștit. Cu o ușurință surprinzătoare uitase că nu mai este fecioară.

Dar Riotti fierbea. Nu de rușinea pățită, nici de nenorocirea care-i căzuse în casă, ci de interdicția la care se condamnase singur gonindu-l pe Ferrante. De cîte ori nu-i venea să treacă pragul vecinului ! Dar nu trecură multe luni de ostilitate ascunsă.

Opticianul, pe de altă parte, își simțea și el inima îngreunată, dar nu se putea hotărî să facă primul pas.

Într-o seară, în sfîrșit, într-o seară cînd pe bunul Stefano îl durea capul, lăsînd la o parte orice necaz, luă o mare hotărîre : trimise băiatul de prăvălie în farmacia vecinului ca să-i cumpere un piramidon.

— Un piramidon !... — strigă farmacistul sculîndu-se de pe bancă. — Pentru cine ? Pentru stăpînul tău ?

— Da, pentru stăpînul meu.

— Ei bine, să vie să și-l ia singur, dacă vrea, dacă nu, să crape.

Opticianul se duse și astfel se îmbrățișară.

VIII

Într-o bună zi Arrigo fu dat afară de la bancă pentru că obosise curînd să-și murdărească degetele cu cerneală. De la o vreme devenise obraznic și certăreț : întîrzia dimineața la serviciu, cu ochii plini de somn, după ce-și petrecuse noaptea la joc sau în orgii. Într-o zi răspunse cu mojicie șeful de birou, care-l dădu afară fără multe discuții. Tatăl, la știrea aceasta, se mînie grozav, copleșind-ul pe Arrigo cu cuvinte aspre.

— Am trecut de douăzeci și unu de ani, tată. Te rog să nu uiți că fiecare om are dreptul, la o anumită vîrstă, să trăiască după propriile-i înclinații. Dacă vrei suprimă-mi și acea mică leafă lunară care poate te costă prea mult, și dacă vrei dă-mă afară din casă oricînd vei dori : dar trebuie să-mi lași întreagă libertatea, căci nu înțeleg să mi-o ciuntesc pentru nimeni.

Tatăl nu mai știa ce să spună : îi lăsă lefușoara, îl ținu în casă mai departe, dar părea că nu se mai îngrijește de el. Era însă celălalt, Riotti, care încet, încet, își reluase vechile obiceiuri și-și vîra nasul în toate treburile. Printr-o înțelegere tacită, el și Arrigo evitau mereu să-și vorbească, dar acum, că tinerelul părea să-și cam bată joc de afacerea căsătoriei și se îngrijea de cu totul altceva decît de a fi logodnicul Eugeniei, farmacistul nu mai putut să tacă, și într-o seară, îl chemă pe tată și pe fiu să vină la el în farmacie.

— Vreau să știu ziua pe care ați hotărît-o pentru căsătorie — zise cu ironie fixîndu-i cu un aer de provocare.

— Scumpe prietene, — răspunse Arrigo — crezi oare că se ia o soție așa cum se bea un pahar cu apă ?

— De asta nu mă îndoiam, — spuse el, — dar v-am chemat aici ca s-o fixăm împreună.

— Scumpul și bunul meu Riotti, — îl întrerupse Arrigo, — să lăsăm gesturile mărețe și tonul academic și să vorbim ca buni prieteni, simplu. Pînă acum am evitat să vin să vă vorbesc pentru că mă simțeam vinovat față de voi, și nu voiam să pălăvrăgesc de prisos. Am săvîrșit o prostie, și acum că se prezintă prilejul îți cer iertare ; îți cer iertare din tot sufletul.

— Îți sînt recunoscător ! murmură celălalt oarecum surprins de acest discurs.

— Dar după ce ai săvîrșit răul, să-ți ceri iertare nu înseamnă nimic ; trebuie să-l îndrepți numaidecît, iar eu sînt gata s-o fac, dacă vreți. Numai vă pun o întrebare : cum aș putea să mă însor ? Cum să-mi întrețin soția ?

Celălalt voi să-l întrerupă.

— Lasă-mă să sfîrșesc, urmă Arrigo. Voi știți foarte bine că n-am nici un ban și deocamdată nici un mijloc de cîștig. Voi adăuga eu însumi, ca să n-o mai spuneți voi, că n-am nici o dorință să muncesc, că sînt plin de datorii pînă în gît, că-mi place să joc, să mă duc la teatru, să cheltuiesc cu femeile... să trăiesc în sfîrșit ! Dacă totuși mai mă găsiți bărbat de însurat, pe cuvîntul meu de cinste, vă sînt recunoscător.

Riotti nu mai fu în stare să-i răspundă și-l fixă pe optician cu o privire rătăcită.

— Deci... — vru să spună.

— Deci, să închei, — urmă Arrigo. — Am abuzat de fiica dumitale și e firesc să îndrept acest rău căsătorindu-mă cu ea. Numai nu-mi vorbiți de ziua, luna, și nici chiar anul în care trebuie s-o facem, pentru că de azi pe mîine nu se poate face nimic bun și serios. Imediat ce voi putea să-mi iau soție într-un chip demn, îmi voi aminti de promisiunea pe care am făcut-o. Dar pînă atunci vă rog să mă lăsați să trăiesc în pace. Cu atît mai mult, cu cît dacă eu vreau să mă căsătoresc cu Eugenia,

ea dimpotrivă, e liberă că se căsătorească cu cine vrea, dacă între timp s-ar ivi vreun tînăr, care s-o prețuiască mai mult decît mine.

— Diavole ! izbucni farmacistul care în sfîrșit își revenise. Diavole ! Asta-i bună !

— Ți-am vorbit ca un om cumsecade, domnule Riotti și sper că vei ține seama cîndva.

— Ba ai vorbit ca un ștrengar, ca o lichea, ca o canalie ! Ah, nu ! să nu crezi că ai să scapi astfel !

— Ascultă, domnule Riotti, conchise Arrigo, nu-mi place să vorbesc mult ! Ce-am spus, am spus. Bună seara !

Ieși afară foarte liniștit, îndreptîndu-se spre obișnuitul tripou unde, de cîtăva vreme, îi surîdea norocul.

Nu cărțile îl atrăgeau, nici ruleta care distruge nervii și-ți oprește respirația la ieșirea unui număr ; își vîrîse în cap o lămurită voință de a cîștiga, de a strînge în mîinile lui banii de care avea atîta nevoie pentru viitorul apropiat. Soarta îl răsplătea. În ultima vreme cîștigase o sumă considerabilă.

Atunci îi dărui fratelui toată garderoba lui de elegant provincial și-și făcu alte haine la cei mai mari croitori din oraș. Știa că croitorii și cizmarii creează cea mai imediată, poate cea mai mare distincție dintre om și om.

Curînd începură să sosească în modesta casă a opticianului hamali și comisionari care purtau pachete enorme. Și astfel, cu acea conștiință maleabilă a lumii burgheze, ai casei sfîrșiră prin a crede că în fond, dacă reușea să ducă o viață de aristocrat, fără să comită vreun rău, nu trebuia să fie nedreptățit, nici condamnat cu părtinire. Era o plăcere pentru toți să-l vadă ieșind stilat și spilcuit ! Își schimbase pieptănătura, tăietura mustăților, felul mersului, maniera de a ține țigara și părea aproape că vorbește o limbă mai distinsă, că răspîndește o lumină de eleganță asupra tuturor lucrurilor care îl înconjurau. Toate acestea se întîmplară în cîteva luni.

Riotti, care de departe își ascuțea privirea la atîtea noutăți, nu îndrăznea să spună nimic deschis, dar în ascuns ținea predici veninoase împotriva tripourilor și a femeilor ușoare.

Cu Mercedes se întîmplase o nenorocire. Bună, dar geloasă, dezinteresată, dar plină de amor propriu, ca toate femeile venale, cînd se dau din dragoste, îngăduise ca Arrigo să seducă o fată cumsecade, căci domnișoarele, la naiba, aproape nu prețuiesc nimic, și toate astea fuseseră, cum zicea el, o glumă... dar nu putea tolera să fie trădată cu femei de aceeași meserie.

Tocmai venise acolo, în teatrul unde cînta ea, o dansatoare din Tunis care, își arăta pe scenă sclipitoarea-i goliciune.

Miris fusese prima femeie, poate unica femeie pe care Arrigo trebui s-o plătească. Il entuziasmase gustul pe care îl avea pentru desfrîul exotic și într-o seară o conduse la masă. Făcuse rău poate, pentru că Mercedes nu merita acest afront. Dar el nădăjduia că Mercedes nu va afla. Cu toate acestea se găsi informatorul zelos.

Ea nu-și mușcă degetele și nici nu-și smulse părul, dar cu hotărîrea femeilor de temperament, cum îl văzu pe Arrigo îi lipi două palme strașnice. De altfel el era obosit de Mercedes ; ea, la rîndul ei, începea să se plictisească de viața lor monotonă și din ziua aceea nu se mai văzură.

Dar de la această aventură începu să crească faima lui Arrigo în cercurile tinerilor mereu în căutare de scandaluri și peripeții.

IX

Cînta în anul acela la Operă o cîntăreață rusoaică cu glasul suav, acoperită de bijuterii din cap pînă în picioare, veselă și, din capriciu, cinstită. Fusese, se spunea, amanta unui mare duce, apoi a unui pașă, care risipiseră bogății pentru făptura ei voluptoasă. Nu era cu adevărat frumoasă, dar avea acea distinsă gingășie a femeilor slave, acea privire drăgăstoasă plină de vis, de depărtări, de melancolie, care cîteodată îmbată, cîteodată comunică o inexplicabilă neliniște. Glasul ei era cald, suav, amețitor.

Se numea Tatiana Ivanovna ; cîntase pe cele mai mari scene ale lumii făcînd să se îndrăgostească de dînsa toată sala.

Glasul ei smulsese multe aplauze, dar ea însăși plăcuse poate mai mult decît cîntecul ei. Și mai ales era plăcută de acea societate veselă de tineri care frecventează culisele teatrelor, bodegile și tribunele hipodromurilor, sălile circurilor și tavernele, asociațiile vesele de oameni fără lucru, care mănîncă, beau, joacă, fac dragoste, îndură viața fără prea multă oboseală și încearcă să-și cheltuiască vremea în cel mai plăcut chip posibil.

Și toți aceștia, se îndrăgostiseră de ea.

Dar Tatiana era în adevăr acel fort invincibil, care făcea să dispere răbdarea celor mai înverșunate asalturi.

Faptul dădea de gîndit.

Naivii, — aceștia era puțini, — se convinseră că trebuie să fie o femeie cu adevărat cinstită ; romanticii o credeau îndrăgostită, experții își închipuiau că așteaptă vițelul de aur ; răutăcioșii o presupuneau bolnavă.

Dar nu era de loc astfel. Iubea arta, își iubea glasul, cărțile senzaționale, călătoriile, închipuirile tulburătoare. Nu era nici cinstea întruchipată, nici îndrăgostită, nici hrăpăreață, nici bolnavă, dar nu vroia să se dea în zadar, fără exaltare și fără țintă, așa, primului venit. Prefera să atîțe cele mai vii dorințe cu refuzul ei încăpățînat decît să se subjuge unei iubiri mediocre.

De altfel s-ar fi lăsat sedusă dacă ar fi avut măcar dorința. Dar dimpotrivă, trecea printr-o criză, prin una dintre acele crize, care îi cuprindea de inerție simțurile. În timpul vacanței voise să facă înconjurul Italiei ; vroia să cunoască acest frumos ținut legendar, acest paradis ieșit din mare, destinat florilor și soarelui. Ajunsese aci, ca să spunem adevărul, dintr-o oarecare curiozitate : voia să vadă bărbații Italiei.

Cei pe care îi cunoscuse pînă atunci, la începutul stagiunii, o deziluzionaseră. În general îi găsea la fel cu ceilalți. Și apoi ? Își făurise în fantezie un tip brun, tulburător ca o muzică, un tip de stăpîn impetuos și dulce, cu privirea plină de minciuni, de cruzime și mîngîieri, un glas care să pătrundă pînă în suflet, înșelător ca o otravă. Cîteodată visa să se culce lîngă el, molatecă, lenevoasă,

cu o mare dorință de a se lăsa sedusă. Dar acestea erau dorințe trecătoare și tainice, pe care le mîngîia cu imaginația ei aprinsă.

Arrigo o văzu pentru prima oară pe scenă, și la sfîrșitul spectacolului, se întoarse acasă, ațîțat, suferind de acel rău ascuns și delicat pe care o femeie abia întrezărită ni-l insinuează cîteodată. Glasul ei îl pătrunsese pînă în intimitate, se învîrtea în jurul ecoului sufletului lui ca o mîngîiere tulburătoare ; chipul ei, gesturile ei, mersul ei încet și atent, îi înfășurau închipuirile simțurilor.

Erau zile în care toată tinerețea lui se risipea într-o oboseală enormă, se pierdea într-o zădărnicie de lucruri mai înalte decît dorința, mai puternice decît posibilitatea.

Cîteodată i se părea că se urăște pe sine însuși cu înverșunare. Apoi totul se potolea ; voința lui rece și hotărîtă își relua calea obișnuită. Lascivității sufletului lui nu-i îngăduise decît o singură dragoste : muzica, și între chinurile dorințelor, între nevoia imperioasă de bani, această dragoste curată și ascunsă creștea continuu în el.

Citind, ascultînd, frecventînd concertele, își făcuse o mică educație muzicală, care creștea de la sine prin sensibilitatea lui extraordinară. Lua mereu lecții de vioară, dar în ascuns de ai săi, și fără ca măcar prietenii să știe, rușinîndu-se parcă de o pasiune atît de delicată.

Acum Tatiana, cu cîntecul ei, cu frumusețea ei ciudată, îl aruncase în una din acele crize tulburătoare. Se duse din nou s-o asculte, ca să se adape mai bine la glasul ei, și se întoarse mai trist, mai singur, căci în jurul acelei femei frumoase ca un vis se desfășura o viață uimitoare, nouă și orbitoare. Nu o dragoste dezolată se năștea în sufletul lui, ci dorința imperioasă, de-a o poseda ca pe o pradă frumoasă.

Căută să afle unde locuiește : află, o așteptă, o văzu, îi plăcu și mai mult. Ea deveni capriciul lui, asediul nopților lui, refugiul gîndurilor lui.

Cînd o hotărîre îi intra în suflet, n-o mai amîna, nu ezita o clipă să încerce s-o înfăptuiască.

Stătu să se gîndească îndelung.

N-avea bani să-i dăruiască, nici prieteni, care să-l poată duce la ea, nu era critic de artă, nu era ziarist, nu era unul din cei care datorită meseriei lor, au de-a face cu scena. Nu putea să conteze decît pe propria lui putere. Nu era greu pentru el, să se apropie de ea, mai ales în treacăt. Dar trebuia să aibă aerul că o întîlnește din întîmplare, chiar dacă ar fi fost s-o urmărească, dar pe neprevăzute și să se facă observat de ea fără s-o plictisească și să-i placă prin una din acele simpatii fulgerătoare. Trebuia să fie vioi, îndemînatec, răbdător, să găsească mijlocul de a-și exprima o dorință mai profundă decît curiozitatea, să-i dovedească o timiditate nerid'cu'ă și totodată o îndrăzneală respectuoasă.

În ziua aceea se înălța un soare frumos. Toate străzile erau limpezi ; sufletul orașului strălucea. Ea ieșise din casă pe jos pe la orele trei după amiază. Avea o rochie de culoare închisă, care forma trei fîșii deosebite, cu trei margini de blană închisă.

O urmări de departe, nehotărît. Ea se oprea la vitrine din cînd în cînd, intra într-o prăvălie, ieșea, își relua plimbarea bucurîndu-se de lumina soarelui. El era în urma ei destul de aproape ; auzea tocurile ei răsunînd pe trotuar cu un ritm ascuțit, respira acea undă caldă de blană și mătase care venea de la ea impregnată de parfum.

O văzu intrînd la un florar ; se opri înaintea prăvăliei. Era în vitrină un coș mare cu orhidee frumoase, de culoarea nalbei.

Îi veni numaidecît o idee : intră și el. Ea stătea lîngă o bancă alegînd un buchet de violete de Parma. Arrigo ceru coșul cu orhidee. Vînzătoarea îl puse pe bancă între amîndoi. Erau atît de frumoase acele flori fără parfum, între frunzele care îi despărțeau unul de altul, încît își lăsă violetele și stătu să privească.

— Pentru Doamna Tatiana, — spuse Arrigo vînzătoarei care înoda panglica mare de mînerul coșului. Și adăuga adresa.

Auzindu-și numele, ea îl privi. Netulburat, politicos, cu înțeles, el îi zîmbi. Apoi își întoarse privirea, puse

o carte de vizită între flori, se îndreptă să plătească și ieși.

Ea rămase oarecum uimită între violetele ei de Parma.

X

Într-altă zi o așteptă în stradă și-i ieși înainte, ca și cum ar fi întîlnit-o din întîmplare. O privi direct zîmbind. Observase la ea o mică surprindere, văzîndu-l trecînd. O urmări cîtva timp destul de discret, însă lăsînd să se vadă ; apoi o luă pe alt drum. În fiecare zi îi trimitea flori ; cele mai frumoase și cele mai rare. Într-o dimineață o întîlni ieșind de la mănușăreasă ; într-o după masă cețoasă se găsiră pe pragul aceleiași cofetării și-și luară ceaiul alături. Într-o seară, cînd ea nu cînta, se întîlniră în același teatru. Ea era într-o lojă cu alte doamne, poate alte cîntărețe, și la un moment el băgă de seamă că întreba de el. Nu putură să-i spună nimic sigur... Dar ea purta la centură un bucheţel de trandafiri galbeni : din întîmplare, în ziua aceea el, îi trimisese trandafiri galbeni. Simțea că n-o plictisește, că nu-i este indiferent ; o simțea cu acea certitudine inexplicabilă, pe care femeia ne-o dă cînd reușim să-i plăcem, și e poate clipa cea mai suavă a întregii iubiri. Ea se întorcea acasă în toate serile, la aceeași oră, și el știa foarte bine pe care drum. Odată, întîlnind-o, o salută. Ea îi răspunse ușor, cu un zîmbet nehotărît pe marginea buzelor. Și-și grăbi pasul. El nu insistă. Îi bătea puțin inima. Acum o saluta mereu.

Într-o seară o întovărăși de aproape pînă la poarta casei. Într-o altă seară o așteptă aproape de pragul teatrului. Cînd cupeul ei ajunse în fața Operei, Arrigo se opri la ușa trăsurii, o deschise și, descoperindu-și capul, îi întinse mîna ca să coboare. Ea îi zîmbi de uimire, și-i spuse în grabă :

— Caută-mă — și fugi, ușoară, strecurîndu-se repede pe lîngă el.

Lumea trecea, cînd mai rărită, cînd mai deasă, fiecare vîrîndu-și capul în gulerul cald, la fiecare suflu de vînt, bucurîndu-se de plimbare. El trecea prin această

lume respirînd aerul rece, înghițind fumul unei țigări care-i răspîndea prin vine o căldură binefăcătoare.

Acum o vedea în culise, în cabina ei, unde se machia.

Apoi și-o închipuia cum stă în picioare, lăsînd să-i cadă cămașa de pe umeri, cu sînul abia susținut de corsetul mic, cum își pune pe gît, pe umeri, pe brațe, o pastă moale, mirositoare, aproape limpede, care numaidecît se prinde de piele, strălucind și apoi devenind opacă, în timp ce camerista îi presară ușor pudra pe trup cu puful, și îi prindea pe umeri aceeași cămașă.

„Mîine" gîndea el. Dar, cugetul rece îi reveni ; o mică greșeală ar putea să-l piardă acum mai mult ca oricînd, și, cu sufletul plin de emoție își închipui îndelung acea întîlnire apropiată.

*

* *

Cînd el intră, ea sta înaintea pianului, răsfoind notele. Pentru o clipă amîndoi rămaseră încurcați, căci nu știau cum să înceapă.

— Trebuie să vă mulțumesc... — spuse ea.

— Să-mi mulțumiți ? Pentru ce ?

Atunci ea arătă două buchete din florile pe care el le trimitea în fiecare zi ca o solie. Ea ședea pe scaunul turnant al pianului, jumătate întoarsă spre el, jumătate spre pian, și lăsînd să-i alerge mîna pe clape, îl privea cu chipul plecat, și cu o grație neasemuită.

— Am fost nepoliticos... spuse tînărul.

— Da, puțin... — răspunse ea.

Dar învinuirea era parcă o mîngîiere, atît de suav îi era accentul.

— Nu aveam alt mijloc să mă apropii de dumneavoastră — spuse el ca să se scuze. De multe ori e greu să-ți alegi drumul. Dar trebuie să mă iertați, pentru că dorința mea de-a vă cunoaște a fost atît de mare dar și atît de plină de respect...

El vorbea încet, insinuant, stînd drept în mijlocul odăii, stăpînindu-se ca să nu se arate tulburat. Ea îl asculta privindu-l atent, cu un zîmbet imperceptibil, ironic.

Îl privea cu ochii pătrunzători ai femeii care își măsoară o impresie anterioară și o confruntă cu alta mai apropiată. Dar felul lui de a fi nu-i inspira neîncredere ; dimpotrivă, o făcea mai curioasă. Îi plăceau ochii lui frumoși, negri, gura lui senzuală. Cînd mai tîrziu l-a revăzut pe stradă, cînd el trecuse alături, aproape atingînd-o și pe urmă trecuse înainte, vioi, cu o hotărîtă încredere în făptura lui frumoasă, ea încercase totodată o durere și o mîngîiere, ca și cum în intimitatea făpturii ei feminine, un fel de tulburare neașteptată i-ar fi deșteptat deodată inerția somnolentă a inimii. Și fără să vrea se gîndea la el zi și noapte ; îl căutase cîteodată pe străzi, cu ochi distrați ; se simțea tulburată apropiindu-se de străzile unde se întîmpla de obicei să-l întîlnească.

El nu fusese inoportun : e drept, îi vorbise, dar de departe, prin puterea ochilor lui fascinanți ; îi spusese : „Îmi placi !“ chiar „Te vreau !...“ dar dulce, fără să-i facă rău, fără s-o jignească.

Acest bărbat o încercuia cu puterea lui ca în plăcerea unei mîngîieri, care i-ar fi cuprins întreaga ființă.

De ce îi spusese acele cuvinte necugetate coborînd din cupeu ? Fusese o frază involuntară, ca și cum buzele ei ar fi vorbit singure, și iată-l, acum era aici în fața ei, îi vorbea.

Se simțea neliniștită și nervoasă în ziua aceea, căci îl aștepta. Se privise în oglindă, în toate oglinzile, căci îl aștepta. Avea o curiozitate bolnavă; n-ar fi trebuit să se lase atît de ușor mînată de primul capriciu ! Și aproape cu ură, așteptîndu-l, și-o repeta mereu : „Da, o adevărată ușurință, o adevărată nebunie !...“ El avea să vină, avea să-l găsească vulgar și prost : și din aceeași seară nu s-ar mai fi gîndit la el. Capricii de femeie solitară care se agață de cei pe care îi întîlnește în drum, în căutare de noi ispite, cu capul arzător și sufletul gol. Avea să vină și poate, privindu-l mai bine, ea ar fi băgat de seamă că în el nu era nimic din acea ciudățenie ; poate că glasul lui auzit mai de aproape i-ar fi displăcut ; gesturile lui, ființa lui, nu i-ar mai fi inspirat acea dorință de a fi a lui ; poate la sfîrșit s-ar fi simțit liberă, ar fi rîs cu inima deschisă, cu acel rîs care izbucnește în noi cînd

băgăm de seamă că am trecut fără să vedem, pe lîngă dragoste.

Și îl privea.

Era un om neobișnuit. Dintre o mie de oameni, după ani de despărțire l-ar fi recunoscut. Deși sta nemișcat, și deși tăcea, totuși ceva ciudat era vizibil în toată atitudinea făpturii lui. Părul des, negru, cu o strălucire aproape violacee, pornea inegal de o parte și de cealaltă a frunții. Trăsăturile chipului erau hotărîte, precise, pure. Totul era frumos în el, dar de temut.

Mîna ei alerga pe clape, iute, ca și cum ar fi urmărit pe fiecare clapă un gînd.

— Ați spus „puțin"... — făcu el ca să rupă tăcerea. — Om fost nepoliticos... poate !... Dar vreau să fiu și mai mult. Vreau să vă spun, și poate veți rîde, că pentru dumneavoastră, fără să știu nimic de dumneavoastră, am încercat ceva atît de deosebit, atît de nou, că mi s-a părut că aș putea să vă iubesc nebunește chiar dacă s-ar fi întîmplat să nu vă cunosc niciodată. În prima seară cînd v-am auzit cîntînd...

— Dar dumneavoastră cine sînteți ? — îl întrerupse ea cu un gest viu de neliniște.

— Eu ? Cine sînt ?

O clipă părea să caute răspunsul.

— Un oarecare. Unul între atîția, unul între miile care v-au făcut curte, nu-i așa ? Ceea ce vi s-a întîmplat cu mine vi se poate întîmpla în orice clipă, nu-i așa ? Un oarecare ; n-aș putea să vă spun nimic despre mine. Duc o viață simplă, prefer să fiu singur. Nu am pasiuni ; n-am avut nici una pînă acum. Ba da, numai una : muzica. Și nici nu muncesc. Mi-ați plăcut mult și fulgerător, într-un chip care mi-a făcut aproape rău. Și dacă veți rîde, sînt mulțumit că cel puțin v-am putut spune.

Ea își plecă ușor capul și-și prinse o mînă în alta, învîrtindu-și inelele pe care le avea pe degete. Acum sta cu spatele spre pian ; picioarele unul peste altul dădeau fustei aparența unei aripi mari. Nu rîdea, era vădit mișcată.

— Atunci ?... spuse ea ridicînd spre el fața puțin confuză.

— Atunci spuneți-mi dacă aș putea nădăjdui să vă văd cîteodată, nu numai de departe, și dacă aș putea să vă întreb și eu, de pildă : Cine sînteți ?... și să continui să vă spun aceste lucruri pe care vi le-am spus azi, și să vă povestesc istoria primelor zile de neliniște pe care le-am trăit, așteptînd să vă vorbesc...

— Ei bine, da !... — răspunse ea după o pauză, prinzîndu-și genunchiul în mîinile împreunate.

Afară zăpada începu să ningă lin.

XI

Au devenit amanți.

Faptul acesta nu-l tulbură atît de mult, căci nutrea pentru el însuși un orgoliu natural și se simțea gata pentru mai mult. Dar ea se pătrunsese și se pierduse pentru el într-o dragoste arzătoare și se simțea mică și fragilă în mîinile lui puternice ; îi plăcea chiar că găsise un stăpîn vieții ei libere. Ce-i păsa ei cine este ?

Era frivolă și totuși avea cîteodată atitudinile sălbatice ale unei amante adevărate ; îi plăcea să fie mîngîiată, copleșită, adormită, și totuși cîteodată săruta atît de violent, încît întrecea voluptatea.

Spunea că dorește să-i fie mamă, soră, prietenă, dar nu era în realitate decît o amantă veselă, chinuitoare, rafinată, o femeie care punea în sărutările ei nimicitoare, gustul perversiunii, o picătură de cruzime.

Cei care făceau curte asiduă cîntăreței, îi văzură pe neașteptate într-o zi mergînd împreună în oraș, ieșind amîndoi de la Operă și apărînd cîteodată în restaurante, cîteodată arătîndu-se în teatre.

Se făcu mult zgomot în jurul acestui necunoscut. Cine era ? De unde venea ? Cum se numește ? Ce face ? Cum a ajuns să se îndrăgostească de el o asemenea femeie ? S-o facă să-l iubească cu adevărat, după cît părea ! Unul își aminti că învățase la școală cu el, altul după multe cercetări, îi comunică numele : Arrigo del Ferrante. Del Ferrante ?... Au mai auzit ei acest nume ? Unul, în sfîrșit își aminti :

— A, da ! e cel care a trăit cu Miris Tunisiana !

Zvonul se răspîndi. Apoi se adăugară alte amănunte. Un oarecare își amintea că l-ar fi văzut, acum cîțiva ani, rău îmbrăcat în tovărășia unor oameni dubioși ; un altul de a se fi întîlnit cu el prin taverne, de a-l fi văzut jucînd la curse, sau de a-l fi întîlnit în cafenelele nocturne, cu femei ordinare. Apoi și-a schimbat îmbrăcămintea : acum în urmă, venea să prînzească în restaurantele din centru și adesea îl vedeau la teatru, întotdeauna singur, corect, elegant.

Cînd știrea fusese aflată de toți și Tatiana reapăru pe scenă, trebui să uzeze de adevărate minuni de măiestrie pentru a nu fi rău primită, atît de vie era frămîntarea în staluri ; cu atît mai mult cu cît, spre jumătatea spectacolului, într-un fotoliu din rîndul al treilea, apăruse tocmai frumosul răpitor, acel personaj misterios, care își bătea joc de ei atît de liniștit.

Nu știau cît de mult rîvnea în inima lui, acel tînăr, să devină unul dintre ai lor și ce dorință îl consuma.

În timp ce Tatiana cînta, în lojă se vorbea despre Arrigo.

Totuși e frumos tînărul ! spuse Toto Rigoli, care din statura lui mică își făcuse o armă temută ce neliniștea lumea. Poate o spusese cu intenția de a-l indispune pe Paolo del Bassano, care se lăuda peste măsură cu frumusețea lui de androgin.

Acesta își îndreptă binoclul spre fotoliul unde ședea Arrigo, apoi lăsă să-i lunece de pe buze un „peuh !“ disprețuitor care făcu pe unii să rîdă.

— Pare vulgar, rosti cu glasul lui de falset.

— Știu că unii, pentru această întîmplare, ar risca o luptă ! spuse Giorgino Premoli, răutăcios, privind spre Lanzo Malatesta, care trecea drept norocos la femei, apoi pe Carletto Santorre, care se îndrăgostise de Tatiana și jurase s-o aibă cel dintîi.

Intră tocmai atunci contele Raffaelo Giuliani, care se bucura între acești gentilomi de oarecare considerație. Era un afemeiat înverșunat, dar cu o inimă moale, căci ori de cîte ori era respins, cădea într-o dragoste nebună. Așa fusese pentru Tatiana firește. Dăduse greș, cu mijloacele cu care cucerise cu ușurință toate femeile de tea-

tru și lux. Știrea trebuia să-l lovească. Și nimeni nu-și reținu aluziile.

O răutate înăscută, ades ne împinge să disprețuim în alții chinul nostru, de aceea începu în teatru să se înalțe și exalte, pasiunea cîntăreței pentru Arrigo del Ferrante, cu o mulțime de amănunte închipuite.

— Aș vrea să-l cunosc pe aces tip ! — vorbi Toto Rigoli. — Nu pare să fie la urma urmelor un om ca toți oamenii, și ca să spun adevărul, mărturisesc că mi-e simpatic.

— Sînt de părerea ta, admise Premoli, cu atît mai mult că pentru a ajunge la Tatiana va trebui să-i faci lui curte. Aviz amatorilor... în ce mă privește, slavă Domnului, nu mă sinchisesc !

— Ce spui, Rafa ? — întrebă Lanzo Malatesta pe Giuliani care se așezase tăcut într-un colț al lojei.

— Spun, răspunse el cu un fel de nemîngîiată resemnare, că atunci cînd faci mai mult curte unei femei, aceasta cade întotdeauna în brațele altuia. Păcat ! păcat !... Tatiana m-ar fi făcut să săvîrșesc orice nebunie.

Era tînăr, frumos, spicuit, cu părul blond, cu ochii vioi, gura expresivă, un obraz brăzdat de o cicatrice. Scandalagiu, bătăios, bun duelist, era mai mult temut decît iubit...

Dar nu numai în cercul acela se vorbea despre Arrigo și de norocul lui.

De atunci încoace, cînd el intra în teatru, trebuia să fie cineva care să spună șoptit : „Iată-l pe frumosul Ferrante !“ și consacrîndu-l cu acest nume, multe femei privindu-l, găseau că era într-adevă frumos.

Între timp, în cabina cîntăreței, care nu înceta să fie asediată, Arrigo putu să cunoască pe mulți forfotitori ai culiselor.

Nu era gelos, nu cerea iubitei să-i îndepărteze pe inoportuni. Rafa Giuliani, Lanzo Malatesta, Marchizul de Sant'Urbino, picau cîteodată către orele cinci în casa ei ca să ia un pahar cu ceai.

Arrigo făcea discret onorurile casei ; îl găsiră simpatic și modest. Principele d'Albi îl îndrăgi, după ce îl auzise cîntînd la vioară, și într-o seară, în foaier, fu văzut vorbind cu el în public. Acest principe d'Albi, ca

decan al nobilimii, exercita asupra cercului un fel de supremație ; faptul că el adresase în public cuvîntul lui Arrigo, excludea pentru totdeauna orice obiecție împotriva acestuia.

Directorul teatrului, dirijorul orchestrei, intrară la rîndul lor, într-o oarecare prietenie cu Arrigo. Toto Rigoli se bătuse pentru del Ferrante cu toți detractorii lui, și era gata oricînd să arunce o săgeată în apărarea lui.

I se deschideau de acum toate porțile oprite, începea în jurul numelui lui murmurul indiscrețiilor mondene. De la tejgheaua lui umilă, ascunsă într-o îndepărtată stradă de mahala, el intră în inima orașului cu o femeie frumoasă la braț.

Toto Rigoli îl invită într-o seară la masă : Carletto Santorre îi spuse în altă seară :

— De ce nu vii în loja noastră ?

Treptat, treptat, Arrigo del Ferrante fu primit peste tot. Lega seară de seară cele mai variate cunoștințe ; chefliii îl voiau tovarăș la mesele lor pentru spiritu-i vesel și ușoara lui familiaritate ; craii îl curtau pentru femeia lui frumoasă ; jucătorii îl tolerau în partidele lor pentru că nimeni nu găsea prilejul, nici curajul să-l alunge.

Apoi obișnuința făcu restul și nimeni nu se mai gîndea la faptul că el era un intrus.

Toate acestea îi deschideau drumul să meargă mai departe.

Lucrurile mergeau cînd bine, cînd rău ; dar el le lecui mereu prin stratageme infinite. Se folosi de orice pentru a găsi banii necesari în zilele de nevoie, și fiindcă știa să-și țină echilibrul de-a lungul marginii unei prăpastii, lupta cu unghiile, cu dinții, fără odihnă și fără milă. Își vlăgui părinții, înghiți micile economii ale surioarelor, se împrumută pînă și din economiile servitoarei, semnă polițe către amicii tatălui, care știind pe optician destul de avut, se prefăceau că se încred în poveștile lui și îi dădeau care cît putea. Reuși chiar să se împace cu Riotti. Și procedă astfel, încît putu să-și creeze și la el o mică datorie.

Farmacistul, momit cu promisiuni de o apropiată căsătorie se tulbură la povestea închipuită pe care Arrigo

i-o făcu despre onoarea lui compromisă, la numele pe care Arrigo i-l da, numindu-l tată socru, pînă ce bunul farmacist, sfîrşi prin a ceda, şi-şi deslegă băierile pungii.

Dar toate astea nu ajungeau. Cheltuielile lui zilnice creşteau mereu. Pentru multe bune motive dăduse părinţilor săi să înţeleagă că nu mai era posibil să trăiască în acea mahala şi închiriase pentru el singur o locuinţă frumuşică în centrul oraşului. O mobilase cu lucruri luate pe datorie, dar alese cu eleganţă, aproape cu lux. Dorea ca noii lui prieteni să nu poată găsi drumul întortochiat prin care ajunsese pînă la ei şi nu voia pentru nimic în lume ca ei să ajungă să-i ştie originea lui de tejghetar.

În vremea aceea, cărţile i se întorceau pe dos, şi mizeria neagră, absolută, ireparabilă i se puse în drum. Dar caracterul lui rămînea, cu toate acestea, în aparenţă vesel şi plin de speranţe. Cu puţini bani în buzunar, îl vedeai elegant, în hainele lui negre, învîrtindu-se prin teatre, la braţ cu Tatiana, strălucitoare de giuvaeruri, mergînd în trăsură prin oraş, prînzind în restaurantele cele mai costisitoare. Chiar cînd plătea ultimul ban, făcea un gest de mare senior, şi nimeni, cu atît mai puţin dulcea lui Tatiana, nu trebuia să ştie cîtă oboseală şi cîtă dibăcie îl costau acele puţine zeci de lire pe care ea îl făcea să le cheltuiască, de pildă la masă. În cîte o noapte putea să i se întîmple să se întoarcă acasă cu buzunarele pline de aur, vesel ; dar trebuia curînd să sufere săptămînile duşmănoase, şi să lupte cu eroism, fără să stea la îndoială dacă să plătească sau nu un joc pierdut, ceea ce l-ar fi nenorocit pentru totdeauna.

Ştia că în realitate există pentru el o mîntuire : aceea de a cere iubitei. Ea i-ar fi dat fără nici o obiecţie, poate chiar cu bucurie.

Se şoptea chiar că Tatiana Ivanovna îl ajuta. Dar erau vorbe timide, care nu puteau să-i facă cine ştie ce rău.

Şi totuşi nevoia îl încolţea din toate părţile ; era strîns ca într-un cerc de fier ; epuizase toate celelalte expediente : nu-i rămînea decît să încerce pe acesta din urmă, oricare ar fi riscul, căci o mare dragoste se poate opri cîteodată înaintea unei mici cheltuieli, şi în privinţa aceasta el nu-şi făcea iluzii. Cu toate acestea, era în el

o urmă de corectitudine și mîndrie care-l oprea de la acest gest trivial.

Să spună Tatianei lui, micuței lui amante capricioase, acest cuvînt oribil : „Dă-mi !". Să vadă banul trecînd din mîna ei albă, delicată, într-a lui, puternică și hrăpăreață, să n-o mai poată privi în ochi !

Dar faptul veni de la sine, necesar, în chipul cel mai simplu.

Ea nu putea să îndure acele umbre mari care înconjurau cîteodată ochii lui luminoși de amant, nici acel semn amar, pe care îl vedea adesea în colțul gurii, nici acel gest de nelinişte, pe care de atîtea ori ea îl desprindea din sărutările lui violente. Era o amantă dulce, curioasă ca toate micile vibrări ale sufletului ascuns, geloasă de orice taină, temîndu-se să nu piardă într-o singură zi, pentru un lucru de nimic, toată voluptatea acelei iubiri ; îi zicea cîteodată, prinzîndu-l în brațele ei moi.

— Ce ai ? ce ai ? De ce nu vrei să-mi spui de ce te frămînți atît ?

La început el nu mărturisi nimic, tăcu, o consolă. Dar, odată lăsă să-i scape un cuvînt și instinctiv și calculat, care îi venea totodată din creier și din inimă, unul din acele cuvinte nesigure care în dragoste fac atît de mult rău...

Și-și clătină capul ca pentru a alunga o turmă de gînduri întunecate, ca pentru a se răzvrăti împotriva acelui început de mărturisire care-i venise pe buze. Altădată, vorbind de viitor, spunea că despre acesta nu știe nimic, și că nimic nu va putea ști de acum înainte... Și făcu o vagă aluzie la ziua în care ar fi trebuit să dispară, să se ducă cine știe unde, în căutarea a cine știe cărui noroc, singur și pierdut, cu această dragoste teribilă în el, care i-ar fi nimicit sufletul pînă în ultima zi a vieții lui.

Gîndindu-se la toate acestea care, în realitate, puteau să fie adevărate, lacrimi îi străluceau în ochi, bătăi puternice îi zguduiau inima, căci, cu toată răceala lui, era întrucîtva cucerit de amanta lui frumoasă, cu gura-i mereu pe jumătate închisă, de mîinile-i albe de copilă, care aveau în ele delicatețea mătăsurilor ei, mirosul parfumului pe care îl avea muzica glasului ei pasionat.

Toate acestea sfîrșiră printr-o scenă violentă, în toiul căreia, strîns cu ușa, el trebui să mărturisească zăpăcit și confuz cu suspine în glas :

— Ei bine, dacă vrei să știi, iată !... Nu mai am bani, sînt înecat în datorii, sînt certat cu familia... trebuie să te las, trebuie să plec, trebuie să nu te mai văd, să nu te mai sărut... să plec ! Înțelegi ce înseamnă „a pleca" ? Aș fi făcut-o... dar nu pot ! Aș fi tăcut încă, cum tac de atîta vreme, dar tu mi-ai cerut această umilință... iată, acum știi !...

O săptămînă întreagă ea îi oferi el o respinse. Apoi, au pus între ei o poliță al cărui termen scădea treptat, o partidă dezastruoasă, o noapte lungă de dragoste, și de atunci, în zilele de criză, Tatiana îl susținea cu bani pe Arrigo, lăsîndu-l să-și vîre mîinile în avutul ei, cu cea mai perfectă liniște.

Acesta deveni chiar, pentru amîndoi, lucrul cel mai firesc din lume.

XII

Și astfel roata norocului se întoarse ; îi surîseră zile de abundență, căci banii năvăleau în buzunare, fără ca măcar să bage de seamă. În chipul ăsta Tatiana strîngea, pentru că în astfel de împrejurări lui Arrigo îi plăcea să fie cinstit și i se părea că-și recapătă prestigiul cînd putea să răspundă Tatianei lui : — Mulțumesc, n-am nevoie.

Ba îi dărui un inel frumos.

Și fiindcă avea mînă largă, cînd avea bani îi cheltuia fără măsură. Își aminti de ai lui, dărui familiei multe lucruri, care știa el că sastisfac dorința tatălui, mamei, fratelui, surioarelor ; în sfîrșit, ca să se împace puțin și cu Riotti, care nu putea să se resemneze cu amînarea nunții, gîndi că e bine să intre într-o zi în farmacie, cu o brățară pentru logodnica lui răbdătoare. Arrigo cunoștea sufletul omenesc și știa ce mare preț au obiectele de aur.

Cînd Eugenia arătă tatălui brățara dată de Arrigo, Riotti care nu putea să-și creadă ochilor, lăsă să-i scape o exclamație de surprindere.

— Doamne, ce mai cap !

Gestul acesta repara în parte greșelile lui Arrigo și arăta că, dacă pe de o parte era un fiu cam ciudat, pe de alta avea o inimă bună. Oricum, intențiile lui păreau să fie serioase, căci — la naiba ! — anumite daruri nu se fac la întîmplare. Între timp sora cea mai mare a lui Arrigo se logodi, și nunta trebuia să aibă loc în toamna următoare, cu un tînăr cumsecade, fiul unui bogat droghist, care o iubea aproape ridicol.

Cealaltă soră era un fluturaș de abia de cincisprezece ani, cu totul deosebită de cea mare și atît de frivolă, capricioasă și vaporoasă, pe cît era cealaltă de așezată, serioasă, și destinată să nu fie altceva decît o bună maseuză.

Anna Laura poruncea în casă cu o energie de mică tirană ; era frumoasă, atît de frumoasă, că de pe acum, cînd ieșea pe stradă, un roi de pici se aduna în juru-i și în urma unor ocheade, tatăl și mama au chibzuit că e periculos s-o mai lase să iasă singură. Pe stradă ea nu făcea altceva decît să se oprească înaintea vitrinelor croitoreselor, modistelor, parfumeriilor ; se îmbrăca bine, se pieptăna cu grijă, cite în ascuns romane senzaționale, era vorbăreață și vicleană.

Dar fiindcă era frumoasă și fiindcă avea același aer de stăpînă pe care-l avea fratele ei Arrigo, nici tatăl, nici mama, nu îndrăznea să fie prea severi cu ea ; mama mai ales, care poate își amintea că această din urmă fiică era ultima ei greșeală de dragoste. Anna Laura vorbea adesea de Arrigo, zicînd că trebuie să fi avut dreptate că a plecat din prăvălia părintească pentru a se bucura puțin de viață, de acel fel de viață care-i plăcea și ei : luxul, îmbrăcămintea frumoasă, trăsurile, teatrele, dragostea.

Celălalt frate, Paul, era în schimb un băiat de treabă, serios și blînd, își terminase studiile cu oarecare trudă și acum învăța arta tatălui său.

Tocmai atunci sfîrșea și stagiunea și teatrul se închisese. Tatiana, din dragoste pentru Arrigo, neglijă toate contractele care i se ofereau în altă parte, și rămase să

se bucure în oraș de o frumoasă primăvară de odihnă și dragoste.

El nu se lăsă amăgit de mîngîierile unei iubiri inerte, ci căută mai curînd să tragă profit din fiecare zi și fiecare ceas, simțindu-se oarecum aproape de sfîrșitul frumosului lui vis. Dorea să-și ducă privirile mai departe, părîndu-i că tot ce dorise pînă atunci ca scop, nu fusese decît începutul unei ambiții mai mari.

Trebuia să parvină. Lupta era demn să fie dusă pentru o cauză mai bună, căci simțea cum sufletu-i prinde aripi pentru un zbor mai înalt.

Plănuia astfel să pătrundă pînă în sălile păzite de îndoita putere a blazonului și aurului, în sălile pline de o cinste fățarnică și cu înfățișare de respect, unde vechile paravane ar putea poate să povestească vreo fabulă lascivă, unde căminele cu grilajuri de bronz cască cu o infinită plictiseală către eterna comedie a vieții. Vroia să fie primit de femeile pudrate care fuseseră faimoase prin frumusețea și aventurile lor, să fie invitat la dans în palatul Altomarino, să se ducă la balurile mascate ce se dădeau de mai multe ori pe an în casa lui Aimone del'Ussero, casă bogată și primitoare, care adăpostea patru surori frumoase printre un cortegiu de rubedenii. Dorea, chiar dacă aceasta avea să-l scîrbească, să fie printre puținii nobili eroi, care cel puțin de trei ori pe sezon, frecventau casa bătrînei contese Sedriano.

Se gîndea să viziteze în lojă pe doamna Ottavia Malespini, despre care se povestea că, pentru a salva anumite speculații ale bărbatului său, se dăduse abil unui bogat bancher evreu ; pe doamna Eleonora Salviati, care avea, se spune, cea mai frumoasă și cea mai vizitată colecție de pantalonași ajurați.

Ar fi dorit, în diminețile de primăvară, să călărească alături de acea desăvîrșită amazoană, care era Miretta Sansalvato și care se plîngea mai ales că nu găsește cavaleri îndeajuns de curajoși, ca să galopeze atît cît dorea ea, dar care desigur avea o mînă pe cît de robustă pe atît de delicată, și aceasta au recunoscut-o în mărăcinișș, mulți locotenenți de cavalerie. Ar fi dorit să cînte în salonul misterios al palidei Clara Michelis, care pe vre-

mea aceea era văduvă și se consuma vădit de această văduvie.

În sfîrșit, ar fi vrut să intre în intimitatea acelei societăți bine crescute, căreia totul îi e îngăduit, pentru că nimeni nu e deasupra ei, în micul spațiu al unui oraș, ca s-o judece ; unde înțelepciunea face mai puțină impresie decît gesturile obișnuite, unde pasiunea năvălitoare cedează capriciului elegant și răzbunarea își acoperă mîinile cu mănuși delicate. În acea societate strălucitoare, unde se cîntă, se dansează, se rîde, se iubește, se urăște, se răzbună și se trădează cu multă educație, cu politețe, cu oarecare rezervă, între patru pereți, încît zvonurile nu aleargă în gura mulțimii, acolo voia el să pătrundă.

Trebuia să înainteze cu îndrăzneală, fără să-și îngăduie odihnă.

Mai tîrziu, avea să se gîndească, să-și încoroneze, ambiția, căci ieșise din nimic, cu voința și cu virtutea incontestabilă de a nu fi mediocru. Vroia să-și făurească în lume o viață de lux, să atragă asupra lui anume indivizi, să ajungă cît mai departe de întunecata lui origine.

Veni vara, cu exodul la țară spre trîndăvii, spre plaje.

Se veghea noaptea tîrziu de tot, se făceau sieste lungi după mesele copioase ; scopul plimbărilor era căutarea unui aer mai curat, și toate frămîntările anului se liniștiră.

Arrigo și Tatiana nu rămaseră nici ei mult în oraș. Ea, de fapt, se plictisea. De cînd se închisese teatrul, se plictisea grozav, — ziua mai ales, căci nopțile aveau întotdeauna farmec.

El cîteodată o irita ; apoi nu era de loc gelos, și asta o umilea. Oarecare nori se așezară între ei, pentru cine știe cîte multe nimicuri : nu gîndeau în același fel, nu iubeau aceleași cărți, nu găseau simpatică aceeași lume. Ea începea de pe acum să se simtă întrucîtva singură... și totuși se iubeau încă. Nori ușori care se risipeau repede la căldura unei ispite.

Au fost la mare, au fost la munte, apoi pe malul unui lac, nu departe de oraș, și ca să sfîrșească vara, închiriară o vilă, un adevărat cuib, care-și scălda în apa li-

niștită, înfloritele ramuri de trandafiri. Spre vila închisă se îndreptară priviri fugitive ; spre acele ferestre vrăjite zburară o mulțime de visuri ; totul în casa aceea părea plin de vrajă și ispită, căci de fiecare ramură, de fiecare piatră, atîrna taina voluptoasă a două tinereți care se iubesc.

În sălile pline de oameni se vorbea despre acea casă izolată.

Și astfel, pe malul lacului, într-un cerc nou de oameni, se răspîndi acea indiscretă insinuare, care încă de la început, dăduse pe față dragostea lui Arrigo și a Tatianei.

Era printre aceștia un baron ce se găsea în oraș cu bătrîna lui mamă, un baron cu barba creață, în prag de patruzeci de ani, cu inima încă de adolescent, care deveni grozav de invidios pe acea idilă de vară, cuprins de dragoste pentru frumoasa cîntăreață.

Acesta era baronul Silvestro Piaggi.

Pentru a face curte Tatianei, baronul Silvestro își reluă atitudinea bătăioasă, de altădată, cînd era un subțirel ofițer de cavalerie. Aceasta nu-i supără pe Tatiana și nici pe Arrigo.

Odată, baronul Silvestro se hotărî să le treacă pragul. Cu cei patruzeci de ani și cu barba lui creață, era totuși timid ca un licean.

Arrigo era în pijama și se grăbea să se îmbrace. Îl primi Tatiana, aprinsă la față, căci vîslise două ore neîntrerupte, pe soare.

Îa sală era puțin întuneric.

— Vă rog luați loc, domnule baron.

El rămase în picioare. Nu-i venea să creadă că e acolo, uită și pricina vizitei lui. În sfîrșit își aminti.

— Sînt însărcinat...

Doamnele nobile ale Asociației de Binefacere, îl trimiseseră să vorbească cu cîntăreața cu glasul de aur ; se pregătea o mare serbare pe scena unui hotel apropiat, în folosul unor orfani. Acest festival se dădea în toți anii. Va binevoi să cînte doamna Tatiana ? Să nu refuze cumva ! Patronajul îl avea doamna Claudia del Borgo.

Dar sfinte Doamne ! această sarcină o punea pe gînduri. Nu mai cîntase de cîteva luni. Baronul adăugă :

— O ! nu spuneți asta vecinului dumneavoastră !

— În sfîrșit am promis : voi cînta.

Și iată-i pe amîndoi alături de doamne și domni, în eleganța unui mare hotel.

Calculat, Arrigo profita de primirea făcută Tatianei. Orice trebuia să-i servească ; chiar și frumosul glas al iubitei, și curtea baronului Silvestro, și palavrele pe care le auzea ; în juru-i, și chiar șovăielnicele înțepături ale doamnei Claudia del Borgo.

Această doamnă Claudia, intrase în toamna faimoasei ei frumuseți ; dar inima ei aventuroasă nu se potolea cu trecerea anilor.

Tînără, se dăduse cui o voia, cui o plăcea ; se dăduse în chipurile cele mai ciudate și perverse, nepotolită, scandalizase o vreme orașul, luînd ca lacheu pe unul din cei mai frumoși cavaleri ai Ungariei. Acum îmbătrînită, avea aproape o manie să-și satisfacă orice capriciu, și în unele reuniuni de filfizoni, mergea zvonul că doamna Claudia avea cîteodată mîna largă. Un locotenent, care jucase și pierduse pînă să-și riște epoleții, se salvase astfel ; mulți necunoscuți intraseră în societate prin dormitorul ei.

A plăcea doamnei Claudia, putea fi util în starea lui Arrigo. Și el o știa. Acest gînd îi veni pe neașteptate, din prima zi cînd ea îl privi, și cu obiceiul lui burghez de a calcula numaidecît, valorifică profitul pe care l-ar fi putut avea. Ea, desigur, l-ar fi făcut să fie primit în lumea aceea închisă. În ce privește intrigile lumii... bah !... el nu putea să treacă decît cu ajutorul unei înșelăciuni ; — oricare ar fi fost, ar fi săvîrșit-o fără scrupule.

Baronul Silvestro îl prezentă într-o zi doamnei Claudia.

Frumoasa Tatiana era geloasă. Ea începu să urască femeile pe care Arrigo le privea cu prea multă insistență, și de multe ori devenea geloasă, fără vreo cauză, căci femeia îndrăgostită își pierde cu totul simțul propriei valori. În fiecare seară, în intimitatea vilei erau discuții și lacrimi. Arrigo, reușea întotdeauna s-o însenineze cu vreo mîngîiere, cu vreun cuvînt convingător. Dar a doua zi o luau de la început. Odată, cînd doamna Claudia fusese peste măsură de provocatoare cu Arrigo, Tatiana era cît pe ce să-și facă bagajele și să plece.

Între timp, bunul baron Silvestro, ca victimă a acestor nenorociri a avut de suferit un potop de injurii. Dar nu disperă. Știa că totul vine la vremea sa : fructul pe copacul matur, și sărutul de dragoste de pe buzele femeii iubite.

Doamna Claudia cochetă cu Arrigo sub fulgerările ochilor Tatianei, și părea că se distrează în mijlocul lumii, văzînd încurcătura amantului perplex. Îi spusese într-o zi :

— Mi-ar face mare plăcere să te invit la mine în vilă, dar poate micuța dumitale prietenă nu ți-ar îngădui-o...

Și rîse, cu rîsul ei insinuant.

Arrigo se prefăcu a nu înțelege. În ziua în care Tatiana cîntase, scena fusese acoperită de flori. Baronul Silvestro culese cele mai frumoase flori din grădina lui, și-i dărui un coș.

De atunci încolo nimeni nu-i mai văzu. Se întoarseră să trăiască ascunși în vila izolată.

Toamna, începu între timp să-și aștearnă covoarele galbene, pe crestele munților, împăienjeni de fiori reci apele liniștite la apropierea serii.

Și îndrăgostiții se întoarseră în oraș. Tatiana fusese angajată pentru noua stagiune ; Arrigo își luă, puțin cîte puțin, mai multă libertate. Locuința lui îi părea acum prea modestă, așa că închirie un alt apartament mai luxos. Cămătarii începură să-i acorde credit, văzîndu-l în mijlocul unei lumi bogate și cînd la scadență nu putea să plătească polițele, venea Tatiana și le plătea, dar nu cu aceeași senină inconștiență de la început.

De un an încoace, cîștigurile ei se reduseseră aproape la nimic, căci lefurile unui teatru italian, pentru nevoile ei erau, se înțelege, puțin lucru. Baronul Silvestro, era oarecum ridicol, — dar ce sprijin serios pentru o micuță doamnă singură pe lume, cu capriciile ei !... În sfîrșit, Tatiana reflectă asupra acestora foarte serios, deși nu se hotăra încă.

Într-o dimineață Arrigo dormea cînd servitorul veni să-l deștepte aducîndu-i o carte de vizită pe care el o privi cu ochi somnoroși. În același timp se auziră două bătăi familiare în ușă.

— Eu sînt, — zise de afară un glas care-i părea să fie acela al lui Beppe Cianella.

— Intră !

— Am venit pentru două lucruri : întîi...

Arrigo înțelesese numaidecît despre ce e vorba, după vizita aceea matinală, după tonul lui familiar... se cam aștepta el la așa ceva.

— Voi începe deci cu ceea ce e mai puțin plăcut. Vin să te supăr pentru un împrumut. Dacă poți, mii de mulțumiri : dacă nu, nu face nimic.

Și începu să contemple fizionomia noului său prieten

Arrigo se gîndi cîteva clipe.

— Aș putea să-ți dau, dar cu oarecare greutate, — spuse el. Înainte de prînz sper să-ți dau.

— Mulțumesc, răspunse celălalt cu simplitate, ca și cum ar fi pus banii în buzunar. — Dar n-am venit numai pentru bani...

Făcu o pauză și-și luă un aer de protecție.

— Toto Rigoli mi-a vorbit de prezentarea ta în cercul nostru ; m-a întrebat dacă aș accepta să semnez fișa ta, împreună cu el... tocmai acum cînd am însărcinarea de secretar temporar. Toto Rigoli ține la tine. Și eu firește, am acceptat. Voi semna chiar azi cererea și voi începe o campanie în favoarea ta. Știi, cîteodată, cînd e vorba să primească un nou membru, se pun în cale multe greutăți... În cazul tău vom avea de luptat, căci ai aprins multe invidii... apropo, ce mai face Tatiana ?

Tatiana făcea bine, și firește că ea plăti cele cinci mii de lire de care avea nevoie Beppe Cianella ca să accepte să-l prezinte cercului pe prietenul prietenului, Toto.

Lui Arrigo, i se deschiseră porțile acelui cerc nobil, care mulți ani fusese privilegiul unei caste cu adevărat deosebite. Barierele cele mai înalte cădeau înaintea aventurierului.

Atunci, privind cu încredere în viitorul limpede, își zise, pentru prima oară, lui însuși.

— Voi parveni.

XIII

Dona Claudia își satisfăcuse capriciul. Și-l mulțumise fără multe scrupule, ca o femeie expertă și grăbită. Înscrise numai în registrul minții ei acest gînd foarte simplu : „unul mai mult". Nu-i părea rău că îmbătrînește, pentru că nu ducea cu ea în groapă nici un regret, se dăduse oricui, se bucurase, și lăsase și pe alții să se înfrupte din bucuriile ei pînă la secarea oricărei dorințe ; toate ceasurile trecute ale vieții ei îi părea demne de a fi retrăite.

În penumbra unei odăi, ea putea încă să-și ascundă vîrsta înaintată și știa uneie perversități de pisică bătrînă, care îndrăgosteau pe tineri, mai curînd decît o proaspătă neexperiență.

Prea multă vreme Arrigo fusese credincios dulcei lui Tatiana ; îi era sete să bea dintr-un pahar mai amar.

Dona Claudia, începu să-l invite să prînzească la ea ; în casa ei, era totdeauna masa întinsă, veselie și bună primire.

După o ceartă mai înverșunată decît celelalte, Arrigo și Tatiana s-au despărțit fără să fie siguri dacă se mai iubesc sau nu. Între Tatiana și Arrigo, se săvîrși o ruptură fără lacrimi, fără mînii, ca între oamenii pregătiți din vreme să se despartă.

Baronul Silvestro prinse curaj și văzu în sfîrșit că avea dreptate să fi sperat în răbdarea lui credincioasă, în politețea lui devotată. Oamenii bogați și femeile frumoase sfîrșesc întotdeauna prin a se înțelege între ei.

Dar de acum înainte, fiindcă ea își alesese ca protector un om cumsecade, toți vechii ei admiratori, începură să-i țină iar calea și reîntoarcerea pe scenă fu pentru ea un triumf.

Arrigo era în teatru în seara aceea, nepăsător și zîmbitor. Fusese văzut aplaudînd-o chiar din loja Clarei Michelis, pe care el încerca s-o prindă în plasă, făcîndu-i o curte vicleană și răbdătoare. Intermezzo-ul cu donna Claudia n-avea să dureze prea mult. Ea, de altfel, nu era prea îndrăzneață, prea isteață, și în orele de intimitate prea nepotolită.

Clara Michelis tocmai atunci împlinea treizeci de ani, vîrstă voluptuoasă, care cîteodată face să izbucnească în femeie cele mai calde primăveri ale sentimentului. Nu era prea frumoasă, dar paloarea ei, ochii ei mari, negri, și o fragilitate profund senzuală dădeau trupului ei delicat o deosebită atracție, de care nu era cu totul străină o oarecare legendă, șoptită printre cunoștințele ei ; se spunea că-și prăpădise bărbatul în cîteva luni de căsnicie, din prea multă dragoste. Avea o fată, toată pasiunea ei, pe care o îngrijea cu gingășia oarecum maniacă și excesivă pe care o ai pentru un cățeluș ; în afară de ea, viața ei era pustie... Vai, nesfîrșit de pustie !

Întrerupînd legăturile cu Tatiana, Arrigo se găsea cîteodată în mari și inextricabile greutăți. Nu era sigur că avea să păstreze credință donnei Claudia, deși o vedea trăind în acel lux desfrînat, care era o podoabă necesară frumuseții ei trecute. Donna Claudia însemna pentru Arrigo cel mult o etapă provizorie, o introducere necesară, căci pragurile cele grele și oprite se trec, în multe împrejurări, mulțumită favoarei unei femei.

Dar el era conștient de starea lui precară și cu luciditate se ducea să-și caute prin preajmă vreun sprijin mai sigur.

O cunoscuse pe Clara Michelis într-un salon și pusese ochii pe ea ; la început din curiozitate, — din acea curiozitate naturală lui pentru toate femeile care ar putea să-i ușureze drumul, — apoi, pentru că însuși era atins de fascinația nefastă a văduvei. Trecea drept bogată, poate mai mult decît era, rar era văzută la teatru, puțin pe stradă, nu o vedeai decît prin saloane, dar în jurul vieții ei oarecum misterioase, cancanurile lumii circulau neobosit.

Arrigo începu să-i dea tîrcoale, fără să știe bine ce voia de la ea. Deocamdată dorea s-o posede și presupunea că acesta e lucrul cel mai ușor. Dar Clara Michelis era dintre cele care pun la încercare răbdarea. Ea se știa aproape de vîrsta în care a-și lua un amant însemna să încheie actul definitiv al propriei istorii amoroase, să înfrunte poate pericolul extrem ; acela de a se îndrăgosti cu adevărat. De aceea, profita de toate experiențele ei trecute. Era chiar aproape de acea clipă în care femeia,

mai ales cea care n-a fost cinstită, mai curînd decît să se înșele că e sincer dorită, se îndoiește sau se simte jignită și aproape că-i displace să fie considerată ca o pradă prea ușoară. Apoi refuzul îndoielnic, crud, exasperant, care provoacă marile ispite și marile îndrăzneli, e pentru femeie, cîteodată, o plăcere mai mare decît posesiunea însăși.

În adevăr, Arrigo se agățase de ea cu o anume exasperare și îl durea că trebuia să-și mărturisească aceasta. Lumea văzîndu-i mereu împreună, șoptea de o bucată de vreme că ar fi amanți, cînd el încă nu ajunsese să-i sărute mîna mai sus de încheietură.

Ea îl exaspera cu parfumul ei, cu glasul ei, cu gesturile ei, cu felul ei de a rîde, de a se împotrivi ; îl seducea cu atîtea mici particularități sentimentale ce erau închise în ea ca într-o cutie prețioasă.

El se tulbura în fața acelei cochetării neobosite, ca cel căruia fiindu-i sete n-ar putea ajunge decît din cînd în cînd, să-și răcorească buzele arse cu o picătură de apă. Și fură atrași mai mult încă unul către celălalt de pasiunea pe care o aveau amîndoi pentru muzică. Ea cînta la pian cu un sentiment deosebit ; el aplecat asupra viorii, aplecat asupra ei, sorbind parfumul părului ei, o acompania. În odaia aproape întunecoasă, spre apropierea nopții, simțeau rotind în juru-le prăpastia ispitei, căzînd, în pauzele de îndoială, vălul unei vrăji.

Cîteodată, mișcîndu-se, dîndu-și ușor greutatea pletelor pe spate, ea întîlnea și atingea brațul lui, cu teamă ; cîteodată, respirația bărbatului aplecat deasupra ei îi mîngîia gîtul gol, înfășurînd-o într-un fior rece. Între cele două candelabre, în reflexul ebonitului lustruit, fără să se întoarcă, ea îi vedea fața tulburată, plină de mînie bărbătească, ce îi dădea o senzație încîntătoare.

Cîntară toată muzica de cameră care a putut să fie scrisă vreodată pentru calvarul îndrăgostiților, și uneori, în timp ce mîinile ei alergau iute pe clape, arcușul viorii se oprea deodată, și o gură arzătoare îi căuta gîtul, cu dorința de a mușca. Cîteodată îl vedea în genunchi, supus ca un copilaș.

Rochiile-i de mătase foșneau, cînd trecea, cu un foșnet delicat de aripi. Apoi, în camera cealaltă, rîdea cu gura plină...

Cît de ușor ar fi fost să-i spună da ! Dar poate astfel ar fi întrerupt acea vrajă și ea nu voia. Dar într-o seară, cînd perdelele umflate lăsau să pătrundă primăvara, candelabrele se stinseră într-o bătaie a vîntului ; trandafirii deschiși în vasele de cristal, fîșîiră, ca și cum ar fi fost pe spaliere.

Din stradă venea o dungă roșie de lumină răspîndită în lumina azurie a nopții primăvăratice. Din cînd în cînd, se auzea tropăitul unor trecători, zgomot de roți care se depărtau, rîsete.

Atunci, deodată, cu mînie, el se aplecă, îi căută gura, îi sorbi respirația, cruzimea-i stăpînită, care acum izbucnea într-un rîs convulsiv.

Perdelele îmbibate de parfum înnăbușiră strigătele lor de dragoste, îl topiră în vîntul suav cu mirosul trandafirilor, îl risipiră în noapte...

PARTEA A DOUA

I

Au trecut doi ani pe nesimțite. În cercul prietenilor, opriți la colțul cîrciumii, se vorbea veșnic de femei, de joc și dragoste.

Pe trotuarul opus trecea o tinerică cu un mers zvelt, asemenea unei presure, plină de fragedă tinerețe, mișcînd sub fusta-i încinsă, liniile armonioase ale trupului.

— Cine este fata aceea ? — întrebă marchizul de Sant' Urbino, arătînd-o cercului de prieteni.

— Frumușică ! — zise Cesare Farra, căruia îi plăceau fructele încă necoapte.

— Pare o mică viespe ! — comentă Lanzo Malatesta, mînuind bastonul ca o sabie, cu gestul lui de chefliu și duelist.

Toto Rigoli înaintă cu cîțiva pași dincolo de trotuar, ca s-o privească mai bine :

— Toto !... dacă nu mă înșel, trebuie să fie fecioara aceea gata să cadă în brațele lui Rafa Giuliani. Am văzut-o o singură dată, însă o recunosc. E o minune !...

Ea se îndepărta. Nu i se mai vedea distinct decît frumosu-l păr blond vaporos.

Sacco Berni făcu o strîmbătură ; cîteodată îi plăcea să vorbească :

— Drumul e strîmt, trecerea se plătește.

— Dar Rafa e foarte bogat! — adăugă Giorgino Premoli.

— Trebuie să fie îndrăgostit nebun! — urmă Franco Spada. — Sparge urechile tuturor cu confidențele lui. Nu știam că pentru grațioasa aceea. Dar îmi pare cam prost îmbrăcată. Ce face? E croitoreasă?

— Trebuie să fie o fată cinstită, fiica unui încornorat, — declară Rigoli sentențios. — Căci părinții legitimi nu reușesc niciodată să le facă atît de frumoase. Nu-i așa? Apoi, în ce privește îmbrăcămintea, va avea grijă s-o îmbrace cu eleganță bunul Rafa... Iată-l! Priviți-l cum aleargă!

Giuliani trecu grăbit celălalt trotuar. Îl chemară dar nu răspunse.

— Aleargă, aleargă, c-ai întîrziat! — îi strigă de la spate Sacco Berni. Acum-acum a trecut pe aici.

— Mie mi-e teamă de fecioare, — zise cu gravitate Giannetto Pigna, — căci cele mai multe din ele sînt bolnave de sifilis...

Marchiza de Versano trecu în clipa aceea în trăsura ei deschisă. Mulți își scoaseră pălăriile, înclinîndu-se adînc.

— Avortul nu i-a făcut rău, — observă Rigoli. — Și-a revenit repede. Dar Comandorul desigur că a tras o mare spaimă!...

Unii, prietenii casei, își reținură rîsul.

— Toto, cunoști pe fecioara lui Rafa?

— Nu.

— Atunci de unde știi că-i fată cinstită?

— Mi-a mărturisit-o Rafa.

Tocmai atunci sosi contele Anatoli, într-un costum nou care-i venea foarte rău. Era renumit prin eleganța lui ridicolă. Mulți începură să rîdă de el, ceea ce de fapt îl măgulea.

— E o viespe, dar e frumușică! — spuse Lanzo, căruia nu mai putea să-i iasă din cap. Și-l întrebă pe Pigna, obișnuit să străjuiască multă vreme în colțul acela:

— Trece în fiecare zi pe aici?

— Nu, aproape deloc.

Noaptea trecută Ferrante cîștigase la cerc treizeci de mii de lire. Cînd ajunse în dreptul lor, fu complimentat și îndemnat să povestească amănuntele frumoasei partide. Dar în clipa aceea, coborî din trăsură Tita Borsani, care-și dăduse modest numele de Tita la Vallière ca să poată mieuna în teatrele de varieteu. Avusese altădată un capriciu pentru Ferrante și, cum îl văzu, fiindcă trebuia să treacă printre ei, îl prinse de braț, spunîndu-i cu oarecare ostentație :

— Hai să bem o ceașcă cu ceai.

Ferrante, cu înfățișarea omului care ascultă fără voie, o întovărăși în sală. Mulți alții îi urmară.

— Așa vă țineți dumneavoastră făgăduielile ? — spuse lui Arrigo domnișoara La Vallière, în timp ce luau loc. — V-am așteptat ieri și alaltăieri. Adică fie vorba că v-am așteptat : am rămas în casă.

— Mica mea Tita ! Știi bine că ți-am spus : poate...

— De ce mă tutuiești, mă rog ? — întrerupse ea cu impertinență.

— Ți-a trecut beția ? — o întrebă cineva apropiindu-se.

— Prostule — îl primi ea zîmbind. — Crezi cumva că am băut aseară ?

— Dacă cred ? Te-am urcat doar în trăsură ca să te duc acasă și dacă m-aș fi urcat la tine, jur că nici n-ai fi băgat de seamă.

— Oh, cînd e vorba de tine, îmi pare că e chiar foarte greu „să bag de seamă !...“ făcu ea rîzînd.

El nu răspunse nimic, dar se vedea că gluma îl indispusese.

— Deci ai început să bei ? o întrebă Arrigo, îndată ce omul acela se depărtă.

— Da de unde ! M-au silit să beau. Grozavul acela de Mumm ! Toarnă-mi ceaiul ! De ce mă privești așa ? La ce te gîndești ?

— Mă gîndesc, scumpă Tita, — spuse el afectuos, că am ținut altădată unul la altul și asta mă întristează, căci sînt cuprins mereu de melancolie gîndindu-mă la lucrurile care au trecut, la lucrurile care nu se pot...

— ... întoarce ; spuse ea serios.

— Voiam să spun : care nu pot continua încă.

— Ai început să fii sentimental ? întrebă Rigoli care se așezase la masa de alături.

— Da, ca să rîd... și ca să te fac să rîzi ! — exclamă Tita într-un acces de bucurie. Dar ochii ei mari, încercuiți cu negru, naivi în frumusețea lor, nu puteau ascunde o oarecare neliniște, o sensibilitate aproape timidă, uitîndu-se la tînărul cu privirea catifelată, care-i turna acum ceaiul.

— Nu te-am mai văzut de mult, îi spuse ea încet lui Ferrante. Ce faci ?

— Multe. Apoi cu un gest vag, repetă : multe.

Ea îl privi atent :

— Ai devenit scump la vedere.

— Cei doi au început să-și facă iar curte ! anunță atunci unul din vecinii care auzise cele ce se vorbea. — Sînteți plictisitori !

— Știți bine, admise Tita rîzînd — că întotdeauna mi-a fost drag Arrigo.

— Asta nu ne privește — reluă Sacco Berni. — De altfel Arrigo nu e liber, și-ți pierzi vremea în zadar. În schimb eu sînt mai mult decît liber, dacă vrei !

— Tu ?... Nu, mulțumesc ! Ești prea prozaic, sătul și plin de vicii. Ca să iubești femeile e nevoie întotdeauna de puțină poezie.

Ea muie un biscuit în ceai, vîrîndu-l repede între buze, ca să nu se rupă.

— La urma urmelor, — continuă ea, — dacă nu e liber ce mă privește ? Eu nu-i cer nimic.

Sosi și Malatesta, cu pălăria dată pe spate, cu monoclul obraznic, strîngînd între degete bastonul flexibil pe care-l învîrtea. Spuse lui Arrigo :

— Tu, care știi tot ceea ce se petrece cu femeile, ai putea din întîmplare să-mi spui cine e fata după care aleargă Rafa Giuliani ? A trecut chiar acum ; îmi place nespus.

— N-am văzut-o, răspunse Arrigo. Nu știu nimic.

— Dacă Rafa aleargă după ea, te sfătuiesc s-o lași în pace, — observă Tita cu bun simț — Rafa e foarte bogat.

— Iată femeia fatală ! — exclamă Malatesta cu un surîs vesel.

Era o toamnă însorită ; în parcurile și grădinile unde se ducea mica viespe, frunzele încă nu căzuseră.

II

În general, odată pe lună, farmacistul Riotti venea în casa lui Arrigo, luîndu-și înfățișarea unui om hotărît pentru scandal, cu predispoziții oratorice și plin de o caraghioasă mînie, ca cel care știe că apără în zadar o cauză dreaptă.

Pentru ca să-i treacă mînia, Arrigo îl făcea să aștepte un sfert de oră, apoi îi ieșea înainte cu nepăsarea omului jovial, și-i întindea mîna la degetul căreia strălucea o piatră mare, zicîndu-i :

— Bună ziua, scumpe Riotti, ce mai faci ?

Celălalt mormăia ceva, care era o jumătate de salut, rostit în locul unei înjurii.

— Ia loc te rog ! Ce vînt bun te aduce aici, scumpule ! Te simți bine după cum văd. Ai un aer de prinț ! Ce noutăți ?

— Domnule Arrigo, mai puțină vorbărie ! Vin, o știi foarte bine, pentru chestiunea noastră.

— Adică ?... Dar ia loc odată ! Scoate-ți paltonul, ce naiba ! Ce mai face tata ? De cîtăva vreme n-am prea fost să-l văd. Ce face ? Dar mama ?

— Dacă n-au murit încă, cu un fiu ca dumneata, înseamnă că au pielea tare !

— Deci stau bine. Mai bine așa.

Dar între timp Riotti, curios, indiscret, începu să privească în jur. Salonul îi plăcea ; i-ar fi plăcut grozav ca toate acestea să aparțină fiicei sale, adică lui. Își descheie paltonul rămînînd întunecat. La urma urmelor obrăznicia acelui Rigo, familiară lui de cînd era copil, întrecea bunul lui simț de burghez, îl înmărmurea puțin, îl umilea.

Arrigo îi punea sub nas tabacherea cu țigări — o tabacheră de argint cu monograma de aur — și Riotti pipăia tabachera pe toate fețele, înainte de a lua între

buze una dintre acele havane lungi și burtoase, care cu fumul lor gustos dădeau creierului lui anumite senzații delicioase, exotice. Apoi Arrigo se ridică cu grijă ca să-i toarne un pahar din vechiul lui „Curaçao“ pe care-l știa din flori de portocali, și-i lăsă alături sticla cu nectar, astupînd-o bine ca să nu se evapore.

— Deci pe cînd nunta ? — întrerupea brusc Riotti ca să taie scurt atîtea curtenii.

— Ah... nunta ! Așa e, ce mai face Eugenia ?

— Bine, bine... sau, așa cum poate să stea o fată singură.

— În general, îi e bine și ei ; mai bine așa !

— Ascultă Arrigo, să sfîrșim odată cu glumele ! Știu, că acum aparții lumii mari, ești mereu printre conți și marchizi, primiri, mese, amanți și dracu mai știe ce ; dar pe mine nu mă interesează ; cuvîntul dat nu se mai întoarce, fără ca să fii... tot odată... în sfîrșit, eu te știu de copil și anumite lucruri aș putea să ți le spun !

Arrigo îl ținuse mereu departe cu cîte o promisiune vagă ; dar într-o zi, în sfîrșit, își pierdu răbdarea.

— Bine, ascultă, — îi răspunse. — Am observat un lucru : că, pentru a te căsători trebuie să ai vocație. Eu n-o am. E trist, dar n-o am. Nu am băgat de seamă pînă acum, dar văd că n-o am !

— Dar ce s-a întîmplat ? — sări în sus Riotti.

— Vrei să ți-o spun încă odată ? Nu o am ! Ba ar trebui să-ți dau un sfat. Caută de găsește o altă partidă pentru fiica dumitale, căci dacă mă așteaptă pe mine, cred că are să-i crească peri albi.

Riotti își strîmbă gura, ca și cum ar fi vrut să blesteme, dar nu făcu decît să răsufle din greu în timp ce obrajii lui se umflau.

— Ah, adevărat ? !... Cum, așa ? Vasăzică așa ? După toate cîte s-au întîmplat ? !

Și astfel îi întoarse politicos spatele retrăgîndu-se în celelalte odăi ale locuinței și lăsîndu-l, cu gura căscată, în mijlocul salonului elegant, unde, după cîteva minute, servitorul veni să-l anunțe că se așteaptă musafiri, așa că ar face bine să plece.

Riotti ieși bîlbîind. Dar se duse să arunce foc și pară în prăvălia sărmanului Ferrante, care era omul cel mai răbdător din lume.

În prăvălie se petrecuse multe lucruri de cînd Arrigo nu mai locuia acolo.

Opticianul îmbătrînise de mult, și tot punînd lentile pentru ochii altora, devenise el însuși miop. Acela care făcea ca negoțul să prospere era acum Paul, fiul lui, un băiat bun, modest, econom și mediocru. Fiica cea mare, Luisa, se măritase cu droghistul ei ; avea acum un copil, era însărcinată cu al doilea. Se îngrășase mult ; trăia numai pentru grijile noii ei familii.

În schimb cea mai mică, Anna Laura, Loretta, era pacostea celor doi părinți. Devenise mai frumoasă ca oricînd, de o frumusețe obraznică și provocatoare ; se parfuma, se pudra, și-și punea diferite podoabe femeiești, cocheta, trăncănea, era vioaie, șireată ca o vulpe.

Nici nu voia să audă de măritiș ; oricîte partide i se propuneau, ea le refuza. Avea pentru o viață mediocră, aceeași ură vulgară, ca a fratelui Arrigo, și, la orice scenă pe care i-o făceau părinții, amenința că are să plece din casă ca și el, ca să trăiască la întîmplare.

După ce a scăpat astfel de Riotti, Arrigo avu într-o seară dorința să-și revadă părinții și să afle ce influență produce în familie declarația lui răspicată, în privința logodnei.

Se ducea foarte rar, și întotdeauna în trăsură închisă, încît nu se întîmpla să-l poată vedea cineva prin locurile acelea. Acum, în casa lui, toți aveau pentru el un oarecare respect plin de teamă.

În seara aceea familia lua masa. Lumina electrică, pusă în funcțiune de cîteva luni, lumina mica prăvălioară și, după un vechi obicei, luau masa acolo, deși aveau la etajul de sus o sufragerie bine mobilată.

Donna Grazia, după trecerea acelor ani potoliți, nu mai auzea bine și căpătase un reumatism care o supăra. Ca femeie de casă prețuia foarte puțin ; toate meritele ei se reduceau la a ști să prepare, împreună cu servitoarea, anumite mîncăruri care miroseau în întreaga mahala. Stefano, pe jumătate aplecat, pe jumătate chel, rămăsese mereu același ; îi lipseau acum doi dinți care dădeau

chipului său negricios o expresie melancolică de animal bătrîn bolnav. Paul era un băiețaș, cu craniul rotund ca un pepene, doi ochi blînzi și palizi, liniile chipului precise ca și acelea ale fratelui dar ceva mai sălbăticite.

Printre cele trei chipuri vulgare, ceea ce forma un contrast ciudat, era chipul delicat al Annei Laura, cu părul ei frumos pieptănat, cu îmbrăcămintea ei aproape elegantă și gingașă aleasă a trupului ei care dădea impresia proaspăt mirositoare a unui boboc de trandafir.

— Poftă bună la toți ! — spuse Arrigo intrînd.

Îi răspunse la urare cu o exclamare de surprindere, fără să-și întrerupă masa ; afară de Loretta care se ridicase în picioare și-i ieși înainte punîndu-i brațele pe gît și rîzînd cu o veselie copilărească dar îndrăzneață.

— Oh, Arrigo ! Arrigo în sfîrșit !... — exclamă ea.

— Cum merge ? — spuse tatăl ștergîndu-și bărbia de grăsime.

— Bine, bine — răspunse Arrigo mîngîind brațul surorii și întinzînd cealaltă mînă tatălui. — Foarte bine.

Apoi se aplecă spre mamă ca să-i sărute părul.

— Parcă n-ar fi copilul nostru ! — observă ea cu bunătate, traducînd expresia spontană pe care o încerca privindu-l.

— Bună seara, Arrigo — spuse fratele cu oarecare indiferență.

— Spune, poate vrei o farfurie cu supă... — oferi tatăl aproape rușinat.

— Ei, na, auzi ! — exclamă Loretta, care în loc să se așeze din nou la masă, se învîrtea mereu în juru-i, — chiar că are nevoie de mîncărurile noastre !

— Ție tacă-ți gura ! — mormăi Paul. — O singură dată, poate să ne facă această cinste.

— De ce nu ? — făcu Arrigo. — N-am mîncat și mi-e foame chiar, iar supa miroase frumos. Haide repede un scaun și dați-mi o farfurie.

Familia se privea cu surprindere, și o mică tulburare surveni ca să facă loc primului născut care se așeză la masa familiei. Chipurile celor doi bătrîni se luminară.

— Atunci vino aici lîngă mine — spuse Loretta ; și începu să-l servească, cu mînuțele ei zvelte, bine îngrijite, care ieșeau afară din dantelele unei cămășuțe delicate.

Pentru ea, acel frate ciudat atît de plin de bărbăție, atît de diferit de toți ceilalți care intrau în prăvălia lor, era parcă un curtezan, un amant.

Tatăl începu vorba :

— Frumos, Arrigo, afacerile cum îți mai merg ? de mult nu ți-ai mai amintit de noi.

— Destul de bine — răspunse fiul. În clipa aceasta n-am nici o grijă. Ba dacă aveți nevoie spuneți-mi.

— Eu, eu am nevoie ! — spuse Loretta c-un gest cochet care îi stătea bine. Fratele o privi cu ochiul lui expert, care fără voie parcă părea că-i prețuiește calitatea.

— Ești frumoasă, știi ! — făcu deodată. Apoi adăugă : — care ți-e dorința ?

— Gulerul acela de dantelă pe care mi l-ai promis altădată.

Arrigo căută prin buzunare și scoase un pachet.

— Iată-l aici, — spuse el. — Vezi că n-am uitat.

Fata sări deodată de pe scaun, desfăcu pachetul și văzînd gulerul pe care-l rîvnea, ochii îi străluciră de bucurie și începu să-și îmbrățișeze fratele printre izbucniri de veselie.

— Ia uite ce pudră frumoasă întrebuințezi ! — spuse Arrigo, simțind mirosul parfumat al obrazului ei. — Cine ți-a dat-o ?

— Cine ! aia ?... — făcu Paul, fără să-și ridice ochii din farfurie.

— Cine ! aia ? aia ?... — făcu Loretta strîmbîndu-se după ei. — Ce vrei să spui ?

— Aia de colo — reluă Paul cu încăpățînare — toată ziua aleargă pe la coafor și croitorese. Își vîră nasul în vitrine, n-are în minte decît oglinda.

— Prostule ! — bolborosi Ana Laura mîniată ca o viperă. Iar chipul ei deveni răutăcios.

— Iar pentru tine tată — spuse Arrigo ca să-ntrerupă cearta — am adus o pipă de spumă de mare. Vezi dacă-ți place, dacă nu, ți-o schimb.

Îi întinse o cutie răsucită în care era pipa cu vîrf de chihlimbar.

— Ce minune ! O frumusețe ! exclamă bătrînul, lăsînd să-i cadă lingura. O privi pe toate fețele, o pipăi cu reli-

giozitate : — Ce minune ! — Apoi o scoase afară din cutie și o arătă soției.

— O, Doamne ! — se uimi ea. — Cine știe cît vei fi plătit-o !

Și fără să-și șteargă gura o luă între dinți.

— Pare pipa unui domn din înalta societate ! — spuse rîzînd Loretta, care-și încerca gulerul ei de dantelă.

Arrigo, între timp, mînca lacom cu lingura plină.

— În restaurantele pe unde mergi tu, ce mănînci ? — întrebă mama.

— O, nu mămico ! O mîncare bună în familie e și acum lucrul cel mai bun.

— Bravo Arrigo ! Spune asta și Lorettei care mereu face nazuri ! interveni Paul. — Ei îi trebuie numai potîrnichi !...

— Tu vezi-ți de treabă și lasă-mă în pace ! — îi răspunse fata cu dispreț. Și turnă lui Arrigo un pahar cu vin ; un vin bun, dintr-o sticlă cu străluciri rubinii.

— Foarte bun — spuse Arrigo gustîndu-l. — Dar voi trăiți ca prinții !

— Vrei să rîzi de noi ? — spuse cu indulgență tatăl, pe care pipa nouă îl emoționase.

— Eu ? De loc ! cum credeți că rîd de voi ? Nu sînt oare în casa mea ?

Făcea bine sufletului acea mică odihnă familiară în mijlocul vieții lui pline de ipocrizii și șiretenii.

— Desigur, ești la tine acasă — îi răspunse tatăl. — Dar vii pe aici atît de rar, că ar putea să-ți pară o casă străină.

În timp ce gusta carnea fiartă la vatra părintească, o amintire îl năpădea de vechea lui origine, un sentiment nehotărît între afecțiune și bunăstare, între o digestie plăcută și un sentiment filial, între bucuria de a-și simți pîntecele plin și plăcerea de a se putea întinde, ca și tatăl lui, pe scaunul robust și să-și sprijine, dacă ar vrea, coatele pe masă, sau să-și scobească măselele cu o scobitoare, și să simtă venindu-i ușor în obraji acea căldură plăcută pe care o dă vinul bun și mîncarea bună, la ora, între toate cea mai animală și cea mai omenească, în care alimentul se preface în sînge, împărțind prin toate vinele fertila ei substanță vitală.

Atunci își descheie doi nasturi la vestă și-n clipa aceea îi părea bine să e fiul opticianului. Și-ncepu să vorbească ; și povesti multe întîmplări din viața sa, pe care și-o petrecea în saloanele elegante, printre doamnele anemice, cu parfumuri care îți dădeau dureri de cap, printre tinerii curteni cărora cu un pumn le-ai fi măcinat fălcile ; vorbi cu acea ironie de sare cu care plebeul vorbește de aristocrat și acum îi plăcea că se află în familia sa, în prăvălia renegată, între mirosurile de bucătărie, și că vede printr-o ruptură a perdelei ochelarii strălucind în vitrina luminată.

Dar asta n-a putut să dureze decît timpul primei digestii și apoi deveni iar străinul de altădată, care în suflet se rușina de casa lui. Tatăl, mama și fratele, care se deosebeau de el, nu-l mai interesau.

Acum, aceea care atrăgea atenția lui încăpățînată era Loretta ; Loretta care mîncase puțin, care avea o rochiță de mătase, cu părul buclat și unghiile făcute ; care știa de pudra fină și purta ciorapi fini pe un picior subțire.

Fața de masă pătată, supiera și acele farfurii goale care au rămas pe masă, mirosul de tutun ordinar pe care-l răspîndea în jur pipa tatălui, sfîrșiră prin a-l enerva, trezindu-i deodată rușinea că face parte și el din această lume plebelă.

Privi la ceas :

— Opt și jumătate — făcu el, — mă duc să-mi pun haina neagră căci sînt așteptat la teatru.

— Ce se joacă ? — întrebă tatăl.

— Mă duc să aud *Loute*, o „pochade".

— Ceva nou ?

— Ce nou ! Am auzit-o poate de douăzeci de ori...

— Atunci pentru ce cheltuiești banii ca să te duci la teatru ?

— Mergi poate la stal... — spuse mama.

— Nu, dimpotrivă, în lojă, — lămuri el cu un surîs superior. — Dar nu cheltuiesc nimic.

— Cum nu cheltuiești nimic ?

— Luăm o lojă mai mulți amici.

— Și nu vă costă nimic ? !

— De ce atîtea întrebări ! — exclamă Loretta. — Se împrumută la începutul stagiunii. Voi nu știți încă ce-i aia o „coterie". Doamne sfinte ! Voi cădeți întotdeauna din nori ! În loc să stați aici și să dormitați ca niște viezuri, ați face mai bine să mă duceți și pe mine la teatru, sau să mă lăsați să mă duc singură.

— Auziți !... vipera !... — murmură Paul cu un fel de ură.

Arrigo salută familia și Anna Laura îl ajută să-și pună pardesiul ; apoi, ușoară, îl luă de braț și intrară împreună în prăvălie ca și cum ea ar fi vrut să-i spună ceva.

— Vino mai des să mă vezi, Arrigo... — îl rugă ea în șoaptă, suspinînd. — Duc o viață de nesuferit în mijlocul acestei lumi ! Sînt aproape ca și tine, știi... și ți-o spun că nu mai pot !

El se opri s-o privească înc-o dată cu acea privire înțelegătoare, în lumina care venea de la vitrină. Un zîmbet ciudat îi apăru pe buze.

— Dacă vrei și tu să mergi la teatru...

Loretta îl ținea de braț. Atunci trecînd în fața lui cu un gest femeiesc, cu un gest de amantă capricioasă, îi potrivi cravata care se deplasase în jos.

— Ei, da, aș vrea... — spuse ea.

— Bine, hai cu mine.

— Dar nu se poate, scumpule ! spuse ea nemulțumită și tristă. — N-am îmbrăcăminte și nu pot să vin cu tine, așa...

— Ai dreptate — făcu Arrigo reflectînd. — Totuși n-are importanță ; vino la mine, vom aranja noi...

— Da ?... cînd să vin ? — exclamă ea luminată.

— Chiar mîine.

Și o sărută pe gură.

III

A doua zi după masă ea se duse la el. Arrigo dormita întins îmbrăcat pe pat. Își refăcea prin această siestă de după amiază, una dintre acele obositoare nopți. A trebuit să rămînă la Cerc, pînă la șase dimineața, ca să se refacă după un nenorocos joc de bacara, început de cu seară.

Ea intră ca o furtună în odaia semiîntunecoasă a fratelui, fără să aștepte ca servitorul s-o anunțe și, văzîndu-l întins, se opri deodată în prag.

— Cum asta ? dormi ?

— Nu, mă odihnesc. Vino-ncoa Loretta, apropie-te.

Afară era martie cu vîrtejuri de vînt înghețat, pe un cer roșu.

El aprinse lumina și se întoarse să-și privească sora cu ochi somnoroși, întinzîndu-i o mînă.

— Deci ? — făcu el.

— Ce ai, nu ți-e bine ?

— Ba mi-e foarte bine ; numai că m-ați făcut să mănînc prea mult ieri seara. Nu sînt obișnuit cu o masă atît de greoaie. Tu ai venit... ah, da, pentru teatru !

— Nu, am venit pentru că vreau să vorbesc cu tine. Dacă ai ști cît mă plictisesc ! Cînd te văd parcă-i sărbătoare.

Arrigo zîmbi.

— Ia loc Loretta. — Și-și întinse mîna spre măsuță ca să-și ia o țigară.

— Dă-mi tu un chibrit, micuțo.

Ea privi în jur și cînd găsi cutia veni aproape de pat și se aplecă deasupra lui ca să-i apringă țigara pe care o ținea între buze.

Apoi prietenește îi trecu mîna pe frunte.

— Dă-mi și mie una — spuse ea stînd pe marginea patului.

— Fumezi și tu ?

— Da, cîteodată, în taină.

— Nu-ți face rău ?

— Rău ? deloc !

Ea luă o țigară între buzele-i subțiri, și se aplecă s-o aprindă la țigara fratelui, își puse picior peste picior și stătu să privească fumul, care asemenea unui val se înfășura în juru-i. Avea în atitudinea ei, un nu știu ce frivol, gingaș și obraznic care-i dădea o grație deosebită.

— Ascultă, Arrigo — făcu ea după pauză : — servitorul tău m-a privit într-un chip ciudat și aproape că nu voia să mă lase să trec. Desigur că m-a luat drept o amantă de-a ta... Vin multe pe aici ?

— Da, unele, — admise el rîzînd.

— Atunci eu i-am spus: „sînt sora lui“ ; și-am mers înainte. Dar poate nu m-a crezut. Nici o nenorocire !

— Acum am să-l chem — spuse Arrigo — ca să pregătească un pahar cu ceai, astfel veți face cunoștință.

Apăsă pe sonerie și Filip apăru îndată după ce bătu cu grijă la ușă.

— Vino, vino-ncoace ! — îl chemă Arrigo. El înaintă cu grijă, înclinîndu-se. — Vezi pe această frumoasă domnișoară ?

— Desigur, domnule Arrigo — spuse servitorul surîzînd cu unul din acele zîmbete șirete care caracterizează pe servitorul inițiat în tainele galanteriei stăpînului.

— Bine ; pregătește-i un ceai bun, dar mai înainte du-te și cumpără o duzină de „marrons glacés“. E sora mea.

— Sora dumneavoastră, domnule Arrigo ?... Așa !... Nu-mi vine să cred. De fapt vă seamănă !

— Ei da, ca două picături de apă.

Toate acestea amuzau fata, îi dădeau un gust nou de intrigă și aventură, deși protagonistul nu era altul decît fratele ei.

Servitorul plecă.

— Poate ți-e somn încă ?

— Nu, m-am odihnit îndeajuns ; stăteam întins de lene.

— Aștepți vizite ?

— Deloc.

— Atunci îmi vei arăta întreg apartamentul ?

— Desigur.

— Cîte odăi ai ?

— Șase, și una pentru servitor, care însă nu prea doarme acasă.

Loretta avu un acces de tuse.

— Vezi că țigara îți face rău ! Arunc-o.

— Nu e țigara — protestă copila tușind și mai mult. — Mi-a venit puțin fum pe gît.

— Arunc-o.

— Sînt turcești ?

— Nu, egiptene. Așază-te mai bine, Lora. Ai să aluneci stînd pe marginea patului.

Cu mișcările leneșe ale unui somnoros, el se dădu mai încolo ca să-i facă loc. Ea se așeză mai bine, și astfel nu mai atingea covorul cu picioarele.

— Ce pat mare ai !

— Se stă mai bine astfel.

— Da, da, am înțeles... — spuse ea rîzînd.

— Ce-ai înțeles ?

— Ei, na !

Și-și întoarse capul ca să-și ascundă roșeața de pe obraz.

— Ești o păpușică ! — exclamă Arrigo bătînd-o cu mîna pe genunchi.

Apoi începu s-o privească atent, cuprins de un fel de uimire.

Era frumoasă, desăvîrșit de frumoasă, din vîrful picioarelor și pînă-n creștetul părului ei blond, care-i flutura pe frunte, sub pălăria-i de paie, strălucitoare ca spicul de grîu. Îmbrăcămintea îi desăvîrșea pieptul nu tocmai mic, deși necopt încă, îi strîngea mijlocul care putea fi cuprins în cercul a două mîini. Ținea picioarele unul peste altul, cotul stîng sprijinit pe un genunchi.

Carnea ei dădea un fel de senzație de delicatețe și frăgezime, pe care o dau catifeaua și trandafirii ; ochii ei de un negru strălucitor, păreau prea mari pentru chipul ei fin. În picioare, în brațe, la gît, în toate încheieturile avea o extraordinară agilitate ; numai că, în toată ființa ei, chiar în glasul, în gesturile ei, în felul de a se sprijini, de a atinge, de a zîmbi, în însuși mirosul pe care-l răspîndea în jur, ca și-n parfumul nudității ei, era răspîndit ceva vinovat și ispititor.

— Ești dulce — spuse Arrigo parcă vorbind lui însuși.

— Găsești și tu ? — făcu ea cu obrăznicie.

— Cum „și tu“ ?

— Păi mi-o spun mulți.

— Adevărat ? și asta te măgulește ?

— Puțin... puțin... firește !

— Ia uite... — făcu Arrigo luîndu-i mîna.

— Ce e ?

— O brățară de aur ! Ai o brățară de aur !

— Firește — spuse sora ascunzîndu-și mîna la spate.

— Lasă-mă s-o văd.

— Nu, nu vreau.

— Hai, arată-mi-o !

Și ridicîndu-se puțin, încercă să-i apuce brațul. Ea vru să-i reziste, se strînse, se aplecă deasupra lui, apăsîndu-l cu tot trupul ca să n-ajungă să-i prindă mîna pe care o ascunsese la spate. Și amîndoi prelungiră această luptă, care-i făcea să se arunce unul împotriva celuilalt, aproape cu senzația unei plăceri.

— Ei bine, am să ți-o arăt eu — spuse ea.

— Bine.

Și-o desprinse de la mînă, și i-o dădu.

Era un lanț de aur, cu răsuciri de noduri duble.

— Cine ți-a dat-o ?

— Nimeni ; mi-am cumpărat-o eu, — răspunse ea cu glas nu tocmai convingător.

— Atunci cine ți-a dat banii ?

— E !... eu.

— Tu ? nu se poate.

— Nu crezi ? — făcu ea zîmbind de minciuna pe care o spunea.

— O, dar parcă e scris ceva aici ?

Pe închizătoare era scris într-adevăr ceva.

— Poți să vezi ce e scris acolo ? — întrebă ea cu veselie.

El se aplecă spre lumină, căci gravura era fină.

— *Honny soit qui mal y pense...*

Arrigo se întoarse uimit să-și privească sora.

— La naiba ! — exclamă el. — Lămurește-mi toată această treabă...

— Dar nu-i nimic de lămurit : *Honny soit...*

— Da, înțeleg ; dar vreau să știu cine ți-a dat-o.

— Eu... eu... — întări Loretta, îngînînd cu un aer de batjocură.

— Hai, nu-mi mai povesti basme ! Ai poate vreo mică intrigă de dragoste ?

— Ești nebun ? — Și izbucni în rîs.

— Loretta, fii sinceră... e cineva care aleargă după tine ? vreun îndrăgostit care îți face curte, mie poți să-mi spui.

— Ei și dacă ar fi ? — spuse fata cu un zîmbet provocător.

— Dacă ar fi... ei bine dac-ar fi... — răspunse el cu oarecare neliniște — desigur eu n-am să mă apuc să-ți fac morală ; dar n-aș vrea, se înțelege, să te lași sedusă de primul venit.

— Lasă că nu sînt eu proastă ! — spuse ea cu șiretenie.

— Foarte bine. Atunci spune-mi cine e. Spune-mi tot, deschis. Poți foarte bine să ai încredere în fratele tău, cu atît mai mult cu cît nu sînt sever și țin la tine.

Vorbea cu oarecare tulburare, nu din curiozitate, neliniștit. El singur nu știa bine de ce această întîmplare îl irita atît.

— Pun rămășag că nu-l cunoști — spuse ea după ce reflectase îndelung. — În orice caz, știu foarte bine că el te cunoaște.

— Ce spui ? — făcu Arrigo înspăimîntat.

— Nu te teme : nu i-am spus niciodată cine sînt în realitate. Ai încredere în sora ta : ți-o repet că nu sînt proastă !...

— Dar spune-mi odată cine e ?

— Nu pot să-ți spun numele. E unul care la început s-a legat de mine pe stradă ; un tînăr distins cu chipul palid ; e înalt aproape cît tine, foarte elegant.

— Da, și apoi ?

— Și apoi nimic. A alergat după mine timp de o lună ; m-a așteptat în fiecare zi. E timid. Apoi a început să mă salute ; odată în sfîrșit și-a făcut curaj și mi-a vorbit.

— Și tu ?

— Eu ?... nimic. Am mers înainte. Mi-a cerut să-i îngădui să-mi scrie o scrisoare. Eu din curiozitate și ca să scap de el i-am zis că poate să-mi scrie la poste-restante, și i-am dat un nume fals. Mai întîi veni o scrisoare, apoi două, trei, patru... una în fiecare zi.

În clipa aceea intră Filip cu ceaiul.

— Pune-l acolo pe masă și pleacă — spuse Arrigo.

Servitorul se supuse tăcut.

— Și acum — reluă Arrigo — îți dăruiește brățări ! asta înseamnă...

— Nimic ! ai răbdare. Acum îți servesc ceaiul și după aceea îți voi povesti. Numai jură-mi că n-ai să-mi trădezi taina.

— Da, da, se înțelege.

Ea umplu cele două cești cu ceai, puse în gură un biscuit și mestecînd reluă povestirea.

— Știi, am văzut că era un om bine educat... mă trata ca și cum aș fi fost cine știe cine...

— Dar ce dracu îți scria în acele scrisori ?

— Ei !... o mulțime de dobitocii ! Că era îndrăgostit, că nu mai poate trăi fără să mă vadă, îmi cerea umilit să-i îngădui să-mi vorbească, că mă va respecta întotdeauna... în sfîrșit, scumpule, într-o seară, ca să nu descopere cine sînt și unde stau, a trebuit să-i dau întîlnire pentru a doua zi.

— Bravo... și unde ?

— În grădina publică.

El era atent, irascibil.

— În sfîrșit, Lora, spune-mi adevărul : ai făcut vreo prostie cu el !

— Nu ! Îți jur că nu. Ție ți-aș fi spus-o, fiindcă nu vreau să-ți ascund nimic. Ba mi-ar place ca amîndoi să fim prieteni, și ca tu să mă ajuți, să mă iei oarecum sub protecția ta, pentru că vezi, și eu ca și tine, mă simt atrasă spre o viață cu totul alta decît cea obișnuită...

Cu gingășie îi luă mîna și i-o mîngîie cu un gest plin de feminitate.

— Bine, Lora, bine...

O tulburare îl cuprinse de la mîna aceea atît de delicată, de la chipul ei apropiat de al lui.

— Spune-mi... n-ai făcut nici o prostie ?... adevărat ?

— Nu ; dar eram cît pe ce.

— Adică ?

— Iată îți povestesc. Întîi a dorit să mă vadă în fiecare zi...

— Dar cine este acesta ?

— După aceea, mi-a propus să mergem la hotel, ca să putem sta fără să fim văzuți. Am refuzat, Atunci mi-a cerut să-i îngădui să mă plimbe cu automobilul, am acceptat ; am coborît într-un han ca să bem ceva ; acolo mă ispitea în toate chipurile, dar l-am ținut la distanță. Nu am poate mult merit pentru asta, pentru că mai întîi că nu-mi place. Sau, pe de o parte mă atrage pentru că e bine îmbrăcat, elegant, frumos și trebuie să fie foarte

bogat... dar pe de altă parte nu-mi spune nimic ! Nu mi se potrivește !

— Totuși, în aceste văgăuni ?... în aceste hoteluri ?...

— Oh, Doamne, știi, încerca... Cîteodată a trebuit să-l amenint că strig.

— Și atunci te lăsa ?

— Numaidecît.

— Adevărat ?

— Ei, ți-o spuneam altfel, ce naiba ! Doar vezi bine că-ți mărturisesc totul, dacă aș fi vrut să tac, aș fi tăcut, nu-i așa ?

— Și cum s-a sfîrșit ?

— Nu s-a sfîrșit. E o poveste foarte recentă. Brățara mi-a dat-o acum cincisprezece zile. Și a gravat acel motto ca să mă facă să-i înțeleg bunele intenții. Asta înseamnă aproape : „nu-i tocmai rău..." Adevărat ?

Arrigo începu să rîdă, și mîngîie ușor obrazul surioarei.

— Deci îți spuneam că, cu toate cuvintele gravate, avea alte gînduri decît pașnice. Și într-o bună zi, chiar acum cîteva zile, văzînd că nu reușea să mă ducă unde dorea el, mi-a făcut o propunere clară... mi-a spus că e îndrăgostit nebunește de mine, că nu mai poate să îndure chinul pe care el i-l pricinuiesc, că are să se îmbolnăvească și că în sfîrșit, dacă aș vrea să mă decid, dacă aș vrea să fiu bună cu el, aș putea să-i cer, acum și oricînd, orice aș dori : el mi-ar da.

— Și tu ?

— Eu i-am spus, nu. I-am spus pur și simplu, nu. Dar am stat puțin la îndoială. Apoi am refuzat, gîndind că pentru a-mi schimba gîndul aș fi avut timp... Vezi, cu tine vorbesc deschis. Dacă ar fi fost să-mi schimb viața odată pentru totdeauna, atunci da. Dar știu eu ce se întîmplă după ? Pasul e grav și nu se poate face decît o singură dată. Am văzut eu altele destule.

El respiră adînc.

— Bravo, Loretta ! ești o fată cu bun simț. Bravo ! Și rămase așa privind-o uimit, aproape visător, auzind-o vorbind astfel. Atunci îl cuprinse un avînt de dragoste frățească, se ridică într-un cot și-i dădu un sărut, un sărut puternic pe gura ei zîmbitoare.

— Nu vei înțelege — reluă surioara — că n-am nici un merit. Dacă mi-ar fi plăcut numai, dacă m-aș fi îndrăgostit, s-ar fi dus răbdarea ! Îți mărturisesc că, mîine, pentru un tip care mi-ar plăcea poate, poate aș fi gata să fac o prostie... Dar pentru el, nu.

— În sfîrșit — întrerupse Arrigo — se poate ști cine e ?

— Nu, asta nu ți-o spun.

— Prostii ! De ce te temi ? Vorbește. Ești nebună !

— Bine, atunci ți-l spun ; dar jură-mi să n-ai să deschizi gura niciodată, cît vei trăi.

— S-a înțeles.

— Nu, dă-mi cuvîntul tău de cinste.

— Pe cinstea mea.

— Bine ; e contele Raffaelo Giuliani — spuse Loretta pompos, cu oarecare amor propriu.

— Eh ?... Giuliani ? — exclamă Arrigo ridicîndu-se în coate. — Deci maiorul Rafa ?

— Da, chiar Rafa. Și eu îl numesc astfel. Vezi că îl cunoști ?

— O, dacă-l cunosc ! îl văd aproape în fiecare zi. E în cercul meu, din loja mea, îl găsesc pretutindeni !... Dar știi, Loretta, că tu, cu o imprudență, mă poți ruina ?

— Ce spui ?

— Să mă ruinezi ! Dacă află că ești sora mea, sînt pierdut. Iată, Lora, ce-ai făcut ! Gîndește-te puțin !...

Și începu să lămurească amănunțit cauzele.

— Dar nu o va ști, n-o va ști niciodată : ți-o promit — spuse ea, după ce-l ascultase — nu știe numele meu, nu știe unde locuiesc, ce fac, cine sînt. Cît își bate capul ca s-o afle ! Înțelege : nici eu nu vroiam să știe că sîntem negustori. Vezi, sînt mai mult de două luni de cînd se petrec acestea și tu nu ai știut nimic. Asta înseamnă că nici nu se îndoiește măcar, de cele ce i-am spus.

— Cum i-ai spus că te cheamă ?

— Un nume la întîmplare : Montaldi.

El rămase cîteva clipe pe gînduri, apoi adăugă :

— Un om bogat ; putred de bogat și liber. Tatăl nu mai trăiește. Sînt doi frați.

Se lasă din nou, învăluit de umbra unui gînd tainic, apoi repetă aproape mecanic :

— Bogat și liber.
— Ce vrei să spui ? — făcu sora.
— Nu știu singur ce vreau să spun. Mă gîndesc.
— Dacă Rafa — spuse ea ezitînd.
— Dacă Rafa.. — repetă el ca s-o ajute.
— ...ar fi cu-adevărat îndrăgostit de mine, s-ar putea întîmpla...
— Să te ia în căsătorie ? Cine știe ! Ca să reușești ceva în viață e nevoie să crezi cu hotărîre în posibilitățile și speranțele cele mai absurde. Cu toate acestea...
Ea rîdea, roșie la față de plăcerea pe care i-o dădeau aceste cuvinte.
— Cu toate acestea ?... — făcu ea.
— Nu-l cred capabil de o adevărată pasiune — spuse Arrigo — dar ca să comită o oarecare prostie pentru un capriciu, da.
— Tocmai pe aceasta am contat — răspunse ea cu o ciudată răceală.
— Cum ?
— Te uimește ?
— Puțin.
— Ce, vrei să faci pe moralistul acum ? Tu ? Tocmai tu ? Cu viața pe care o duci ?
Ea vorbea ironic, și ochii îl priveau cu răutate, clipind din genele-i lucitoare.
Între ei era moliciunea patului larg și cald, între ei flutura, ca un fum tulbure ambiguitatea cuvintelor pe care le spuneau.
— Nu ca moralist ; aici nu intră morala, sau cel puțin e o afacere care te privește pe tine singură. Dar cum trebuie să vorbim pe față, te înștiințez că n-am să las să devii amanta lui Giuliani.
— Da ?... Și de ce ?
— Mai mă întrebi ? sînt fratele tău mai întîi de toate...
— Apoi ?
— Apoi, nu cred că ți se potrivește.
— Oh, bravo ! Acum gîndești mai bine.
— Nu cred să ți se potrivească în nici un fel, dar mai ales nu așa de ușor cum poate își închipuie el.

Ea deveni micuță, mîngîietoare, insinuantă ca cea mai șireată dintre femei, și aplecată puțin, parcă încerca să-l înfășoare în vraja feminității ei.

— Ajută-mă Rigo... — spuse ea.

— Eu ?

— Da, tu, chiar tu, Rigo ! Lasă la o parte severitatea de frate mai mare, între tine și mine se poate face un pact. Eu îți cunosc viața ta mai bine decît crezi ; tu nu cunoști nimic dintr-a mea, totuși îți seamăn. Aș vrea, ca și tine, să ajung departe, cît mai departe posibil ; pe ce cale, nu importă. Privește-mă : ți se pare că m-am născut să stau la tejghea ? Nu vreau asta, înțelegi ! Numai tu poți să înțelegi cu cîtă hotărîre nu vreau... Ascultă : m-am gîndit uneori să fug de acasă și să vin la tine. Poate am trăi bine împreună.

— Tot ce-mi spui, e oarecum ciudat — răspunse el tulburat.

— E ciudat, dar e adevărat. De ce nu poți să admiți că și mie, ca și ție, poate să-mi surîdă o viață mai frumoasă ? Probabil că Rafa nu mă va lua în căsătorie, dar ar putea în schimb să fie bărbatul căruia să-i datorez norocul meu.

— Asta — o întrerupse el — ar însemna să te vinzi.

— Rigo... — spuse ea cu un aer batjocoritor.

Acest singur cuvînt închidea în el o infinită ironie ; părea aproape că-l întreabă : dar tu ? — El înțelese ironia surorii și clătină din cap.

— Nu pot, nu trebuie să te ascult ! — exclamă el aspru. — Cel puțin dacă vrei să faci asta nu mi-o mai spune mie.

— Poate că am s-o fac și singură, dar am s-o fac rău pe cînd dacă tu mă ajuți, Rigo, dacă mă sfătuiești, dacă mă călăuzești cu experiența pe care o ai, voi fi mai sigură. Și n-ar ști nimeni nimic ; ar fi o legătură tainică, între mine și tine... Vezi că am pentru tine un sentiment, o încredere, nu de soră, ci mai puternică... cînd am venit aici tremuram puțin, căci știam că-ți voi vorbi despre toate aceste lucruri... Acum că sînt aici, am impresia că ai un alt nume, că nu ești tu.

Îi spunea aceste cuvinte încetișor, cu o întonare aproape nesigură, cu tot sufletul, pe vîrful buzelor, în dorința de a fi înțeleasă.

— Rafa nu-mi place — spuse ea grăbit, ca și cum simțea nevoia să mărturisească aceasta cît mai curînd. — Nu-mi place, dar poate să ne fie de folos. Nu crezi ?

— Poate... lăsă el să-i scape.

— De aceea l-am ținut la distanță.

Pe chipul ei de copilă strălucea perversitatea. Ea întrerupse tăcerea cu aceste cuvinte :

— Te vedeam atît de rar și mă gîndeam în fiecare zi la tine ; cînd în casă vorbeau contra ta, eu îți luam apărarea. Cînd veneai eram mulțumită.

El se agita ca într-o durere.

— Atunci ce vrei ? — spuse el.

— Nimic ; să mă ajuți. Sfătuiește-mă, te voi asculta.

— Adevărat ?

— Da, da, da ! — exclamă ea cu avînt, strîngîndu-i brațul.

— De ce vrei aceasta ?

Ea roși puțin, întîrziind să-i răspundă.

— Așa... Vreau să fiu prietena ta...

— Dar dacă eu, fără să vreau, te-aș sfătui rău ?

— Nu face nimic. Totuși asta nu se va întîmpla.

— Ești sigură de asta ?

— Da, foarte sigură.

Abajurul lămpii răspîndea în cameră o penumbră aurită, și din odaie, din așternut, prin acele cuvinte, pătrundea o căldură insuportabilă.

— Atunci — spuse el cu glas înăbușit — aș vrea mai întîi să vedem dacă vrea să te ia în căsătorie. Dar pentru asta nu e decît un singur mijloc, deși îndrăzneț și periculos pentru mine : să-l lăsăm tocmai să înțeleagă că ești sora mea, fără ca tu să i-o spui. Și avem să vedem apoi.

Ea nu reflectă nici o clipă ; propunerea i se păru admirabilă.

— Da, da, Rigo ! — exclamă ea bătînd din palme de bucurie.

— Spune-mi, ești sigură că Rafa nu știe de loc cine ești ?

— Mai mult ca sigur ! Și mai știu și altceva : că pot să-l fac să creadă tot ce vreau.

— În adevăr, am auzit vorbindu-se de această nouă pasiune a lui, dar nu-mi închipuiam că ești tu.

Rîseră amîndoi și ea exclamă :

— Sărmanul Rafa !...

— Dar unde te-ai educat astfel ? — întrebă Arrigo.

— Bah !... am multe prietene ; le văd cu amanții lor ; învăț ; apoi, cine știe... poate asta e natura mea.

— Deci, spuse el repede — vom aranja totul între noi : ceea ce trebuie să spunem sau să ascundem, să facem sau nu facem. Oricum, putem să mergem într-o seară la teatru, împreună.

— Da ?... — făcu ea tulburată de o emoție ce-o înăbușea.

— Ar trebui totuși să ai o rochie mai frumoasă.

— Nu am.

— Du-te la o croitoreasă bună și comandă-ți o rochie. Spune-i să le trimită aici căci acasă n-are să-ți convină.

Anna Laura nu știa ce să mai răspundă.

— Vezi să fie frumoasă, — urmă Arrigo, — și nu te uita la preț. În serile cînd vom merge la teatru, vei ieși din casă îmbrăcată ca de obicei. Am de toate aici : piepteni, pudră, ace ; ce nu este se cumpără.

— Scumpule ! — exclamă ea tulburată, punîndu-i brațele după gît. — Cît țin la tine !

El se prefăcu că nu ascultă ; luă un ton indulgent și protector ; parcă ar fi voit să satisfacă niște capricii ale unei copile.

— Ai nevoie și de alți pantofi ; ai tăi sînt frumoși dar nu se potrivesc pentru seară.

— Îți plac și ție !

Vorbind ridică ușor piciorul.

— Da, firește.

— Și ciorapii ? Îți plac ciorapii mei ? Privește.

Acolo, cum stăteau aproape îmbrățișați, ea își întinse piciorul pe marginea patului. El îi mîngîie piciorul pe ciorapul fin, deasupra nudității ei, acea pulpă care ieșea prea dezvelită de sub fusta de mătase. Dar se reținu ca intimidat și în tăcerea care plutea, se desprinse de ea, și o respinse.

— Îți plac ? — întrebă ea din nou, cu zîmbetul de copilă și femeie totodată.

— Da... dar du-te, Lora ! E tîrziu.

— Cît e ceasul ?

Glasul ei părea un ușor murmur de apă.

— Nu știu cît e ceasul... Dar e tîrziu... e tîrziu.

— Să vin mîine ?

— Da.

Stătu multă vreme cu privirea îndreptată spre ușa prin care ieșise Laura.

IV

Se întoarse a doua zi, fragedă, veselă, mirositoare ca primăvara proaspătă, care înflorește în glastrele de la ferestre.

Filip ieși în anticameră s-o primească.

— Bună ziua domnișoară !

— Unde-i Arrigo ?

— Se îmbracă ; acum a terminat baia. Mă duc să-l anunț.

— Nu, nu e nevoie, mă duc singură.

Cu pasul ușor se duse pînă la ușa fratelui, bătu de două ori :

— Pot să intru ? Sînt eu, Loretta !

— Ah, tu ești ? Adevărat... da, intră dacă vrei.

— Cît ești de frumos în pijama ! — exclamă ea cum intră. — La ora asta se face baie ? Sînt trei după amiază, gîndește-te.

— Azi dimineață m-am deșteptat prea tîrziu și n-am avut timp — spuse Arrigo. — Ei, ce mai faci ?

— Potrivit ! L-am văzut pe Rafa chiar acum.

— Da ?

— Ieri am avut o întîlnire cu el la patru și nu m-am dus, ca să pot veni la tine. Și azi dimineață, la poștă, găsesc o scrisoare disperată. N-am putut să evit de a-l vedea azi. Totuși, am căutat să scap de el cît se putea mai repede ; și acum iată-mă aici.

Arrigo se așezase la fereastră în fața oglinzii. Ea se apropie de el, aplecîndu-se puțin deasupra umărului lui,

și se privi în oglindă. Nu-și pusese în ziua aceea vălul ; pielea ei era fragedă și roză, buzele ei surîdeau chiar și cînd erau închise. Lora se plăcu și spuse :

— Îmi stă bine această pălărie, nu-i așa ?

Arrigo o privi prin oglindă.

— Da, Lora, îți stă foarte bine — spuse el.

— Cît de scumpe sînt azi lucrurile ! O pălărioară simplă ca aceasta : șaizeci de lire. O ruină !

Fratele zîmbi.

— Ei da, da ! ție ți se pare nimic, pentru că ești obișnuit cu femei care cheltuiesc pentru o pălărie cîteva sute de lire. Dar eu, după cum vezi, fac miracole !

— Și eu mă întreb, cum reușești să te îmbraci așa de frumos cu puținii bani pe care îi ai de acasă ?

— Cum fac ? să nu crezi că mi-e ușor. Numai eu știu cît mi-e de greu ! Am cont la croitoreasă, la modistă, un altul la cizmar, și-mi fac albiturile cu jumătate din preț, într-o prăvălie unde sînt prietena patroanei.

— Dar cum de-ți fac credit ?

— Cînd pot le dau ceva acont ; apoi furnizoarele mele sînt femei șirete, m-au privit în față și au înțeles bine că într-o zi voi plăti.

— Ah, înțeleg !... — făcu el mirat și ironic.

— Apoi, de pildă, unele cămășuțe mi le fac singură, unele, din an în an, le prefac, le reînnoiesc cu puține lire ; rochiile cîteodată le dau la vopsit... În sfîrșit e o întreagă artă pe care tu nu poți s-o înțelegi.

— Și dacă ți-aș plăti eu aceste conturi, ai fi mulțumită, Loretta ?

— Nu, Rigo ; nu vreau să cheltuiești pentru mine. Ești bun, dar nu vreau. De altfel ce să-ți bați tu capul ; avem timp ; dacă cineva va trebui să-și vîre mîna în buzunar, prefer să fie Rafa.

Astfel zicînd, începu să rîdă. Stătea în fața oglinzi, și cu mîna își potrivea părul.

— Vîntul mi l-a răvășit ; dă-mi o perie Rigo.

El îi întinse o perie de fildeș, lungă și turtită.

— Oh, privește ! E plină de păr ! păr de femeie. Ce berbant ești ! Privește...

Și scoase dintre perii periei, un fir negru și lucios pe care i-l puse cu multă grijă pe mîneca pijamalei.

— Prostul ăla de Filip uită mereu să-mi curețe periile — observă Arrigo.

— Și ce delicate sînt aceste fire de păr, mai uite unul. Cine e ? Aceeași ?

— Aceeași — mărturisi el cu un surîs resemnat.

— Văduva ?

— Da.

— Unde ții fotografiile ei ?

— Mi-a cerut să le ascund.

— Riotti vorbea cu papà adesea despre ea, dar i-am uitat numele.

— Clara.

— Și ții la ea ?

— De ce mă întrebi ?

— Așa ; vreau să știu dacă ești îndrăgostit ?

— Îndrăgostit, nu ! Țin la ea pentru că e bună. E puțin plictisitoare, puțin geloasă. Dar, la urma urmelor, te interesează toate astea ?

— Firește. Trebuie să știi că sînt foarte curioasă... cel puțin pentru anumite lucruri. Spune-mi deci, spune-mi ! Ai fost vreodată îndrăgostit ?

— Da, odată, nu tocmai îndrăgostit, dar aproape. Acum a trecut.

— De ce n-o lași atunci ?

— Bravo ! Tu crezi că atunci cînd începi cu o femeie e așa ușor să scapi de ea ? Apoi, cîteodată, sînt unele motive pe care tu nu le poți înțelege.

— Greșești Rigo ; eu înțeleg tot.

— Poate și mai mult decît e nevoie... dar în sfîrșit e un lucru care durează de multă vreme. Cîteodată o fac să sufere, pentru că în fond sînt rău !

Spuse aceste cuvinte dar ea începu să rîdă.

— Ascultă Rigo — făcu ea — te-ai gîndit la Rafa ?

El se plecă deasupra patului ca să-și prindă jartierele.

— Da, Lora, m-am gîndit foarte mult chiar. Am și schițat subiectul unui mic roman pe care tu va trebui să i-l povestești după ce ne va fi văzut împreună. Asta va fi o mare surpriză pentru el și în realitate poate-i va fi teamă.

— Îmi închipui.

— Îi vei lămuri că eu nu stau acasă din anumite vechi certuri cu tatăl, care e un original, puțin avar, puțin smintit, care ar vrea să-și facă copiii să trăiască departe de căminul căruia aparțin. Îi vei spune : „acum că știi cine sînt în adevăr, nu pot să mai continui, oricît de rău îmi pare". Fă-l să înțeleagă că ți-e frică de mine, așa fel ca și lui să-i fie frică, și învinuiește-te că ai fost cam prea emancipată, fie din ușurință, fie din slăbiciune, că te-ai lăsat condusă de el pînă aici. Dar spune-i hotărît că nu înțelegi să faci un pas mai departe. E un sentimental ; trebuie să știi să joci foarte bine comedia dragostei ; e un prost, obișnuit să reușească mai totdeauna ; tu trebuie să-i apari ca amanta cea mai frumoasă, dar cea mai imposibilă, trebuie să devii pentru el ceea ce nu poate fi alta... Mă înțelegi ? Îl vei face să înțeleagă că drumul spre patul tău e altul... Toate acestea poate nu vor reuși, dar merită să încerci. Asigură-te mai ales de discreția lui și ascunde-te bine cînd va trebui să-i vorbești. Să nu cumva să te vadă cineva.

Cîteva clipe copila rămase tăcută, gînditoare și ghemuită lîngă fratele care îi dădea sfaturi. Apoi adăugă :

— Nu cred că mă va lua vreodată de soție. Ar fi zadarnic să ne facem această iluzie.

— De ce, Lora ? Tu nu cunoști oamenii. Cîteodată exasperarea unei dorințe te duce la multe nebunii. Nu-mi spuneai că și-a pierdut capul ? Nu erai convinsă că poți să obții orice de la el ?

— Da, dar în realitate nu m-am gîndit la căsătorie.

— Și la ce te-ai gîndit atunci ? Asta înseamnă că ești dispusă și...

Ea avu un mic gest nervos.

— Bah !... ascultă, acum sau mai tîrziu...

— Păcat ! — exclamă el cu sinceritate profundă, învăluindu-și sora cu o privire care era aproape dorință.

— Ce spui, Rigo ?

— Spun că e păcat, un mare păcat, deși pentru aceasta, în fond, nu e nici un judecător mai bun decît tine.

El punea în glasul său o iritare sarcastică, aproape o durere. Chiar și înfățișarea lui se schimbase.

— Zici că e păcat ? — răspunse ea după ce reflectă puțin. — Dar gîndește-te : ce viitor mi se deschide în față, căruia să-mi fie îngăduit să mă încredințez cinstit ? În afară de această căsătorie de care vorbești, dar în care nu cred, cine altul mă va lua de soție ? Un bărbat de la care să pot aștepta viața pe care o doresc, desigur nu. Atunci cine ? Un tejghetar ? un băcan oarecare, ca acela care a luat-o pe Luiza ? Mai bine lipsă ! Ți se pare că sînt făcută să vînd scorțișoară și zahăr bucăți ? Ei nu ! Ăștia pentru mine nu sînt oameni. Decît să duc o viață ca asta, mai bine m-aș agăța de brațul primului venit și m-aș duce oriunde cu el. Ți-am spus că gusturile mele sînt ca ale tale : Tu nu te-ai născut ca să stai la tejghea și nici eu. Îți place să te îmbraci bine, să ai o casă frumoasă, să poți să cheltuiești, să te duci la teatru, să vizitezi oameni eleganți, să trăiești în sfîrșit !... toate astea îmi plac și mie. Tu ai reușit cum ai putut, și eu sînt gata să pătrund cum voi putea.

Vorbind, se apropie de el. Erau în fața șifonierului și se priveau în oglindă, înconjurați de obiectele din odaie.

— Poate că ai dreptate, — spuse Arrigo, după ce se gîndi puțin. — Cred că fiecare trebuie să-și caute în viață fericirea. Mai ales nu pot să te dezaprob, eu, care ți-am dat pilda. Firește, ca frate, ar fi trebuit să-ți vorbesc altfel.

— Oh, Doamne !... tu ești atît de puțin fratele meu ! — exclamă ea cu o ciudată timiditate. — În casa noastră aproape că n-ai stat, eram copilă atunci cînd erai acasă. Cînd veneai la noi, îmi părea că vine un străin, și de fiecare dată, eram curioasă. Toate cîte se povesteau despre tine îmi dădeau o senzație ciudată — făcu o pauză apoi adause lăsînd ochii în jos : — Ascultă... este poate o prostie ceea ce spun, dar, cînd vin la tine, desigur nu mă gîndesc că vin la fratele meu... — Ezită puțin, apoi spune : — Îmi pare chiar că mă duc să întîlnesc un amant...

După ce rosti această frază îndrăzneață, se făcu roșie și privi în ochii fratelui, deși rușinîndu-se de propriile ei vorbe.

— Da ?... ți se pare că sînt un amant ? — murmură el, întorcîndu-și fața, ca pentru a se ocupa cu altceva.

Cîtăva vreme domni între ei tăcere, apoi el o întrerupse zicînd :

— Bine, continuă.

Ea părea că-și pierduse firul vorbelor, și întîrzie căutînd cuvintele.

— Deci — reluă în sfîrșit — dacă nu se poate prevedea că mă voi mărita, într-adevăr, pentru ce și pentru cine să mă păstrez cinstită ?

El dădu din umeri nervos și spuse :

— Nu-mi place să te aud vorbind așa ! — Chipul lui deveni aspru și adăugă : — Uneori poți să te păstrezi cinstită chiar pentru tine însăți...

— Vorbești serios ?... Nu, nu, hai ! pentru tine însuți ! Frumos merit, frumoasă răsplată ! Pe lîngă asta trebuie să fie și tare politicos. Eu îți spun, că am avut noroc că Rafa, ca om, nu-mi place ; altfel în clipa asta...

Aici fratele începu să rîdă.

— Bravo ! Cel puțin ești sinceră, spui lucrurilor pe nume.

— Ești singurul care poate să mă înțeleagă.

— Deci ți se pare că trebuie să fie plictisitor ? — întrebă el rîzînd.

— Firește ! vezi, fetele în general, nu spun aceste lucruri... dar în realitate sîntem făcute ca și voi, și cîteodată...

Dar nu mai continuă, dădu căpșorul pe spate, cu un gest nervos pe care îl făcea adesea. Dar gîndul acela îi revenea mereu în minte. Atunci începu să rîdă zgomotos și exclamă :

— Rigo, tu ești un bărbat frumos !

— Eu ?... de ce ?

— Mă privești cu un aer atît de uimit...

— Mă gîndeam la ceea ce ai spus.

— Da, spuneam că mai curînd sau mai tîrziu, de bine de rău, voi sfîrși astfel. Mai bine să profit de acest mijloc ca să obțin ce-mi place. Chiar și tu, după cîte știu, trebuie să fi bătut același drum.

Și, ca să-și înăbușe rîsul obraznic, își ascunse chipul după umărul fratelui.

— De unde știi ? De unde ?...

— Ei, na ; dacă n-aș fi ajuns să înțeleg singură, e Paul și Riotti care vorbesc în fiecare seară de tine. Dar ce parfum plăcut ai ! Dă-mi și mie o picătură pe batistă.

El luă o sticluță, îi astupă gura pe batista ei micuță și o întoarse de două ori.

— Și aici... — făcu sora arătîndu-și pieptul. Din jacheta deschisă, pieptul îi ieșea rotund, întocmai cum din bobocul plin, se desface trandafirul în luna Mai.

— Aici... — spuse încă odată.

El răsturnă sticla în palmă și cu o ușoară mîngîiere îi parfumă pieptul.

— Îți place ?

— E un parfum delicios. Cum se numește ?

— Chevalier D'Orsay. Îl vrei ?

— Și tu ?

— Am să iau altul.

— Mulțumesc.

Nările ei, sorbindu-l, vibrau ca aripioarele ușoare ale albinelor, strălucitoare ca pulberea de aur, care plutește în aer, vara, cînd bate vîntul.

V

Într-o seară, după ce croitoreasa îi făcuse rochia, Arrigo se duse s-o ia pe Loretta ca s-o ducă la teatru.

— O înveți prea mult cu viciul ! — spuse tatăl, lui Arrigo, după ce află scopul vizitei. Și-și clătină capul cărunt, cu un gest de indulgență resemnată.

— Hai, nu fi atît de sever ! — făcu Arrigo. — Loretta are nevoie să se distreze la vîrsta ei.

Loretta era deja gata, aștepta în prag nerăbdătoare.

— Fie, dar trebuie să știi, că idei serioase nu prea are ea în cap... — spus tatăl cu glasul lui înăbușit.

Tocmai în clipa aceea intră Riotti. Deși în ceartă cu Arrigo, după ce fusese alungat, n-a putut să-și înfrîneze limba-i blestemată.

— Oh, fiul risipitor s-a întors !... — exclamă el. — Ce frumoasă idee !

Loretta, care nu putea să-l sufere, îl repezi :

— Vezi-ți de treabă, domnule Riotti.

— Auzi, palavragioaica ! — spuse el cu mînie.

Arrigo îl cinsti cu un salut ceremonios.

— Ia cheile cu tine Loretta ; spectacolul se va termina tîrziu — spuse el surorii.

— Mergeți deci la teatru ? — observă farmacistul. — Și tu o lași să se ducă ? — adăugă îndreptîndu-se către optician.

— Fratele o invită — răspunse acesta ca un fel de scuză.

— Atunci, bună seara la toți — făcu Arrigo.

Și numaidecît fratele și sora ieșiră împreună, vorbindu-și încet, rîzînd.

— Ești norocos la copii ! — exclamă Riotti cu o voce ca niciodată sardonică.

Dar opticianul, ca s-o scurteze :

— Ei, facem un șaizecișase ?

— Hai să facem ; — apoi respiră cu pieptul lui puternic și adăugă : — Bah !... dragul meu !... dacă ai fi avut mai multă autoritate nu ai fi ajuns acum să faci pe clovnul în casa ta !

Și-l privi pe Paul, pe care îl știa că e de părerea lui. În adevăr, acesta nu se înțelegea de loc, nici cu Arrigo, nici cu Loretta ; mai niciodată nu deschidea gura cînd Arrigo era de față, mulțumindu-se să respingă, cu ironii grosolane, toate argumentele surorii mai mici. În casa lui Stefano, legăturile familiare se desprindeau din ce în ce ; fata măritată venea foarte rar, ocupată cu grijile propriului cămin ; Arrigo, de multă vreme nu mai conta decît ca un vizitator întîmplător, care cîteodată, cu prezența lui, aducea o oarecare neliniște tuturor ; Loretta, cu caracterul ei impetuos și rebel, îi călca pe urme, netolerînd interdicțiile capului familiei. Paul singur era acela care făcea să prospere prăvălia : sîrguitor, bine crescut, cîteodată capricios, și nimic mai mult. De altfel, ca toți mediocrii, nu se dădea în lături să-și prețuiască meritele neînsemnate, și fiindcă nu prea știa ce e aceea gingășie și atenție, cei doi sărmani bătrîni rămîneau singuri, dezamăgiți, el, obosit de o viață zadarnic trudnică, ea, îngrășîndu-se și surzind în fiecare zi, deși rămînea aceeași frivolă cum fusese în tinerețe.

În același timp, Riotti, se supăra, împroșcînd pe toți cu ură, numai pentru că nu-și măritase fata. Acum trîndava Eugenia devenise mai corpolentă și semăna cu tatăl, într-un chip deplorabil pentru ea. Avea cinci ani mai puțin decît Arrigo, adică împlinise deja douăzeci și patru ani și speranțele unui soț deveneau din zi în zi mai rare. Fata, oricum, era o partidă strălucită. Dar ea, desigur, nu-și făcea sînge rău, era leneșă, de o lenevie de marmotă. Dacă n-o puneai să facă nimic, totul mergea bine. Atît de mult dormise în viață, că cei douăzeci și patru de ani ai ei, îi păreau ei însăși scurți. Era îndemînatecă la toate lucrurile feminine, gătea ca o bucătăreasă încercată, avea în sfîrșit toate virtuțile unei bune maseuze. După dragostea ei nenorocită pentru Arrigo, nu se dezlănțuiră alte furtuni în viața ei calmă. Văzuse ea cum toate prietenele ei se măritaseră una după alta, însă fără nici o invidie. Cine se supăra pînă la ură, era numai tatăl, care avea o săptămînă de dispoziție proastă, ori de cîte ori auzea de o căsătorie nouă.

Dar Eugenia nu se mai mărita ; îl iubise pe Arrigo, îl iubea încă și-l va iubi mereu... și totuși această dragoste n-o neliniștea de loc ; era pentru ea ca o boală cronică, ca una din acele boli care nu se mai tratează și care nu-ți mai dau nici o durere. Cînd din întîmplare îl întîlnea, devenea roșie, se bîlbîia, fugea ; iar seara, cînd se culca în pat, plîngea pînă adormea. Riotti îi spusese de mai multe ori : — copila mea, ești lipsită de „temperament“ !

Cuvîntului acesta „temperament“, care îi plăcea grozav, farmacistul îi adăuga totodată un înțeles patologic și literar, ceva mai mult chiar : un înțeles erotic. Cu toate acestea pusese ochii pe Paul, deși băiatul, cu toate virtuțiile lui, nu ajunsese să-i placă. Îl sprijinea, îl lăuda, dar în realitate, pentru gusturile lui oarecum romantice și destul de pretențioase, fiul cel mic al vecinului era, hotărît, prea tejghetar. Să crești o fată și s-o împodobești ca pe Eugenia lui, ca s-o dai apoi după un Paul oarecare, i se părea că e, ca și cum ar fi pus o plantă rară într-un vas de pămînt.

Arrigo, în schimb, fusese visul lui tainic, și nu înceta încă să fie, oricît de mari fuseseră desfrîurile lui. I-ar fi

dat-o cu brațele deschise, chiar după viața aceea neruşinată pe care o dusese, şi cu toate festele pe care i le-a jucat. Încăpățînat ca toți micii burghezi, îşi băgase în cap să-şi mărite Eugenia cu Arrigo, şi chiar dacă ar fi fost sigur că astfel o nenorocește, nu şi-ar fi schimbat hotărîrea. Numai că toate speranțele lui deveneau zădărnicii şi, ca om practic cum era, ştiind că timpul are picioare sprintene, iar fetele îmbătrînesc şi devin capricioase, îşi micşoră din ce în ce pretențiile exagerate pînă la a accepta ca ginere pe acel simplu Paul cu părul tuns cu maşina şi ignorant ca un bou.

Arrigo şi Loretta ajunseseră acasă, grăbiți şi puțin obosiți, ca şi cum s-ar fi dus să comită un păcat. Era devreme încă, întrucît în casa opticianului se lua masa devreme.

Rochia cea nouă era întinsă pe patul lui Arrigo ; pe un scaun era o cutie în care se găsea pălăria pe care i-a cumpărat-o el însuşi, ca să-i facă o surpriză. La picioarele patului erau pantofiorii, mici de tot, violeți şi auriți cum îi plăceau ei ; doi pantofiori de păpuşă cu tocul exagerat de înalt. Mănuşile lungi erau pe pernă ; pe speteaza scaunului atîrna o eşarfă de mătase. În clipa aceea servitorul se dusese să pregătească masa. Intrară pe întuneric, ea, ținîndu-se la brațul lui ca să nu se lovească de lucruri, în casa aceea pe care n-o cunoştea. Cînd ajunseră în dormitor şi Arrigo aprinse lumina, tot paradisul feminin care era acolo, aşteptînd pe copilă, se lumină ca vrăjit ; Loretta cuprinsă de o emoție tristă, nu se reținu şi exclamă :

— O, Rigo, cît eşti de bun ! cît eşti de scump !

Îi cuprinse gîtul, îl sărută, căci emoția ei era atît de mare, încît ochii ei se umeziră.

— Eşti mulțumită ? — O întrebă el mîngîind-o pe obraz, cu protecție şi dragoste totodată.

— Mult, mult ! — făcu ea ridicîndu-se în vîrful picioarelor ca să ajungă la gură. — Cum aş putea vreodată să-ți mulțumesc pentru toate aceste lucruri ?

— Ei lasă, crezi că e nevoie ? Acum îmbracă-te că e tîrziu. Eu mă duc dincolo ca să te îmbraci. Dacă ai nevoie de ceva, cheamă-mă.

— Pleci ? făcu ea întristată.

— Cum vrei tu...

— Firește, — spuse ea cam fără voie. — Dar am să te chem să-mi legi funda la spate. Știi ?

El zîmbi :

— Am să încerc.

Arrigo se retrase în cealaltă odaie lăsînd ușa întredeschisă. Întîi ea îl auzi mergînd, apoi așezîndu-se și desfăcînd un jurnal.

— Voi fi gata curînd.

— Bine ; dar nu sînt grăbit.

— Ai luat masa, Rigo ?

— Nu încă.

— De ce ?

— Asta mi se întîmplă des. Iau masa după teatru.

— De altfel și eu am mîncat puțin astă seară.

— Deci vom lua masa împreună — spuse el.

El asculta zgomotul pașilor ei delicați, acel fîșîit ușor, fremătător, pe care femeia îl face dezbrăcîndu-se, acel zgomot care vorbește, desfășoară înaintea ochilor, imaginea vie a celei care se dezbracă.

O auzea și o vedea ; întîi și-a scos pălăria, apoi bluza, rămînînd cu brațele goale, într-un sutien de culoarea trandafirului. Privindu-se în oglindă, lăsase să-i cadă jos fusta, care făcea în jurul picioarelor ei un cerc înalt și plin, din care ieșise repede, rămînînd în combinezon ; un combinezon cu broderie fină și o panglică ce intra și ieșea prin ochiurile ajurului, și acesta de culoarea trandafirului.

O mică odaie de baie era alături de dormitor ; o auzise cum varsă apa în lighean ; își închipuia că vede apa scurgîndu-se pe brațele ei delicate.

Apoi se întoarse în odaie, se ștergea mergînd în sus și în jos cu pași ușori ; apoi se așeză la oglindă și se pieptănă.

Rîndurile din jurnal îi păreau un arabesc neînțeles. Nu i s-a întîmplat niciodată să încerce o tulburare atît de puternică, nici să dea atenție acestor lucruri neînsem-

nate. Și totuși a așteptat de multe ori pe alte femei să se îmbrace.

O idee care îi întuneca creierul, îi chinuia dureros nervii. Îl cuprindea o dorință neruşinată să se ducă la ușă să privească ; trebuia să uzeze de o putere ca niciodată violentă, ca să poată rezista ispitei.

— Îmi dai voie să întrebuințez pudra ta ? — întrebă ea.

— Dacă vrei ; dar am alta mai fină, acolo, aproape, în cutia de argint.

— Nu, vreau pe a ta.

Și și-o închipui cum se pudrează, cum își pudrează brațele, gîtul, fața ; i se părea că simte mirosul pielii ei, impregnat de mirosul pudrei. Azvîrli jurnalul, puse picior peste picior și începu să-și bată genunchii cu degetele, apoi îl cuprinse o ură geloasă, gîndindu-se la acel Rafa care o dorea.

— Te plictisești, Rigo ?

— Nu.

— Ce faci acolo ?

— Fumez.

Ea ezită o clipă, mai spuse :

— Vino încoace... e tot una !

El fu cuprins de tremur.

— Ce... pot să vin ?

Apăru de după ușă, oarecum uimit, cu ochii ficși.

— Ce frumos te-ai pieptănat !

Ea se întoarse spre el ca s-o vadă la față, cu un gest cochet :

— Îți plac ?

El răspunse da, din ochi, fără să spună nimic. Se răspîndise deja în toată camera mirosul acela feminin, care tulbură simțurile ca un sărut.

Ea era încă în combinezon, cu brațele goale, un sutien care îi venea pînă la mijlocul pieptului și al spatelui. Nu i s-a părut niciodată atît de frumoasă. Arrigo se apropie șovăind neștiind ce să facă, să pară mai natural. Potrivindu-și părul, ea ținea brațele în sus. O umbră îi apăru la subțiori. În gestul acesta ea îi surprinsese ochii care o fixau, atenți. Atunci, printr-o rușine naturală, coborî brațele, le strînse la piept și roși.

— Nu mă privi așa... — spuse ea plecîndu-și ochii ; — mă faci să roșesc...

Se întoarse în călcîi cu o mișcare nervoasă.

— Îmbracă-te, îmbracă-te ! — spuse el deodată. — Nu mă uit la tine.

Se duse să se așeze într-un colț și sprijinindu-și coatele pe genunchi, își cuprinse fruntea arzătoare între mîini.

— Ești supărat ? — făcu ea.

— Nu, Lora, de ce ?

— Văd că nu-mi vorbești.

— Dacă nu vrei să te privesc.

— Dar privește-mă, dacă-ți place ! Mi-era rușine la început ; dar acuma nu-mi mai e.

Și rîse în timp ce se ridica spre a se duce să-și pună pantofii.

— Dacă am putea locui împreună, cît aș fi de fericită ! — spuse Loretta. — Nu te-aș plictisi de loc, ți-aș lăsa toată libertatea. La ce te gîndești ?

— La nimic, iubito... — răspunse el încet.

— N-ai vrea să stau cu tine, Rigo ?

— Da, poate aș vrea... dar ar fi și periculos...

Și zîmbi numaidecît ca și cum ar fi vrut să mascheze sensul dubios al cuvintelor lui.

Ea privi de pe marginea patului pe care stătea plecată ca să-și tragă ciorapii de mătase.

— Periculos, spui ?... cu atît mai bine !

Și deodată se plecă din nou și se ascunse.

Rămaseră o clipă în tăcere ; apoi ea întrebă :

— Nu ai o limbă de pantofi ? Îmi rup degetele.

El se duse să caute, spunîndu-i :

— Lasă-mă pe mine, te ajut eu.

Își sprijini un genunchi pe podea, în fața scaunului pe care se așezase ea ; pe celălalt genunchi o făcu să-și pună piciorul neîncălțat și cu delicatețe începu s-o încalțe.

— Cît ești de gingaș ! — exclamă ea. — Desigur că ești obișnuit.

— Da ?... crezi ?... Dar nu-mi place să fac aceasta pentru nimeni. Mă crezi ?

Și nu se mișcă de acolo, bătînd-o ușor cu limba pantofului pe piciorul îmbrăcat în mătase.

— Vezi ce picioruș ? — spuse ea mișcîndu-l. — E mai mic al meu, sau al amantei tale ?

— Al tău.

— Ridică-te, te-ai umplut de praf.

Se ridică în picioare și rămase acolo, aproape ca un om care ar fi fost cuprins de amețeală. Vedea sînii prea tari pentru virginitatea ei, izbucneau, ca spicele din cornet ; îi vedea întunecați și rotunzi prin sutienul strîns. Iar tentația lui fu atît de puternică încît nu putu să reziste ; și cu o mînă, involuntar, îi mîngîie gîtul gol. Dar spuse ca o scuză :

— Prea multă pudră.

Ea nu rîse, nu se mișcă ; ceva ca un fior îi cuprinse întreaga făptură, se răspîndi, se multiplică. Cu beție, în clipa aceea, s-ar fi lăsat sărutată.

O pendulă bătu în cealaltă cameră. În tăcerea aceea tulburătoare, bătăile păreau aproape o avertizare.

— Este ora opt, — spuse Arrigo trezindu-se. — Grăbește-te, dacă vrei să ajungem la timp.

— Da, dă-mi rochia.

El o luă de pe pat cu o experiență ce părea ciudată la el, o desfăcu astfel ca să nu-i strice frumoasa pieptănătură, și i-o trecu deasupra capului, fără să-i clintească un fir de păr.

— Întoarce-te, să-ți leg funda, Lora.

Și se duse în fața oglinzii. După ce își puse rochia, Loretta începu să rîdă de bucurie că era atît de frumoasă.

— Pariez, că doamnele pe care le cunoști, nu sînt atît de frumoase ca mine !

El o privi mut, cu o lumină neclintită în pupilele-i dilatate.

— Ești uimitoare ! — îi spuse — În adevăr, uimitoare ! Se va vorbi mîine de tine !

— Adevărat ? — făcu ea, zîmbind, oglindindu-se în toate chipurile. Apoi i se făcu aproape rușine :

— Dar spune-mi, nu sînt prea... goală ?

— Așa e moda anul ăsta. Femeile, cînd sînt îmbrăcate, par mai goale decît în cămașă.

Ea își puse pălăria, se oglindi din nou, se pudră iar, își trecu din nou mănușile și, înfășurată într-o manta lungă, exclamă veselă :

— Sînt gata !

Pe scară se lipi de brațul lui și ieșiră.

Era o seară călduță și limpede cu cerul fără nori. Strînsă lîngă fratele ei într-o trăsură descoperită, Loretta urmărea cu ochii tulburați, amanții crepusculari care alergau în căutarea unei străzi întunecoase.

— Cîtă lume care-și vorbește de dragoste !... Nu vezi ?

— E ora — observă el, — și e primăvară.

— Deci, văzîndu-ne, lumea poate să gîndească și despre noi că...

— Fără îndoială : lumea gîndește foarte adesea rău...

— Asta mă amuză ! — exclamă Lora. Tu crezi că semănăm ? — își întrebă fratele.

— Nu cred.

Ea îi luă brațul și se lăsară duși de mersul obosit al calului.

În seara aceea era premieră, se juca *Carmen*. Ajunseră cînd spectacolul abia începuse, și se așezară în semiobscuritatea teatrului, în fotoliile din primul rînd. Impresia mulțimii copleși inima copilei ; pentru o clipă ochii ei nu văzură decît o strălucire uimitoare. Toate comorile pămîntului, tot ce avea lumea mai delicat, mai strălucitor, mai parfumat, mai îmbătător, mai amețitor. Totul se strînsese pentru ea, în sala teatrului. Dacă în patul ei de fecioară, visase cu ochii deschiși, acesta era visul ; dacă din mica prăvălioară a tatălui dorise vreodată să respire aerul intens și tulbure în care zînele viciului răspîndesc o pulbere de aur, acum îl respira ; dacă a vrut vreodată să strălucească, iată că strălucea.

O impresie de irealitate îi juca în jurul obrajilor calzi ; își simțea propria-i frumusețe, trăind în jur ca un alt vestmînt mai rar, întrețesut cu stele. Simțea în inima-i feminină posibilitatea de a place, acea posibilitate care închide cea mai aleasă bucurie a femeii, acea conștiință a propriei frumuseți, care o îmbată.

În lojile apropiate trezise o curiozitate ascunsă ; din fotolii, cu o șoaptă discretă, cîte un binoclu își îndrepta către frumoasa necunoscută focul lentilelor curioase.

În seara aceea, teatrul înflorea de femei frumoase, care, încărcate de giuvaeruri, vorbărețe, umpleau stalurile cu dorința de a fi observate. El le cunoștea aproape pe toate, le vizitase, le făcuse curte, fusese amantul cîte uneia din ele.

În fața lor, în loja rangului al doilea, era dona Claudia del Borgo, încă frumoasă în lumina aceea, cu verișoara ei, micuța Isabella Ventamura, care de curînd obținuse anularea căsătoriei cu grațiosul și blondul ei bărbat, vicontele d'Amboissières.

Donna Claudia purta o rochie neagră de catifea, care îi evidenția frumos pieptul ; avea în păr o diademă grea ca o coroană. Era în lojă Antonello Musatti, de care donna Claudia se îndrăgostise în ziua în care îl văzuse rostogolindu-se sub cal, într-o alergare de curse.

În loja ducesei Benevento, era o plictiseală elegantă ; totuși Antonino Vernazza și Max della Chiesa îi făceau vizitele de rigoare, ca să nu fie uitați la prînzurile trimestriale. Erau toți și toate, a căror faimă străbătea orașul, pentru numele, frumusețea și pentru averea lor.

Mai era, într-o lojă de rangul trei, cu fiica ei tinerică, foarte deosebită de ea, suava Clara Michelis, atît de albă în îmbrăcămintea ei neagră. Avea pe fiecare trăsătură a chipului ei un nu știu ce ciudat, obosit. Parcă trupul ei ar fi ieșit acum dintr-o baie voluptoasă.

Arrigo o zări, observă totodată că este văzut și numaidecît privirile lor se evitară. Deși el spusese : „poate că-mi voi întovărăși sora la teatru într-una din aceste seri", privirea aceea îl rănea ciudat, ca și cum ea ar fi putut, de acolo de departe, să-i ghicească gîndurile cele mai ascunse, căci acea amantă, nu încă tînără, care îl iubea cu o dragoste tristă, pierdută, pusese în el ultima pasiune a vieții ei.

Acum nu-l mai iubea ca în vremea în care, în salonul semiobscur, ea se bucura chinuindu-i pofta-i virilă : nu ca atunci cînd încerca în iubit o uitare o plictiselii sau o zguduire aproape brutală a simțurilor ei viciate ; ci pentru că în inima ei de femeie, era o ultimă dorință, cea mai puternică nevoie de a aparține și de a poseda, voința instinctivă de a mîngîia, de a îmbrățișa, de a proteja, de a trăi în viața altuia, de a sacrifica pentru fericirea

altuia, acea voință neîntrecut de frumoasă, pe care femeia cu profundul ei simț matern, îl răspîndește, cîteodată, ca o mare minune, în dragoste.

Astfel îi era imposibil să se ascundă de ochii ei atenți ; îl pătrundeau fără leac pînă în cele mai ascunse cute ale sufletului lui. În zilele vesele, bucuros și plin de uitare, el stătea departe ; dar în zilele de tristețe, un glas, blînd pentru el ca nici un alt glas omenesc, îl rechema în casa aceea credincioasă, unde lîngă ușă veghea mereu un suflet dulce plin de iertare. Cînd era jignit de alții, acele mîini timide știau să-i vindece rănile ; cînd totul era pentru el pierdut, era mereu în casa aceea o făclie de veghe, o amantă îndrăgostită, ca în prima zi, pe care el o vedea îngălbenindu-se la cea mai rece mîngîiere a lui, era aproape o soră, o mamă, care îl aștepta, să-i spună : „dă-mi durerea ta, ca eu s-o sufăr, și du cu tine acest zîmbet care ascunde lacrimile mele..."

Poate că astfel se gîndea el și, de aceea nu îndrăznea s-o privească. Dar actul sfîrși într-o izbucnire de aplauze. Din toate lămpile, simultan, o undă de lumină se rostogoli în sală.

Fiecare doamnă avu grijă să pară cît mai frumoasă, știind bine că ochii rivalelor ar fi putut să bage de seamă chiar și cele mai ascunse imperfecțiuni. Bărbații se ridicau în picioare ca să privească în jurul lor.

Loretta era în vederea tuturor, ca un fruct expus într-un coș ; nu avea bijuterii, afară de tinerețea ei, care o împodobea mai frumos decît o sută de pietre scumpe. De sus, cineva din cercul nobililor, o descoperise și numaidecît se făcuse mare zgomot în jurul ei. Cine era aceea, cu Ferrante ? Toți știau de legătura lui cu Clara Michelis ; ceva mai mult, ea însăși era în teatru ; dar cine era oare ? cine știe ? poate vreo ruptură ? dar era frumoasă, foarte frumoasă. Mulți își îndreptau privirile către ea. Comentariile erau vizibile.

O florăreasă pudrată și vopsită ca un pastel, bătrînă, totuși încă promițătoare, cu părul împodobit cu panglici, și cu gura exagerat de roșie, oferi Lorettei un buchet de trandafiri galbeni.

— Vezi, Clelia, aceasta e sora mea — spus Arrigo afabil.

— Da, domnișoara ? — exclamă florăreasa, cu glasul ei răgușit, aplecîndu-se într-o reverență de veche maestră de dans. Și se retrase cu un zîmbet vîscos ca o lipitoare.

— Cum ? nu-i dai nimic ? — observă Loretta.

— Ei, se plătește odată pentru mai multă vreme.

— Sărmana femeie ! trebuie să cîștige și ea puțin.

— Desigur, cu florile puțin. Dar florile nu sînt decît cartea ei de vizită. Vezi, i-am spus că ești sora mea ; va afla în zece minute, întregul teatru.

— Ah !... ești șiret ! — exclamă ea apropiindu-și chipul de buchetul de trandafiri.

În foaier, pe coridoare, în vestibul, pe scări, în culise, se vorbea de frumoasa fată, care era cu Ferrante în fotoliile de rangul întîi. Nimeni nu-și închipuia cine este, nici măcar n-o recunoșteau, deși unii au întîlnit-o rareori pe stradă. Clelia, punînd flori la butoniere, uitase poate să răspîndească această știre.

Pe la jumătatea actului al doilea, Arrigo văzu pe Giuliani aplecîndu-se peste parapetul lojei.

— E Rafa ! — rosti el încet — dar nu privi în sus.

Intrase în clipa aceea în lojă, și-și saluta prietenii.

— Sînt curioasă să văd dacă mă recunoaște — spuse Loretta bucuroasă.

— Să vedem, șopti fratele, care spiona cu coada ochiului. Acum cred chiar că vorbesc despre noi.

Dar, cu toate că în realitate vorbeau despre ei, și deși o privea cu binoclul, cît timp era întuneric în sală, nu o recunoscu. Cînd în pauza următoare sala se lumină, Rafa, privind mai bine, recunoscu mai întîi părul ei de un blond rar, apoi forma chipului, gura, zîmbetul, brațele, umerii și făptura ei întreagă, pe care o iubea nesfîrșit. Cînd nu mai avu nici o îndoială, o mare uimire, plină de neliniște și neîncredere, îi apăru pe față.

— O cunoști ? — îl întrebară amicii.

— Da... adică nu... dar, cum... e imposibil !...

Deveni confuz.

— O cunoști, sau nu ? Cine e ?

Atunci luă o hotărîre și spuse :

— Am văzut-o de multe ori pe stradă.

O iubea și nu voia s-o trădeze.

— Altceva nu știi ?

— Nu, nu știu.

— Atunci de ce te frămînți atît ? — făcu Toto Rigoli — dacă ar fi fost amanta ta, n-ai fi fost atît de tulburat.

Giuliani, plictisit, ieși din lojă, și apăru în două sau trei puncte opuse ale teatrului, apoi traversă parterul, veni lîngă fotoliul lui Arrigo, cu fața aprinsă și atît de tulburat, încît avea o înfățișare ridicolă.

Loretta, impasibilă ca o statuie, privea distant, în timp ce sărmanul Giuliani nu putea să înțeleagă nimic. Nu înțelegea cum Loretta, care desigur l-a văzut, a rămas atît de liniștită. Se apropie din nou de fotoliilor lor și avu îndrăzneala să-l strige pe Arrigo pe nume, dîndu-i bună seara.

— Bună seara Rafa, — răspunse Arrigo scurt.

Loretta rămase liniștită ; privi o clipă spre Giuliani, cu un zîmbet trecător, apoi își întoarse ochii în altă parte.

Perplex și nervos, Rafa se duse să fumeze în foaier. Dar nu putu să-și fumeze țigara și se întoarse între prietenii lui, în timp ce începea actul al treilea.

— Acum știm cine e, spuse Rigoli.

— Cine ? făcu Rafa.

— E sora lui Arrigo.

— Haide, nu mai spuneți prostii !

— Priviți la el ce figură face ! Ce ai astă-seară ? E sora lui, îți spun. Chiar sora lui ! A spus-o el însuși Cleliei ; îți ajunge ?

Rafa dădu din umeri.

— Aș vrea să știu puțin, ce te interesează, și ce găsești aici ciudat.

Rafa, pe jumătate prostit, nu răspunse.

Un răutăcios rosti :

— Într-adevăr parcă ar avea aerul... întrucîtva... cum să spun ? întrucîtva *Folies Bergère*, pentru o domnișoară de familie bună.

— Ba dimpotrivă, Rafa are un aer lugubru !

— Lui, toate femeile frumoase, i-au insuflat un aer de melancolie.

— Asta-i frumoasă cu adevărat.
— Are ochii vopsiți.
— Nu.
— Ba da.
— O gură vicioasă...
— Și pieptul ! privește puțin, ce splendoare !
— Trebuie să fie o cochetă.

Fiecare se grăbea să-și spună părerea, apoi continuară să glumească pe socoteala lui Rafa.

— El, vezi, e capabil să fi comis o imprudență. Poate a întîlnit-o pe stradă și a urmărit-o, cum face totdeauna.

— Nu ! — răspunse Giuliani.

— Ai avut poate vreo aventură cu ea ? — întrebă unul.

Rafa dădu din umeri nemulțumit. Unii rîseră.

— Mi se pare, — spuse un altul — că tocmai ea e noua ta dragoste misterioasă !

— Sînteți toți nebuni de legat ! exclamă Giuliani, prefăcîndu-se că rîde.

— Privește-te în oglindă. Trebuie să fie ceva la mijloc.

— Nimic ! absolut nimic ! — făcu Rafa aparent plictisit. — O cunosc abia din vedere, și nu presupuneam deloc că e sora lui Arrigo. Voi sînteți singuri ?

— Așa a spus Clelia, întreab-o pe ea.

Rafa, căruia-i plăcea muzica, nu ar fi putut să spună ce opera se cînta în seara aceea. Stătea în picioare în fundul lojei, ochii lui erau fascinați de strălucirea Lorettei, și nu putea să-și ia privirea de la ea. Se simțea în același timp surprins, batjocorit, amenințat, înconjurat de un mare pericol, într-o ispitire mai mare. Ea deci se distrase, ca să-i apară alta decît era în realitate, îi ascunsese totul, ca într-o seară să-i iasă înainte, pe neașteptate, alături de un frate temut. Atît de frumoasă el n-o mai văzuse niciodată. De ce deci s-a lăsat urmărită, acostată ? De ce a răspuns la scrisorile lui ? De ce uneori, deși potrivnică și revoltată, s-a lăsat sărutată ? Cine era fata aceasta, care se plimba singură, care accepta întîlniri, care cîteodată aluneca cu el pînă la marginea păcatului, zburînd cu grația unui fluture care ți-ar lăsa abia pe degete albul pudrei lui.

Se distrase, asta era. Și poate mîine, după această întîmplare, n-are să mai vrea să-și continue jocul. Dar gîndul acesta îl frămînta, îl înspăimînta, căci toată viața lui, în clipa aceasta, era prinsă de dorință pentru ea.

Rafa nu avea alte vicii. Deși bogat, nu ducea o viață desfrînată ; se ocupa de proprietățile lui, administra averea familiei, îi plăcea politica, poate pentru o ambiție îndepărtată. Nu juca, nu bea peste măsură și nu-și pierdea nopțile în zadar ; era numai de o slăbiciune copilărească cu femeile care îi plăceau și se aprindea pînă devenea ridicol, pînă la a slăbi din dragoste.

Dar acest capriciu pentru sora lui Arrigo, întrecea orice altă înflăcărare.

La un moment dat, durerea lui deveni atît de acută, că preferă să plece din teatru, ca să-i scrie o scrisoare aprinsă. Dar, cînd se află în stradă, se gîndi că spectacolul trebuia să sfîrșească curînd și fu ispitit s-o revadă. Se întoarse în sală și așteptă.

O văzu coborînd scara, la brațul fratelui, vorbind cu el, rîzînd. Era puțin aprinsă la față ; dințișorii ei străluceau între buzele roșii. Dintr-o invidie inexplicabilă, se ascunse, dintr-o gelozie bolnavă, îi spionă.

Se urcară în trăsură, dispărură.

Voiau să ia masa, fără să fie tulburați de privirile curioase ale lumii și aleseră un restaurant mai depărtat, unde nu veneau oameni cunoscuți.

Atunci, înaintea mesei, în fața șampaniei, fratele și sora, ca doi amanți fricoși, se simțiră fericiți. Era fericirea care pătrunde trupul și spiritul, cînd începe dragostea, bucuria care se resfiră pînă în cele mai mici colțuri, și-și întinde un văl de frumusețe deasupra a mii de imagini din care se compune viața.

Ea era amețită de micul ei triumf ; se simțise frumoasă, simțise în jurul ei dorința bărbaților, ca un vînt cald, și toți au vorbit de ea, de cea care a apărut prima oară. Viața aceea luxoasă și veselă pe care o visase de atîtea ori, în patul ei de fecioară neliniștită, părea că începe bine, cu o victorie ușoară. Era femeie, cu adevărat femeie, și înțelegea prețul acestor lucruri mici.

Dacă uneori, îi era rușine să se ducă la întîlnirile urmăritorului ei, într-o rochie mai umilă, cu o pălărie

abia suportabilă, acum nu se mai rușina ; dacă se temuse uneori că el ar fi putut să descopere în ea mica negustoreasă, acum nu se mai temea ; dacă în tenacitatea cu care se apărase de acel bărbat, avusese poate, vreo părere de rău că nu-i putea arăta o lenjerie din dantelă și mătase, și gîndul numai că el ar fi putut să compare ciorapii ei, sutienul, cămașa ei, cu acelea ale altor amante rafinate, acum toate acestea, care adesea păzesc cinstea unei fete, nu mai existau. Știa că-l orbise și, deși nu-l iubea, era mîndră. Nu se va mai simți niciodată umilă înaintea lui, nu se va mai considera niciodată egală croitoreselor, după care aleargă tinerii din societatea bună.

Ea datora aceasta fratelui, nimănui altcuiva decît lui. Dar era în recunoștința ei ceva mai mult decît o recunoștință, a fi cu el îi făcea o plăcere deosebită ; să-i pară frumoasă, ca el să-i spună o frază gingașă, aceasta o măgulea mai mult decît adorația lui Rafa, mai mult decît omagiul oricui.

Apoi, inconștient simțea că e adorată de el, și această dorință o învingea și pe ea, cîteodată o înăbușea puțin, îi da aproape un spasm, o voință necugetată de a se arunca în brațele lui. Nu i se mai părea deloc că e fratele ei, Arrigo, pe care și-l amintea ca copilă ; ci un altul care apoi a dispărut, și acum s-a întors transformat, după ce învățase dragostea în alcovurile palatelor, după ce făcuse să plîngă curtezanele, după ce făcuse geloși pe nobili ; un altul, pe care femeile frumoase și bogate l-au acoperit de sărutări, lăsîndu-i pe gură un parfum care o ispitea.

Avea o casă frumoasă ; în casa aceea în care fuseseră alte amante, ea însăși se simțea năpădită de aceeași tulburare ; ar fi vrut ca el să se numească altfel, ca să-i poată spune ca și ele : „te iubesc...“, ca să-l poată săruta fără teamă și fără sfîrșit.

În sufletul ei fraged se petrecea un lucru ciudat. Toată ziua se gîndea la el, cuvintele lui îi răsunau ca un ecou neîntrerupt, și revedea ochii lui puțin aprinși, în fiecare noapte cînd se culca. El era cîteodată dulce cu ea, ca un copil, cîteodată mînios, ca și cum ar fi urît-o. De ce ? Ades, ca printr-un singur gest furișat și repede al mîinii lui, se simțea primejdia de a se simți strînsă, mîngîiată,

copleșită ; dar această primejdie îi plăcea. De ce ? era poate între ei o putere obscură, de neînvins ?

— Te plictisește să rămîi cu mine ? întrebă Loretta, șiret.

— Dimpotrivă, îmi place, spuse el. Îmi place mai mult decît orice altceva.

Ea îi trimise o privire suavă ca un sărut. Apoi, după ce au vorbit, au rîs și au băut, își amintiră să se uite la ceas. Era două fără un sfert.

— Doamne ! — exclamă Loretta. Și mama voia să rămînă trează pînă mă întorc.

— Ai să spui că spectacolul s-a sfîrșit tîrziu.

Se ridicară în grabă, căci mai trebuia ca ea să-și schimbe îmbrăcămintea. Plecară.

Noapte, ca o curtezană, își pusese toate coloanele de stele ; la picioare, la mîini, pe tot trupul ei cufundat în primăvară, străluceau giuvaeruri de o veșnică scînteiere, se ridica spre cer. Și acea lumină slabă, care, mergînd, se vedea strălucind ici și colo la ferestrele închise, ale caselor adormite unde scînteiau ascunzișurile dragostei, și acea fantastică apariție de perechi noctambule prin ulițele întunecoase, și acel parfum care se ridica deasupra zidurilor din grădini invibizile, și tropăitul somnolent al cailor pe caldarîmul sonor, și tăcerea aceea care vrăjea noaptea de martie, toate acestea împreună, ca un farmec subtil, ca o poezie înșelătoare, aprindeau în inimile lor bolnave, fantasma ascunsă.

Urcară scările luminate de luna care înălbea treptele, ținîndu-se la braț, pătrunși în toate vinele de vraja iubirii lor vinovate ; el o ducea, o simțea aproape, amețită, caldă, palpitînd lîngă el.

Se știau singuri știau că păcatul lor va fi îngropat într-o noapte de uitare.

El deschise ușa, intrară dibuind pe întuneric. Și amîndurora le păcu acest întuneric, această umbră în care se simțeau că sînt prinși de aceeași vinovăție fără să se mai recunoască. El o strînse, se sprijini de ea cu toată ființa lui ; simți că trupul ei delicat, cuprins de fiori, îl învăluia ca pentru a-l strînge într-o singură mîngîiere.

— Loretta... murmură el încet, și nu putu să-i spună decît numele, de mai multe ori, cu glas plin de teamă.

Erau singuri, îi învăluia întunericul, îi cuprindea tăcerea casei lipsită de veghe, și în acel întuneric, în acea tăcere, zăboveau îmbătați, ca în căldura unui așternut voluptos.

Ea se simțea obosită, plăcut obosită ; băuse ceva mai multă șampanie și acum îi vîjîia ceva neobișnuit, un vîjîit de fluturi albi și negri. Frumoasa și puternica ei tinerețe, era toată o palpitare de viață care învingea inima. Mijlocul ei fraged avea aproape dorința încăpățînată de a se supune unei strîngeri dureroase la pieptul unui bărbat. Îi părea că muzica unei orchestre nebune cîntă, și cînta în ea, fără răgaz, un cîntec desfrînat ; îi părea că vede în acel întuneric toate culorile, că respiră toate parfumurile, că suportă o bucurie fără nume, că se bucură de o suferință infinită... și înaintea ochilor ei treceau nori deși de fluturi, mari, mici, albi și negri.

Virginitatea ei nu mai era decît un fior, ceva foarte subtil, foarte apropiat de păcat.

În el, la început, fusese ceva obscur, neprecis, una din acele senzați dubioase, care străbat spiritul ca fulgerul și totuși lasă o urmă. În sufletul lui senzual și puternic, această idee furișată se infiltrase alunecînd ca o femeie micuță și dulce, înfășurată în văluri, printre o mulțime de oameni înarmați.

Ispita îi pătrunsese în trup, fără să-i lase timp să se gîndească măcar, ca și copleșirea unui parfum, ca beția unei băuturi puternice. Lui, care era cinic și consumat în șiretlicurile iubirilor, îi dăduse anumite senzații vagi, anumite temeri, niște fiori, cum se întîmplă cîteodată, cînd se întrevede posibilitatea unei plăceri superioare puterilor noastre. Era întîia dintre dorințele lui pe care nu îndrăznise s-o privească în față, prima care-l îngrozise.

Totuși, trebuia să iasă din întunericul acela, din obscuritatea umedă care-l înconjura, să rupă acea tăcere, să învingă acea gingășie mortală.

Se îndepărtă de ea clătinîndu-se, căută de-a lungul zidului întrerupătorul electric, și aprinse lumina.

Erau palizi amîndoi și nu îndrăzneau să se privească.

El spuse cu glas răgușit :

— Du-te și te îmbracă, Loretta.

Și fiindcă ea întîrzia, perplexă, el adăugă :

— Mai repede, mai repede.

Ea era grozav de îngrijorată de schimbarea lui la față.

— Ce ai Rigo ? — murmură ea, încercînd să-l mîngîie.

— Nimic, grăbește-te.

Atunci ea își ridică mantaua, care-i lunecase de pe umeri, se înfășură în ea ca și cum i-ar fi fost frig și, plecîndu-și fața, cu pași înceți, se duse spre odaie. Cînd fu în prag se întoarse și zîmbi. Rîdea în ea orgoliul seducției, pe care simțea că-l răspîndește în jur.

Cu un gest nervos Arigo își frămînta mîinile. Își privea vîrful pantofilor strălucitori, care scîrțîiau ușor pe covor. Apoi se opri deodată lîngă fereastra închisă, își sprijini fruntea de geam și stătu să privească.

Afară, luna înălbea pereții cu lumina ei fantastică, aruncînd cîte o umbră de la un colț la altul.

— Rigo, — spuse sora din camera cealaltă — de ce stai acolo ?

El nu răspunse.

— Rigo ! repetă ea nerăbdătoare, vino aici !

El apăru în ușă, și rămase neclintit în prag. Ea își schimbase în grabă pantofii, își pusese cămășuța și acum și-o încheia. Dar se întrerupse și se duse lîngă el, și-i puse brațele după gît.

— Ce ai ? Ce ți-am făcut Rigo ? spuse cu perfidie, rezemîndu-se de el, pentru a-l face să simtă cît de delicat și plin de ispite îi e trupul.

În picioare încercă să-i ajungă gura, îi atingea fața cu buclele de aur ale părului ei.

— Știu foarte bine ce ai, spuse ea.

El o privi îndoielnic între zîmbet și ură.

— Ascultă, făcu ea. Și cu mîinile unite îi plecă capul ca să-i vorbească la ureche.

Spuse în șoaptă, într-o răsuflare, într-un sărut :

— Iubitul meu... iubitul meu... și eu aș vrea... ca și tine...

Cu buzele calde, avide, el o sărută pe gîtul gol, ea scoase un mic strigăt, își descoperi cu furie gîtul, se răsuci, tremură.

— Da, sărută-mă !... toată... toată...

Îi oferea gîtul ei cald, pieptul și umerii ; toată goliciunea ei parfumată, căutîndu-l cu gura convulsionată, închizîndu-și ochii ca două viorele.

Era despletită, fierbinte, frumoasă.

— Ce faci ? ce faci ?... ce faci !... — strigă el înnebunit.

— Sărută-mă !... — repeta ea încăpățînată contractîndu-se în fierbințeala tulburării ei. — Sărută-mă, toată...

Și după ce-și consumă toate puterile, îmbrățișîndu-l, după ce-și ascunse convulsiv mîinile în părul lui, după ce-și răni gura, după ce sorbi respirația lui, deodată deveni palidă, se moleși rîse, plînse, îi rămase în brațe inertă.

— Lora... Loretta... șopti el de mai multe ori, căci i se părea că nu aude.

Acea dorință puternică întrecuse pe a lui, o anihilase aproape. Atunci o duse pe un divan, începu s-o mîngîie, încet, încet, s-o atingă cu teamă.

După cîteva clipe ea zîmbi, ca și cum ar fi deșteptat-o dintr-un vis profund, ca și cum o beție s-ar fi risipit din creierul ei, din vinele ei, puțin cîte puțin.

— Spune-mi... șopti ea.

— Ce vrei ?

— Spune-mi...

Dar nu spuse nimic ; își prinse degetele între degetele lui ; nu mai avea nici o putere.

Plecat deasupra gurii ei, el îi repetă ca pentru a o adormi :

— Taci...

Virginitatea ei nu mai era decît un fior, ceva foarte delicat, foarte apropiat de păcat.

Și se întoarseră pe jos, în noapte luminoasă, spre casa părintească.

VI

Rafa era agitat, căci a doua zi Lorei îi fusese rău și nu se duse la poștă. Nici a treia zi, căci uită. Își aminti să se ducă la poștă abia a patra zi, cînd găsi trei scrisori : întîia întrebătoare, cealaltă rugătoare și a treia disperată. Cel puțin să-i îngăduie s-o vadă ultima oară, dacă nu vrea să-l împingă la cine știe ce imprudență !... Loretta îi scrise să vină a doua zi, la ora obișnuită, în aceeași grădină.

Aleseseră, pentru întîlnirile lor, o cărare pustie, care începea în apropierea unei mici cascade.

Lorettei îi era silă de Rafa din ziua în care simțise că îl dorea pe Arrigo. Acum însă îl găsea și ridicol, și cu plăcere i-ar fi spus-o, dacă un interes prea evident n-ar fi convins-o să-și continue jocul.

Veni în ziua aceea îmbrăcată ca și primăvara, în culori luminoase ; buzele ei arcuite, pline, surîdeau de departe tînărului care o aștepta răbdător, străbătînd cărarea.

Rafa era timid ; acest implacabil dominator al femeilor era, mai ales la început, de o timiditate de necrezut. Era deci foarte încurcat, cînd trebui să-și înceapă discursul.

— Te-am văzut, acum cîteva seri, la teatru — zise el ezitînd.

— Da ? adevărat ? exclamă ea cu cel mai nevinovat zîmbet.

— Nu rîde de mine ! Erai foarte bine. Și încearcă să-i ia un braț.

— Mai încet... făcu Loretta respingîndu-i mîna. — Eram frumoasă, spui ?

— Da, foarte, foarte frumoasă ; toți vorbeau despre dumneata.

— Da ?

— Dar dumneata, de ce te-ai prefăcut că nu mă vezi ?

— Așa !

Și învîrti în mînă umbrela de mătase picta cu culori vii, care-i semăna puțin, atît era de fragedă și frivolă.

— Nu vrei să-mi răspunzi, Loretta ?

— Dar Doamne ! m-am prefăcut că nu te văd, pentru că nu puteam să fac altfel.

— Deci Ferrante e chiar fratele dumitale ?

— Da, e chiar fratele meu ! Te surprinde ? făcu ea cu oarecare seriozitate.

— Mă surprinde, căci pînă acum te-am cunoscut sub alt nume.

— Și nu găsești firesc, nu aveam motive să-ți ascund adevărul ?

— Care sînt motivele dacă mi-e îngăduit ?

— Dar, Rafa, ce întrebare îmi pui ? Din ziua în care ai fi știut cine sînt, ai fi rupt legăturile cu mine ; am preferat să te las să crezi că sînt altcineva, o fată oarecare, una dintre atîtea pe care le întîlnești pe stradă.

— Oh, Loretta, la asta nu m-am gîndit niciodată.

— În orice caz, te-ai fi purtat ca și cum te-ai fi gîndit, și fiindcă jocul îmi plăcea, am preferat ca echivocul să dureze.

— Nu vorbi astfel ! mi se pare că te-am respectat întotdeauna.

— De nevoie, scumpul meu !

— Da, de nevoie... nu spun nu. Dar oricum, te-am respectat. Și dacă ai fi avut încredere să-mi mărturisești adevărul, aș fi fost încă mult mai răbdător.

— Nu, Rafa, nu-ți aduc nici o învinuire. Dumneata ai azi tot dreptul să mă crezi o fată ușoară : vina e a mea. Recunosc. M-am lăsat acostată pe stradă, m-ai văzut întotdeauna singură și oarecum liberă, am acceptat chiar și cîte o amintire de la dumneata, încît, ți-o repet, vina e numai a mea. Însă... acum că mă cunoști mai bine, nu trebuie să mă judeci numai după aparențe. Sînt uneori anumite intimități familiare, care nu se pot povesti străinilor. Firește, eu trăiesc într-un chip oarecum ciudat, dar asta din motive pe care dumneata nu le cunoști.

Deveni tristă, serioasă, cum n-o văzuse niciodată. Rafa era un om de bună credință ; aceste cuvinte ale prietenei îl puseră pe gînduri, parcă îl mișcaseră.

— Dacă aș putea face ceva, ca să devin prietenul dumitale !, spuse el. Cu mine nu ești niciodată sinceră.

Și amîndoi rămaseră cîtăva vreme tăcuți.

Trecu un copil care alerga după un cerc ; trecu un soldat de infanterie, ținînd de mînă o servitoare rubicondă.

— Păcat ! exclamă în sfîrșit Loretta, suspinînd.

— De ce păcat ?

— Ar fi fost mai bine dacă n-ai fi știut niciodată cine sînt ; căci acum...

— Acum ? Ce ?

— Oh, înțelege ! nu mai e posibil să fim văzuți împreună.

— Loretta !

— Scumpul meu Rafa, ar trebui să înțelegi dumneata singur, fără să ți-o spun eu. Puteam să glumesc atîta timp cît eram pentru dumneata o necunoscută, sau aproape, dar acum cînd știi cărei familii aparțin... nu, nu ! aș fi de o ușurință de neiertat. Nu atît pentru mine. Eu, ți-o repet, sînt oarecum liberă, dar pentru fratele meu, pe care dumneata îl cunoști și pe care îl întîlnești aproape în fiecare zi. Ei da, nu se poate !

Și vorbind îl privea pe sub gene.

— Atunci, ai venit azi ca să-mi spui adio ? — întrebă el răgușit.

— Ei, da... din fericire ! făcu Lora descurajată.

El se opri deodată și, plecîndu-se puțin deasupra ei, o lumină rea, aproape violentă îi schimbă fața.

— Ei bine; asta nu ! izbucni el. Întîmplă-se ce o vrea Dumnezeu, dar să renunț la dumneata, nu !

— Fii bun, Rafa, și nu-mi face acum scene, spuse ea cu glas plin de blîndețe.

— Nu fac scene, dar îți spun că nu pot să rămîn, fără să te văd, fără să-ți vorbesc cîteodată. Ascultă-mă, Loretta : sînt îndrăgostit de tine... sînt îndrăgostit nebunește, toate astea știu că te vor face să rîzi... cu toate acestea vei înțelege, că nu se renunță într-o clipă la ceea ce îți este mai scump.

— Nu mi-am bătut joc niciodată de dumneata, Rafa, spuse ea suav.

— Da, ți-ai bătut joc, ți-ai bătut joc de mine și nu vrei altceva decît să rîzi de mine. Dar nu-i nimic. Îți spun numai atît, Loretta : nici să nu te gîndești să-mi iei acel puțin pe care pînă acum mi l-ai dăruit, pentru că, nu știu ce s-ar mai putea întîmpla.

Bărbatul acela timid, găsi un accent atît de plin de hotărîre, încît Lora fu uimită.

— Liniștește-te Rafa, spuse ea. Nu lua lucrurile în felul acesta și nu mă privi astfel, căci mă înspăimînți. Dimpotrivă, aș vrea să te gîndești la un lucru, la unul singur : Dacă s-ar întîmpla ca fratele meu să afle ?

— N-are să afle.

— Vorbești prea ușor ! dumneata nu-l cunoști ; el e în stare... știu eu de ce e în stare ! La urmă voi fi nenorocită, și cred că-ți ajunge.

Rafa se liniști puțin în fața unor asemenea argumente.

— Ei, bine, vom înmulți precauțiunile ; voi face tot ce vrei.

— Lumea, scumpul meu, află orice recret, și cînd credem că sîntem mai bine ascunși, mii de ochi ne spionează.

— Bine, dar acest pericol era și la început.

— Tocmai, tocmai ; de aceea nu poate să dureze. Am fost prea ușuratică, dar nu pot să merg mai departe.

— Loretta, spuse el gingaș, cu convingere, gîndește-te că te iubesc, că toată ziua mă gîndesc la tine, că mi-ai intrat atît de adînc în suflet, că nu pot să renunț la tine. Nu-mi face un rău atît de mare, te rog.

El îi luă un braț, iar ea nu încercă să i-l depărteze.

— Taci, Rafa... murmură ea, taci !

Dar el reluă :

— Am lăsat totul, ca să mă bucur singur de aceste puține clipe pe care mi le dai. Vezi, nu sînt pretențios, nu mai insist ; mă mulțumesc deocamdată să te văd, să-ți vorbesc uneori. Dacă ar trebui vreodată să întrerup brusc plăcerea dragostei pe care o am pentru dumneata, ar fi fost mai bine să nu-mi îngădui să mă apropii. Acum e prea tîrziu.

— Dar nu, Rafa, tu... dumneata nu înțelegi !

— Înțeleg foarte bine ; îți sînt indiferent, te-am distrat puțin, acum te-ai plictisit ; ți-e teamă și nu îndrăznești să riști nimic pentru mine.

— Nu înțelegi, îți spun. Dacă n-aș avea o familie, dacă n-aș avea atîtea aparențe de salvat, dacă în sfîrșit aș fi liberă, singură... atunci, poate. În schimb, ți-o repet, ar fi o nenorocire, dacă fratele meu ar avea despre aceasta cea mai mică bănuială !

— Vom face astfel ca să nu afle nimic.

— Nu, Rafa. Și apoi mai e și un alt pericol.

— Care ?

— Oh, Doamne ! încă o piedică îți spun ; nu insista.

— Hai, spune-mi ! fii sinceră odată !

— În sfîrșit, dumneata spui, că-mi bat joc de dumneata. E ușor s-o spui, dar se poate întîmpla ca, la urma urmelor, să-mi fie și mie teamă.

— Cît te iubesc, Loretta ! rosti el naiv, strîngîndu-i mijlocul cu brațul.

— Stai... stai ! și reluă : Firește, nici eu nu sînt de ceară sau de cîlți... într-o zi sau alta, cine știe, fiind singuri, de pildă, cu vorbele pe care mereu mi le spui... sau din întîmplare, ori din greșeală, sau dintr-un alt motiv oarecare, aș putea să-mi pierd... în sfîrșit, o prostie se face repede.

Învîrti din nou umbrela, și adăugă :

— Și apoi ?

Rafa vru să-i răspundă, dar ea nu-i dădu timp.

— Da, dumneavoastră bărbații scăpați repede : bună ziua, bună seara, și cum v-ați văzut, v-ați despărțit ! Noi, fetele, plătim pentru amîndoi. Ușurința, amețeala unei clipe, poate să ne coste cine știe cît, și dumneata spui că-mi bat joc ? Firește ne batem joc, atît cît putem.

— Dar eu sînt nobil, un om cumsecade, Loretta ! rosti el sonor.

— Foarte bine. Și fiindcă ești un nobil trebuie să mă dau dumitale ? Cred că ăsta nu e un motiv. Eu, Rafa, viața mea vreau s-o trăiesc și, ți-o repet, am anumite motive, care mă opresc să fac ce poate mi-ar place. Nu sînt firește o fată de stradă și nu am, cum au altele, o stemă și mai multe milioane care să-mi asigure onoarea. Dacă aș fi în unul din aceste cazuri, ei bine, atunci da, aș fi poate femeia care să spună unuia, dumitale de pildă : „scumpul meu Rafa, sînt a dumitale". Dar în cazul acesta, ar însemna să-ți dăruiesc viața mea întreagă, să-mi risc tot viitorul, material și moral, pentru nebunia unei clipe. Și asta e cam mult, nu ți se pare ?

După acest discurs, Loretta se gîndi la Arrigo, părîndu-i rău că el nu o poate auzi. Avu dorința să-și spună aceste două cuvinte, dar și le spuse numai în gînd : „ești rafinată".

Lui Rafa îi trebui cîtăva vreme ca să iasă din încurcătură.

— Loretta, spuse el după cîteva clipe de tăcere, ți-am mai vorbit odată foarte limpede ; dar tu, anumite cuvinte nici nu vrei să le auzi.

— Știu bine la ce faci aluzie ! făcu ea sarcastic. — Ei, și dacă am vorbit altădată, putem vorbi din nou. Eu prefer situațiile limpezi, cuvintele hotărîte. Mi-ai oferit bani, foarte mulți bani !

— Nu se poate, Loretta, — rosti el roșind.

— Ba, așa așa ! de ce să ocolim, acesta e adevărul gol și crud.

Ea făcu o pauză, pe care el nu îndrăzni s-o întrerupă.

— Acum, ascultă, Rafa. Nu știu ce părere ai despre mine, dar nu-mi pasă. Toate acestea ar putea să te facă să crezi că sînt în stare să mă și vînd, și asta nu mă jignește, pentru că încă o dată mărturisesc că vina a fost a mea. Vezi, vorbesc deschis, cum n-am făcut pînă acum. Cu toate acestea, dacă ai să crezi asta, te înșeli. Nu-mi trebuie nimic ; primesc de acasă atît cît am nevoie, aș putea să primesc mult mai mult dacă aș vrea să mă supun unor anumite discipline familiare, care sînt potrivnice caracterului meu. Nu sîntem bogați și totuși vezi că fratele meu, de pildă, duce o viață de invidiat. Dacă mîine aș vrea să mă mărit, aș putea să aleg, și să aleg bine, cum a făcut sora mea, căci am și o soră, dar toate astea nu-mi plac. Ți-am spus că sînt o fată deosebită de celelalte. Tocmai din pricina ideilor mele ciudate, m-am pus rău cu familia mea ; am pretins un fel de independență și aș fi făcut și mai mult dacă nu mi-ar fi fost în adevăr teamă de fratele meu.

În tot discursul se simțea amprenta lui Arrigo, dar fusese bine spus, cu dezinvoltură, cu oarecare căldură naturală, care convingea.

Reluă :

— Ce vrei ? Nu mă simt născută ca să am un bărbat mediocru, cîțiva copii și să mă cert cu servitoarele, cum face sora mea. Cred că în viață e ceva mai bun de făcut și, dacă mă înșel, voi avea curajul de a nu mă căi. A mă căsători sau nu, asta poate nu e esențialul. Vreau să iu-

besc profund și mai ales să fiu iubită. Într-o zi sau alta, poate, voi pleca ; voi face probabil pentru cineva, ceea ce dumneata îmi ceri acum ; dar nu pentru un om care cu plăcere îmi oferă un preț, dispus în urmă, după ce m-a făcut să mă îndrăgostesc și m-a... uzat, să-și spele mîinile, văzîndu-și de drum mai departe. Scumpul meu, am numai douăzeci de ani, dar cunosc viața !

Rafa o asculta și o privea perplex.

— Dar eu, spuse el, n-am avut deloc intențiile pe care mi le atribui și cel pe care îl cauți aș putea să fiu chiar eu.

Fata își trecu umbrela la spate și ținînd-o cu amîndouă mîinile, își încovoie puțin trupul, legănîndu-se cu farmec și lăsînd să-i scape pe vîrful buzelor un zîmbet ironic.

— Tu ? rosti ea. Nu ! dumneata nu mă iubești îndeajuns, ca să poți face aceasta !

În colivia ruginită, cei patru fazani își scuturau penele îmbătrînite.

Era luna mai ; florile apăreau din iarbă ca smalțul viu ; umbra unui boschete, se alungea la apusul soarelui.

VII

Amîndoi știau că a se vedea din nou, înseamnă să se arunce iarăși în prăpastia păcatului. S-au despărțit în ultima seară, cu un fel de spaimă și totuși, atingîndu-și mîinile reci, dîndu-și ultimul sărut în pragul casei părintești, o promisiune s-a strecurat între ei, inefabilă, oribilă, spusă fără cuvinte, căci nici un cuvînt n-ar fi îndrăznit s-o rostească.

— Cînd ?... i-a cerut ea, strîngîndu-se la pieptul lui, temîndu-se ca o amantă îngrozită. El vroia să-i răspundă : „niciodată, niciodată“. Dar simțea că toată viața lui atîrnă de dorința aceea, și îi promise că are s-o vadă într-o zi apropiată, și îi impuse să tacă.

— Adio... scrie-mi rosti ea. Apoi dispăru în întunericul de pe scări.

Dar amîndoi simțiră că tulburarea crește, că nici o putere omenească nu i-ar mai fi putut salva în fața prăpastiei în care se simțeau atrași.

Cînd sosi ziua fixată, Arrigo se duse s-o ia, în timp ce, în casa părinților, masa nu era încă pusă. Toată ziua aceea Loretta fusese nervoasă, iritabilă, obraznică, încă de dimineață se răstise la mama ei, pentru că aceasta își îngăduise să-i facă o observație.

— Tatăl tău are dreptate ! Arrigo te învață la prea multe vicii, teatre, mese. Ai fost acum cîteva zile ; de ce să te mai duci și azi ?

La masă, a copleșit cu obrăznicii pe Paul, pentru că acesta, văzînd că ea nu se atinge de mîncare, începu să mormăie :

— Domnișoarei i s-au urcat fumurile la cap ! Dumneaei vrea să-i dai becațe și limbi de papagal !

Loretta dădu din umeri, apoi se mînie. Iar celălalt, mai iritat, repetă :

— Da, are fumuri, are fumuri !

Spre patru după amiază începu să să se îmbrace, încet, încet, cu o grijă nemărginită ; se spălase, se parfumase toată, se îngrijise cum îngrijești o floare înainte de-a o pune în ghiveci. Își pusese cămașa cea mai fină, chiloții cei mai împodobiți cu dantele, și mai ales, înainte de a se îmbrăca, se privise în oglindă, goală, cu un lung fior. Totuși, cu toate grijile minuțioase, nu reușise în ziua aceea să fie frumoasă cum voia, nu reușea să se facă frumoasă măcar ca de obicei.

Petrecuse o noapte de insomnie, cu gîndul tulbure care îi aprindea sîngele, făcînd-o să se tăvălească în pat și să înnebunească de răbdările aspre ale fecioriei.

Cînd Arrigo sosi abia îi auzi zgomotul pașilor, ei îi fu teamă că nu se va putea scula, i se părea că familia ar putea să-i ghicească tulburarea, căci își simțise sîngele alergînd prin vine.

Arrigo nu mai avea îndrăzneala obișnuită, era fățarnic, se mișca și vorbea cu oarecare nelinește, evita s-o privească în față pe Loretta.

— Fiindcă ești gata, vom lua masa în oraș, dacă vrei.

— Cu plăcere, făcu ea.

Tatăl și mama nu îndrăzniră să spună nimic ; numai Paul observă :

— Ar fi mai simplu să rămîi și tu aici. Odată la un an, n-are să-ți facă rău !

— Am să vin în altă seară, dacă vă face plăcere. Arrigo răspunse cu oarecare umilință. Astă seară e atît de frumos afară, încît prefer să mănînc într-o grădină.

— Bine, bine ; am spus așa, ca să spun.

Tatăl și mama stăteau în picioare încă, nehotărîți, ca și cum ar fi primit în casa lor o vizită neobișnuită.

— Bah !... — spuse bătrînul încheind, — dacă voi plecați, noi ne așezăm la masă.

— Să n-o aduci prea tîrziu, spuse mama, lui Arrigo. Și tăcerea reveni în odaie, întreruptă numai de zgomotul pe care îl făceau lingurile în farfurii.

Cînd Arrigo și Loretta se găsiră în stradă singuri și se priviră, ispita, care pătrunsese deja în inimile lor, îi copleși pe amîndoi cu plăcere și teamă. La început nu îndrăzniră să-și vorbească. Loretta luă brațul lui Arrigo și porniră de-a lungul trotuarului, prin lumea înghesuită, cu pași grăbiți.

— Unde mergem ? — întrebă în sfîrșit Loretta.

— Ne plimbăm, deocamdată. E devreme, răspunse el distrat.

Seara era plăcută. Pluteau prin aer, parcă, valuri de vapori blonzi, care oscilau aproape de acoperișuri și urcau sus rarefiindu-se, pînă la primele stele.

— Cît de frumos e să te plimbi la ora asta ! spuse Loretta fratelui, strîngîndu-i puțin brațul.

— Îți place ? întrebă el, topind în aceste două cuvinte atît de scurte, toată gingășia care i se revărsa din suflet.

— Da, îmi place ; cu tine, îmi place. Și după o clipă continuă : Știi ?... am tremurat toată ziua...

— De ce-ai tremurat ?...

— Mă gîndeam la tine, că ai să vii... mărturisi ea, plecîndu-și fața.

El avu un gest nervos și spuse :

— Era mai bine să uiți.

— Ah, nu !

În acele clipe scurte, după ce au trecut de pragul casei părintești, se simțeau deja posedați, prinși unul de altul, și sufereau și se bucurau, de o bucurie în care era și durere.

Le ședea bine împreună. Ea blondă, subțire, armonioasă ; el, cu înfățișare elegantă, cu pasul hotărît. Multă lume întorcea capul să-i privească.

Ajunseră în centru ; Arrigo îi spuse :

— Nu-mi ține brațul.

Ea ascultă fără să-i răspundă ; dar rămase aproape.

Mergînd, se opreau să privească vitrinele strălucitoare ale prăvăliilor. Arrigo salută multă lume. De fiecare dată, Loretta îl întreba :

— Cine e ?

Atunci el îi spunea un nume, o frază care zugrăvea persoana, în rezumat, schematic și incisiv.

Cutare : își spune avocat, are o soție frumoasă, soția un amant bogat, și el o știe.

Altul : a trebuit să-și lase prăvălia din pricina datoriilor ; la teatru își ia numai biletul de intrare și face vizite în toate lojile ; noaptea joacă și cîștigă mereu.

Al treilea : — ține un grajd de curse, dar se spune că face și pe cămătarul, astfel reușește să-și plătească cheltuielile.

Și așa mai departe.

Pe același trotuar trecură două femei elegante, provocatoare.

Văzîndu-l pe Arrigo, îi zîmbiră ; Arrigo, la rîndul lui, nu salută, dar zîmbi. Rămase în urma pașilor lor o lungă dîră de parfum. Loretta se întoarse să le privească ; întrebă :

— Le cunoști ?

— Da.

— Cine sînt ?

— Cea din dreapta era o actriță : acum e întreținuta lui Rinaldo Bastia, un fabricant de rame, tatăl lui Bastia care s-a sinucis acum cîteva luni. Cealaltă trăiește din venituri... venituri zilnice, cînd găsește.

— De ce ți-au zîmbit așa... ?

— Cum... așa... ?

— Așa, parcă ar fi vrut să-ți spună ceva.

— Cine știe ?... din obișnuință poate.

— Ai fost și amantul lor ?

— Amant nu, am cunoscut-o pe una din ele, pe artistă, acum cîțiva ani.

Loretta rămase o clipă gînditoare, apoi spuse :

— Dar ce plăcere ai tu să schimbi atît de des femeile ?

Arrigo începu să rîdă.

— Aceeași plăcere pe care voi, femeile, o aveți cînd schimbați rochiile.

Sora nu mai spuse nimic.

După cîtăva vreme și oarecum iritată, fata spuse :

— Eu, de pildă, dacă aș avea un amant, aș fi tare geloasă.

— Da ? exclamă Arrigo privind-o. Și ce-ai face ?

— Nu știu ce-aș face ; în orice caz nu știu dinainte !

Apoi îl mai întrebă :

— Amantele pe care le-ai avut au fost geloase ?

— Da, toate !... suspină el adînc.

— Dar tu ?

— Eu ?

Își privi sora, atent, lung, apoi îi luă brațul. Îi mărturisi :

— Vezi, ca să devii gelos, trebuie să fii îndrăgostit. Eu n-am fost niciodată.

Ea îi fu recunoscătoare pentru acest răspuns și avu o bucurie vădită, deși tăcu.

Merseră înainte, străbătură o piață, o luară pe altă cale.

— Cît aș fi de fericită, dacă m-ai iubi... spuse ea încet, plecîndu-și fața ca să-și ascundă gura care rostea aceste cuvinte.

— Dar te iubesc Lora, — răspunse el.

— Nu... nu cred... ai spune-o altfel.

— Cum ar fi trebuit s-o spun ?

— Nu știu, nu știu.

Ea se simți pe neașteptate cuprinsă de tristețe ; în glasul ei tremura aproape o durere.

— Vrei să mergem la masă ?

— Să mergem.

Luară o trăsură, fără să se uite la birjarul care nemulțumit de cursa prea lungă, nu înceta să blesteme printre dinți.

Loretta își scoase o mănușă, strînse mîna fratelui și-și frămînta degetele nervos într-ale lui.

— Parcă îmi vine să plîng... — mărturisi ea cu glas tulburat.

— De ce, Lora ?

— Nu știu... nu știu ; sau nu pot să-ți spun.

— Nu spune nimic, Lora, dar nu mai plînge, făcu Arrigo, încercînd prin orice mijloc să-i reprime emoția. Și-i mîngîie mîna.

— De ce nu mai sînt veselă ca altădată ?

— Ei bine, trebuie să fii veselă ! trebuie să rîdem ! nu te mai gîndi la nimic.

Ea se lipi de el, ca pentru a-l face să-i afle dragostea.

— Aș vrea să mă iubești... — spuse ea din nou, tremurînd, în șoaptă. — Dar asta nu se poate. E adevărat, că nu se poate ?

El îi răspunse strîngîndu-i mîna și, tulburat, nu spuse nimic.

— Ascultă — făcu Loretta — lămurește-mi un lucru. Pentru ce eu, care sînt sora ta, te iubesc ?

— Taci, nu vorbi astfel !

— Dar e adevărat ! Dacă ar fi un lucru urît, cum ni se pare nouă, aceasta nu s-ar întîmpla. În schimb, vezi, tot ceea ce aș putea să simt pentru un altul, pentru un străin, o simt pentru tine. Mi-e rău, foarte rău.

— Loretta, Loretta mea... — murmură el cuprins de teamă.

— Nu, fii bun, vreau să vorbesc, vreau să vorbesc cu tine.

Își desprinse mîna și lipindu-se de el, îi prinse, îi înfășură brațul cu brațul ei delicat.

— Această iubire m-a cuprins deodată, pe neașteptate... la început nici n-am știut.

Se plecă lîngă el, astfel că-i flutură pe la gură buclele de pe fruntea ei albă. Și se rugă în șoaptă.

— Sărută-mă... încet, încet... E întuneric, nimeni nu ne vede...

Gurile lor îndrăgostite se întîlniră, se contopiră, se lăsară molipsite de răul profund care le chinuia.

Din cînd în cînd o chitară se auzea dintr-un colț întunecat, un patefon își urla cîntecul asmatic, un copil, bătut, țipa dintr-o casă, ca un suflet blestemat.

Calul tropăia înainte ; sărmana mașină îmbătrînită, făcută din oase și dureri, indiferentă zmuciturilor, biciurilor, grabei clienților, ca și cum ar fi știut că de acum înainte, întreg destinul ei era să meargă încet, dar să meargă !

Cîmpul apropiat, trimitea printre ultimele case un miros plăcut, iar în depărtare, dincolo de drumurile laterale, apărea un gol, învăluit parcă într-un abur violet.

— N-am fost niciodată aici — spuse Loretta, — parcă sîntem la țară ; ce miros plăcut !

În preajmă, o fîșie a cîmpului fusese secerată de curînd ; grămezile de fîn miroseau proaspăt, în seara de primăvară. Birjarul își puse un muc de țigară între dinți și începu să cînte ; pocnind din bici, își acompania monotona cantilenă.

— Cît e de comic ! — spuse încet Loretta.

El tăcu ; un fel de amorțeală, o senzație necunoscută îl învăluia plăcut, cu o toropeală senzuală. În această scurtă oră, îi plăcea să uite că micuța lui tovarășă, al cărei braț era dulce să-l simți și a cărei răsuflare o primea în față, ar fi chiar sora lui, ieșită din același pîntece care i-a dat și lui viață, hrănită cu același lapte, crescută în același leagăn, fiica tatălui și a mamei lui, soră adevărată.

Totodată simțea față de el însuși o imensă oroare, o oroare inconștientă, care, cu toate acestea, îi inspira o puternică voluptate. Îi plăcea s-o audă vorbind ; acel glas care îi părea că nu l-a cunoscut niciodată, îi pătrundea pînă în adînc sufletul, dăruindu-i o înceată și obositoare mîngîiere. Cînd ea îi spunea să-l iubește, că dorința ei e atît de vădită, atît de pregătită ca să se lase culeasă, cînd ea avea o nevoie aproape bolnavă de a se învîrti în jurul ființei lui, și să-l facă să înțeleagă tulburarea membrelor ei delicate, încă neatinse, cînd ea îi vorbea ca primului ei îndrăgostit... toate acestea îl chinuiau, îl ispiteau, îl amețeau, dădeau sufletului lui pu-

ternic, o pulsație vehementă, în vinele lui, un fior aproape de groază, în nervii lui, un fel de tulburare, a cărei întreagă perversitate o sorbea încet.

Cînd ea îi vorbea de dragoste, ar fi vrut la rîndul lui să-i răspundă : „da, te iubesc ! ești prima pe care o iubesc, singura pe care aș putea s-o iubesc vreodată. Tu dezlănțui în mine o mare furtună, care mă amețește..." Dar se rușina și cuvintele care îi răsunau, păreau imposibile de spus. Atunci tăcea, lăsînd-o pe ea să vorbească, căci era aproape o copilă, o micuță copilă, care putea să spună orice.

Dar numai chemînd-o, rostindu-i numele el punea o infinită dragoste. Nu era numai dorința pentru ea, acea dorință violentă care-l copleșise, făcîndu-l sclav și chinuindu-l pînă la durere ; acum era ceva mai mult, un fel de tristețe, o mînie închisă și tulbure, care-l poseda adînc, și îl rănea ca un ac înfipt în inimă.

Lui, care nu-și înfruntase niciodată propria conștiință, acum îi era teamă. Se temea de ceva întunecat ; era între el și ea o putere nelămurită, necunoscută, care-l îngrozea ; deasupra dragostei lui vinovate, simțea o amenințare supraomenească. Vroia să fie aspru, și nu reușea să fie decît delicat ; vroia să n-o privească, și ochii lui, fără să vrea, se îndreptau spre ea. Vroia să se gîndească la alte femei, la alte iubiri, dar ea, pe furiș, i se agăța de braț cu o promisiune mai puternică ; vroia s-o respingă, dar ispita se întorcea.

Dincolo de un gard văzură o turmă de oi risipită pe cîmp în mici grupuri care dormeau. Cîinele se apropie de ei și lătră.

— Privește, spuse Loretta, cu admirație copilărească, privește cît sînt de albe și cum dorm unele lîngă altele.

Acele oi adormite dădeau sufletului ei de copilă un simțămînt deosebit. Adăugă :

— Viața la țară trebuie să fie mai plăcută decît la oraș. De ce nu mă iei cu tine, Rigo ?

— Să te iau cu mine ? Unde ?

— Nu interesează unde. Numai o săptămînă. Aș vrea să fac cu tine o călătorie, să fiu lîngă tine mereu, zi și noapte, să nu te las niciodată singur, zi și noapte. Gîndește-te ce fericire ar fi !

Fratele clătină din cap și, îi mîngîie în tăcere dosul mîinilor, apoi genunchii.

— Ia-mă cu tine... spuse ea din nou, rugător.

— Nu se poate.

În clipa aceea întîlniră un grup vesel, care se întorcea în oraș, cîntînd. De departe apăru un sat, și un grup des de arbori, între care strălucea multe lumini.

— Acolo vom lua masa, spuse Arrigo arătînd cu mîna lumina. Vine multă lume vara, căci se mănîncă bine.

Ajunseră. Intrară, străbătură cîteva săli pline de mese zgomotoase, ajunseră în grădină, și se așezară sub un umbrar.

— Cît de frumos e aici ! făcu Loretta, privind în jur.

Erau amîndoi obosiți de drum, străbătînd cîmpiile semiobscure ; aveau în inimă și în ochi fantasma ispitei lor apropiate : sufereau amîndoi durerea dragostei. O clipă se simțiră singuri în lume, deasupra unei prăpăstii, deasupra unei tentații, care întrecea simțurile lor istovite ; — și iată că se găseau într-o grădină plină de lume, o lume vulgară, care mînca înfometată, vorbind și rîzînd tare ; lumina orbise ochii lor tulburați, mirosul mîncărurilor au tentat stomacurile lor sănătoase, iar muzica amețitoare care venea de pe terasă și perechile care dansau, care se vedeau prin ferestre, trecînd înfășurate în lumină, dăduseră amîndurora dorința de a se apropia, cît mai mult, să se azvîrle cu sufletul pierdut în dans și să nu mai aibă teamă de dragostea lor, care îi făcea să tremure.

Dar această veselie fu scurtă, pentru amîndoi. Puțin cîte puțin se simțeau departe de lumea aceea, de zgomotul acela, retrăgîndu-se în lumea lor, temîndu-se aproape ca nu cumva cineva să-i surprindă în revolta lor împotriva iubirii atît de nefirești.

Noi avem cîteodată în instinctul nostru ascuns, o oarecare rezistență înaintea fericirii și nimic nu este mai înspăimîntător ca un suflet simplu, care se aruncă asupra unui mare păcat.

— Și Rafa ? spuse Arrigo pe neașteptate.

— Oh, nu-mi vorbi acum de el ! exclamă ea, făcînd repede un gest. — Nu pot să-l sufăr !

El avu curiozitatea sau cruzimea de-a o întreba :

— De ce ?

Înainte de a răspunde, ea făcu un gest vag.

— Tu nu poți să înțelegi... Nimeni dintre voi nu poate să înțeleagă sufletul unei copile.

— Cum vorbești ! — exclamă el zîmbind.

— De ce rîzi ?

Fratele începu s-o privească țintă, pătrunzător, ea susținu puțin privirea lui, apoi își plecă fața.

— Dacă mă privești așa, mă faci să roșesc.

— Ești atît de frumoasă ! exclamă el, plecîndu-se spre ea.

Și ea îi surîse cu chipul plecat.

— Dar nu-ți plac ! murmură ea cu cochetărie timidă.

— Ești atît de frumoasă ! spuse el încă o dată ; — atît de frumoasă, că-mi faci rău.

Ei nu-i era rușine ; ridică fața, zîmbi, plină de ispită. Îi străluceau ochii ; nu-i era rușine.

— Și de ce-ți fac rău ? — făcu ea ezitînd.

— Continuă — sugeră el, fără s-o privească.

— ...de ce nu mă vrei ?

Întrebarea era atît de gravă, că ea întoarse capul, să se ascundă : El nu răspunse : își aprinse o țigară ca și cum ar fi vrut să se îmbete de fum. Apoi, cînd ea nu mai aștepta nici un răspuns, îi spuse.

— Pentru că ești sora mea.

Ea își strînse umerii și spuse :

— E atît de important ?

— Ești copilă — observă el cu gravitate.

— Copilă ?... — Și zîmbi dînd din cap. — Nu ! poate altceva, mult mai simplu : sufăr, și nu mai vreau să sufăr. Te iubesc numai pe tine, și oricine ai fi tu, te iubesc ! În sfîrșit, de ce mă învinuiești ? pentru că simt această iubire ? Dar nu e vina mea. Poate pentru că vorbesc ? Dar la ce ar folosi tăcerea, cînd tu însuți, deși taci, nu te gîndești mereu decît la același lucru ?

Iar mîinile ei micuțe se prinseră strîns în mîinile lui. El nu mai putea să-i răspundă, nu mai îndrăznea s-o privească. Apoi deveni blîndă, convingătoare, insistentă :

— Ascultă-mă, Rigo, ascultă-mă ! Curajul pe care ar fi trebuit să-l ai tu, l-am avut eu mai întîi. Acum nu

mă condamna ; ajută-mă ! mi-e teamă, e adevărat, dar va trebui totuși s-o învingem.

El o privi uimit.

— Nu trebuie s-o învingem spuse întunecat. — Dimpotrivă, trebuie să ne vindecăm.

— E un rău atît de mare ?

— Un rău groaznic. Nu numai rostindu-l, ba chiar numai gîndindu-te la el.

— Nu, — spuse ea cu hotărîre. Nu !

— Da, dacă aș fi putut să-ți spun altfel decît soră. Nu auzi cît de rău sună în gura mea acest cuvînt ?

— Un cuvînt !... ce e un cuvînt ? — făcu ea.

— Totul, căci înseamnă ceva ; închide în el cel mai mare păcat al dragostei.

Ea făcu un gest vag, și zîmbi.

— Nu contează — răspunse ea. — Eu nu te consider frate ; nu simt de loc că ești fratele meu. Paul, da, e fratele meu, tu, nu. E ceva cu totul deosebit. Nu-mi amintesc nici măcar cum erai, cînd erai fratele meu, cînd eram copii. Acum tu ești altul.

Făcu o pauză, apoi reîncepu :

— De altfel, e natural ca între noi să fie o deosebire. Tu ai avut multe alte amante, ai fost mîngîiat, sărutat, adorat de atîtea. Ceea ce poți avea prin mine, seamănă cel mult cu dorința pe care ai putea s-o simți pentru alta. În schimb eu...

— Lora, nu mai vorbi astfel ! nu vorbi ! E absurd ! Tu nu vezi că fac un efort supraomenesc pentru a te salva ?

— Să mă salvezi ? Să mă salvezi, zici ? Dar eu nu vreau să fiu salvată. Cu ce scop ? Pentru ca într-o zi să mă aibă Rafa, sau un altul ca el ? Sînt liberă, mă înțelegi ? Stăpînă să fac din trupul meu ce vreau. Eu sînt aceea care te vrea, nu tu. Dacă ți-e teamă de remușcare, o iau toată asupra mea ! Da, judec cu multă răceală, știu bine ceea ce spun. Te iubesc, vreau să fiu a ta ; și numai aceasta îmi face plăcere. Vreau să te mîngîi, îndrăgostită de tine, geloasă pe tine... ce mai vrei ?

El privi copila aceea de douăzeci de ani, acea floare curată și simplă, al cărei potir era atît de matur, atît de

seducător și pervers. Un fel de admirație ascunsă se născu în el, ca și cum i-ar fi fost teamă.

— Loretta, spuse el, la vîrsta ta nu se poate ști încă ce e bine și ce e rău, sau cel puțin care e răul cel mai mare.

— Răul cel mai mare e să nu ai curajul de a fi fericit, spuse ea.

Tăcură. Între timp, căldura vinului ațîța lumea la veselie. Bărbații, amanții, îndrăgostiții se gîndeau la noaptea apropiată.

Sus se dansa. Valul de muzică se revărsa de pe terasă prin ferestrele deschise ; din cînd în cînd apărea cîte o fată, transpirată, cu părul în dezordine, cu un partener spilcuit, care-i da tîrcoale. Respirau parfumul nopții, apoi din nou se îndepărtau îmbătați de muzică.

Cei doi frați tăceau. Să se iubească, era trist, să se dorească, era un mare păcat, să se respingă, era mai grozav decît suferința...

Arrigo chemă chelnerul, plăti în grabă și spuse :

— Să mergem să ne plimbăm !...

Ieșiră. O lună frumoasă se ridicase deasupra cîmpiei ; arborii, cînd mai deși, cînd mai rari, păreau, în puritatea nopții, niște umbre nemișcate, aproape violete. Grîul verde sclipea ca firele de argint ; o apă curgătoare, ascunsă departe, murmura ușor, lin.

Loretta luă brațul fratelui ; umbrele îmbrățișate îi întovărășeau sub clarul lunei.

— Mă iubești ? întrebă ea încet, lipindu-se de el.

El își desfăcu brațul, și-l petrecu după mijlocul ei, și-o strînse fără să răspundă.

Treceau sub arborii mari, bătrîni și noduroși, înviorați de viață noctură.

Atunci, se sărutară în umbră, cuprinși de teamă. Gură în gură, în parfumul nopții, înfiorați, se sărutară nebunește. Sărutul acela îi fulgeră, îi ameți, îi învinse, făcu din dragostea lor un nod strîns și dureros.

În pădurice mirosea puternic menta sălbatică.

Să plîngi, să te doară, să rîzi, să izbucnești de bucurie, să simți că vinele îți pulsează îmbătate de amețeala unei chinuitoare fericiri ! Sărutul acela se înmulți, pe gură, pe ochi, pe frunte, pe gît... pe gură.

Să fii atît de mult pătruns de dragoste și să nu poți iubi ! Să fii atît de aproape, atît de singur într-o noapte albă, primăvara, care te copleșește și te amețește !

Ea, era cea mai tare, pentru că nu cunoștea decît numele păcatului ; el era cel mai pierdut, cel mai năucit, pentru că se bucura de păcat, pînă în adîncimea-i chinuitoare și istovitoare.

Pasiunea îi răscolea inima cu gheare și spini, îi uza încet voința. Era gata să uite, să învingă acel cuvînt peste care nu se poate trece, (un cuvînt — spusese ea — ce e un cuvînt ?) gata să privească în față cu seninătate păcatul moral.. Voia să fie cinic, se lăsa să cadă puțin cîte puțin, aproape pe nesimțite, ca să se obișnuiască cu curajul ce va trebui să-l aibă.

Dar cînd era gata să-și spună lui însuși și ei, cuvîntul de temut, o imagine îl copleși.

Văzu chipul tatălui său, chinuit de bătrînețe, privindu-l cu ochii de animal rănit, privindu-l și spunîndu-i : „tu ești acela ! tu ești !“

Ea nu vedea aceste fantome ; ea privea păcatul cu nepăsare. Nu avea decît o singură tărie ; aceea a propriei dorințe ; o singură inconștiență, aceea a propriei feminități. În inima ei tulburată de fecioară, sensul tragediei se risipea într-o subtilă plăcere.

Fiindcă, iubindu-l, nu căuta în el decît pe amant, îi părea firesc să-i spună : „Strînge-mă în brațele tale, chiar dacă port un nume de care ți-e groază ! Ia-mă și strînge-mă mai tare, dacă e așa !“ Fiindcă alături de el se simțea ocrotită, umilă, cuprinsă de fiori, pentru că el, numai privind-o, numai atingînd-o, tulbura simțurile ei de fecioară ; alte temeri, alte neliniști, nu erau pentru ea decît umbre neînsemnate.

De aceea îi spunea cu convingere, cu avînt, cuvîntul cel mai de temut : s-o ducă cu el, în odaie, unde puteau să fie singuri, în miezul nopții, fără ca vreo privire omenească să supravegheze complicitatea lor.

El însuși visa această odaie, odaia în care, încetișor, sfios, ar fi dezbrăcat-o văl cu văl, cuprins de fiori, cum se dezvăluie o comoară oprită.

I-ar fi văzut mai întîi gîtul alb, apoi brațele subțiri, mirositoare, cu vinele albăstrii, apoi sînii încă nesărutați,

tari, doritori de săruturi, despărțiți la mijloc de o umbră, ce i-ar fi stat bine goliciunii ei.

El dori să stingă lumina în odaie ca să capete mai mult curaj, dar se gîndi că ar fi potrivit ca o luminiță să se strecoare totuși, o penumbră de la felinarele din stradă sau de la lampa ascunsă în cealaltă odaie. Simți mirosul trupului ei dezbrăcat, mai dulce, deși același pe care ea îl avusese pe buze, sărutîndu-l ; un miros intens care îi înflorea pe piele, ca și cum la încheieturile trupului ei ar fi fost ascunși trandafirii. Gustă frăgezimea cărnii ei primăvăratice, se închipui mîngîindu-i umerii rotunzi și goi, se închipui punîndu-i mîna tremurîndă pe catifeaua caldă a șoldurilor, strîngînd în brațele lui pieptul ei flexibil, simțea la pieptul lui bătăile sînului ei nepotolit, încolăcirile trupului ei, dîndu-se și apărîndu-se, își închipuia bucuria sălbatică de-a o vedea amorțită, îi auzea pe buze strigătul virginității rănite, o auzi plîngînd de beție, rîzînd de durere..., apoi o văzu vioaie, mlădioasă, puternică în slăbiciunea ei, îngălbenindu-se o clipă, palidă ca moartea și strălucind frumoasă de dragoste, în acea furie exaltantă cu care se dă o fecioară...

Dar deodată ea se simți rău. Într-adevăr, ca și în închipuirea lui, o văzu albindu-se de aceeași paloare ; și-a simțit buzele strînse de mîinile ei convulsive, apoi văzînd-o clătinîndu-se o sprijinise de el.

— Ce ai, Lora ?

Nu răspunse ; dinții îi clănțăneau, tremura toată.

— Lora ! Lora ! ce ai ?

— Nimic... — bolborosi ea, trece...

Nu fusese decît o amețeală și buzele ei zîmbiră. Își reluară drumul, iar el o sprijini pînă la trăsură.

Acum o durea capul, avea parcă în jurul tîmplelor un cerc de fier. Pentru a-și alina durerea lua mîna fratelui și și-o puse pe frunte.

— Suferi ?

— Da, puțin.

El îi încercui fruntea de la o tîmplă la alta cu mii de sărutări.

— Ține-mă mai aproape, mai aproape... și mă voi vindeca.

Într-o grădină, pe care o întîlniră în drum, trandafirii de mai își deschideau potirele pline.

— Îți mai e rău ?

— Da, un rău plăcut.

Dincolo de plopi, apăru ca un imens nor atîrnat pe firmament, flacăra roșie a orașului. Au ajuns la primele case, cu zidurile înălbite de lună. Acum greierii erau o sută, o mie, pierduți în fînul de mai.

Deodată ea își rostogoli capul pe umărul lui ca și cum ar fi cuprins-o o amețeală.

— Rigo, mi-e rău... — suspină ea, sprijinită de pieptul lui.

— Ce simți ? — spuse el buimăcit de ce suferi attî ?

— Mă simt năucită... nu știu...

— Vrei să ne oprim ? Ce putem face ?

— Nimic ; trece... trece... te iubesc !...

Cînd ajunseră la prima căsuță, cîntecul monoton al greierului se răspîndi departe, foarte departe și muri. Dar din față apăru primăria monumentală, maestuoasă ca un arc de triumf, sub cerul înstelat. Sentinelele primăriei, din gheretele lor, rîdeau și fumau, glumind cu femeile de stradă.

— Te iubesc... spuse ea încă odată, dintr-o răsuflare, amantului palid.

Ispășirea vinei de neiertat se apropia deja.

VIII

Arrigo intră pe neașteptate în casa Clarei Michelis către ora mesei. De cîteva zile ea nu-l mai văzuse ; îi scrisese de mai multe ori fără să capete răspuns, fusese de mai multe ori la el acasă, dar nu-l găsi. Nu i se părea ceva neobișnuit ca Arrigo s-o neglijeze ; totuși el nu se arătase pînă acum atît de nepăsător.

Cînd sosi el, mama și fiica stăteau la masă.

— Am fost ocupat, spuse ca pentru a se scuza.

Din respect pentru fiică, Clara nu răspunse nimic și îl privi cu resemnare.

Adelina, în schimb, fragedă, la cei șaisprezece ani ai ei înfloriți zîmbi, dar domnul Arrigo o neliniștea puțin, căci în loc să glumească cu ea ca de obicei, avea o față de cîine turbat și o privea din cînd în cînd cu ochii sălbatici ai unei păsări de pradă.

— Ce treburi ai avut zilele trecute ? — întrebă în sfîrșit Clara.

— Multe răspunse el. Am să-ți povestesc.

Și ca să schimbe vorba o întrebă pe domnișoară :

— Și dumneata Lela, ce mai faci ?

— Foarte bine, mulțumesc. Mi se pare că dumitale nu ți-e tot atît de bine.

— De ce ?

— Nu te-ai privit azi dimineață în oglindă ? Știi că ești urît azi !

— Obraznică e fata asta ! exclamă mama zîmbind, totuși.

— Am să caut să mă îngrijesc mai bine — spuse Arrigo, dar aștept să-mi spuneți ceva nou.

— Acum două seri am fost în casa Vincenzilor, unde mama nu venise pentru că o durea capul. Acolo am auzit spunîndu-se, de pildă, că prietenul dumitale Varni a luat la palme alaltăieri seara pe un ofițer, locotenentul Maffei, cel care face curte contesei Sala... E adevărat ?

— Da, e adevărat.

— Din gelozie, nu-i așa ? Așa mi s-a spus !

— Întocmai.

— Apoi, că la teatru de variete e o dansatoare americană foarte frumoasă care dansează dansul Salomeei în picioarele goale... povesti ea fără să roșească.

— Dar ce te interesează pe tine aceste lucruri, Lela ! observă sever, mama.

— Iartă-mă, mamă, e vina mea dacă așa au povestit ele ?

— Și apoi ? făcu Arrigo.

— Da, dar văd că ești foarte curios, știi ? Și spui, că noi sîntem flecare !

El rîse, și chipul lui obosit de noaptea fără somn, străluci pentru o clipă.

— Ascultă, făcu Lela, îl cunoști bine pe Max Borsaro, pe cel mic, nu cel care face pe literatul, celălalt, blondul ?

Spune-mi, e adevărat că se îmbată în fiecare seară ? E logodnicul unei prietene a mea, Nonaro.

— Adevărat ? micuța aceea blondă și dulce ? care se arată mereu în trăsură cu mama ei, pretutindeni ?

— Aceea. Are nouăsprezece ani, e gingașă, dar vorbește franțuzește cu o pronunție deplorabilă. Nu m-aș căsători niciodată cu un beţiv !... Ah, altceva...

— Să auzim.

— Nu, asta nu pot să spun, mama o să se uite urît la mine ! — exclamă ea. Cumoști cumva una, Tizionina ?

— Din vedere.

— Am auzit, că și-a lăsat baronul și a fugit cu un maestru de scrimă !

Arrigo și Clara izbucniră în rîs.

— La naiba ! exclamă Arrigo ; se povestesc multe lucruri frumoase în cercurile domnișoarelor de familie bună.

— Ce vrei ? pretutindeni la fel. Dar mai e ceva, ce nu vreau să spun : partea cea mai frumoasă...

— Să auzim, să auzim.

— Ah, asta chiar că nu pot ! Dar te asigur că unele prietene ale mele știu mai mult... mai mult decît dumneata !

— Asta nu înseamnă nimic, domnișoară ; eu sînt un om serios.

— Peuh... peuh !

— Te îndoiești ! știi poate ceva despre mine ?

— Ehei, cîte știu ! Nu se întîmplă nimic în oraș de dimineață pînă seara, și din seară pînă dimineață fără ca noi să știm. Nu spun cum aflăm totul. De pildă — asta e altceva — mi-a spus cineva că ai o surioară foarte frumoasă !

Arrigo se cutremură, pătruns de o subită neliniște, și în timp ce ochii lui temători căutau în jur, nu putu să-și oprească o ușoară roșeață în obraji. Sub privirea scrutătoare a amantei, nu fu în stare măcar să-și ascundă tulburarea.

Cealaltă continuă :

— Nu mai știu cine mi-a spus ; nu-mi amintesc precis, dar dumneata de ce nu mi-ai spus pînă acum ?

— Pur și simplu, pentru că nu am avut niciodată prilejul, lămuri el, stăpînindu-se.

— Mi-ar face plăcere s-o văd.

— Într-o zi, am să vă fac cunoștință.

Masa luă sfîrșit ; intră miss Dora, ca să anunțe pe domnișoara să se pregătească pentru lecția de pian. Lela, cu acea instinctivă indulgență a copilelor față de păcatele materne, înțelese că prezența ei era inutilă, salută și plecă.

Amanții rămaseră singuri și tăcură o vreme. Ea își împreună mîinile descărnate, își sprijini în ele bărbia, și-l privi fără să spună nimic. În ochii neclintiți sclipi o lacrimă tăcută.

— De ce nu te-ai arătat zilele astea ? întrebă Clara, timid.

— Nu puteam ; știi că nu puteam... murmură el fără să ridice ochii.

— Nu știu nimic ; știu că m-ai făcut să sufăr.

— Nu se moare dintr-atîta lucru ! rosti el nervos.

— Ce ți-am făcut ?

— Tu ? nimic, dar nici eu nu ți-am făcut nimic.

Ea făcu un gest de resemnare și tăcu. Apoi observă :

— Puteai să-mi scrii cel puțin un cuvînt.

— Am vrut să-ți scriu, ba mă gîndeam să vin chiar eu ; dar eram atît de agitat, atît de agitat...

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic ! rosti el cu mînie ; și repetă : nimic !

Ea se ridică ușoară ; capotul de mătase îi reliefa mișcările trupului : se opri lîngă el și, cu un gest dulce, pe care numai amantele bătrîne îl cunosc, îi mîngîie părul.

— Ești trist ?

El nu răspunse.

— Ești bolnav ?

El îi luă repede brațul gol pînă la umăr și-l sărută.

Se ridicară, se duseră într-o odaie alăturată, într-una din acele odăi intime, pe care stăpîna casei le împodobește cu dragoste, cu gingășie, ca să semene cu ea însăși ; și rămaseră în picioare, apropiați, tăcuți, cuprinși amîndoi de un fel de ezitare.

— Ce ai ? întrebă ea cu teamă.

— Am pierdut iar, spuse Arigo aspru fără s-o privească.

— Ah... făcu ea îngălbenindu-se. Privind în jos, își fixa vîrful pantofilor de sub poalele capotului.

— Cînd, azi noapte ? — îl întrebă ea.

— Azi noapte, ieri, și alaltăieri : toate aceste zile, lămuri el surd. O pauză, o lungă pauză din amîndouă părțile, neliniștitoare.

— Ai pierdut mult ?

— Da, mult. Am plătit atît cît am putut, nu mai am nimic și trebuie să mai plătesc.

— De ce-ai făcut asta ? — șopti ea timid. — Mi-ai jurat...

— Nu mă chinui, Clara, nu mă chinui ! Dacă ai ști !...

Într-adevăr părea un om pierdut ; disperarea îl desfigurase.

— Liniștește-te făcu ea blînd. Nu mai spun nimic.

Dar un fel de sughiț îi strîmbă gura. Își pierduse averea. Sărăcise pentru el.

— Cît îți trebuie ?

— Cincisprezece mii de lire, și chiar pentru astă seară. Scotea cuvintele greoi, ca și cum le-ar fi smuls. — Am plătit șaptezeci de mii în trei zile, trebuie să mai dau cincisprezece.

Ea lăsă să-i cadă brațul, cu un gest plin de deznădejde și spuse cu greutate :

— Știi bine că nu mai pot...

— Dar eu nu-ți cer nimic ! răspunse el cu mînie, dînd din umeri.

O lumină tristă îi străluci în ochi, un fel de rîs sarcastic ; se duse să se așeze într-un fotoliu adînc, lăsîndu-și capul în jos.

— Nu mai juca ! nu mai juca !... — gemu ea, ascunzîndu-și degetele în păr, apăsîndu-și puternic tîmplele ca să-i oprească bătăile. Apoi, aproape mașinal, se duse spre el, îngenunchie pe covor, parcă ar fi căzut, și sprijinindu-și fruntea de genunchii lui, izbucni în lacrimi.

El îi puse ușor mîna pe ceafă ; își mușcă buzele ca pentru a înghiți ceva amar ce-i stătea în gît, și cu glas înăbușit rosti ;

— Hai, nu mai plînge...

Dar ea sughiță mai tare.

— Clara... se rugă el dezvelindu-i fruntea, dîndu-i părul la o parte.

Ea se lăsă ridicată, îi încolăci brațele după gît și-și ascunse în obrazul lui fața scăldată în lacrimi. Și plîngînd, îl săruta.

Dintr-o odaie depărtată se auzeau notele pianului la care cînta Lela.

Era o melodie de Grieg, tristă și chinuitoare, ca o durere fără sfîrșit, ca o dragoste nepotolită.

— Clara, nu mai plînge...

Printre lacrimi se vedea un surîs.

— A fost o mare nenorocire lămuri Arrigo. Mi-am pierdut capul. Nu știu... poate vroiam să mă amețesc. De ce ? n-aș putea să-ți spun. Trei patru nopți, fără ca măcar să închid ochii. Joc și pierd, pierd fără leac, pierd neîntrerupt. Am lăsat masa de joc acum cîteva ceasuri. Nimeni nu-mi poartă de grijă și dacă nu plătesc mă ruinez.

— Da, înțeleg, dar liniștește-te, nu te mai frămînta atît.

Îl mîngîia blînd, ca o mamă.

— Sînt disperat ! — rosti el într-un acces de deznădejde.

— Taci, nu mai vorbi așa !

— Vezi, viața mea e întotdeauna în cumpănă deasupra unei prăpăstii. Și toți vor rîde cînd în sfîrșit voi cădea.

— Scumpul meu iubit... ascultă, ascultă... nu trebuie să vorbești astfel. Se găsește leac pentru toate. Eu...

— Nu, tu nu ! Tu ai fost întotdeauna prea bună cu mine.

Ea scoase un suspin adînc :

— Oh, dacă m-ai fi ascultat puțin !... dacă m-ai fi iubit cît de puțin !...

— Te iubesc, Clara, o știu...

— Nu, nu... — se vedea pe chipul ei expresia unei renunțări nemîngîiate.

— Nu mai plînge. Fii bună și privește-mă. Dacă ai ști cît de bine mi-a făcut că am venit aici ! Eram ca un nebun. Dar nu mai plînge, hai, nu mai plînge !

Cu o batistă își șterse ochii, dar cu cît îi ștergea cu atît îi veneau lacrimile, atunci el o sărută pe gură, pe ochi, pe frunte. Bunătatea și durerea ei îl înduioșau sincer. Ea, încurajată, își trecu degetele prin părul lui des. Era un gest obișnuit al ei.

— Dacă aș mai fi și acum bogată ca altădată... — spuse ea. Dar văzînd că el se tulbură, numaidecît adăugă :

— Nu, nu ești tu de vină, amîndoi... Va trebui să punem capăt tuturor acestor lucruri. Mai am încă destulă avere, casa... ar trebui să mă ajuți.

— Da, Clara, vom vedea.

— Mai am ceva bani la Bancă, dar aceia...

— Nu vreau, nu vreau, Clara !

Cu o mîngîiere ea îl sili să tacă.

— Aceia sînt ai Adelinei, n-ar trebuia să-i ating. Dar în sfîrșit.. .am să-i pun la loc. Desigur vom vinde casa, căci Lela nu trebuie să piardă nimic, nu-i așa ? Dar nici tu nu trebuie să suferi. Nu pot să te văd astfel... Du-te numaidecît și te odihnește. Nu te mai gîndi la nimic. Dormi liniștit. Voi telefona numaidecît administratorului. Îmi va face fără îndoială o scenă... dar n-are importanță.

— Nu, Clara, nu vreau ! nu se poate ! nu mai pot accepta ! — rosti el sincer. Am venit la tine fiindcă m-am simțit singur și pierdut... Dar nu mai vreau să te ruinez. Aș putea poate să găsesc într-altă parte ceea ce am nevoie ; lasă-mă să încerc cel puțin.

Ea se lipi de el, îl cuprinse cu brațele ei slabe, zîmbi cu credință, aproape de gura lui :

— Nu, iubitule, tu trebuie numai să dormi, să dormi un somn plăcut ; vezi cît ești de obosit ? Înainte de a se înopta totul va fi în ordine. Nici nu te mai gîndi.

— Cît ești de bună ! cît ești de bună !... — bolborosi el tremurînd. Și cu un gest de adevărată revoltă împotriva lui însuși, rosti :

— Ah, ce laș sînt !

— Taci, taci... — spuse ea închizîndu-i gura. — Du-te și dormi, odihnește-te liniștit pînă diseară. Am să vin să te deștept eu, dacă vrei... — Făcu o pauză, i se umflară puțin vinele gîtului, ochii îi străluciră. — Vrei ?...

El văzu într-o străfulgerare, patul mare pe care se așezase Lora... O umbră îi întuneca fruntea.

— Vrei ?... spuse încă o dată amanta.

— Da, vino — spuse el cu un glas stins. Și se uită în altă parte.

Lela reluă melodia lui Grieg, tristă și chinuitoare, ca o durere care nu se mai sfîrșește, ca o dragoste nepotolită.

IX

După cîteva zile veni duminica Marelui Premiu. Un hipodrom scînteietor aștepta cea mai bună încercare a anului. Cîmpia invadată de o mulțime zgomotoasă, dispărea sub văpăile de umbrele deschise, și de pălării luminoase, care străluceau în văpaia soarelui. De-a lungul arenei erau așezate pe trei rînduri trăsurile supraîncărcate de lumea care sta în picioare sau pe scaune, tropăia sau se agita, în așteptarea repetiției solemne. Sub acoperișurile arzătoare, jucătorii strigau cotele.

De cealaltă parte a pistei, tribunele păreau imense stupuri omenești ; o minunăție de culori sub verdeața arborilor, sub cerul liber.

Întreg orașul ieșise dintre ziduri ca să invadeze hipodromul. Jos era o alergătură, un val, un schimb grăbit de saluturi și pronosticuri. Nobili gravi, în haine negre, cu joben, cu binoclu, strînși în cerc, discutau despre curse.

Jucătorii încăpățînați, care urăsc mulțimea, ar dori ca hipodromul să fie schimbat într-o tavernă. Ofițerii de cavalerie nădăjduiesc cu acest prilej să se îndrăgostească de ei vreo fată bogată. Negustori îmbogățiți, veneau în echipaje strălucitoare. Curtezane uzate de nopți de veghe, și curtezane de mai puțină importanță, care își puseseră cum putuseră pălărie de seară, veneau să-și arate acolo o umbrelă nouă, și inoportunau cu nimicuri pe cei care au avut prilejul să le cunoască întîmplător într-o seară. Curtezane libere, venite singure, cu aere de „sportswoman“, în rochii după moda engleză, înarmate cu binoclu, cu program și cu creion în mîna înmănușată. Vesele, ciripitoare, împodobite cu giuvaeruri scumpe, pe care le poartă cu simplitate, trec, joacă, comentează plecările, se

ridică în picioare pe scaune ca să urmărească fazele cursei, recunosc caii, știu ordinele grajdurilor, blestemă cîteodată sosirile și străbat cercurile de doamne cu oarecare mîndrie, mulțumite că au împreună aceeași croitoreasă și aceleași aventuri de dragoste.

Printre coloanele care erau în jurul tribunei, Loretta trecea împreună cu fratele ei, amuzîndu-se de orice lucru neînsemnat, cerîndu-i o mulțime de explicații. Arrigo îi alesese o rochie, care era o capodoperă de grație și raritate, de culoare aproape galbenă. Avea o pălărie de pai înflorită, gingașă cu o aripă plecată de o parte pe o ureche și pe față cu alta, întoarsă în sus ca la o pălărie de vînătoare ; ținea în mînă o umbrelă a cărei culoare armoniza cu rochia. Din mătăsurile și din florile acelea, făptura ei frivolă, plină de nelinişte, frumoasă, răsărea ca o statuetă bine modelată, proaspăt învelită într-o hîrtie velină... Alerga, de ici-colo, curioasă ; toate o interesau, totul îi plăcea.

Ea se născuse să trăiască în acest lux, să se distreze cu aceste visuri, ca să se știe dorită de ochii altora, și căutată cu oarecare obrăznicie. Prăvălia părintească era atît de departe de ea și de închipuirea ei, că i se părea că n-a fost niciodată silită să fie prizonieră. Cu un instinct feminin, foarte treaz în ea, observase femeile elegante, în rochiile lor și înfățișările lor, încît reușea foarte ușor să le imite ; nu le mai invidia ; știa că tinerețea și frăgezimea ei au o valoare neprețuită.

Purta un coc strîns la spate, și îi stătea foarte bine ; strînsese greutatea blondă a părului ei, în partea care rămînea descoperită de îndoitura pălăriei. Alături de ea, Arrigo era trist ; o tristețe neagră, parcă un rău cuprinse inima lui vinovată, căci frumusețea ei vicleană îl străpungea ca spinii unui trandafir.

Îl pătrundea glasul ei limpede, care, cîteodată se învăluia de tulburare, cînd îi vorbea, cu privirea directă a ochilor ei, care aveau nestins sub gene un foc ascuns ; cu forma trupului ei, ușor arcuit, doritor să se dăruiască plăcerii unui amant.

Îi părea că toți îi ghiceau suferința nemărturisită, că vedeau în el limpede păcatul monstruos, și că șoptesc în spatele lui. Un fel de gelozie ascunsă începea să-i crească

în suflet, în simțurile-i tulburi, și privea cîteodată pe admiratorii surorii cu o iritare de amant suspicios.

Ar fi vrut s-o ducă de acolo, numai pentru el într-o casă ascunsă, într-un ținut îndepărtat, și acolo, poate, să îndrăznească... să săvîrșească acel mare păcat.

— Spune-mi, Arrigo : de unde pornesc caii ?

— Nu vezi ?

Erau la tribună, în picioare, apropiați ; el arătă cu mîna spre fundul hipodromului semnele coborîte, acolo unde arbitrul plecării aranja concurenții.

— Cum se numește calul nostru ?

— Domino.

— O să învingă sau nu ?

— Cine știe.

— Ce culori are ?

— Șaua e roșie, și cureaua neagră. E al treilea, aproape de stîlp.

— Dă-mi binoclul.

Ca să privească se aplecă în față, lipindu-se mai mult de brațul lui.

— Nu are deloc astîmpăr — spuse ea.

— E un cal ciudat : dacă pornește bine, învinge, dacă nu...

— Au pornit !... — rosti ea strîngîndu-i brațul. — Domino a luat-o înainte !

— Mai avem, — făcu el, și privi.

— Domino cedează — spuse Loretta, care-l urmărea palpitînd.

— Nu, e susținut — răspunse Arrigo. Cursa e cît se poate de favorabilă pentru el.

Caii se amestecară jos printre arbori. Din cînd în cînd apăreau departe ; la ultima cotitură, despărțiți unul de altul, scunzi, parcă lipiți de pămînt, se ridicau iar.

— Mi se pare că sînt trei deodată, spuse Loretta.

— Nu, Domino e mereu în cap, spuse Arrigo, privind atent.

Soseau. Din mulțime se ridica un sunet, un nume nelămurit :

— Domino ! Domino ! Canopic ! Smallah !...

— Învinge, strigă Loretta strîngînd nervos brațul fratelui.

Mulțimea părea că împinge cu suflarea ei, cu puterea ei, calul pe care îl dorea.

— Smallah !... Smallah... se auzi din toate părțile un strigăt.

— La dracu ! — exclamă Arrigo. — Domino e bătut.

— Smallah ! Smallah ! se auzi din mai multe părți.

— Ce păcat ! — făcu Loretta. Ai pierdut ?

— N-am pierdut, dar n-am cîștigat.

— Te mîhnește mult asta ? își întrebă ea fratele, văzîndu-l cam întunecat.

— Prostii ! Să mergem.

Coborîră. La poalele scării se întîlniră față în față cu Rafa.

— Bună ziua Giuliani, spuse Arrigo uscat.

— Bună ziua Ferrante — răspunse celălalt foarte neliniștit, salutînd ceremonios. Loretta, mai stăpînă pe sine, îi zîmbi. Arrigo vru s-o ia înainte, dar Rafa, învingîndu-și sfiala, nu vru să-i părăsească. După o lungă cugetare, conchise că ar fi mult mai bine să fie prezentat Lorettei chiar de fratele ei, și căută prilejul.

— Ai cîștigat, Arrigo ? — îl întrebă el.

Stătea în fața lor între cele două balustrade.

— N-am pierdut, dar nici n-am cîștigat.

— Și acum ce joci ? Dă-mi un pronostic bun.

— Din Marele premiu am pus pe Arianna ; dar vreau să pariez pe calul francez.

— Pe care ? Fontenay ?

— Nu, pe Gabriel. Fontenay nu-i bun de nimic.

Loretta rămăsese cîțiva pași în urmă, aproape ascunsă în trandafirii prinși de coloanele tribunei. Desena niște arabescuri în nisip cu vîrful umbrelei și asculta cu un aer indiferent convorbirea celor doi.

— Am auzit că Missolungi ar putea să învingă — interveni ea deodată ridicîndu-și fața cu aerul cel mai natural din lume.

— Îmi vei face plăcerea să mă prezinți surorii tale ? — întrebă Rafa tulburat, roșindu-se puțin.

Arrigo ezită o clipă.

— Cu plăcere — spuse el. Și făcu prezentarea ;

— Contele Raffaele Giuliani ; sora mea Anna Laura.

Loretta îi întinse mîna, bucuroasă, cu cea mai mare liniște ; el se plecă adînc încercînd să ascundă emoția care-l tulbura.

În clipa aceea chipul lui Arrigo se întunecă și deveni amenințător.

— Să mergem să vedem cotele, spuse el cu asprime, făcîndu-și loc prin mulțime, cu o hîrtie de cinci sute de lire în mînă.

Rafa, rămas o clipă singur cu Loretta, profită ca să-i spună :

— Vino mîine, te rog ! De atîtea zile nu te-am mai văzut... Ce s-a întîmplat oare ?

— Sst, tăcere, te rog !...

— Spune-mi măcar ce s-a întîmplat? Nu mai știu nimic despre dumneata, nu-mi mai scrii...

— Taci odată, Rafa...

— Promite-mi cel puțin că ai să-mi scrii.

— Îți voi scrie, îți voi scrie, dar taci odată. — Și adăugă tare : Ar fi o frumoasă surpriză dacă cîștigă.

— Iar tu îmi vei fi adus norocul observă el drăgăstos, plecîndu-se puțin spre ea. Apoi îi șopti : — Cît ești de frumoasă !

Rafa luă o înfățișare distantă, căci fratele se întorcea.

— Pot să vă ofer un pahar de șampanie ? — propuse Rafa.

— Vrei să bei, Loretta ? întrebă Arrigo.

— Da, cu plăcere, chiar mi-e sete.

— Atunci să bem.

Loretta băgă de seamă că fratele era rău dispus ; mergînd, își sprijini mîna de brațul lui, și-l strînse pe furiș.

— Ce ai ? îl întrebă în șoaptă.

El dădu din cap fără să răspundă.

Trecură prin fața tribunelor, prin spațiul larg care în apropierea cursei era plin de o mulțime neliniștită și schimbătoare.

Un vînt puternic izbucni curînd și ridică rochiile doamnelor, amenințînd să le rupă umbrelușele delicate și făcu să zboare prin aer cîteva pălării. Deasupra zgomotului mulțimii se auziră răsunînd rîsetele argintii ale doamnelor.

— Să sperăm că n-are să plouă — spuse Rafa intrînd în bar — o ploaie cît de mică ne-ar opri să ne întoarcem.

— Nu-i nimic — spuse Arrigo ne vom scălda puțin.

— Cum ați venit la curse ?

— Cu gabrioleta.

— Cum se poate, făcu Rafa automobilul meu e închis. Dacă vreți vă stă la dispoziție...

— Mulțumesc, mulțumesc ; dar poate nu va ploua.

Soarele revenea și dispărea, printre norii de plumb și de aur ; vîntul vîjîi printre arborii bătrîni.

Li se servi șampania. O băură stînd în picioare lîngă bancă. Arrigo citea atent jurnalul de pronosticuri, sorbind încetișor băutura rece. Pe cînd stăteau așa aproape, Loretta îi observă pe amîndoi. Fratele ei era ceva mai înalt decît Rafa ; avea un trup mai bine făcut și mai agil, era mai puternic. Chipul lui Rafa contrasta cu frumusețea vie a lui Arrigo. Dar (un lucru pe care poate Loretta nu putea să-l prețuiască de ajuns) în toată făptura lui Rafa, în profilul lui mai puțin precis, în mîinile lui mai puțin frumoase, era o delicatețe care lipsea celuilalt, un semn de veche noblețe, pe care fiul opticianului n-o putea imita. Cu toate acestea, pentru că făcea parte din aceeași rasă, ea se simțea atrasă de statuia robustă și frumoasă a fratelui, căci trupul ei recunoștea în el, puterea mai accentuată a bărbatului.

— Să mergem să căutăm un loc bun la tribună — spuse Arrigo.

— Vă supără dacă mai rămîn cu voi ? întrebă Rafa politicos.

— Deloc ! răspunse Loretta. — Veniți.

— Vino, vino, adăugă Arrigo.

Se urcară în tribună și strecurîndu-se prin mulțime, găsiră loc cu mare greutate în primele rînduri.

Cerul era pe jumătate acoperit cu nori, cealaltă parte, era însorită. Cîmpul tixit de lume, ca o imensă piață, părea numai valuri de capete omenești, făcînd un mare zgomot de glasuri confuze. Sună semnalul de încălecare. Un lung murmur străbătu mulțimea, se văzu lume venind din toate părțile. Tribunele, se revărsau de spectatori, ca niște ferestre imense deschise.

În această așteptare vîntul, purtătorul norilor, aprîndea și stingea soarele primăvăratic. Un alt clopot sună și caii intrară în cîmp.

Unul cîte unul, în galop, se duceau spre locul de pornire. Mulțimea își aclama pe rînd favoriții. Cînd Gabriel galopă, se auzi un murmur de admirație.

Arrigo îndreptîndu-și binoclul spre pistă, privi semnalul de plecare.

— Mi-e teamă să nu pornească rău căci e tare nervoasă.

— Cine ?

— Arianna.

În vremea aceasta Rafa, văzînd că Arrigo era atent la pornirea cailor, încerca să vorbească în șoaptă Lorettei. Dar ea, după ce îi făcu semn să înceteze, îi întoarse spatele și se duse lîngă Arrigo.

— Pornesc ! exclamă Arrigo. Apoi numaidecît : — Nu, a pornit rău. Păcat ! Arianna pornise bine.

Plecarea e fost lungă și grea ; în sfîrșit se auzi din mai multe locuri un strigăt : „au pornit !“ Și clopotul sună.

— O pornire măreață ! — spuse Arrigo. Loretta se sprijinea de brațul lui și privea peste umărul lui.

Soarele își deschise drum printre nori și inundă întregul cîmp.

Erau toți în grup, cu Misolungi în frunte, și Samaritana în urmă. Fontenay și Gabriel lateral, Arianna la margine, Bloomf Boy în coadă, trecură în această ordine în fața tribunelor fără ca vreunul din ei să cedeze o palmă. La prima curbă Bloomy Boy cîștigă ; la cealaltă, grupul înaintă puțin. Pe cîmp lumea urmărea caii, la tribună cu gesticulări și strigăte stridente, Missolungi era mereu în cap și galopa cu ușurință. Numele lui umplea aerul.

— Unde e Arianna ? — întrebă Loretta.

— E a cincea, dar merge bine.

— Cum o vezi ?

— O văd ; taci.

— Missolungi e sfîrșit — spuse Arrigo gîfîind, văzînd pe Fontenay și Gabriel întrecîndu-l.

Se auzi un urlet, asurzitor, al celor două partide care se luptau. Era în atmosferă o suspensie tensională.

Caii erau în fața tribunelor ; Bloomy Boy ceda, Versilia părea incapabilă să mai obțină victoria, căci Arianna, pe care nimeni nu mai conta, ieși afară din grup, cu un salt magnific biciuită, îndemnată de jocheul ei și ajunse cu botul la coada lui Gabriel. Mulțimea, care își schimbă idolii, în hipodromuri ca și în piață, scoase un urlet frenetic :

— Arianna ! Arianna !...

— Învinge ! învinge ! strigă Loretta, cuprinsă de nerăbdarea fratelui ei pe care-l simțea tremurînd.

Mai era puțin pînă la potou și Arianna era acum cu botul în dreptul pîntecelui lui Gabriel, la umerii, la gîtul lui... acum era cu el, iar la potou Arianna trecu prima.

Un fior de delir ridică mulțimea ; se văzură oameni alergînd, dansînd, invadînd pista, coborînd jos din tribune în grabă, bătînd din palme și strigînd.

Loretta, sprijinită de brațul lui Arrigo, se bucura de cîștigul lui, care se ridica la cîteva mii de lire. Îl întreba neîncetat :

— Ești mulțumit ? ești mulțumit ?

Devenise vorbăreață, era surescitată.

— Cred că n-ai să mai joci niciodată pe Thermosiphon ! Cum e posibil să se dea un astfel de nume unui cal de curse ? Eu dacă aș avea un cal de curse l-aș numi...

— Cum l-ai numi, să auzim ?

— L-aș numi Rafa !...

Abia rosti numele și toți trei rămaseră ca îngroziți, iar Arrigo întorcînd fața fulgeră pe soră-sa cu o privire rapidă. Ea nu știu cum să-și ascundă confuzia, căci în realitate, nu trebuia și nici nu ar fi avut de unde să știe că Raffaele Giuliani e numit de prieteni, Rafa.

Arrigo încercă să repare lucrurile.

— De unde știi că Giuliani se numește Rafa ? — întrebă el cu naturalețe — Poate că ți-am spus eu, adăugă el, întors spre Giuliani.

— Am auzit chiar cînd l-ai chemat, și asta m-a făcut să rîd... iartă-mă, domnule Giuliani ! — răspunse ea, ieșind din încurcătură.

— Dar nu mă simt jignit de loc, domnișoară. Și dacă vrei mă poți numi și dumneata Rafa...

Arianna fără șa și fără frîu, numai cu o sfoară împletită, ieșea din arenă, dusă de jocheu.

X

Ea se întîlni cu Rafa după două zile, în locul obișnuit. Giuliani insistase atît de mult ca s-o revadă, că ea, temîndu-se de vreo îndrăzneală din partea lui, nu putu să-i refuze o întîlnire. Arrigo nu-i mai vorbea despre el, ba părea că vrea cu orice preț să evite această convorbire. Ea ghicea gelozia ascunsă a fratelui, dar, din instinct feminin, îi plăcea cîteodată să-l ațîțe. Acum îi plăcea să se simtă înconjurată și dorită de doi bărbați și asta îi plăcea grozav, pentru că în gelozia lui Arrigo vedea mai limpede dragostea lui. Dintre acești doi oameni unul reprezenta plăcerea, celălalt pericolul.

Dar acum dorea să dezlege într-un chip oarecare situația nesigură față de Rafa. Acum, că o pasiune distrugătoare o stăpînea, să continue jocul era mai mult decît zadarnic. Cu toate acestea, în mintea ei calculată îi părea rău că aruncă o carte fără să-i fi cunoscut exact și prețuit valoarea.

Acum nu se mai gîndea să cedeze lui Rafa, nici pentru puțin, nici pentru mult. Ceea ce altădată fusese abia un vis, acum că, încrederea în ea însăși crescuse și viața îi părea mai ușoară, acel vis imposibil se reaprindea ca o posibilitate îndepărtată în ascunzișurile gîndului ei. Ea ascundea în suflet o dragoste tulbure și știa că această dragoste nu va putea să fie viața ei ; mai știa că această pasiune va trebui să fie totdeauna ascunsă.

În realitate s-ar putea ca bunul și îndrăgostitul Rafa să ajungă într-o zi să comită cea mai mare nebunie pentru ea, neputînd altfel s-o aibă decît propunîndu-i căsătoria. Chiar dacă s-ar întîmpla așa, va trebui totuși să rupă cu Rafa legătura plictisitoare și periculoasă, să fugă, după ce i-a alunecat din mîini și să-l lase perplex, deziluzionat, în tulburarea unei iubiri nesatisfăcute, iar dacă vreodată avea să se căiască de propria-i hotărîre, să-l poată găsi

oricînd gata să-i arunce la picioare tot ceea ce poate să seducă dorința unei femei și s-o cumpere chiar, dar s-o cumpere cu fast. Voia, în sfîrșit să nu-l piardă pentru totdeauna, ci să-l facă să înțeleagă numai, cît de zadarnică îi era nădejdea de-a o avea la un preț atît de mic.

De altfel căsătoria n-o ispitea de loc ; era destul de tînără, destul de doritoare de senzații noi, prea rîvnitoare de plăceri, pentru ca un cămin, fie el oricît de atrăgător, s-o poată ispiti. În schimb viața cealaltă o tenta, aceea pe care nu o conduce nici o lege severă, nici o credință neschimbătoare.

Avea un vis îndepărtat și tainic ; voia să fie artistă, să cînte, liberă, sărbătorită, curtată, renumită... Aceste dorințe nu le mărturisise nimănui.

La început sperase să găsească în Arrigo omul care s-o ajute să-și împlinească marele ei vis ; dar băgase imediat de seamă că Arrigo nu putea să-i împlinească acest gînd, și-și pierdea în fiecare zi curajul de a-i mai vorbi cu inima deschisă.

Singurul care ar fi ascultat-o orbește, singurul care ar fi putut să-i niveleze calea era tocmai Rafa, credinciosul și bogatul Rafa : de aceea nu vroia să-l piardă cu totul, îndepărtîndu-l pentru totdeauna.

— Ai fost îndrăzneț !... spuse ea.

— Crezi ? Ce puteam face ? Mă gîndeam de mult la asta. Acum că ți-am fost prezentat de fratele tău, totul se simplifică.

— Nu văd simplificarea, răspunse ea. Știu că fără să vrem ne-am trădat, și fratele meu m-a chinuit după aceea cîtăva vreme pentru că ți-am spus Rafa.

El începu să rîdă.

— Trebuia să fii mai atentă.

— Ușor de spus ! Bine că n-a rămas cu vreo bănuială ; dumneata ești de vină.

— Ce-am făcut eu ?

— Te-ai agățat mereu de fusta mea ; apoi Arrigo nu putea să-și întoarcă undeva capul fără să nu-mi șoptești prostii. Fii atent, Rafa ! Fratele meu e un om sucit... ți-am mai spus.

— Sînt gata să fac orice pentru tine, Loretta !

— Dar nu și eu, iată deosebirea.

— Adevărat ?

— Tocmai ; și chiar vroiam să ți-o spun.

— Adică ?

— Adică trebuie să înțelegi că în felul acesta nu mai e posibil să continuăm. Mi-e frică ; simt că ne pîndește un pericol.

El încercă s-o ia de braț, drăgăstos.

— Lasă-mă, spuse Loretta desprinzîndu-se din mîna lui. Nu pot să mai fac alte nebunii. Am comis o greșeală de neiertat, ți-o repet, dar sper că vei fi atît de înțelegător ca să nu insiști.

— De cîte ori te văd, Loretta, mă primești astfel ! rosti el dureros și umilit.

— Ce vrei să fac ? Doamne ! mă găsesc singură într-o situație insuportabilă. Dumneata îmi ești simpatic, Rafa, ba aș îndrăzni să spun că te iubesc puțin... firește. N-aș vrea să par prea aspră... dar dumneata îmi scrii lucruri pe care mi-e cu neputință să le ascult măcar. În sfîrșit, gîndește-te serios : eu sînt o domnișoară, o adevărată domnișoară, cred că nu te îndoiești... Deci numai faptul că mă găsesc aici singură cu dumneata mă poate compromite, nu-i așa ?

— Ai dreptate. Dar de ce refuzi atunci toate celelalte propuneri ale mele ? Nu vrei să mă vezi decît în grădină, poate din neîncredere față de mine, poate de teamă ?

— Firește, mi-e teamă.

— Ei bine, ai odată încredere în mine ! Teama ta e nejustificată ! Nu sînt un om capabil de gesturi brutale. Vino cel puțin într-un loc unde se poate vorbi ; aici nu e cu putință.

— Unde ?

— Automobilul așteaptă afară din grădină ; mă duc înainte și te aștept. Vom merge într-un loc apropiat.

— Nu, asta în nici un caz !

— Ascultă-mă, te rog ! O singură dată, pentru ultima oară...

— Ce vrei să-mi spui ?

— Am să-ți spun multe. Vino, te implor.

— Bine, ascultă ; voi veni cu dumneata dar numai cu o singură condiție...

— Care ?

— Ca să fie pentru ultima oară, și apoi să nu-mi mai scrii deloc, și să nu mai ceri să mă vezi.

— Loretta !... făcu el rugător.

— Nu, e ultimul cuvînt.

— Ei bine, ascultă. Dacă după ce îți voi vorbi vei rămîne încă neclintită în hotărîrea ta, îți promit că voi face totul, ca să te uit. Vrei ?

— Mergi înainte, spuse ea, te voi urma.

Contele o luă pe o cărare care se înfunda printre copaci : ea făcu un lung înconjur. Mergea încet, gînditoare, nervoasă. Se găsea într-o stare sufletească nelămurită. Nu mai știa ce să facă cu acest bărbat atît de credincios și bogat. În fundul inimii se simțea și ea tristă ; dragostea o consuma, melancolia o cuprindea din adîncul ființei pricinuindu-i un fel de sufocare lentă. Ieri fusese la Arrigo, căci nu putea trăi fără să-l vadă ; îl găsise cufundat în gînduri și ostil. N-o sărutase, nu se lăsase sărutat ; căutase pretexte ca s-o trimită de lîngă el ; parcă stătea pe spini. Despre Rafa, n-a vrut nici măcar să audă ; îi spusese aspru :

— Fă ce vrei !

Ea, tandră, încercase să-l mîngîie și îi spusese :

— Mîine mă întîlnesc cu el : dă-mi un sfat.

Atunci el începu să rîdă cu un rîs, răutăcios, al cărui sens ea nu-l putea înțelege ; apoi începu să se plimbe prin odaie, posomorît.

— Îl vezi mîine ?

— Da.

— Atunci spune-i că e un imbecil ! Să fi fost eu în locul lui, te-aș fi avut pînă acum !

— De ce vorbești așa, Rigo ? îl întrebase ea cu lacrimi în ochi, iar el dădu din umeri fără să răspundă. Apoi o rugă să plece ; îl durea capul și voia să rămînă singur. În pragul ușii însă, o luase în brațe, o strînsese cu pasiune și abia pe urmă o lăsase să plece.

Mai tîrziu, spre seară, sub un pretext oarecare, se dusese s-o mai vadă o clipă, să-i zîmbească după ce fusese atît de aspru cu ea.

Și s-au sărutat iar, în taină, mult mai tulburați, în casa părintească.

Ea nu putea să-l înțeleagă. Poate îl chinuia o gelozie prostească, pentru acel om, de care în fond ea își bătea joc și în privința căruia făcea un calcul. Dar ar fi renunțat de o mie de ori la Rafa dacă el i-ar fi spus un cuvînt ? Și de ce n-o voia ? De ce făcea ca amîndoi să îndure o suferință atît de chinuitoare, cu atîta încăpățînare ?

Lîngă poarta grădinii văzu automobilul închis ; merse repede spre el și intră. Șoferul știa unde trebuie să meargă și porniră în grabă.

— Mergem departe ?

— Nu tocmai.

— Mă iei drept o fată ușoară... Sînt aici cu dumneta... ai chiar și dreptul.

— Nu vorbi așa, Loretta ; știi bine că nu-i adevărat. Pentru tine am respect, altfel nu te-aș iubi.

— Nu, dumneata mă dorești ; acesta e cuvîntul potrivit. În ce privește dragostea, asta e altceva ; nu m-ai fi făcut să vin aici.

— Atunci, nu crezi că te iubesc ?

Ea clătină din cap neîncrezătoare.

În mai puțin de o jumătate de oră ajunseseră într-un sat care își întindea casele albe pe cîmpia vastă.

Automobilul se opri în piață și un roi de strengari, îl înconjurară cu zgomot.

— Vino, spuse Rafa, aici e un han, unde vom bea vin alb.

— Nu ; vreau să mergem la biserică, răspunse Loretta.

— La biserică ?

— Da.

— Să mergem dacă vrei.

Șoferul se îndreptă spre han, ca să-i aștepte : ei străbătură piața, urcară cele patru trepte ale bisericii și intrară.

Numai o bătrînă se ruga cu fața în palme ; dar era atît de neclintită, stînd îngenuncheată, încît părea o statuie.

Loretta își muie mîna în apa sfîntă și-și făcu cruce. Mirosea a tămîie.

— De ce-ai vrut să intri în biserică ?

— Un capriciu, să zicem.

Rafa o privi lung și spuse :

— Cît ești de ciudată !

Ea zîmbi ridicîndu-și fața. Părul ei blond, în lumina aceea galbenă, părea de aur și dădea chipului ei o expresie spiritualizată.

— Spune-mi... murmură ea ca și cum ar fi fost tulburată.

— Vrei să-ți vorbesc aici ?

El se așeză lîngă ea, atît de aproape că o atingea.

— Ascultă... vru să spună, dar numaidecît : nu se poate ! Nu pot să-ți vorbesc aici.

— De ce ? făcu Loretta cu un zîmbet provocator.

— Nu pot.

— Atunci taci.

Și își cuprinse din nou fruntea în mîini.

El se aprindea de frumusețea ei privind-o.

— Vreau să fii a mea... — îi spuse în șoaptă neputînd să-și oprească cuvintele.

— Cum ? întrebă copila fără să se miște.

— Toată, toată, cu orice preț...

— E greu !.. spuse ea cu ironie.

— Știu răspunse el, dar nu contează.

Făcu o pauză apoi adăugă :

— Spune, ce trebuie să fac ca să te am ?

Ea rîdea, cu anume cruzime.

— Multe lucruri... spuse ea. Multe lucruri...

— De pildă ?

— Trebuie să știi singur.

— Spune-mi tu.

— Eu știu o poveste... murmură fata, frîngîndu-și degetele și rîzînd. O poveste frumoasă... dar n-o povestesc : povestea unei fete care se ducea la moară să ia făină în fiecare dimineață... a unei fete frumoase. Și îngîna ca și cum ar fi povestit o fabulă.

— Și apoi ?

— ...și un păcătos o zări pe stradă.

— Și apoi ?

— Se oferi să-i ducă sacul, pentru că drumul era greu, și era o pădure în cale verde, verde, cu un rîuleț de argint.

— Și apoi ?

— ...dar păcătosul vroia s-o sărute și în fiecare clipă îi atingea mîinile, brațele, gura, bărbia, gîtul, fără să-i dea pace. Dar copila spuse : nu azi.

— Și apoi ?

— ..și a doua zi, îi spuse : nu azi.

— Și apoi ?

— ...a treia zi îi spuse : nu azi.

— Și apoi ?

— ..apoi, într-o zi, cînd stăteau aproape de un rîuleț de argint copila spuse păcătosului : adu-mi un inel frumos dacă mă vrei.

— Și mai departe ?

— Păcătosul veni a doua zi cu un colier de perle, cu o cutie de argint, cu o oglindă de aur. Dar copila spuse : adu-mi un inel frumos dacă vrei să mă ai.

— Și... ?

— Păcătosul veni a doua zi, și-i făgădui un castel, o grădină, un lac, o pădure, un rîu. Îi promise multe cutii pline cu giuvaeruri, multe dulapuri pline cu mătăsuri, un pat de aur, o harpă de aur, un grajd cu o sută de cai... Dar copila spuse păcătosului : adu-mi un inel frumos dacă vrei să mă ai.

— Și cum se termină povestea ?

— Se termină astfel : în luna mai, o avu morarul... pentru o floare.

Ea începu să rîdă de fabula improvizată și fără să-și ascundă roșeața pe care o simțea în obraji, din pricina îndrăznelii.

Rafa rămase confuz și nu știu ce să răspundă. Aluzia îl zăpăcise puțin și el se rușină mai mult decît ea.

— Tu ești copila care se ducea la moară ca să ia în fiecare dimineață făina... nu-i așa ? — spuse el în sfîrșit, continuînd gluma.

— Eu știu atît, că-mi fac rugăciunea șopti ea fără să clipească.

— Și păcătosul sînt eu, deci, nu-i așa ?

— Nu știu. Acum mă rog... — repetă ea.

— Dar cine e morarul ? întrebă Rafa mai insistent.

Ea se întoarse spre el, îl privi și zîmbi.

— Cine știe ? făcu ea ridicîndu-se.

Tînărul o sărută în grabă pe gît.

În biserica înaltă, orga învăluită într-un mănunchi de raze începu să răspîndească o muzică sublimă.

XI

Arrigo pornise din mediul unei prăvălii și începuse să urce răbdător, prin propriile lui puteri. Se simțea chemat de o ambiție ascunsă dar imperioasă, să trăiască printre cei care se bucurau de privilegii, pentru care bogăția și luxul erau un bun primit gata. Ca să ajungă pînă la el, socotea că o oarecare fraudă îi e îngăduită.

Drumul și-l făcuse în umbră. Alesese cu o intuiție deosebită, pe cei sau pe cele care puteau să-l ducă mai departe.

Din alcov în alcov, profitînd de frumusețea lui în fața slăbiciunii feminine, rămînînd închis oricărei alte pasiuni și închis în voința lui, era în așteptarea ultimului asalt, gata să-și nimicească cea mai frumoasă pradă cu o îndrăzneală definitivă.

Cînd, iată că la capătul drumului, o dragoste neobișnuită, înspăimîntătoare, îl oprea ; o dragoste funestă și imposibilă, care găsea un fel de împotrivire obscură în însăși voința lui. Și, lucru și mai cumplit chiar, aceea pe care el o iubea era îndrăgostită și pierdută pentru el, îi venea înainte cu brațele deschise, inconștientă și tulburată, dăruindu-i un izvor de venin cu zîmbetul cel mai nevinovat. Era sora lui.

Ce altă mîntuire mai putea să nădăjduiască, decît fuga ?

Se gîndise să fugă, se pregătise, își făcuse bagajele. Dar în clipa plecării, imaginea celei pe care o iubea îi apăru în pragul ușii, și atît de puternic îl cuprinse în mîngîierea brațelor ei încît nu putu să se desprindă.

— Domnule, pierdeți trenul ! spuse servitorul, intrînd în odaie să ia bagajul.

— Nu-i nimic, răspunse Arrigo. Lasă-mă în pace.

Fără să înțeleagă nimic, servitorul se supuse. Arrigo se aruncase într-un fotoliu și stătea plecat pe spate, într-o

neclintire sinistră. Ca un cîine în lanț, ar fi vrut să sară, să muște.

Se vedea departe de ea în alt oraș, într-un hotel, singur între oameni. Să n-o aibă lîngă el, să renunțe la bucuria de-a o vedea, de-a o atinge, să plece astfel în taină, fără să-i dea un sărut, fără să-i spună măcar adio...

Ea va veni să-l caute, poate chiar în seara aceea, înainte de masă, cum obișnuia, și nu-l va mai găsi. Ar fi rămas apoi, în prag, perplexă, și s-ar fi întors cu lacrimile în ochi. Cine știe, poate avea să creadă că el n-o mai iubește.

— Domnul mai pleacă ?... întrebă servitorul vîrîndu-și capul pe ușa întredeschisă.

— Nu, voi pleca poate mîine.

— Cheile sînt aici, spuse Filip și le puse pe măsuță.

— Atunci du-te, nu mai am nevoie de tine astăzi.

Cînd să plece, soneria sună. Arrigo sări în picioare.

— Cine e ? Du-te, vezi cine e ! spuse nerăbdător.

Se apropie de ușă ca să asculte. O auzi pe sală, îi recunoscu foșnetul rochiei, o auzi vorbind :

— Pleacă ? Vroia să plece ? Dar cum se poate ?

Aproape fugind ea intră în odaie, văzu valizele închise, văzu chipul lui întunecat și se opri îngrozită.

— Pleci ? întrebă ea, neîndrăznind să se apropie.

Arrigo nu răspunse.

— Pleci ?

— Poate.

— Cum poate ? Văd că bagajul e gata, și nu mi-ai spus nimic !

— De ce să-ți spun ? răspunse el cu asprime. — Plec mîine : iată !

Fata deveni palidă, îl privi pierdută și tăcu.

— Trebuia să plec chiar azi, dar am pierdut trenul.

Umbreluța îi căzu din mînă, și nu se aplecă s-o ridice. Făcu doi pași să se apropie de el, dar se opri.

— Atunci...

— Nimic, nimic ! Plec mîine, hotărît. Plec mîine.

— Unde, pentru Dumnezeu ? îl întrebă ea după o pauză.

Paloarea, tulburarea ei, îi produceau în suflet senzația unei mîngîieri ; el făcu un gest vag :

— Nu știu, nu contează... foarte departe. Ca să respir !

— Ah !...

El își strînse cu mîinile pieptul și repetă :

— Ca să respir !

Loretta se așeză într-un fotoliu și izbucni în lacrimi. El începu să se învîrtească prin odaie fără s-o privească ; dar cînd trecea prin fața ei avea dorința s-o strîngă în brațe.

Privea și suferea, era un obiect al lui, în casa lui, în odaia lui, aproape de patul lui ; ar fi putut să se plece s-o sărute, să-i spună un cuvînt de dragoste, mîngîind-o și s-o facă să zîmbească din nou. Era atît de ușor s-o facă să zîmbească ! Ar fi putut chiar s-o dezbrace, s-o ia în brațe ca pe o păpușă vie, parfumată, să-i despletească părul, să-i soarbă gura, să-i copleșească gîtul cu mîinile, sînii, umerii, s-o strîngă pînă la durere în brațele lui puternice, s-o nimicească în pasiunea lui, să se sature de ea. Atîtea lucruri ar fi făcut, dar nu îndrăznea. Nu era nimic între ei și totuși nu îndrăznea. Ce putere tainică oprea dragostea lui teribilă ?

Nu spuse nimic, nici măcar n-o mîngîie, dar se simțea fericit că ea era acolo, fericit că nu plecase încă.

Ea se ridică ; avea ochii roșii, părul în dezordine, un suspin în piept. Se apropie de el ezitînd, îl luă de braț.

— Adevărat, pleci ?

El închise ochii, ca să n-o privească.

— Da, Loretta, plec...

— De ce ?

— Știi bine..,

Ea făcu un gest, își ascunse fața încă umedă la pieptul lui, și spuse încet, dar cu un ciudat fior :

— Ia-mă cu tine.

El avu o tresărire.

— Cu mine ?

Viziunea i se arăta în toată strălucirea, radioasă.

— Da, cu tine ! Unde vrei tu... cu tine !

Brațele ei se încolăceau în jurul gîtului, formînd un lanț delicat dar puternic. Și astfel, strînși unul lîngă altul,

priviră o clipă fericirea care trecea prin visul lor imposibil. Să pleci, să fugi, să te pierzi, trăind printre oameni străini care nu-ți cunosc păcatul ; să te simți pătruns de acest păcat teribil, coborînd într-o uitare divină, cu o singură teamă necesară pentru a întări o nouă dorință...

Dar el se învinse, se desprinse de ea.

— Lasă-mă, lasă-mă ! Chinul acesta mă ucide !

Pe fața lui lividă se citea o disperare întunecată. Ea însăși ajunsese la atîta disperare că nu mai putea să stea lîngă el fără amețeală.

— Nici eu nu mai pot... bolborosi ea. Cînd mă atingi, cînd mă privești, mi-e atît de rău.. atît de rău !...

El repetă surd :

— Lasă-mă.

— Noaptea nu dorm, spuse ea, dimineața nu mă pot da jos din pat. Parcă m-ar fi bătut cineva. Mă voi îmbolnăvi. Te iubesc. Ziua cîteodată trebuie să mă cufund în fotoliu și să stau acolo ca moartă. Atunci mi se pare că vii tu, și mă săruți, mă săruți...

El rîse răgușit, obosit ; ea reluă :

— Și tu te-ai schimbat ; ești palid, cîteodată mi-e teamă de tine.

Îl îmbrățișă mai tare și cîteva lacrimi alunecară pe obrazul ei.

— Nu pleca, spuse ea. Sau dacă pleci, ia-mă cu tine.

El dădu violent din cap, ca pentru a se împotrivi ispitei.

— Ia-mă cu tine ! Vom fi fericiți cîtăva vreme împreună...

În ochii ei de copilă pierdută strălucea splendoarea sufletului ei cald, durerea bucuriei nesatisfăcute.

— Ți-e teamă poate ? ți-e teamă ?... întrebă ea.

— Mi-e teamă de mine.

— Nu spune nu... e prima oară că-ți cer ceva. Vrei să mă îmbolnăvesc ? Voi sta lîngă tine, ca și cum aș fi un mic obiect al tău ; nici n-ai să bagi de seamă. Numai cîteodată.. nu mă respinge ! Va fi o taină a noastră, nimeni n-o va ști niciodată.

Îl ispitea cu toată grația ei, cu toate vicleniile feminității ei, cu căldura pe care o răspîndea, ca parfumul unui trandafir, îl ispitea cu brațele, cu glasul ei înflorit.

— Ia-mă cu tine... mie nu mi-e teamă de dragoste !...

Soarele apunea în oglindă ; în ochii lor strălucea delirul unei fericiri imposibile.

XII

Ispita învinse. Fatalitatea vroia ca el să sufere întreaga grozăvie a păcatului.

Pentru ca familia să nu bănuiască nimic, Loretta se prefăcu că-i e rău, că e cuprinsă de una din acele boli primăvăratice, care vin cu primele călduri. Fratele îi propuse atunci s-o ducă cu el ca să respire un aer mai sănătos, într-un ținut deluros sau pe malurile vreunui lac liniștit ; și cu toate că grija neobișnuită a lui Arrigo ar fi putut să pară oarecum suspectă, totuși cinstitul tată sfîrși prin a îngădui plecarea.

Hotelul pe care îl aleseră avea o grădină mare care, atunci, la sfîrșitul lui mai, avea mai multe flori decît frunze, mai multă umbră decît soare.

Familia nu vedea totuși cu ochi buni acest cuib de plăceri. Firește, nici o îndoială nu frămînta sufletele lor simple ; dar un presentiment obscur, nelămurit, născut din șovăirile lor, îndemna părinții să fie neliniștiți de această familiaritate între fratele cel mare și sora mai mică. Pe lîngă asta, de cîtăva vreme, Loretta se schimbase într-un chip ciudat, i se citea pe față ceva straniu ; și se schimbase numai de cînd Arrigo începuse să se îngrijească mai mult de ea.

Iar Arrigo, care altădată nu prea dădea pe acasă, venea acum aproape în fiecare zi, cîteodată aiurit, ascunzînd adevărata pricină a vizitei lui.

Paul, fratele mai mic, care afișa față de soră o antipatie nestăpînită, iar pentru frate un oarecare dispreț, îi copleșea cu ironii grosolane, pentru că făceau pe aristocrații împrumutînd penele păunului. Mai era teribilul Riotti, care pentru nimic în lume nu ar fi renunțat să strecoare o răutate despre ceea ce se întîmpla în casa vecinului. Nu pentru că mintea lui ar fi putut concepe posibilitatea unei astfel de iubiri ; dar el vedea lucrul

astfel, socotea că fiica cea mică a opticianului, devenea ca femeie, ceea ce fiul cel mare ajunsese ca bărbat. Și înțelegea că le stătea foarte bine împreună și se ajutau cît puteau „ca să scandalizeze oamenii cumsecade".

Loretta însăși nu prea se împăca cu cei din casă ; cînd o contraziceau, cît de puțin, spunea că înțelege să fie liberă și să trăiască după cum o taie capul. Să înceteze odată de-a o plictisi pentru rochiile ei elegante, pentru pălăriile ei, căci o fată de vîrsta ei nu putea să convoace un consiliu de familie înainte de a-și alege o cămășuță !... Deci facă-i sfînta plăcere, de a nu se mai amesteca și în toaletele ei. S-o lase în pace ! În ce o privește va ști să-și facă un viitor și singură. De fapt se și hotărîse să studieze muzica pentru a deveni cîntăreață. Asta i-ar fi servit cel puțin să fie liberă.

Cîntăreață ! ?... Paul izbucni într-un rîs răutăcios și insultător. Se duse chiar să povestească lui Riotti, care începu s-o numească Adelina Patti. Știa ea oare cît îi trebuie ca să ajungă să găsească intonația justă ? Mișcările, gesturile ? Stăpînirea scenei ? Ani și ani de studiu. După el, pentru Anna Laura era prea tîrziu.

La rîndul lui, Arrigo avu și el pentru această plecare, cîteva discuții neplăcute cu Clara Michelis.

O bănuială vagă începea să frămînte inima ei atentă și geloasă. Observase anumite amănunte care legate între ele prin acea intuiție subtilă pe care o are femeia cînd iubește și cînd se simte amenințată în propria-i dragoste, sfîrșeau prin a-i lămuri mai mult sufletul lui Arrigo.

Ea găsea de neînțeles această grijă subtilă pe care amantul o avea pentru datoriile lui fraterne și găsea ciudat ca o fată de douăzeci de ani și un tînăr ca el să plece împreună, fără vreun alt scop decît de a vedea primăvara înflorind pe malurile unui lac liniștit.

De altfel ea știa să citească în el cu o deosebită pătrundere, și de cîtăva vreme îl vedea schimbat, întunecat, irascibil ; ca și cum un gînd funest i-ar fi răscolit impasibilitatea-i rece. De cîte ori se întîmplase să vorbească de Anna Laura, ochii amantului nu mai îndrăzneau s-o privească în față. În casa iubitului descoperise urma unei alte vizitatoare ; în patul ei însăși simțise că acest

bărbat nu mai era al ei, nu mai era al nimănui, decît al unei iubiri ascunse și grozave.

El era violent, ea resemnată. Nu putu să-l împiedice să plece, dar nu-i mărturisi nimic din bănuielile, ei și rămase să-l aștepte cu iertarea pe buze dar, cu moartea în suflet. Ea nu se mai simțea tînără. Teama bătrîneții apropiate, care aduce cel mai teribil supliciu, care e cea mai grozavă pedeapsă pentru o îndrăgostită, o făcea să înțeleagă că de acum înainte trebuia să se resemneze, numai să ierte, să sufere în tăcere, pentru că nu mai putea nici să lupte, nici să se revolte. Arrigo fusese ultimul ei episod, și femeile nu-și amintesc decît doi bărbați, ultimul și primul.

Acum cînd bănuiala se născuse, nu mai avea liniște. Se simțea îmbătrînind, pe cînd tinerețea lui strălucea. Acest bărbat luptase la început ca să o cîștige, acum lupta ea ca să-l țină lîngă ea. Din stăpînă devenise sclavă ; ca să nu se plictisească îi îngăduise toate capriciile, îi satisfăcuse toate viciile, ar fi făcut pentru el orice sacrificiu, numai să nu-l piardă, numai să poată avea cîteodată sărutările lui. Acum se mulțumea cu puțin, cu atît de puțin !

Îi era de ajuns că putea cîteodată să-l copleșească cu sărutările ei avide și geloase, cu sărutări în care își punea toată disperarea ultimei iubiri, căci era mai îndrăgostită ca niciodată.

Dar acum o spaimă teribilă se deschisese în sufletul ei, i se părea că ghicește crima lui oribilă, ba era chiar sigură. Privindu-l uneori, descoperea în ochii lui o flacără nemaivăzută și stîndu-i în brațe, ea simțea aversiunea pe care acest om o tăinuia acum în fața ei. Deci se îndrăgostise, deci i l-au smuls ! În inima lui insensibilă se născuse o pasiune sălbatică... Și pentru cine ? pentru cine ? Trecură zile și zile observînd, pătrunzînd în viața lui cu acea răbdare feminină pe care noi n-o cunoaștem ; apoi o îndoială îi fulgeră prin minte.

Ca el să iubească o altă femeie, mai tînără, mai frumoasă, aceasta era în mersul natural al lucrurilor ; i se părea că în cazul acesta ar fi putut să-l înțeleagă, să-l ierte. Dar se întîmplau lucruri absolut neprevăzute, se ridica împotriva ei cea mai neașteptată și mai formida-

bilă dușmană. Căci el nu se îndrăgostise de o femeie care era numai tînără și frumoasă, care ar fi putut să aibă o gură mai fragedă decît a ei, o piele mai delicată, un trup mai proaspăt, ci mistuise în el cel mai chinuitor foc, se lăsase invadat de o demență roșie, se zbătea într-o luptă feroce cu păcatul. El nu iubea o femeie pur și simplu, ci o soră, o soră de douăzeci de ani, încă nepătată, care poate, care desigur îl iubea la rîndul ei.

Apoi cu tristețe încercă să caute o altă explicație ca să descopere un alt adevăr, mai puțin oribil... Dacă acest gînd încăpățînat îi zdruncina mintea, ea se silea să-l îndepărteze.

Dar gîndul revenea. Revenea, poate pentru că, fără să vrem, sîntem obligați să ne hrănim, cuprinși de o bucurie crudă, cu toate închipuirile care ne chinuiesc mai mult pentru că ne atrage oribilul, păcatul.

Și cum cîteodată ne sîntem noi înșine cei mai răi dușmani, ea începu să presupună care ar fi fost chinul ei dacă această bănuială ar fi luat înfățișarea adevărului. Plăcerea senzuală a acelui păcat inefabil se amestecă, în mintea ei, cu teama și gelozia ; o pătrundea, făcînd-o să înțeleagă beția pe care cei doi ar fi putut s-o simtă, dacă într-adevăr se iubeau. Și în timp ce căuta dovezi era ispitită și subjugată de teamă.

Cu ea, de altfel, Arrigo, nu era îndeajuns de prevăzător, căci nu credea că ea ar fi putut să-l bănuiască. Lui însuși, cîteodată îi plăcea să vorbească de sora lui ceea ce înainte nu se întîmpla. I-o descrisese în fraze calde, supraveghindu-și totodată cuvintele, ca și cum s-ar fi temut. Îi arătase chiar o fotografie de-a ei, o fotografie recentă. Cîteodată însă, străinii sînt cei care cu o frază nevinovată, ne dezvăluie un mare adevăr. Mulți veniseră, în chipul cel mai firesc, să vorbească de el și de ea, povestindu-i amănunte oarecare, lucruri lipsite în ele înșile de orice vinovăție. I-au văzut împreună pe stradă, la teatru, la curse, pretutindeni ; i-au admirat chiar, căci păreau că se iubesc mult. Unii i-au descris-o : o blondă, dar un blond cenușiu, cu chipul fraged, profilul grațios, gura mereu zîmbitoare, trupul admirabil.

Nu-i seamănă deloc, unii chiar au presupus de la început, că ar fi o amantă a lui... Iată, cîteodată, cît e de ușor să te înșeli !...

. . . . .

— Învață-mă să vîslesc ! spuse ea veselă, în după-amiaza primei zile.

— Nu ți se pare că e încă prea cald ? Ar fi mai bine să lăsăm pe mai tîrziu.

— Nu, acum, acum !

Îmbrăcată în alb, cu o rochie de pînză, care îi acoperea pulpele, o pălărie de paie trasă pe ochi, ea trecea ușoară pe cărările grădinii, presărată cu atîtea parfumuri și atîtea culori, cîte poate aduce la un loc primăvara în Italia.

Ea petrecea ; toate erau noi pentru ea, nu stătuse poate niciodată într-un hotel elegant, foarte rar auzise vorbindu-se limbi străine, nu se simțise niciodată liberă și fericită ca în ziua aceea.

Avea o cameră frumoasă cu o terasă spre lac, iar camera lui Arrigo comunica cu a ei. Pe terasa acoperită cu o pînză cu fîșii albe și albastre era un șezlong. Se întinsese pe el și începu să privească împrejur, să viseze.

Înaintea ei se întindea lacul. Auzea din cînd în cînd zurgălăii, vedea automobile trecînd zgomotoase, lăsînd în urmă un nor de praf, vaporașele sosind la intervale, încărcate de o mulțime veselă și elegantă.

Pentru ea, toate acestea, erau noi ; făceau să-i crească în suflet înțelesul tinereții ; voia într-o singură zi să vadă tot, să se bucure de tot.

Culese din grădină un frumos mănunchi de trandafiri galbeni. Acum mergeau spre debarcader, să ia o barcă și să pornească în larg.

El nu mai era așa de întunecat ca înainte ; îi părea că cerul acela deschis îi privește și-l face să uite de păcat. Ea devenea mai copilă și părea că uită, între atîtea bucurii dragostea-i tulbure.

Coborau spre debarcader pe cărările grădinii în timp ce soarele trecuse pe meridian. Ea părea mai tînără cu cîțiva ani, și zburdălnicia ei era în adevăr aceea a unei copile.

Se pleca printre flori, sărea peste micile grilaje, arunca cu pietre, alerga, se întorcea. Ochii îi străluceau, pieptul îi sălta și vorbea, vorbea și fiecare lucru o făcea să izbucnească în rîs, într-un rîs atît de limpede, încît străinii se întorceau zîmbind s-o privească.

Arrigo nu mai trăia pentru el, ci numai pentru ea. Auzind-o rîzînd, inima îi era plină de o mare bucurie.

Cînd o auzea vorbind, glasul ei cobora în el ca o muzică ; o vedea mișcîndu-se, rîzînd, trăind, și îi părea că fiecare gest o dezbracă de acele haine ușoare, arătîndu-i goliciunea străvezie ; și, printre florile pline de polen, ea își înrîurea tinerețea în păcatul amenințător...

— Știi să vîslești bine ? își întrebă ea fratele sărind în barcă cu grijă, ca să nu-și piardă echilibrul.

— Altădată, da, vîsleam bine ; acum poate mi-am pierdut obișnuința.

Nu luară barcagiu, ci porniră singuri pentru ca nici o privire să nu le tulbure bucuria. El vîsli încet pînă ce se depărtară de mal, iar ea cîntînd, ținea cîrma. Lacul era liniștit.

Arrigo o privea ; ea își pusese picioarele pe aceeași rezemătoare de care se sprijinise și el ; rochia ei scurtă alunecase puțin în sus, și el vedea picioarele ei fine, dispărînd în semiobscuritate pe sub dantelele rochiei. Purta ciorapi de mătase cenușii. Din cînd în cînd, în glumă, ea atingea picioarele lui cu vîrful picioarelor ei neastîmpărate. Și rîdeau fără să-și vorbească.

El o observa. În văpaia soarelui, carnea ei căpăta o transparență blondă. O cerceta și băgă de seamă, poate pentru prima oară, că ea nu mai avea gura pură, gura copilei de douăzeci de ani, ci o gură senzuală, caldă, prea roșie, prea vie, o gură de femeie expertă deja.

În căldura zilei, Loretta era cuprinsă de o oboseală fericită ce i se întipărea pe față, pe tot trupul, inundînd-o. Iar el nu mai vedea în ea pe aceea care alerga printre florile grădinii, ci o alta, care avea pe buze rîsul femeii pierdute, și care părea aproape că doarme, după ce a suferit o plăcere violentă ; alta, pe care el și-o închipuie întinsă pe patul dragostei, goală, cu brațele atîrnînd de-a lungul patului. obosită, în patul iubirii, cu gura umedă, cu ochii vineți ca violetele...

Vîslea încet, învăluit de lumina sudului. Un mal se depărta, celălalt era departe. Încet, fără zgomot, pluteau ca în vis.

Mîinile ei erau bronzate de soare. Și ele, ca și gura nu revelau nici o puritate. Erau făcute pentru toate păcatele, erau destinate pentru mîngîieri tulburătoare. Pe fața lui caldă, pe gura lui arsă, pe întregul lui trup obosit de îndelunga dorință, el simți trecînd mîngîierea acelor mîini lascive, o mîngîiere care-l irita și-l chinuia, dîndu-i o voluptate de moarte. Lăsă lopețile, se plecă puțin și o sărută.

— Ce faci ?.. spuse ea deșteptîndu-se uimită.

— Te iubesc !... răspunse el cuprinzînd-o în brațe și privind-o în ochii plini de soare, plecat deasupra ei. Ca să scape de căldură, se ascunse moleșită sub el, ridicîndu-i brațele, cu o mișcare plină de dragoste și petrecîndu-le pe după gîtul ei, dîndu-și capul înapoi, închizînd ochii.

— Sărută-mă !... rosti ea, vrînd parcă să-i traducă în cuvinte acea bucurie desăvîrșită care îi îmbăta simțurile.

— Sărută-mă încă odată ca mai înainte... așa... așa...

El o sărută din nou, pe gura umedă, cum se soarbe un fagure de miere, și ea își trecu degetele prin părul lui, îi dezveli tîmplele, fruntea, pieptănîndu-i părul încet, cu o mîngîiere prelungă.

— Sînt fericită... repeta ea. Aș vrea să spun atîtea lucruri imposibile... aș vrea parcă să cînt, da, să cînt de bucurie !...

El o fixă cu o voință hotărîtă în ochi :

— Ești a mea, sau la ce te gîndești ? întrebă aproape cu ură. Și o strînse atît de tare în brațele lui aspre, că aproape o duru.

— De ce mă întrebi asta ? de ce mă strîngi așa ?... spuse ea cu o umbră de teamă.

— Nimic, nimic... Zîmbește, Loretta, zîmbește, te rog.

Se ridică și începu să vîslească din nou. Pe chipul lui se arătă iar acea expresie de chin ; tot trupul lui se întindea cu avînt, ca să vîslească mai vioi.

— Ce ai ? De ce te forțezi așa ?

El nu răspunse și vîsli mai puternic.

— Lasă-mă să încerc și eu, spuse ea, vreau să vîslesc și eu.

Și vru să se ridice.

— Nu te mișca, ai să cazi.

— Vreau să vîslesc și eu ; lasă-mă să încerc.

— Așteaptă. Și gîfîind lăsă lopețile. Zîmbi ștergîndu-și sudoarea de pe frunte. Deci vrei să vîslești ?

— Da.

— Bine, să încercăm : am să mă așez pe banca ta și tu vii aici.

Schimbară locurile, el întinzîndu-i o mînă ca s-o sprijine. Cînd se așeză, o sărută din nou pe ceafă și pe tîmple, o strînse, o ținu prizonieră. Rîzînd, ea își rezema obrazul de gîtul lui gol ; apoi spuse :

— De ce mi-ai pus întrebarea aceea, Rigo ?

— Vroiam să știu dacă mă iubești, dacă mă iubești cu adevărat.. răspunse el.

— Te îndoiești ?

El nu-i răspunse ; îi arătă cum să țină lopețile, îi întovărășea brațul vîslind.

— E ușor ! Vezi că știu și eu să vîslesc ?

— Încet, încet, fără să obosești... Nu afunda prea mult lopata în apă ; așa privește... așa, e bine.

Ea se distra ; privea la o lopată, apoi la alta.

— De ce nu înaintăm ? — făcu ea, nemulțumită.

— Ba înaintăm, încet, încet...

— Vreau să fac ca tine.

— Ai răbdare, acum te ajut eu.

Puse și el mîna pe lopeți și vîsliră pînă seara, pînă cînd pe cele două maluri începu să se audă de departe dangătul clopotelor.

XIII

Se îmbrăcaseră repede pentru masă. El intrase în camera ei ca să-i prindă rochia.

Coborîră apoi, comandară mîncăruri copioase căci după ziua aceea de aer liber le era foame.

În jurul lor lua masa multă lume și Loretta curioasă privea numeroșii comeseni. Vorbind, observa bijuteriile pe care le vedea strălucind la gîtul doamnelor.

— Aș vrea să fiu tare bogată ca să-mi cumpăr un colier de perle, spuse ea fratelui cu invidie.

— Îți plac atît de mult perlele ?

— Enorm ! E bijuteria pe care o prefer.

Și adăugă cu iritare :

— Cît e de stupid să fii săracă.

— Atunci, o întrebă el privind-o, tu vrei să devii bogată cu orice preț ?

— Da ! răspunse ea cu hotărîre.

Tăcu, păru cuprins de un rău ascuns, iar ea, fără să bănuiască măcar că aceste cuvinte aveau să-l facă să sufere, adăugă :

— De aceea n-am vrut să-l pierd din vedere pe Rafa. El mi-ar fi putut da tot ce vreau.

Ochii fratelui deveniră deodată extrem de mari și neclintiți, gura avu o contracție. Se îndreptă spre fereastră și privi afară, spre malul întunecat, către lacul plin de stele care, în neclintirea lui limpede, se acoperea cu un lințoliu argintiu.

— Nu crezi ? făcu ea.

— Desigur ! răspunse el cu asprime ; Rafa poate să te plătească bine !

Ea roși numaidecît ; în rușinea ei se simți fără îndoială atinsă de acea frază crudă. Plecă ochii și tăcu.

— Nu mănînci ? spuse Arrigo după o lungă pauză.

— M-ai întristat... Ce păcat !

— Hai, Lora, nu fi supărată !...

Și îi întinse mîna deasupra mesei, voind s-o împace. Era lacomă, și îi era tare foame.

— Vreau să beau un pahar de șampanie, spuse el ca și în prima seară în care am luat masa împreună, îți amintești ?

— Îmi amintesc totul răspunse ea cu gingășie. Îmi amintesc tot și nu voi uita niciodată.

Chelnerul aduse sticla cu șampanie și o puse în frapieră. Deodată ea izbucni ;

— Aș vrea să știu ce gîndește lumea despre noi.

— De ce ?

— Pun rămășag că mă ia drept cine știe cine... N-am aerul să fiu sora sau soția ta.

Și rîse ; gura ei umedă scînteie de un rîs nerușinat.

— Pun pariu, reluă ea, că mă cred cel puțin „cocotă" !

— Ești nebună ! exclamă Arrigo, rîzînd și el.

Acest cuvînt n-o supără de loc, într-un anume sens o măgulea chiar, și-i părea că închide în vulgaritatea lui o semnificație plină de seducție.

Asta însemna pentru ea să aibă multe dulapuri cu rochii somptuoase, multe cutii cu bijuterii strălucitoare să danseze, să rîdă la mese, și să aibă în casa ei un mare pat de dragoste.

Se simțea invincibil atrasă spre această viață de plăcere, iar trupul ei nu era făcut pentru dorința unui singur bărbat. Nu sălășluiau în ea visurile maternității și ale familiei, și inima ei zbura nerăbdătoare în căutarea altor bucurii mai puțin liniștite. Vroia să se simtă dorită, să răspîndească plăcere, să împartă bucurii, căci misiunea ei de femeie nu era alta decît a ispiti, a exaspera, a infiltra cu trupul ei, chinul și bucuria care ard în focul dragostei.

Dopul sticlei de șampanie pocni . Din paharele pline, izbucneau scîntei mici. Ea își întinse buzele și sorbi dintr-o răsuflare.

Orchestra din grădină atacă valsul din „Văduva Veselă" ; după un pîlc de copaci se zăreau dansatorii.

Iasomia răspîndea valuri de parfum.

— Cît de frumos e aici ! cît de frumos e aici ! exclamă ea bucuroasă. Dar tu nu vorbești... Ce ai ?

El băuse trei pahare de șampanie unul după altul, posomorît ; începu să rîdă nefiresc și spuse :

— Ascult muzica ; acest vals e o obsesie !... se cîntă peste tot.

— Mi-ar place să dansez, spuse ea, să dansez cu tine.

Sub masă bătea din picior ritmul dansului. Se rezemă de speteaza scaunului, își întinse brațele goale pe masă și rîse ca răpită, într-un extaz care îi învăluia tot trupul.

— Dacă am fi fost singuri te-aș fi sărutat... mărturisi el.

Ea își sprijini amîndouă coatele pe masă și-și luă fața în mîini.

— Ascultă...

— Spune !

— Vino mai aproape, mai aproape...

El se plecă puțin ca să o audă vorbind.

— N-are să-ți mai fie teamă, nu-i așa ?... nu-ți va mai fi teamă în noaptea asta... — îi șopti ea înfiorată.

Fiindcă el nu răspundea, ea îi luă brațul și-l strînse.

— Spune-mi, spune-mi !... de ce nu-mi răspunzi ?

— Mi-e mai teamă ca niciodată ! spuse el.

Cineva cînta jos pe terasă.

— Te plictisești seara, spuse el, aici nu-i nimic de făcut.

— Mi-e destul de bine așa.

— Te simți obosită că ai vîslit ?

— Nu, de loc. Dar șampania mi-a dat o amețeală plăcută...

Liliacul înflorit trimitea deasupra umerilor lor un parfum amărui.

— Cîteodată, spuse ea, cîteodată, Rigo, mi-e teamă de tine. Mai ales cînd nu-mi vorbești și mă privești așa.

— Lora, eu n-am să-ți fac niciodată vreun rău.

— Cine știe ?... răspunse ea.

— De ce spui asta ?

— N-aș putea să știu de ce ; e o presimțire nelămurită. Poate mă urăști puțin...

— Eu ?...

El se ridică, o luă de braț și împreună se afundară în grădină. Se lipiră strîns unul de altul, căci în umbră se simțeau mai siguri.

Lacul avea parcă o manta de argint, pe care i-o aruncase luna. Se sprijiniră de balustrada terasei plină cu trandafiri.

El se închipuia pe marginea unei prăpăstii, insensibil, într-un gol al uitării. Își simțea trupul risipindu-se, nimicindu-se, și dragostea blestemată sfîrșind într-un urlet.

Ea se închipuia regină, locuind un castel, pe malurile unui lac vrăiit și coborînd într-o barcă, noaptea, singură, pe lună, fără vîsle, fără pînze, leneș, dulce, ca să doarmă. I se părea că înaintează într-o umbră plăcută, că plutește

pe o depărtare întunecată, de unde poate nu s-ar mai fi întors niciodată... Îi era teamă și se strîngea lîngă el.

O lebădă dormea cu gîtul ei frumos arcuit sub aripă, plutind ca o barcă.

Nu departe de mal trecu o barcă cu un felinar roșu la pupa și unul alb la prova. Se auzeau cîntece :

— Cîntă !... sînt veseli ! spuse Loretta cu invidie. Eu nu mai sînt veselă.

Cînd erau singuri, cînd se întuneca, cînd se atingeau, fantoma păcatului le stăpînea tulburarea. Era un rău care începea cu dorința unui sărut, și trecea de la unul la altul ca un lanț. Ea simțea nevoia să se lase în brațele lui. El îndura cu împotrivire ispita de-a o strînge pînă la durere ; dar în amîndoi, chiar și în ea, care se dăruia, era o teamă de neînvins.

— Aș vrea să știu de ce a trebuit să te iubesc ! exclamă Arrigo, aș vrea să mi-o spună cineva care cunoaște toate sufletele și toate păcatele.

Tăcură neliniștiți. Lacul sclipea feeric.

— Te-ai gîndit, reluă el, te-ai gîndit ce s-ar întîmpla dacă aș avea odată curajul, teribilul curaj, care mi-a lipsit pînă acum ?

— Știu două lucruri : sau tu nu mă iubești cu adevărat, sau creierul tău e bolnav. Dacă fericirea noastră e în noi, de ce să o alungăm cu atîtea gînduri ? Tu îmi transmiți puțin cîte puțin boala ta. Cînd întîia oară m-a frămîntat această dorință, numaidecît aș fi vrut să fiu a ta. A privi mai departe e zadarnic.

— Dar spune, făcu el, tu care vorbești cu atîta ușurință, cunoști oare prețul ofertei pe care mi-o faci ? Înțelegi ce înseamnă această frază pe care o repeți fără tulburare : „a fi a ta ?“ Înțelegi că aceasta înseamnă să-mi dăruiești, să-mi sacrifici toată viața ta ?

Ea păru uimită de aceste cuvinte ; cu toate acestea răspunse fără convingere :

— Desigur, înțeleg.

— Nu, Lora, adăugă el cu indulgență, nu înțelegi. Va veni inevitabil o zi, poate nu prea îndepărtată, în care vei spune fratelui tău : „Înapoiază-mi viața, căci e a mea, și vreau s-o trăiesc. Crezi că atunci eu voi putea să te cedez altuia ? Crezi că se mai poate începe ușor drumul

pe care ai mers mai înainte ? Tu, poate da, pentru că ai douăzeci de ani. Dar eu ? Spune-mi ce voi face atunci ? Cunoști gelozia ? Cunoști celălalt chin mai mare, care se numește remușcare ? Vezi : e între noi o deosebire fundamentală ; tu mă iubești pentru că poți să uiți, pentru că aproape nu știi că sînt fratele tău... în schimb eu te iubesc cu mai multă disperare, tocmai pentru că știu, pentru că știu cu groază, că ești sora mea...

Cu capul plecat, privind în apa vicleană, care scînteia ca o stofă neagră întrețesută cu fire de argint, și care murmura lovindu-se de mal, ea părea că se gîndește la înțelesul acelor cuvinte.

— Nu, Rigo !... exclamă deodată strîngîndu-se la pieptul lui. Nu! tu nu ești fratele meu. Nu m-am gîndit nici o clipă că tu ai fi fratele meu. Îmi placi, și stînd lîngă tine simt că mă dorești ca un adevărat amant. Ia-mă !... fă cu mine ce vrei, pentru un ceas, sau pentru totdeauna, pînă ce voi ajunge să fiu dragostea ta... Nu simți ? Sînt parfumată ca un mănunchi de trandafiri... Ia-mă !... strînge-mă în brațe, ca și cum aș fi acest mare mănunchi de trandafiri... Dar rîzi ! rîzi !... căci nu pot să te văd așa de posomorît...

XIV

— Urcă-te și dezbracă-te, Lora îi spusese el în ușa ascensorului, poate pentru că-i era teamă să grăbească venirea ceasului apropiat al nopții. — Culcă-te numaidecît și odihnește-te.

— Tu nu urci ? întrebă ea întîrziind.

— Curînd. Acum nu mi-e somn, rămîn să mai fumez o țigară.

— Nici mie nu mi-e somn... spuse ea.

Dar el o convinse cu blîndețe :

— Mîine vom face o excursie, va trebui să ne sculăm devreme. Du-te și dormi.

El rămase să se plimbe de-a lungul sălii, apoi coborî în grădină, se întoarse spre lac. Văzu odaia luminată la terasa primului etaj ; lumina acea îl fascina, alungindu-i orice alt gînd.

— Acum Lora se dezbracă — gîndea el. Și văzu rochia care cădea, și-i simți parfumul. Brațele ei îl chinuiau, pieptul fraged sub cămașa de batist se desfăcea în gînd, ca un mănunchi de trandafiri.

Apoi o văzu așezîndu-se lîngă pat, dezbrăcîndu-se, luînd o cămașă frumoasă, numai dantele și panglici, pe care o trecu deasupra capului cu o mișcare plină de gingășie. Apoi pentru ultima oară se duse să se privească în oglindă.

El își închipuia aceste amănunte, neliniștit, ca și cum ar fi băut în mici sorbituri o otravă plăcută.

Prin frunzișurile arborilor privea cu un fel de uimire spre fereastra luminată de deasupra terasei primului etaj.

Deodată nu mai putu să reziste acelei viziuni, străbătu grădina în grabă și urcă.

Ea ieșise pe terasă, se întinsese leneș în șezlong, și acum îl aștepta, privind la miracolul nopții, în care tremura, cu un fel de intensitate pîlpîitoare, măreția stelelor.

— Ce faci aici ? Nu te-ai culcat încă ?

Îmbătată de stele, de tăcere și dragoste îi întinse brațele, fără să răspundă.

— De ce nu te-ai dezbrăcat ? întrebă el încă odată.

— Te așteptam pe tine, răspunse ea chemător.

— Seara e răcoroasă, observă el, să nu stai afară prea mult.

Apoi întorcîndu-se repede, îi spuse :

— Acum e tîrziu, dormi în pace, la revedere.

— Rigo... rosti ea încet, ca și cum ar fi fost încă pierdută în vis, Rigo, vino aici, șezi jos, lîngă mine.

Îi făcu loc lîngă ea. El ascultă supus. Căldura trupului ei dulce i se răspîndi în vine încetișor ca o plăcere înveninată. Stătea plecat deasupra chipului ei, mîinile Lorei îi mîngîiau părul și fruntea.

Și ea începu să-i vorbească încet, cu lungi pauze tulburătoare.

— Nu trebuie să mă lași singură... Mai mult ca niciodată, în noaptea aceasta, simt nevoia de-a fi lîngă tine, cît mai aproape ; să nu punem un perete, să închidem o ușă, între noi... Nu vzei ce noapte frumoasă, nu simți mirosul de iasomie care plutește prin aer ? Mă simt parcă amorțită în noaptea asta... Sărută-mă !... Mîinile-mi sînt

calde, ascultă... îmi fac rău... ard. Vreau să stau aici toată noaptea, să-ți vorbesc, să te mîngîi, nu vreau să rămîn singură...

Își trecu degetele prin părul lui des, așa cum mîngîi cîteodată o blană caldă, iarna. Și continuă :

— În grădină mi-ai spus lucruri atît de grave, că sînt tulburată ; aș vrea să plîng, dar în fundul inimii mele e o bucurie care rîde, un fel de speranță nemărturisibilă... Nu mă lăsa singură. Sau voi face un lucru pe care nu l-am făcut niciodată : să vin în patul tău, să adorm lîngă tine... Sărută-mă !... Te iubesc și nu pot să dorm singură... Vezi cît de îndrăgostită e gura mea... Sărută-mă ! Sînt a ta... a ta... ia-mă ! Nu vreau altceva decît să sufăr prin tine... pentru tine... Fă-mi rău... dă-mi un sărut, unul singur, fără sfîrșit... apleacă-te...

Aceste cuvinte șoptite lîngă urechea lui îl adormeau ca o muzică plină de farmec. Prin carnea lui trecu un fior de plăcere ; un chin fără sfîrșit răspîndea în el mîngîierea acelui glas.

Ea continuă să vorbească :

— Privește : închid ochii... dorm. Apleacă-te puțin și sărută-mă ! Mi-e somn, te iubesc. Fii dulce cu mine. Ascultă : nu se aude nici un zgomot, nimeni nu ne vede, sărută-mă.

Ca un nebun el îi sărută gura, fruntea, tîmplele, gîtul, brațele, mîinile, o sărută toată pînă își pierdu respirația. Apoi se ridică amețit, se desprinse din brațele ei, care îl țineau, fugi în odaia lui și încuie ușa.

Ea scoase un strigăt înăbușit și izbucni în lacrimi, apoi rămase cîtva timp aproape lipsită de viață.

Luna se ridica deasupra munților, sus, limpede, departe.

Arrigo se trînti în pat mușcînd pernele, agățîndu-se de așternut, ca să-și stăpînească zbuciumul, și ca să nu audă glasul acela umil, care-l striga rugător.

Trecu o vreme, care lui i se păru nesfîrșită, apoi i se păru că o aude dezbrăcîndu-se. Nu mai auzi zgomotul tocurilor ei subțiri, ci călcîiele desculțe mergînd grăbit ; atunci fu ispitit să se aproprie de ușa care îi despărțea

și să asculte. Dar deodată ușa dinspre coridor se deschise, și ea intră.

Era în capot, palidă ; se opri în prag. El sări din pat, rămase îngrozit privind-o.

— Ce vrei ? șopti el cu glas sufocat.

— Nimic, răspunse ea, privindu-l. În ochii-i obosiți avea o lumină neobișnuită ; înfățișarea acelui chip se schimbase ciudat, avea ceva aspru și sălbatic.

— Nu vrei să dormi noaptea asta ?

— Nu.

Arrigo se ridică și începu să străbată posomorît încăperea, ca și cum ar fi plănuit ceva oribil împotriva ei.

Dar numaidecît deschise ferestrele, și ieși pe terasă.

Ea, se strecură lîngă el, atît de încet încît n-o auzi, și i se agăță de gît.

Dureros, amar, gurile lor se întîlniră. Ea simți atît de aproape spasmul cedării, încît se agăță de el ca o iederă.

Nimic nu-i mai despărțea, decît grozăvia acelei fapte, chiar, întîrzierea pe care o puneau păcatului, îl sporea.

Lora se pierdea rîzînd și suspinînd sub mîngîierile lui : acum îi venea pe buze strigătul fericit al acelei dureri amețitoare.

Beat de-a o fi atins, el o ridică în brațe și greutatea ei nu-i părea mai mare decît a unui fulg. Deschise ușa, o duse în camera ei. Pieptenele care îi ținea părul căzu pe podea ; buclele frumoase atîrnau pe umerii pe jumătate goi, ținîndu-se strîns de gîtul lui, formînd cu brațele încolăcite un lanț puternic. O așeză în pat, și aplecîndu-se își lipi gura de căldura trupului ei arzător ; — în timp ce-o vedea zvîrcolindu-se și tremurînd de suferință, ca niciodată, în delir, o sărută cu buze disperate.

Smulse hainele de pe el, de pe ea, furios, frenetic. Auzea vîjîind în tîmple urletul nopții infinite, pierdu conștiința oricărui lucru și i se păru că ea nu mai este o ființă vie.

Răcoarea așternutului îi strînse într-un singur nod, convulsiv, gură în gură, într-o plăcere delirantă.

. . . . . .

Ea învățase dragostea în patul ei de fecioară. Un instinct ascuns o condamnase iremediabil la păcat, pîntecele ei o condamna să fie un delicios și temut instrument de voluptate.

Era inconștient lascivă ; toată păcatele cărnii îi stăpîneau trupul neatins. Îi dădea să-i soarbă respirarea, îl înăbușea cu părul ei, își strîngea sînii ca doi ciorchini, îi dăruia gurii lui, ca să le simtă plăcerea ; se zvîrcolea cu furie, tremurînd din genunchi, în nerăbdarea spasmului prin care voia să fie rănită.

Dar în clipa aceea, din rădăcinile cele mai adînci ale ființei ei, un rău întunecat, dens ca fumul, greu ca plumbul, se revărsă, îi străbătu făptura, izbucni, îi sugrumă gîtlejul. Și în acel rău tulbure, atît de aproape de strigătul plăcerii, toată ura feciorelnică pe care o purta în pîntecele-i inconștient, se revoltă în clipa posesiunii. Cu mîinile lascive încercă să-l respingă, să-l apuce, strîngîndu-i gîtul, mușcîndu-i gura, zgîriindu-i fața ; și în timp ce se zbătea în nevoia de a se simți înfrîntă și apărată totodată, puterile o părăsiră brusc.

El văzu deodată pe chipul ei leșinat, ca în transparența unei ape liniștite, răsărind chipul grav al tatălui lor tăcut, deschizînd, deasupra acelor pleoape închise, ochii îndurerați, și văzu pe chipul surorii, gura cu buzele sale care se mișcau să-l blesteme.

Îl cuprinse o groază oribilă ; din nou ispășirea păcatului îl răni cu spini ascuțiți. Se dădu înapoi ca înaintea unei fantome și fugi.

Noaptea trecea deasupra cerului văratec ; stelele străluceau atît de aproape de ferestre, încît ți se părea că întinzînd mîna le-ai fi putut atinge.

A doua zi dimineața se priviră în față, livizi, ca și cum ar fi săvîrșit o crimă. O dureau toate membrele, nervii excitați îi vibrau ca funiile prea întinse ; îi juca în jurul nărilor un parfum voluptos de săruturi. Simțea nevoia să fie mîngîiată. Deși obosită, i se părea că vinele ei n-au fost niciodată mai pline de viață. Simțea o nevoie aproape bolnavă de a se apropia din nou de el, să-l mîngîie cu tot trupul ei și ar fi îngenuncheat smerită

înaintea lui, numai să se mai bucure încă odată de acea chinuitoare neliniște.

Dar pe chipul lui, nu se vedea decît o teamă cumplită. Teamă de acei ochi care îl priviseră noaptea trecută, pe neașteptate, printre sărutări. Revedea chipul grav al tatălui lor tăcut.

Atunci înțelese că este blestemat, înțelese că de acum înainte un rău inexorabil îi stăpînea spiritul. Înțelese că nu mai e stăpîn pe propria-i voință ; căci între el și dragostea lui era întreaga putere a legii omenești, pe care cîteodată, sufletele cele mai tari, nu reușesc s-o învingă, era puterea teribilă a cuvintelor care te opresc să numești amantă pe o soră.

Și încerca să se libereze cu toate puterile voinței lui, umilindu-se înaintea flăcării unei astfel de pasiuni. Își spuse lui însuși : „Uită !“ dar nu făcu decît să-și ațîțe păcatul cu o ispită mai puternică.

Își petrecuse noaptea consumat de insomnie ca să se gîndească, ca să prevadă consecințele, și luase o hotărîre neclintită : aceea de a se îndepărta de Lora, de a nu mai rămîne o clipă alături de ea, căci numai prin fugă, prin depărtare, prin timp, vedea el mîntuirea.

Se duse lîngă ea, îi vorbi cum nu mai vorbise niciodată vreunei făpturi.

Îi spuse că s-a gîndit la el însuși și la ea, la ea mai ales și că-și pregăteau amîndoi cu mîinile lor chiar, o ruină iremediabilă. Că ea era tînără și trebuia să trăiască liberă. Azi poate bucuria ei cea mai mare consta în însăși sacrificiul ei ; dar inevitabil va veni o zi, și poate nu depărtată, în care s-ar căi prea tîrziu. Apoi nimic nu s-ar putea ascunde multă vreme. Lumea, mai curînd sau mai tîrziu, va observa. Și atunci ? Avea ea curajul să îndure deschis o astfel de rușine ? Toți vor fugi de ei ca de niște cîini leproși, și nu vor mai avea nici familie, nici prieteni, nici liniște. Pe lîngă asta, nici nu sînt bogați, și trebuia deci, fiecare pe o altă cale, să se gîndească la viitor. Bogați, ar fi putut să fugă într-un loc unde nimeni nu-i cunoaște, și acolo să uite că s-au nsăcut din aceeași mamă și același tată.

Dar chiar dacă ar fi așa, ar găsi vreodată liniștea în propria lor conștiință ? „Amintește-ți ! — îi spunea el,

putem face ca totul să tacă afară de glasul inexorabil care se ridică în intimitatea sufletului nostru. Remușcarea, vezi, e dușmanul cel mai teribil pe care ni-l păstrează viața".

Nu numai atît ; dacă din dragostea lor s-ar naște un copil, un copil al păcatului ? S-a gîndit ea vreodată la așa ceva ? Nu, firește ; pentru că era încă tînără, neștiutoare de orice pericol și se lăsa prinsă fără să cugete în nebunia iubirii ei care era prima iubire.

Și pentru el era prima dragoste, singura, cu adevărat unica. Ea firește se va vindeca ; el nu. El ar fi făcut tot posibilul ca să uite, dar toate astea n-ar fi servit decît să facă să-i pătrundă mai adînc veninul în suflet. Pentru ea, fără îndoială, nu era decît un ușor capriciu, un vîrtej, un val impetuos de căldură, la cei douăzeci de ani ai ei. „Dacă ai spune da !" se gîndea el. El era un bărbat copt, un om pînă atunci insensibil la toate pasiunile ; și acum s-a dezlănțuit în sufletul lui o furtună întunecată, una din acele furtuni care tîrăsc și distrug o viață întreagă. Tinerețea lui liberă se înlănțuise din ziua în care el începuse s-o iubească și acum nu mai știa cum să se stăpînească, își ieșise din fire.

Trebuia să se înarmeze cu toată puterea lui, pentru a n-o tîrî și pe ea la ruină, trebuia s-o iubească mult, cu o dragoste fără margini, ca să-i spună ceea ce îi spunea :

— Plec, fug, nu mă vei mai vedea. Trebuie să stau departe de tine cu prețul vieții, trebuie să renunț la tine pentru ca tu să fii fericită mai tîrziu. Trebuie să găsesc, puterea crudă de a nu te lua cu mine și de a fugi cine știe unde, singur, eu, care te iubesc, care nu trăiesc o clipă fără să nu mă gîndesc la tine, eu care oriunde m-aș duce, voi purta în simțuri și în suflet amintirea ta mai vie și mai grozavă decît tine. Apoi, ești apărată, supravegheată ; tatăl tău, al nostru, te apără. De cîte ori aș vrea să te sărut, l-aș vedea înainte. Noaptea trecută cînd eram împreună, cînd erai a mea, deodată el a venit, l-am văzut. Era acolo, între mine și tine și mă privea cu ochii neclintiți. Am auzit cum tata ne blestema. Și acum fantoma lui nu mai mă părăsește. Înțelegi, Loretta înțelegi ! voi înnebuni !

Îți cer numai un singur lucru : ai milă de mine ! Nu încerca să mă reții, nu plînge, nu-mi repeta că din propria ta voință ai vrut să fii a mea. Ar trebui să mă urăști, pentru că această dragoste pentru tine, amintește-ți ! e ceva oribil. Fă ce vrei : întoarce-te acasă sau rămîi aici, sau du-te oriunde vei crede că vei fi mai fericită. Dar nu uita că un om fuge, își aruncă dincolo de viață inima moartă, ca să te mîntuiască, numai pentru a-și mîntui de la ruină sora pe care o iubește.

Mai tîrziu, amintește-ți că dacă păcatul meu a fost mare, am luptat cît poate un om să lupte împotriva lui. Tu nu-mi spune nimic, Lora, nu mă căuta nicidoată ! Plec, imediat, astăzi, peste o oră.

PARTEA A TREIA

I

Ea rămase două zile în hotelul acela, pierdută, inertă, amorțită. Ceea ce se întîmplă era nou, neașteptat pentru ea.

Revelarea acestei iubiri disperate, înfățișarea tragică a acestei pasiuni îi dădu la început impresia unei dureroase uimiri.

Ea nu înțelegea dragostea în felul acesta ; pentru ea dragostea nu putea să fie decît o desfășurare romantică de senzații, de cuvinte care vin pe buze pentru a se preschimba în sărutări, de curiozități nesatisfăcute, o mulțumire fizică, necunoscută de ea. Pentru ea deci, dragostea trebuia să fie un lucru plăcut.

Se îndrăgostise de fratele ei, fără să găsească în asta cea mai mică urmă de incest. L-a întîlnit, cînd pîntecele ei, voluptos și încă feciorelnic încercase nevoia unei posesiuni neînvinse, învăluită în lascivitățile obscure care chinuiesc virginitatea. De la el a suferit prima ispită, prin el a simțit, născînd în sînge, întîia și întunecata neliniște a dragostei ; așa iubea pîntecele ei de fecioară, așa, și nu altfel.

Era atît de simplă și totodată atît de perversă, că putea să simtă curat o dragoste incestuoasă.

În cele două zile ea fu bolnavă ; lîncezi sub greutatea unei suferințe apăsătoare. Sau o cuprindeau neașteptate aprinderi, fiori reci și arzători, izbucniri în lacrimi, pe care nu putea să le rețină ; noaptea mai ales, în coșmarul somnului se întîmpla să se ridice din așternut, plină de transpirație.

Atunci, cu glasul sufletului își strigă fratele dispărut. Apoi se întoarse acasă. Spuse că Arrigo o adusese pînă la poartă și că numaidecît plecase să-și continue singur călătoria. Dar rostindu-i numai numele, i se făcea rău.

Unde era ? Ce făcea ? De ce fugise ? De ce s-o lase singură, după ce împreună au fost atît de aproape de fericire ? Cînd se va întoarce ? Poate niciodată. I se părea că n-are să-l mai vadă niciodată. Și în tot trupul ei se adîncise nevoia imperioasă de a-l vedea, ca s-o mîngîie, ca s-o sărute.

Într-o zi, din curiozitate sau din plictiseală, neștiind ce să facă, neștiind cum să-și potolească nervii, se gîndi să se ducă la poștă să vadă dacă nu cumva Rafa i-a trimis vreo scrisoare. Găsi nu una, ci un teanc ; scrisori care prin cuvinte înflăcărate îi doreau o grabnică reîntoarcere și o rugau să-i scrie imediat ce va sosi.

Ei nu-i păsa ; era cuprinsă de întristare și viața îi părea zadarnică.

Dar zilele treceau și de la Arrigo nu primea nimic ; de multe ori se dusese pînă la el acasă și găsise ușa încuiată.

Cîte lacrimi vărsate, cîte zile petrecute în așteptare și melancolie ! Era bolnavă : trupul ei suferea, dar acum, un fel de mînie surdă i se ridica în suflet împotriva dispărutului, care departe de ea, ducea o viață neștiută, poate veselă, după ce o călăuzise pe marginea celei mai dulci prăpăstii ; o mînie născută numai din dorințe senzuale.

Fratele trebuia să-i deschidă drumul vieții, s-o inițieze pe căile tainice ale iubirii.

Și acum, iată, era din nou singură, din nou în prăvălia pe care o ura, legată de familia ei, mai nemulțumită și mai singură ca niciodată.

Se plimba ore întregi prin grădinile orașului, amintindu-și, unul cîte unul, micile ei visuri. Era încă vremea teilor înfloriți și a liliacului.

Într-o zi, îl întîlni pe Rafa. Deveni roșie pînă la rădăcinile părului ei blond, nu vru să se oprească, dar el o urmări. În colțul unei piețe se opri nehotărîtă.

I se păru în ziua aceea că Rafa e mai frumos decît altădată, și cînd el o rugă cu cele mai calde cuvinte să

între într-o cofetărie, unde desigur n-ar fi văzuți... Fără să știe de ce, în ziua aceea Loretta îl urmă.

Din nepăsare, sau pentru că se plictisea, fu mai puțin severă ca altădată. Se plimbară de-a lungul cărărilor singuratice, aproape de colivia bătrînilor fazani, cîteodată cu automobilul prin împrejurimi, altădată în vreun restaurant.

Apoi Rafa o înduplecă să vină pentru scurtă vreme în micul lui apartament ; o casă liniștită, singură, departe de străzile umblate. Acolo ar fi stat de vorbă netulburați, departe de lumea curioasă, iar el îi promitea, îi jura s-o respecte, cu atît mai mult cu cît ea îi arătase atîta încredere.

Deși avea sufletul candid, Rafa cunoștea foarte bine femeile, căci avea o lungă experiență ; în dorința lui de a le avea, stăpînea o rară și grea virtute : răbdarea. Astfel că nu renunță să creadă că și Loretta, mai curînd sau mai tîrziu, avea să cedeze insistențelor lui.

Căuta de multă vreme o amantă care să fie cu totul potrivită gusturilor lui și care să-i aducă în sfîrșit odihnă, după acea neobosită vînătoare pe care o ducea pentru plăcerile trecătoare. Și Loretta era în adevăr aceea care avea toată vraja, toate gingășiile pe care să le dorească la amanta visată : ceva mai mult, era fecioară, și gîndul acesta îl ispitea.

Era la mijloc un frate, dar fără îndoială, presupunea el, un frate înțelegător.

Despre virtutea Lorettei gîndea că e iritantă, dar slabă ; cîteodată se întrebase chiar dacă e cu adevărat inocentă, pentru că, în ultimele zile, i se părea că o vede mai slabă ca niciodată în fața tentațiilor.

Iată, o avea în casa lui, dezarmată, singură.

— Spune-mi, o întrebă el, spune-mi că ai să vii mai des, că vei veni în fiecare zi... Vreau să te văd în fiecare zi ! Sîntem aici atît de bine adăpostiți. În alți ani pe vremea aceasta sînt la țară. Căldura îmi face rău. Totuși, anul acesta mi-e cu neputință să plec ; nu pot îndura gîndul că nu te voi mai vedea. Tu ce-ai să faci în vara asta ?

— Deocamdată nu știu ; nu depinde de mine.

— Dar de cine ?

— Poate de părinții mei, poate... adăugă ea ezitînd, de fratele meu.

— Mi-ai spus o dată, vorbindu-mi despre alte lucruri : „familia mă plictisește ; va veni poate o zi în care voi fi liberă, complet liberă pentru că vreau să devin cîntăreață". Îți amintești ?

— Îmi amintesc, și repet : va veni o zi, poate apropiată, în care voi fi liberă.

— Și eu gîndindu-mă la ziua aceea mi-am făcut un vis... dar atît de frumos, că nu îndrăznesc să ți-l spun.

— Visurile..., glumi ea, au ceva bun în ele. Se pot povesti lucruri pe care nu îndrăznești să le spui.

— Ai dreptate, Loretta, adăugă el. Deci mi-am făcut un vis ; ți-am luat o vilă, nu prea departe de vila Giuliani, micuță, pentru tine singură. O vilă ascunsă, cu o grădină frumoasă. Vei fi liberă, nimeni nu va ști cine ești. Cîteodată, ca să nu rămîi singură, îmi vei deschide ușa...

— Ah !... acesta e visul ?

— Da, acesta.

Ea se gîndi o clipă apoi spuse :

— Continuă.

— Ei bine, după ce va trece vara, vei putea să alegi ce-ți va place. Toamna, de pildă, o călătorie, o fugă în automobil, dacă vrei chiar și în străinătate... și iarna, o casă a ta în oraș, o damă de companie ca să înșele aparențele, o maestră care să te învețe cîntul.

— Și primăvara, exclamă ea, ispitită totuși, cum anul reînflorește, vei înlocui pe Lora cu altcineva, și astfel vei lua-o de la început : aceeași vilă, călătoria, casa în oraș... Nu, mulțumesc !

— Pe altcineva ? Încă n-ai înțeles că te iubesc, că te iubesc de multă vreme, din zi în zi mai puternic ? Că mă poți face să ascult ca un copil și că tu singură, numai tu, trebuie să-mi redai liniștea pe care n-o mai am ?... Altcineva ? Dar gîndește-te o clipă. Crezi că nu știu cît risc făcîndu-ți această propunere ? Ei bine, nici un pericol nu mă îngrozește. Spune-mi numai da ! Cere-mi ce vrei, dar spune-mi da !

— Nu-ți cer nimic.

— Atunci ascultă... și îngenunche înaintea fotoliului ei.

— Ce faci ? Nu trebuie...

— Te rog în genunchi. Dacă m-ai iubi cît de puțin, de-ai fi o singură dată bună cu mine !

Astfel, în genunchi, întins spre ea în înflăcărarea dorinței lui, cu ochii rugători, cu glasul cald, îi păru că Rafa e frumos și îl privi.

— Lasă-mă... făcu ea cu oarecare răutate.

El o ținea strîns de mijloc, și lipindu-se mai mult de ea, îi acoperi umerii cu mici sărutări.

— Cîte amante au stat în fotoliul acesta ? — întrebă ea deodată.

— Niciuna.

— Ei, te întreb, așa din curiozitate.

— Poate a stat cineva, dar nu-mi amintesc, nu erau amante, nu erai tu. Dacă nu-ți place, vom schimba casa. N-am avut nici o dragoste înainte de a te cunoaște pe tine. Te iubesc, mă chinuiești și îmi placi. Ești frumoasă. Sufăr stînd lîngă tine. Fii bună cu mine și nu rîde...

Ea rîdea, în realitate, dar rîsul ei era puțin nervos, și gura, ochii și mîinile ei, nu mai erau tot atît de liniștite.

— Nu, lasă-mă în pace... — se rugă ea. — Lasă-mă, te rog. Îmi faci grozav de rău...

În penumbră, el o văzu îngălbenindu-se ; își ascunse fața în sînii ei și cu mîinile îi apucă genunchii.

Ea încercă să-i ridice fruntea aprinsă, încercă să-i respingă gura, dar, neputînd să-i învingă puterea, cu o mînie subită își vîrî degetele subțiri în părul lui.

Lupta fu scurtă ; amețită, copila închise ochii și se lăsă purtată...

Văzu o altă încăpere, dormitorul cu ferestrele deschise deasupra unui lac înălbit de lună, și stelele apropiate ; un alt bărbat plecat deasupra ei, care o copleșea cu sărutări și mîngîieri. Și se revăzu în patul acela, retrăi spasmul disperat al acelui ceas și i se păru o clipă că el s-ar fi întors, că ar fi aici în genunchi, și ca și atunci ar săruta-o, că mîinile lui ar alerga febrile, pe tot trupul ei și gura lui s-ar fi urcat pînă la buzele ei,

plină de nelinişte, de ameţeală, de voluptate şi de spaimă...

În încăperea alăturată era întuneric, şi din cameră în cameră, în casa tăcută, se auzi îndată geamătul feminităţii ei nerăbdătoare care sfîrşi într-un strigăt.

II

După o săptămînă, în oraş, la munte, în vilegiatură, la plajă, toţi povesteau că bogatul conte Raffaele Giuliani devenise amantul surorii lui Arrigo del Ferrante.

De cincisprezece zile Lora ducea o viaţă neobişnuită ; pleca mereu de acasă, dimineaţa şi seara, fără să dea socoteală nimănui şi nici nu suferea ca cineva să-i aducă vreo învinuire.

Acum se îmbrăca cu o eleganţă desăvîrşită şi de mai multe ori pe zi veneau pentru ea pachete şi pachetele cu etichetele celor mai mari negustori din oraş : rochii de la croitoresele cele mai renumite, pălării de la modistele cele mai alese, pantofi de la cizmarii de lux. Camera ei era plină de toate aceste lucruri.

Paul nu vorbea aproape de loc cu ea şi dacă îi adresa vreodată cuvîntul era numai pentru o observaţie, răutăcioasă.

Tatăl se arăta slab cu acest prilej, ca şi în toate celelalte împrejurări ale vieţii lui ; îşi vedea fiica pierzîndu-se, simţea că se întîmplă ceva grav, dar în sufletul lui timid, nu găsea tăria unei îndreptări.

Mama cu atît mai mult nu se îngrijea. Ea nu-şi luase niciodată în serios misiunea de educatoare. Şi apoi, Lorettei nu-i păsa de mama ei ; ea era deja mare, cînd mama îşi permitea încă ultimele aventuri, încît aceasta trebui să îndure greşelile fiicei cu un fel de dispreţ indulgent, care acum lua forma unei complicităţi.

În casă, Loretta nu vroia să îndure autoritatea nimănui.

Dar Riotti, îmbătrînit şi îngrăşat, nu-şi pierduse obiceiul de a se vîrî în treburile altuia. Casa vecinului devenise oarecum propria lui casă, pentru că lui îi lipsea căminul, acel dulce regat domestic, în care, printre atîţia supuşi, ar fi vrut să fie tiranul. În farmacia lui întune-

cată, nu era decît Eugenia, fata nemăritată, care de dimineață pînă seara citea și cosea, cosea și citea.

Cu Loretta nu era prea sever. După el, tot ce se întîmpla în casa opticianului era din vina lui Arrigo.

În seara aceea, cum obișnuia în fiecare zi după masă, intrase în prăvălia vecinilor, ca să comenteze știrile din jurnale, cînd intră Loretta gîfîind, ca și cum ar fi alergat.

Nimeni nu deschise gura ; dar această tăcere era plină de învinuiri.

— Am întîrziat puțin — se scuză ea. Iertați-mă...

— Puțin... auzi, puțin !... o întrerupse Riotti ironic. E opt și jumătate, nu mai mult !

— Și ? făcu ea trecîndu-i pe dinainte cu un aer disprețuitor. Avea un buchet de trandafiri puțin desfăcut la mijloc și se așeză înaintea unei oglinzi ca să-și îndrepte părul.

— Spun că e rușinos ! decretă Riotti, umflîndu-se de mînie după acel răspuns provocător.

— Bună seara.

— Unde te duci ? o întrebă tatăl.

— Mă duc la mine, pentru că aici aud obrăznicii.

Ea trecu înaintea oglinzii și-și scoase pălăria.

— Cei cu parfumul ăsta, ce-ți dă dureri de cap ? observă nervos, Paul.

— Sărmanul !, făcu Loretta. Cît ești de delicat.

— Lasă ironiile ! răspunse Paul. Ar fi bine să ne explicăm odată ! Nu se poate să mergem înainte, tot așa.

— Are dreptate, declară Riotti sentențios.

— Lăsați-o măcar să mănînce, interveni mama. Veți discuta pe urmă.

— Nu mi-e foame. Dacă trebuie să ne explicăm, să ne explicăm.

— Ei, da, Loretta, rosti Riotti, duci o viață care nu e o cinste pentru familie !

Ea își mușcă buzele.

— Ascultă, dumneata !, spuse răspicat, te rog dă aceste lecții fiicei dumitale care poate are nevoie ; nu mie, pentru că dumneata nu ești aici, la noi în casă, decît un intrus, și nimic altceva !

Riotti sări în picioare ; glasul îi gîlgîia în gît și nu putea spune un cuvînt :

— Obraznică nerușinată !

— Încetați, spuse tatăl adunîndu-și cu greu puțina lui energie, cel care trebuia să vorbească, sînt eu și nu voi !

Loretta se apropie de tatăl ei, îi puse o mînă pe umeri, cu cealaltă îi mîngîie obrazul :

— Tată, dragă, vrei să mă învinuiești și tu ? Fac eu ceva rău ?

Bătrînul clătină din cap, și ea se lipi de el. Era atît de frumoasă, zîmbea. Nu mai îndrăzni să-i spună nimic.

Dar Paul avu un gest de nerăbdare :

— Tu, papa, ești prea slab cu fata asta. Ea te face să vezi tot ce vrea ea. Și fiindcă tu nu-i vorbești, am să-i vorbesc eu.

Se ridică în picioare și se apropie de soră-sa cu un aer amenințător.

— De unde ai asta ? spuse el, luînd între două degete faldurile rochiei. Și asta ? și asta ? și asta ? ! — continuă el cu vehemență, arătînd pantofii, pălăria, brățările.

— Sînt lucrurile mele, răspunse Loretta îngălbenindu-se.

— Lucrurile tale ? spuse el cu dispreț. — Nu-i adevărat ! tu nu ai bani și nici noi n-avem să-ți cumpărăm toate astea.

El era extraordinar de frumos. Mama se apropie de el cu teamă și-l trase de mînecă.

— Las-o în pace..., spuse ea rugător.

— Răspunde odată !, îi porunci Paul încăpățînat, fără să asculte de sfatul mamei. Ce înseamnă asta, că te îmbraci ca o marionetă, ba și mai rău : că te parfumezi, că în fiecare clipă ți se aduc rochii, că te duci, că vii, că ai atîtea obiecte de aur, și ne consideri pe noi toți ca pe servitorii tăi ? Ce-i asta...

Stătea lîngă ea, într-o atitudine amenințătoare. Ei i se făcuse frică, căci ochii lui deveniseră duri, neclintiți, și se apropie de tatăl care tăcea.

— Nu vrei să răspunzi ? făcu Paul. — Faci bine că te rușinezi, căci și nouă tuturor ne e rușine cu tine.

Se întoarse pe călcîie, lovi cu pumnul în masă, și se așeză pe scaun.

— Pînă acum, strigă el, în casa noastră nimeni n-a apucat această frumoasă meserie !

Loretta devenise albă ca varul ; buzele îi tremurau puțin. Se duse hotărîtă să-și ia pălăria, mănușile, și mușcîndu-și buzele de furie reținută, se îndreptă spre ușă.

Dar în prag se întoarse.

— Dacă vă e rușine cu mine, aveți încă puțină răbdare și în cîteva zile voi pleca și nu voi mai deranja pe nimeni.

— Cum, pleci ? — bîlbîi tatăl ridicîndu-se cu greu de pe scaun.

— Da ! răspunse ea hotărît. Peste cîteva zile voi împlini douăzeci și unu de ani și nimeni nu mă va mai putea opri.

— Lasă, lasă... — interveni Riotti prietenește. Nu trebuie să ne supărăm pînă-ntr-atît, continuă el. — Tu, Paul, ai fost aspru, și tu Loretta...

— Ce, Loretta ! întrerupse ea mîniată. Și ieși trîntind ușa.

Parfumul Rose France, stărui în urma ei, îmbătător.

III

— Nu, așa repede, Rafa ! izbucni Loretta, vesel, strîngîndu-i brațul. Nu așa repede. Mi-e frică.

Drumul se întindea înainte, alb și fierbinte sub arșița soarelui de vară. Automobilul zbura, cîmpul aurit, reflecta o lumină orbitoare.

Rafa sta plecat pe volan ; Loretta alături de el, cu capul învelit într-un val azuriu, privea șoseaua zîmbind cu teamă. Automobilul era supraîncărcat cu bagajul ei ; el o ducea în sfîrșit în vila luminoasă, pregătită de el.

Un cîrd de gîște traversa drumul ; automobilul trecu prin mijlocul lor, risipindu-le în toate părțile și făcîndu-le să bată furios din aripi.

— Ai putea să mă înveți și pe mine să conduc automobilul ?

— Dacă vrei...

— E greu ?

— Nu e greu, dar trebuie să fii foarte atentă.

Vîntul le tăia glasul. Rafa o învățase să apese din cînd în cînd pe claxon, și ea abuza distrîndu-se.

El se sprijinea mereu de ea, ca s-o întrebe în șoaptă :

— Mă iubești ?

Ea răspundea da, dînd din cap.

— Cît voi fi de fericită la țară ! Vreau să alerg pe cîmp, să trăiesc în mijlocul țăranilor, să mă întind sub copaci, să mă arunc în fîn ! Voi putea face toate astea ?

— Firește, răspunse el. Vei putea face tot ce-ți place.

Ea tresări de bucurie.

— Și tu vei veni des să mă vezi ?

— În fiecare zi, Loretta.

— Cît e de departe vila ta de a mea ?

— O jumătate de oră cu automobilul.

Ea măsura cu gîndul acea distanță scurtă, apoi spuse ;

— Dar seara probabil va trebui să rămîn singură, e adevărat ?

— Nu întotdeauna ; voi putea să rămîn cîteodată cu tine, dacă tu mă vrei. Nu-i așa ?

— Oh, da, răspunse ea oarecum rușinată.

— De altfel nu trebuie să te temi deloc, pentru că vei avea cu tine dama de companie și, în fundul grădinii e casa grădinarului care locuiește cu toată familia. Îi cunosc de mulți ani, sînt oameni cumsecade.

Mașina puternică trecea peste toate asperitățile drumului fără să obosească. Deodată, înainte apăru un lac, liniștit. Bărcile risipite nu se vedeau decît ca niște puncte negre pe strălucirea neclintită a apei.

— Lacul ! lacul !, izbucni Loretta întinzînd mîna.

— Da, ne apropiem, răspunse el.

Dispăru cînd intrară în vale, reapăru cînd fură pe înălțimi, mai albastru, mai mare. Apoi se afundară pe un drum mărginaș, ajunseră la capătul unei deschizături întortocheate, și văzură, întinzîndu-se, la picioarelor lor luminosul lac.

Atunci o mare tristețe cuprinse inima Lorettei ; alergînd pe malul acela înflorit, un alt lac îi răsări în amintire, mai frumos încă, unde grădinile se scăldau în unda liniștită, și unde vîslașii cîntau seara plutind sub stele.

Se gîndi că pe lacul acela plutise într-o barcă ușoară, care la fiecare mișcare se legăna, și-și aminti de cel care

fusese cu ea în ziua aceea, plecat deasupra lopeților, cu ochii plini de lumină, cu fruntea transpirată. Își aminti de noaptea care urmase, de noaptea cu atîtea stele cîte nu mai văzuse niciodată, de noaptea care fusese cea mai teribilă și mai dulce în viața ei, cînd parfumul puternic de iasomie pătrunsese cu aerul nocturn în odaia unde ea, bolnavă de dragoste, de visuri și de primăvară, nu putea să doarmă în noaptea aceea...

IV

În vremea asta, Arrigo era departe, alerga din loc în loc, nu dormea noaptea, ziua era chinuit, nu-și găsea liniștea. Dragostea i se înfiripase în carne ca un spin.

Departe de ea, suferința lui devenea încă și mai insuportabilă ; îi era teamă de singurătate, și totodată ura lumea.

Pe toate chipurile femeilor vedea chipul ei, în fiecare glas auzea glasul ei. Se simțea pierdut ; demonul lui interior îl plecase deasupra acelei guri pe care era păcat s-o săruți ; printr-o împrejurare inevitabilă iubise tocmai pe aceea, unica, pe care nu-i era îngăduit s-o iubească. În fluieratul fiecărui tren care pleca el auzea strigînd sirena reîntoarcerii. În fiecare zi, de o sută de ori, se gîndea : — „mîine mă voi întoarce".

Cu toate acestea, chinurile ispitei, ca să poată fugi mai departe, nu repeta : «M-a lăsat să plec, nu s-a agățat de genunchii mei ca să mă rețină, nu mi-a spus : „Vin și eu", n-a plîns».

Nădăjduia că ea avea să-i răspundă : „Dacă vrei să fugim, ia-mă cu tine. Eu vreau să-ți dau întreaga mea viață.Sînt amețită, sînt pierdută ca și tine. Ia-mă, du-mă cu tine !"

Dar ea tăcuse, cu ochii dilatați, cu gura crispată, îngrozită. Această tăcere îl convingea că nu se înșelase spunîndu-i : „dragostea ta e un capriciu, o adiere, un val trecător în înflăcărarea celor douăzeci de ani ai tăi". Această dragoste care-i chinuia sufletul bolnav, nu putea să se nască în simțurile și sufletul unei surori adevărate. Trebuia pentru asta să fi trecut prin

toate ispitele, prin toate deziluziile iubirii, să fi cunoscut viciile. Trebuia să fi fost ca și el, un cunoscător rece al tuturor desfrîurilor, pentru a înțelege această dragoste care cuprindea în fiecare sărut o picătură de venin. Dar ea trecea printr-o criză de dragoste, după care se va întoarce la viața obișnuită, avea să fie a altora, cu aceeași dorință cu care voise să fie a lui.

Se gîndea : „Nu vreau să mă mai întorc. Acolo unde trăiește ea, aerul e viciat. Nu vreau s-o mai văd, trebuie să-i șterg imaginea din minte".

Și astfel gîndind, se ducea dintr-un loc într-altul, fără să-și găsească liniștea. Noaptea, în visurile scurte, îi spunea cuvinte fără șir, și ea, sărutîndu-l, îi oferea cu lascivitate rafinată gura ei dulce și păcătoasă.

Era mereu cu el, în orice colț, pe orice drum. I se întîmplă chiar să nu-și mai amintească precis chipul ei. Nu mai era sora lui, ci altă femeie cu înfățișarea ei.

Și cu toate că o săruta în fiecare noapte în visurile lui tulburate, chipul descărnat al tatălui nu mai venea să-l amenințe în tăcere.

Se întreba singur cum s-a născut această dragoste în sufletul lui și nu găsi nimic convingător. Era un om sănătos, echilibrat, care se condusese întotdeauna în viață cu o voință hotărîtă : nici obiceiurile, nici gîndurile, nici lecturile lui, nici un exemplu nu l-au împins spre o astfel de dragoste.

Aceasta se născuse în el pe neașteptate, cum se deschide o floare pe un cîmp arid, sau poate ca o pedeapsă.

Într-o seară se întoarse pe neașteptate. Voia s-o revadă și apoi să fugă din nou, pentru totdeauna. S-o privească încă o dată, să afle ce s-a mai întîmplat cu ea, după ce a părăsit-o.

Se întoarse după ce zadarnic se chinuise să renunțe la acest păcat.

Simțea apăsîndu-l un fapt monstruos : căzuse în stăpînirea unor puteri mai mari decît voința omenească și nu mai nădăjduia în propria-i forță interioară pentru a se elibera. Acum era prea tîrziu pentru mîntuire ; o iubea, era obsedat de ea, rătăcise pe căile întortocheate ale acestei iubiri, ca într-un labirint fără ieșire.

N-o iubea numai pe ea, ci tot ce, aparţinînd ei, fusese prilej de chin, răscolindu-i neliniştea senzuală, aţîţîndu-i focul periculos al viciului. Iată, ea devenea în chipul acesta mai mult ca niciodată, înfăţişarea plăcerii inaccesibile, focul iubirii devoratoare,

În acele zile de singurătate, îşi amintea întîmplările trecute. De ce nu îndrăznise s-o aibe cînd ea i se dăruise cu atîta pasiune ? O dată ea îi spuses : „Răul cel mai mare e să nu ai curajul de-a fi fericit". O, dacă ar fi ascultat-o ! Acum nu s-ar găsi pe această culme a neliniştii, în acest iad al cărnii şi sufletului.

Poate că în clipa aceasta ar fi fost fericit, poate ar fi continuat să găsească în ea o plăcere nesecată ; dar oricum, în dezordinea şi zădărnicia tuturor lucrurilor omeneşti, păcatul lor n-ar fi fost atît de mare.

De ce el, care fusese un stăpîn desfrînat al inimilor atîtor femei, acum tremura, gîndindu-se la trupul ei ? O, dacă ar fi putut să aibe de la o altă amantă aceste bucurii chinuitoare ! Dar nu ! Ea avea o gingăşie care lipsea celorlalte.

Se întoarse cu sufletul întunecat ca s-o revadă, sau s-o ia, să fugă cu ea, sau să îngenuncheze la picioarele ei. Un singur lucru era limpede în mintea lui : neputinţa de a sta departe de ea.

Luptase zadarnic şi împotriva geloziei oarbe, căci ştia că un alt bărbat îi dădea tîrcoale, şiret şi răbdător, în stare să-i dea tot ceea ce ea îşi putea dori.

Ajunse în oraş la ceasul amurgului de vară.

Totul i se păru schimbat în oraşul pe care totuşi îl cunoştea casă cu casă. Îşi lăsă bagajele la gară, luă o trăsură şi se duse la casa părintească.

Avea s-o revadă îndată. Simţi o mare linişte după atîtea zile trăite în febra obsesiei. Se întorsese şi viaţa îi părea din nou frumoasă.

Apropiindu-se de casa părintească, inima îi bătea din ce în ce mai tare. Ajunse. Prăvălia era închisă : rămase cîteva clipe în faţa porţii, apoi intră prin curte, şi-i văzu pe toţi în cerc, tatăl, mama, Paul, Riotti, Eugenia, stînd de vorbă.

Dar ea, unde era ? Inima îi zvîcni.

La zgomotul pașilor lui, cineva întoarce capul ; Eugenia îl recunoscu.

— Oh ! Arrigo ! făcu ea ridicîndu-se.

Mama îi ieși înainte și-l îmbrățișă.

— Loretta ?... rosti el în șoaptă, parcă rușinîndu-se de acest nume.

Nimeni nu răspunse. Paul îi strînse mîna cu o jumătate de zîmbet.

Ce se întîmplase oare ? Acel nume avea parcă aerul să ascundă un greu mister. El întrebă încă odată :

— Loretta unde e ?

După o clipă de tăcere, Paul răspunse :

— Nu-i aici.

— Cum nu e ? Doar n-a plecat ?

— Ba da, a plecat, răspunse mama neliniștită.

Ceilalți tăcură.

— Aș vrea să știu ceva despre Loretta. Cînd se întoarce ?

— Nu se știe ! mormăi Riotti, căruia îi plăceau ironiile. Domnișoara nu are ore fixe !

Tatăl se ridică în picioare ; era lîngă ușă și îi făcu lui Arrigo un semn cu mîna.

— Vino, am să-ți vorbesc.

Incovoiat, cu pași obosiți, îl urmă. Mama și Paul ieșiră după ei.

— Oh, Doamne, ce față ai, Rigo ! rosti mama intrînd în odaia luminată. Ce ți s-a mai întîmplat ? Parcă nu ești tu.

Era în realitate înspăimîntător de palid și slab ; numai ochii mai trăiau pe chipul chinuit. El încercă să zîmbească.

— Mi-a fost puțin rău... am avut cîteva zile febră.

Se priviră în tăcere. În casa lui, el era, mai mult ca niciodată, un străin ; de aceea nu îndrăzneau să intre prea mult în viața lui misterioasă.

— Atunci, nu știi nimic ? întrebă tatăl.

— Eu ? Nimic ! exclamă Arrigo neliniștit. Ce să știu ?

— Loretta...

— Da, Loretta, Loretta, îl ajută Arrigo uitîndu-se la el cu o față lividă.

— S-a dus... a plecat... a fugit.

— A fugit ! ?

El se clătină și se duse să se așeze pe un scaun. Închise ochii o clipă ca să-și revină, îi redeschise ; și rămaseră holbați, enormi.

— Arrigo, ți-e rău ? făcu Paul, apropiindu-se de el ca pentru a-l ajuta.

— Nu, nu. A fugit... Dar unde ?... cu cine ?... nimeni dintre voi nu știe unde e ?

Tatăl răspunse :

— Nu.

— De cîte zile a plecat ?

— Aproape zece zile.

— Zece ? repetă el surd. Și numără în gînd zilele de cînd s-au despărțit.

— Voi ați făcut asta ! strigă cu putere, făcînd un gest cu mîna ca pentru a insulta.

— Noi ? murmură tatăl.

Paul dădu din umeri.

— Da, voi ! Nu trebuia s-o lăsați să plece, — spuse el aspru, neîndurător. — Și tu ce faci aici ? se adresă el cu dispreț lui Paul. Nu te ocupi de nimic. Nu știi nici măcar unde s-a dus sora ta !

Paul se umflă de mînie, blestemă printre dinți, dar nu se auzi nimic. Se clinti numai din loc ca și cum ar fi vrut să-și înfrunte fratele.

Tatăl se ridică din nou în picioare, cu greu : mîna lui nehotărîtă se îndreptă către fiul cel mare.

— Cu ce drept, spuse el, îți îngădui să condamni pe tatăl și pe mama ta ? Tu care în casa asta n-ai adus decît nenorociri ? Ce-ai făcut tu aici ca să ne poți judeca ? Ne-ai întors spatele, iată ce-ai făcut ! Întocmai ca și sora ta, mai rău decît ea, căci tu ești acela care ai dus-o întîi afară din casă, care ai învățat-o calea viciului, și dacă azi ea e pierdută pentru noi, dacă ne necinstește numele, vina nu e a noastră : e a ta ! a ta !

Arrigo ascultă de la început cu groază. Își dădu seama că tatăl îi aruncă în față păcatul, văzu că el este cel învinuit de a o fi aruncat în brațele altuia, el care murea de dragoste pentru ea. Înțelese că și-a trădat teribila taină. O revoltă oarbă izbucni în el, împotriva tuturor, chiar împotriva tatălui care acum îl acuza.

Un rîs crud îi veni pînă în gît, și izbucni strîmbîndu-i gura.

— Bine, spuse el încet, bine !

Apoi continuă, scandînd cuvintele :

— Dacă Loretta a plecat cu un amant, sînt ruinat și pierdut. Făcu o pauză și repetă ; ruinat și pierdut.

Își vîrî mîna în păr, iar gura avu un rictus de durere ; apoi reluă :

— Dar nu-i nimic. Voi trei... voi trei, tată, mamă și frate, trebuia s-o împiedicați să plece, chiar dacă ar fi fost s-o ucideți. N-ați făcut-o ? sînteți răspunzători de tot ce se poate întîmpla. Nu uitați : voi trei !

Și-i arătă cu degetul, unul cîte unul, rîzînd sinistru, ca și cum și-ar fi pierdut mințile.

Paul înaintă lîngă el, fixîndu-l cu ochii lui mici. Cînd fu aproape de el înălță capul, aspru, cu un gest de sfidare.

— Ia spune ! ce ai tu cu Loretta ? făcu el pe un ton cu două înțelesuri.

— Eu ? — rosti Arrigo îngălbenindu-se.

— Da, tu, tu ! Ce ai !

Arrigo aruncă în jur o privire de animal încolțit, și fu gata să răspundă ; dar celălalt nu-i dădu timp, și urmă :

— Da, e o prostituată, dar tu o întreci !

Arrigo ridică instinctiv pumnul. Mama scoase un strigăt. Dar Paul, în mînia lui liniștită, nu se sperie.

— Și acum, spuse el, ieși afară, dacă nu vrei să te arunc eu !

Cu brațul întins, îi arătă ușa.

Nu o teamă fizică, ci una morală, rece, oribilă îl învinse. Lui Arrigo i se păru că taina lui e în glasul a mii de guri.

Își plecă fruntea tăcut și ieși.

Strada furnica de lume zgomotoasă ; mulțimea îl prinse, îl duse pe valul său, așa cum duce marea pe un naufragiat.

V

Nu știa ce să facă și unde să se ducă în noaptea aceea. Un fel de nebunie calmă și lugubră îi stăpînea spiritul.

El, care nu se gîndise niciodată să deosebească binele de rău, simți în clipa aceea, toată vinovăția vieții lui trecute.

Cea pe care o iubea, cea care altădată împărțise răul cu el, făcîndu-l să fie plăcut, cea care se plecase cu el deasupra marginei prăpastiei îngrozitoare, cu mai multă dorință decît el, azi își uita păcatul în brațele altuia. Poate fericită ca în brațele altuia a uitat totul. Dar o nădejde, slabă, licărea încă în sufletul lui.

Poate că a fugit singură ; a fugit ca să-l caute pe el. Cum să afle ?

A doua zi dimineața se afla în fața palatului lui Giuliani, într-o stare de semiinconștiență. Întrebă de Rafa ; i se răspunse că e la țară, la vila Ipolita. Plecase cu automobilul.

Ieși afară. În coșmarul lui își închipuia acum o scenă sălbatică ; se vedea în fața lui Rafa, într-o odaie închisă, acolo, cine știe unde, numai ei doi. I se părea că și simte în brațe o putere înzecită și că celălalt tremură îngrozit. Îi spunea (nu mai era el, și nici nu era glasul lui adevărat) ; „Tu mi-ai luat-o, e adevărat ? tu ai făcut-o să scoată primul strigăt... tu ai avut-o goală în brațele tale... e adevărat ? te voi ucide !“ Simțea bucuria acestei clipe. Îi spunea : „Te ucid ! dar cu încetul, nu deodată : trebuie să suferi“.

Se apropia de el, îl apucă de gît și strîngea, încet, încet...

Băgă de seamă că arată ciudat, căci lumea care trecea îl priveau cu atenție.

Din cuvintele, din privirile curioase ale lumii, se desprindea batjocura.

Nu numai că Loretta îl pătrunsese de o dragoste fără liniște, nu numai că fugea uitînd de complicitatea lor, dar cu o lovitură ireparabilă distrusese chiar opera plină de răbdare a vieții lui.

Acum toți rîdeau în urma lui, își dădeau pe față ura și invidia, multă vreme reținute. Știrea alerga din gură în gură, la fiecare colț se vorbea de el, de ea, de celălalt ; era o șoaptă continuă ; era numele lui, numele ei, care pluteau pe zîmbetele oamenilor.

Smulsese de pe el haina parvenitului, chiar și cei mai binevoitori, n-ar fi văzut în el decît pe fratele întreținutei.

Auzea închizîndu-se în urma lui, cu un zgomot surd, ușile cercurilor, anticamerele, toate pragurile pe care le trecuse cu răbdare ; vedea chipurile dușmane, guri ironice, ochi piezișiîndreptați într-altă parte, ca să nu răspundă la salutul lui.

Iată darul pe care ea i-l pregătise la reîntoarcere, în schimbul iubirii de moarte pe care i-o purta.

Oh, dacă acestea ar fi putut cel puțin să-l elibereze de pasiunea lui disperată, dar nu putea s-o urască, oricît îl rănise.

Își amintea de prima zi, în care venise la el în casă, cu o brățară de aur, brățara lui Rafa.

Iar el devenise complicele ei, pentru a fi iubit de ea ; zi cu zi o corupsese, îi incălzise în sîn micul șarpe al desfrîului, care apoi i-a legat împreună, cu un nod puternic.

Îngrozit, simți o putere de neînvins ridicîndu-se împotriva păcatului său, acum cînd nu mai era de încercat nici o revoltă, nici un efort cu care să-și ațîțe ultima voință, ultima nădejde. Dușmanul nu mai era închis numai în conștiința lui, acum ieșea în stradă, îl încercuia, îl bătea din toate părțile. Acest om care avusese putere suficientă pentru a învinge singur lupta cu el însuși, avu atunci o infinită nevoie de lume, de oameni, și se întoarse să caute în jurul lui un prieten căruia să-i spună suferința : un adăpost sub care să-și găsească refugiul.

Atunci își aminti de o femeie pe care o chinuise, pe care o făcuse să plîngă, și care întotdeauna îl ajutase fiind gata oricînd să se îndrepte spre el, cu gestul blînd al iertării. Știa că de oriunde s-ar fi întors, pe buzele ei avea să regăsească întotdeauna un zîmbet.

Cînd ajunse în cartierul unde locuia fosta iubită, inima i se umplu de duioșie, ca și a aceluia care, după ce a îndurat toate insultele, foamea, rigorile drumurilor bătătorite, vede în sfîrșit răsărind de departe acoperișurile unei case primitoare.

Urcînd scările casei Clarei Michelis era pătruns în ziua aceea de un val de senzații confuze.

Într-o clipă retrăi povestea anilor petrecuți împreună. Își aminti de ziua în care fusese a lui pentru prima oară, cînd se știa iubit și cînd buzele ei calde i se dăduseră lui, seara, în umbră, înfiorată, pe marginea unei prăpăstii minunate.

Apoi, încet, plictiseala, repulsia. Cîte lacrimi n-o făcuse el să verse. Cîte ore de suferință nu adusese în casa aceea unde acum se întorcea !

Ea îmbătrînea, și el nu putea să-și ascundă evidența acestei îmbătrîniri, iar faptul că trebuia s-o suporte în tăcere, făcea cîteodată să se ridice în sufletul lui o mînie nedreaptă față de ea.

Își păstrase totuși un anume farmec ; brațele ei goale, strîngîndu-l, știau să facă încă acel nod dulce și puternic pe care-l fac brațele amantelor tinere ; dar sînii ei fleșcăiți, se uscaseră : pielea ei, devenită opacă, nu mai răspîndea acel miros desfrînat pe care îl risipește în așternut cînd e în floarea vîrstei. El trebuia cîteodată să închidă ochii și să viseze alte mîngîieri, altă dragoste.

Și cum să-i mărturisească : „Nu pe tine te sărut... nu pe tine, ci tinerețea alteia, mă încălzesc la căldura alteia și sorb de pe gura alteia această voluptate pe care mă prefac că ți-o dau". Cum să-i spună așa ceva ?

— Clara !

Ea intră în sală cu pași ușori. Copleșită de emoție, pătrunsă de uimire, nu spuse nimic și rămase neclintită, să-l privească.

Unde fusese ? ce făcuse ? Nu mai era același ; nu-l mai recunoștea.

O lungă tăcere plutea deasupra lor, dar li se puteau citi pe față gîndurile nemărturisite.

Apoi Arrigo se lăsă să cadă într-un fotoliu.

— Sînt obosit... murmură el, și cu amîndouă mîinile își acoperi fața.

Ea avu bunătatea de a-i zîmbi și apropiindu-se mai mult de el, îi mîngîie părul cu o mînă, cum făcea de obicei.

El îi luă mîna și i-o sărută.

Tăcînd, ea se aplecă, se așeză în genunchi în fața fotoliului, îi puse fruntea pe umăr, și rămase neclintită. Asculta cum plînge în tăcere, reținîndu-și cu greu lacri-

mile pentru că îi părea că propria-i durere n-ar trebui măcar să existe față de durerea lui.

Ea îi trecu mîinile pe obraji, încetișor, ca să-i șteargă urmele durerilor suferite ; îl privea cu ochii șterși, neclintiți, în care strălucea o infinită bunătate, o disperare nemărginită.

— Sînt obosit, repetă el, aruncîndu-și privirea rătăcită în jur, poate pentru a recunoaște acea încăpere care-i fusese familiară.

— Știu tot.. .nu mai vorbi... am înțeles totul... răspunse ea în șoaptă, aproape cu teamă, între o mîngîiere și un sărut.

— Adevărat ?... bolborosi el, știi tot ?

Și Clara, fără să clipească, îl învălui într-o privire de dragoste care părea să-i dăruiește cu umilință iertarea ei de soră și iubită.

— Da, răspunse ea cu glas stins ; da, sărmanul meu prieten. Și e poate prea tîrziu ca să mai pot face ceva pentru tine.

Dădea drumul cuvintelor cu un fel de neînfrînare, ca și cum ar fi fost lacrimi.

— Dar, nu știu, reluă ea, unde ai fost pînă acum, unde ai fugit, ce ai făcut ?

El izbucni într-un rîs, fals, disperat, care dădu naștere în tăcerea aceea unui ecou sinistru, și păru neînduplecat ; un suflet plin de ură împotriva lui însuși. Apoi, deodată, sări în picioare împingînd înapoi fotoliul și, neclintit înaintea ei, care rămăsese îngenuncheată, o întrebă fixînd-o :

— Nu ți-e groază de mine ?

Clara își îndreptă privirea blîndă spre el.

— Iubitul meu scump... răspunse ea cu gingășie și se ridică.

— Nu ți-e silă de mine, spune-mi ?

— Nu-mi provoci decît durere și disperare. Voi fi mereu prietena ta, și nu eu trebuie să te judec.

Ea își lăsă fruntea în jos, rușinată.

— O iubești ?, șopti ea atit de încet că abia se auzi.

El tremura, dar clătină capul cu o mișcare aspră și nu vru să răspundă.

— Viața mea s-a dus, spuse el. Am pierdut totul într-o zi ; tot. Trăiesc într-un fel de vîrtej. Am venit la tine pentru că ești ultimul meu refugiu. Mă gîndeam că și tu ai să mă gonești.

Apoi, îi ieși de pe buze o remușcare trecătoare ;

— Te-am făcut să plîngi mult, nu-i așa ?

— Ce importanță are !

Atunci își aminti că e femeie, că are o lungă experiență, că ar putea să-i dea poate o mîngîiere vorbindu-i cu glasul ei delicat, făcîndu-l să-i povestească chinurile ; se apropie de el, îi puse mîinile pe umeri cu un gest blînd :

— O mai iubești ? întrebă ea. O mai iubești mult ?

— Nebunește ! nebunește ! strigă el fără nici o milă.

Ea își strînse umerii ca să-și stăpînească un tremur.

— Povestește-mi... făcu ea. Mie poți să-mi spui totul, dacă asta te ușurează. Sînt nimic, prietena ta... povestește-mi...

— Zadarnic ! strigă el. Acum nu mai e nimic de făcut.

— Nu e zadarnic, spuse ea ispitită de marea durere pe care avea s-o îndure. — Trebuie să-mi spui ce te apasă.

— Fiindcă era sora mea !... rosti el mînios, parcă și-ar fi vorbit lui însuși. Și spuse de trei ori aceste cuvinte : „sora mea".

Apoi cuvintele izbucniră în dezordine, chinuite :

— Nu a fost a mea, nu am avut îndeajuns curaj ca să fie a mea ! Știai asta ?

— Nu, răspunse ea îngălbenindu-se.

Fratele Lorettei reluă :

— Într-o zi, fără să-mi dau seama s-a agățat de gîtul meu ca un nod viu și înăbușitor ; într-o zi, fără să mă fi gîndit, ispita s-a vîrît în suflet, goală, nebună, teribilă, și de la această apariție n-am mai avut liniște.

Ea mi se dăruia singură. În virginitatea ei plină de nervi, plină de nerăbdare, îmi punea sub buze acest potir din care nu trebuia să beau. O făcea firesc, cum se dăruiește o băutură celui căruia-i e sete. N-am vrut să cedez, dar simțeam că mai curînd sau mai tîrziu această sete oribilă mă va învinge.

Și ea suferea de aceeași dorință și tocmai asta mă îmbăta. Eram amîndoi deasupra unei prăpăstii ; ea rîzînd, eu tremurînd, și era o putere care mă reținea ; n-aș putea spune care, dar o putere de neînvins.

Îmi vorbea, mă mîngîia, plîngea, mi se dăruia, și nu puteam s-o satisfac, nici pe ea, nici pe mine. Dar de ce vrei să-ți povestesc toate astea ? Se opri obosit, aproape resemnat, apoi reluă :

— Altcineva o iubea sau cel puțin voia s-o aibă. Puțin cîte puțin am devenit și gelos. O grozăvie !... Ceva între mine și ea... umbre, fantome pe care ea nu le vedea ; eu însă da. Tatăl, cîteodată... De ce ?... Știi tu de ce ?

Clara îl asculta cu respirația tăiată, fără să clipească, fără să-și muște buzele, înlănțuită, fascinată.

— Știi ? Nu, nici tu nu poți s-o spui. Trebuia să îndrăznesc. Acum e prea tîrziu ; Mi-a luat-o altul, e tîrziu. Mă iubea ; acum nu mă mai iubește. S-a dat cu bucurie poate, pentru că eu o chinuisem, și pentru că am fost laș ; am fugit, lăsînd-o singură, am luptat împotriva mea, împotriva ei, cu eroism zadarnic. Trebuia să îndrăznesc. În schimb, ce-am făcut eu ? Cu dragostea mea am împins-o spre dragostea celuilalt. I-am lăsat să fugă, înțelegi ? să fugă împreună... El făcu o pauză lungă căci oboseala îl înăbușea, apoi reluă : Într-o zi, îmi amintesc, a venit la mine și s-a dezbrăcat. Nu voi uita niciodată acea zi în care i-am văzut umerii goi. Și nu voi uita noaptea aceea în care stăteam împreună în pat și ea mă mîngîia cu tot trupul ei parfumat, mă învăluia, mă chinuia, se zvîrcolea lîngă mine cu toată bucuria, cu toată spaima pe care o poate avea prima dorință a unei amante. Dar, în loc s-o iau, în loc să gust această fericire oribilă, știi ce-am făcut... am fugit. Și totuși nu pot să înving păcatul, nu pot concepe altă pasiune pe lume decît dorința de a o poseda...

Făcu o altă pauză și se încovoie ca un om rănit în piept. Totuși continuă :

— Vezi ? mi-a luat-o altul ! Acum îi poate spune „ești a mea". Doarme lîngă ea, se bucură, o sărută. Acum știu toți, și se vorbește pînă și pe stradă. Ei, bine, ce contează ? Rîd... ce interesează ? Îmi închid ușile în față pretutin-

deni,, mă disprețuiesc, mă resping... ce interesează ? Ea singură e vinovată de toate acestea, dar o iubesc din ce în ce mai mult. Poate o iubesc urînd-o, dar ura mea e atît de frumoasă încît trebuie să se numească dragostea teribilă. Vezi, îmi pare rău, te fac să suferi, dar ți-o spun ție, numai ție ! Vreau să-i fac rău, chiar dacă strigă !... Să-i beau respirația dintr-o sorbitură, să-mi mulțumesc păcatul pînă la saturare. Și apoi ? Nu mă interesează ! Chiar dacă m-ar costa viața. Ce prețuiește o viață, Clara, ce prețuiește...

În încăperea mică, plină de glasul lui surd, ochiul soarelui străluci într-o cutie de argint.

VI

— Domnul nu vine astă seară ? întrebă Lazzara.

— Nu. Cel puțin a spus că n-are să vină, răspunse Loretta.

În seara aceea, la vila Giuliani se dădea o masă mare și Rafa era nevoit să rămînă în familie, căci prea desele lui absențe, nopțile petrecute în afară și șoaptele orașului indispuseseră familia.

— Numai de n-ar veni prea tîrziu — făcu Lazzara, după miezul nopții, ca sîmbăta trecută.

— Se poate întîmpla, răspunse Loretta. Și ieșind pe terasă se uită cu o privire rătăcită la noaptea întunecată.

Devenise prietene în timpul celor cîtorva săptămîni, căci le unea vîrsta și poate vreo taină asemănătoare în inimile lor deosebite. Lazzara se ștergea, deretica, călca ; dar cu toate că nu avea decît o simplă rochie neagră pe ea, această țărăncuță gingașă, era aproape o domnișoară, o domnișoară foarte ciudată.

Și Loretta o iubea ; în ceasurile de plictiseală își țineau tovărășie ; vorbeau împreună mult, despre lucruri neînsemnate.

Lazzara era fiica nelegitimă a unei femeiuști din partea locului, născută dintr-o dragoste întîmplătoare.

Avea acum mai mult de douăzeci de ani, era frumoasă, sălbatică, muncea și i se făcea curte.

— Nu vreți să dormiți, doamnă ? întrebă Lazzara, văzînd că Lora stătea tăcută, cu coatele pe marginea terasei și privea în noaptea clară, îmbătată de această singurătate.

— Mă culc mai tîrziu, răspunse ea — încă nu mi-e somn.

Se întoarse de pe mica verandă, și se așeză în scaunul de răchită, aproape de lampa cu abajur.

— Ție ți-e somn, Lazzara ?

— Vara dorm puțin și rău, căci visurile pe care le am, mă tulbură.

— Spune-mi și mie cum sînt visurile tale ?

— Multe și pline de miracole, doamnă. Cîteodată visez la călătoria mea cea mare, la călătoria lungă pe care va trebui s-o fac, foarte departe de aici.

— Te gîndești să pleci, Lazzara ?

— Firește, voi pleca. Îmi place călătoria, apele, vîntul ; îmi plac toate lucrurile pe care le întrezăresc departe.

Lora se îndreaptă în scaun cu indolență, își rezemă capul pe pernă și în penumbra aceea, părul ei luminos îi făcea în jurul frunții un fel de nimb.

— Ai fost la mînăstire, nu-i așa ? întrebă ea.

— Da, doamnă ; mai mult de patru ani.

— Mi s-a spus că ai fugit de acolo.

— Da, într-o noapte frumoasă, pe care n-o voi uita.

— Lazzara !... rosti deodată Loretta, luînd-o de braț și sărind în picioare. Lazzara, privește. E cineva acolo jos !...

În josul scării, printre boschete, se mișcase o umbră neagră ; de două ori, de trei ori ; se vedea bine că se mișcă o umbră.

— Nu, doamnă, spuse Loretta ridicîndu-se puțin îngrozită și ea. — Poate-i o pisică... poate vîntul.

— Nu, taci.

Umbra se mișca mai clar, ca o formă omenească. O văzură întunecată, și o auziră mișcîndu-se.

Amuțiră.. Apoi Lazzara bîlbîi :

— Cine poate fi ? Mă duc să văd, doamnă.

În clipa aceea, de după boschete, în strălucirea vie a cărării luminate, răsări un om încovoiat, aproape clăti-

nîndu-se și se opri. Dar Lora scoase un strigăt și-și acoperi fața ca să nu-l vadă.

Lazzara fu mai puțin timidă ; merse pînă la marginea scării, vru să vorbească poate să strige, dar nu putu. El înainta încet, cu o înfățișare amenințătoare, cu ochii ascunși sub borul pălăriei, cu pumnii înfundați în buzunare, poate strîngînd o armă invizibilă.

Se opri la jumătatea scării, privi în sus neclintit, apoi făcu două sărituri repezi și fu pe terasă înaintea lor.

— Nu țipați ! le porunci el cu glas surd.

Amuțite, se strînseră una lîngă alta, făcură cîțiva pași înapoi, se loviră de măsuța de răchită ; lampa se răsturnă, se stinse.

Totuși, îl vedeau bine, mînios și palid cum era, adus de spate, cuprins de un tremur.

— Cine-i ? șopti Lazzara.

— Taci.

Urmă o tăcere gravă, care pentru el fu una din acele tăceri chinuitoare, pe care sufletul cel mai deznădăjduit o pune ca o întîrziere în fața celui mai disperat curaj.

Spuse cu asprime :

— Vreau să rămîn singur cu tine. Spune-i să plece.

Ele nu se mișcară, ci păreau chiar că se strîng mai mult. Atunci, el deveni parcă mai blînd ; și neclintit, o învălui într-o privire tristă, pătrunzătoare, fericită, cerceta toată făptura ei, ca și cum aceasta i-ar fi făcut un rău nemărginit, și ca și cum voința i s-ar fi stins numai pentru că o revăzuse o clipă.

— Vreau să rămîn numai cu tine, spuse încă odată, cu tine, Lora...

Totuși, parcă era un alt glas care rostea acest nume ; sau poate, din acea privire plină de groază, ea să fi înțeles că nu trebuie să se teamă încă de el ; astfel, deodată, coborînd privirea cu un fel de supunere, spuse încet Lazzarei să plece.

Aceasta ezită, dar ea o împinse cu un gest scurt. Atunci fata ieși încetișor ca și cum s-ar fi retras să stea la pîndă.

Arrigo se apropia, Lora fu cuprinsă de o frică nestăpînită, și întinse o mînă spre ușa unde se ascunsese Lazzara.

— Nu, nu.

Și cu fața parcă ascunsă între cele două brațe întinse, se duse să se ghemuiască într-un colț al terasei, către geamlîc, ca într-un refugiu.

Acum, între cei doi ce se iubiseră, care trăiseră împreună cea mai teribilă dramă a dragostei, nu mai era decît o distanță mică.

Acum stătea lîngă ea și o privea mut. Ea era îmbrăcată într-o muselină fină, diafană, era chiar ea, între cutele acelui capot transparent, care abia îi acoperea pieptul înflorit. Era ea, cu brațele rotunde, cu sînii tari, deși nu-i venea să creadă, deși o avusese altul

Era ea, Lora, Loretta, sora lui adevărată.

„Ucide-o !", îi porunci un glas care-i părea că vine din efervescența vinelor lui umflate.

Dar nu putu s-o atingă, i se păru că nu e atît de puternic ca să-și îndeplinească gîndul căci, mai mult decît orice, prezența ei îl învingea. Ar fi dorit s-o mîngîie, s-o atingă, să-i simtă sărutul gurii ei dulci, și să moară lîngă ea, cu ea, într-o cufundare voluptoasă.

Toate aceste gînduri, durară o clipă, și el încercă să se revolte împotriva puterii lor funeste.

— Nu încă ! spuse aspru, rîzînd, încercînd să fie ironic, căci o vedea tremurînd.

Dar ea strînse în glasul ei toată gingășia, toată puterea pe care știa că o are încă asupra lui, și îl strigă pe nume, ghicind parcă apropierea unei drame.

— Nu-mi face rău... bolborosi ea, cu fața mereu ascunsă în mîini.

Se temea mai ales de suferința, de gestul brutal al acelor mîini amenințătoare.

Pe el îl făcea să rîdă această lașitate, pentru că ar fi vrut ca ea să i se arunce căită și îndrăgostită în brațe, decît să-i ceară milă, ca unui străin.

Atunci izbucni violent :

— Privește-mă ! Uite ce-ai făcut din mine ! Mă mai recunoști ? Nu, firește. Și totuși sînt același.

Gura lui strîmbată, într-un rînjet avea parcă amărăciunea unei otrăvi. Atunci el privi în jurul lui, cu o pri-

vire plină de scîrbă, ca și cum ar fi urît fiecare obiect din casa aceea, în care ea se vînduse.

Spectrul celui de altădată, înaintă pînă în prag, poate din curiozitate, poate ca să vadă dacă cineva îl pîndește, apoi se întoarse încet, ducînd parcă în spate greutatea deznădejdii.

Își încrucișă brațele și rosti :

— Lora, în ziua în care te-ai dat pentru prima oară omului care-ți plătește acest lux, te-ai gîndit cît de puțin la ce-a fost între noi ?

Făcu o pauză, dar înainte ca ea să poată răspunde, spuse cu tărie, cu ură :

— Nu !

Apoi rîse, deveni batjocoritor, încercînd s-o provoace.

— Acum îmi pari mai frumoasă ! Viața de curtezană îți prieste. Te îngrași. Bagă de seamă... Poate cam mult !... Nu erai așa cînd te-am cunoscut. Poate că Rafa de ține prea mult culcată și patul îngrașă... bagă de seamă !

Luă un scaun și se așeză.

— Să stăm puțin de vorbă.

Ea tăcea. Tăcerea ei îl exaspera, deși încerca să continue pe un ton batjocoritor.

— Mi-amintesc de o zi de martie, cînd ai venit la mine acasă pentru prima oară. Eu dormeam. Pe vremea aceea erai abia o copilă. Acum... trebuie să părăsesc casa aceea. Toți mă învinuiesc că te-am vîndut... Asta înseamnă că tu vei avea o casă mai frumoasă și mai bogată decît a mea, căci Rafa risipește cu mărinimie. Numai dacă nu te-ai îngrășa prea mult... lui Rafa nu-i prea plac femeile grase. Îmi mai amintesc de un cuib pe care ni l-am făcut împreună, pe malul unui lac. Dar a fost o singură noapte și tu poate nu-ți mai amintești.

O privea, o întreba, o intimida o privire sinistră.

— Povestește-mi ceva din viața ta ! Nu mai ai glas ?

Loretta îl întrebă cu un accent hotărît :

— De ce-ai venit ?

El o fixă o clipă cu ochi fulgerători :

— Treceam pe aici și am vrut să-ți fac o vizită.

— De ce-ai venit ? îl întrebă ea încă odată cu glas sec.

— Ah !... credeai că n-ai să mă mai vezi ? Te-ai consolat repede !

Pe chipul ei ca și pe al fratelui se zugrăvi trecător o expresie răutăcioasă și încăpățînată.

— Nu ți-am făcut nici un rău, spuse ea cu duritate.

— Tu ?

— Nici un rău repetă ea, mai iritată.

El se ridică deodată, vru s-o prindă.

— Nu mă atinge ! Porunci ea, apărîndu-se cu amîndouă mîinile. Dacă m-ai fi vrut eram a ta ! Ai fi putut să faci din mine tot ce ai fi vrut. Nu uita asta ?

— Ce spui ? murmură el, surprins de aceste cuvinte, parcă lovit de adevăr.

— Cînd eram „o copilă", cum îmi spuneai tu, cînd am venit pentru prima oară la tine în casă și după aceea mereu pînă în ziua în care ai fugit, puteai să faci din mine ce voiai. Eu nu m-aș fi căit, nici nu m-aș fi plîns vreodată.

Apoi ea făcu o pauză, iar el tăcu uimit.

— Dar acum, ce vrei de la mine ? adăugă Loretta.

— Ce vreau ? O mică lămurire, un lucru de nimic ; de ce ești amanta lui Rafa ?

Ea își întoarse ochii în altă parte.

— Răspunde !

— Nu știu.

— Din dragoste !

— Nu !

— Pentru bani !

— Nici măcar...

— Te-a violat ?

— Nu !

— Atunci ?

— Nu știu, nu știu și gata... făcu ea enervată. De ce mă chinuiești ?

— Răspunde-mi : îl iubeai ? îl iubești ?

— Ți-am spus că nu și știi bine.

Ea ghici că poate să scape cu aceste cuvinte și repetă :

— Nici înainte, nici acum nu-l iubesc.

Un fel de amețeală trecu prin ochii celui care o fixa ; un zîmbet îi lumină fața.

— Atunci de ce-ai făcut asta ?

— N-şa putea să-ţi spun, mărturisi Lora. A fost o nebunie, o clipă de uşurinţă, o întîmplare neprevăzută... Am făcut-o, aşa, într-o zi, fără să pot să-ţi spun de ce. Poate pentru că tu m-ai chinuit prea mult, poate pentru că am comis greşeala de a-ţi urca scările... nu ştiu, nu ştiu !

Acum nu-i mai era frică de el, îi vorbea aproape cu gingăşie.

— Şi eu ? murmură fratele.

— Tu ?

— Da, Lora : eu, care te-am iubit cu atîta grijă, eu, care am fugit deznădăjduit ca să nu-ţi fac rău ?

Ea ezită puţin apoi spuse :

— Tu nu m-ai vrut... n-ai vrut nici cînd am plîns, deci...

În înspăimîntătoarea simplitate a acestor cuvinte ea adunase întreaga logică a iubirii ei, pentru care dragostea cea mai nebunească nu fusese în realitate decît o curiozitate. Ea nu putea să meargă mai departe ; povestea întregului ei păcat sfîrşea în aceste cîteva cuvinte : „Tu nu m-ai vrut, deci...“

El îşi pleca ochii, apoi începu să bată cu degetele în masa de răchită care se clătina.

— Deci, făcu el cu amărăciune şi dispreţ — aveai pur şi simplu nevoie ca cineva să te culce cu spatele pe perne, ca cineva să te facă în sfîrşit să gemi de plăcere. Nu conta cine ar fi fost acela. Eu te-am chinuit... ai spus chinuit ?... Bine, fie ! Dar oricum, ţi-ai ales un om bogat care să-ţi îndulcească chinurile ; ai vrut în schimb o rochie, o bijuterie, o casă, care la urmă să fie a ta... iată, toate acestea le ai !

— Am vrut, lămuri ea, o viaţă diferită de cea pe care o duceam ; nimic altceva. Poate că m-am înşelat.

El o fixă cu îndoială apoi întrebă :

— De ce eşti singură astă seară ?

— Rămîn singură de multe ori, răspunse ea.

Tăcură. O linişte lungă stăpîni tulburarea lor. El aşteptă ca ea să vorbească, ea îl aştepta pe el. Se cercetau atenţi, căutînd să citească în inima celuilalt.

— Deci, răspunse el într-un tîrziu — nu mai ai nimic să-mi spui ?

— Ba da, multe... dar mi-e frică de tine.

— Ai dreptate, spuse fratele. Am ajuns într-o stare cumplită, insuportabilă, totuși te ascult dacă ai să-mi spui ceva, și te ascult cu bunătate căci eu sînt același, ți-o repet : același.

Și puse în aceste ultime cuvinte, un accent suav ca o mîngîiere.

— Șezi, adăugă el, vino lîngă mine.

— Nu, spuse ea hotărît, asta nu.

— Ți-e teamă ?

Nu răspunse ; dar în refuzul ei se ghicea o nelinişte, un sentiment asemănător parcă unui dezgust, care o înăbușea.

În pragul sălii apăru chipul Lazzarei cu aerul că e gata s-o apere.

El se întoarse spre ea cu o mișcare repede :

— Ce vrei ? rosti el aspru.

Fata nu răspunse ; ochii ei uimiți treceau de la unul la altul ca pentru a ghici.

Dar Loretta îi spuse :

— Nu te teme Lazzara. Urcă-te în odaia ta și dormi liniștită. Fratele meu va pleca numaidecît.

— Fratele dumneavoastră, doamnă ? rosti fata fără să-și creadă ochilor și se retrase tăcută, cu pași înceți în întuneric.

După o lungă tăcere, Arrigo spuse :

— Nu voi pleca. Am venit să te văd pentru ultima oară și n-am să plec așa de curînd.

— Am crezut că n-ai să rămîi prea mult în casa asta.

— Același lucru gîndeam despre tine. Dar firește m-am înșelat.

Ea nu dădu nici nu răspuns. În schimb, după o tăcere, îl întrebă :

— Atunci ce vrei ?

— Mai întîi să te ascult. Aveai să-mi spui multe lucruri... deci vorbește, sincer, cum obișnuiai altădată, cînd nu-ți inspiram groază.

Ea își frîngea degetele și părea că-și caută în adînc o frază ca s-o rostească.

— Un singur lucru vroiam să-ți spun, Rigo, spuse ea în sfîrșit. Trebuie să uiți și tu pentru totdeauna timpul trecut și să mă ierți dacă ți-am făcut rău, fără să fiu vinovată.

Pe chipul lui trecu un fior, culoarea morții.

— Și tu, și tu, repetă el mașinal, cu o mișcare abia vizibilă a buzelor. Apoi adăugă : asta înseamnă, că în ce te privește, ai uitat.

Ea nu răspunse la început, apoi îi fu aproape milă de durerea lui.

— N-am uitat. Dar în fiecare zi încerc să zmulg din mine ceea ce nu trebuia să fie. Eu am murit pentru toți ; pentru toți cei cărora le-am făcut un mare rău.

O privi cu o privire rătăcită căutînd parcă pe chipul ei un semn cît de mic care să-i îngăduie să nu creadă în cuvintele ei reci.

Dar văzu că ea este neclintită, hotărîtă, aproape dușmănoasă.

Se ridică în picioare, se apropie de ea, se aplecă :

— Ascultă, am alergat din loc în loc ca să mă vindec ; am suferit tot ceea ce un om poate să sufere, și m-am întors ca să te văd numai ca să te văd. Am fost acasă la tata. M-au dat afară ca pe un cîine. Am fost printre cei care mă considerau prieteni, și toți mi-au întors spatele ; ba mă și învinuiesc că te-am vîndut. Dar pentru asta nu-ți fac nici o vină. Dar dacă am înțeles bine în clipa aceasta în care o imensă ruină se înalță în jurul meu, tu, care ești cauza, nu găsești pentru a mă ajuta decît un sfat : „Trebuie să uiți". Spune-mi așa e ?

Ea tăcu, dădu din umeri confuză ca și cum ar fi înțeles pentru prima oară gravitatea greșelilor ei.

— Așa e ? Răspunde ! porunci el strîngîndu-i mîna.

— Nu, Rigo nu, nu, bolborosi ea rătăcită.

Ochii se umplură de lacrimi ca ai unei copile amenințate de pedeapsă.

— Lora, mi-ai spus că nu-l iubești pe Rafa, că nu-i aparții din dragoste. Spune-mi e adevărat ?

— Da, e adevărat.

— Mi-ai spus chiar că poate te-ai înșelat alegîndu-ți acest drum, e adevărat ?

— Da, e adevărat.

— Ei bine ascultă, pasiunea mea pentru tine, întrece orice. Mii de remușcări mă zbuciumă, dar acum nu mă mai tem nici de remușcări. Sînt ruinat, dar asta nu mă mai înspăimîntă. Nu tot astfel pasiunea mea blestemată. Dragostea pentru tine, n-o mai pot învinge !

Acum era atît de aproape, că o înfioră, și se ghemui într-un colț, se strînse atît, parcă ar fi vrut să mărească spațiul care-i despărțea. Cuvintele lui, răsuflarea lui, pasiunea lui copleșitoare, chipul lui schimbat și teama că ar putea să fie atinsă, sărutată, posedată, o îngrozeau, o dezgustau mai mult decît frica însăși, mai mult decît mila.

Dar el, continuă :

— Dacă ai vrea, dacă mi-ai spune un singur cuvînt, aș putea să uit toată nenorocirea acestor zile. Dacă vrei, simt în mine puterea de a reîncepe încă o dată viața, și departe de aici, de toate aceste mizerii, simt că aș putea să fac orice pentru tine. În clipa aceasta înțeleg că am fost nebun cînd mi-a fost frică de păcatul nostru. Oamenii sînt lași în fața fericirii lor. Dar acum, vezi, m-am întors și te mai iubesc, și dacă vrei îngenunchez și-ți cer iertarea ; te pot lua în brațe așa cum ești, ca să te duc departe, prin noapte, departe de aici, departe de toți, acolo unde nimeni în lume nu poate vreodată să afle adăpostul dragostei noastre.

Și acum, în beția rătăcirii, în amețeala visului retrăit, voia s-o cuprindă în brațe și să-și apropie gura rece de buzele ei fierbinți, pe cînd ea, deodată, scoase un strigăt înăbușit, și înainte s-o atingă îi scăpă cu o mișcare agilă.

Gîfîind, cu părul în dezordine, neștiind cum să se apere de grozăvia violenței lui, se dădu înapoi pînă aproape de marginea scării, ca să-și deschidă drum spre grădină.

El își dădu cu pumnii în tîmple, ca pentru a se trezi. Apoi o privi mut, atent, neclintit.

După o pauză, de acolo de unde era, îi vorbi tare :

— Atunci o mărturisire, una singură : Nu mă mai iubești ?

Ea tăcea.

— Îți inspir oroare ? Mă urăști ?... cînd te sărut, strigi ?

Punea în aceste cuvinte o pauză aspră, scurtă ca un suspin.

— Mă lași să-mi port crucea singur ? Singur pentru totdeauna ?

Ea stătea neclintită în capul scării, ca o statuie.

— Răspunde-mi ! răspunde-mi ! Vreau să aud ultimul cuvînt... din gura ta ! Nu mă mai iubești.

Deodată se așeză pe prima treaptă a scării izbucnind în lacrimi.

Atunci, ieșit din minți, Arrigo se duse și o cuprinse în brațe și ca să nu poată să strige îi astupă gura cu putere, cu toată mîna.

Ea vru să se desprindă, încercă să-l muște, să strige, dar nu putu. Deodată greutatea pe care o purta în brațe deveni grea, ca trupul unui mort.

Cu prada în brațe, trecu printre razele lunii, și ajuns în mijlocul primei camere, cercetă cu ochii, căutînd o canapea pe care s-o culce.

O puse jos pe canapea și îngenunche. Își privi mîna care sîngera, mușcată de dinții ei mărunți ; apoi își duse mîna la inimă, la frunte, pentru a se recunoaște pe sine însuși.

— Acum, spuse el acelei care nu-l auzea, acum te voi ucide.

Scoase din buzunar o armă, dar o puse la loc îngrozit.

I se păru că aude un zgomot, cînd departe cînd mai aproape : un zgomot asurzitor ca al unor oameni care ar fi venit să-l oprească de la crimă. Ascultă. Nu putea să deosebească bine dacă aceste zgomote erau în creierul lui sau afară.

Îl năpădi o sudoare rece ; dureri ascuțite ca niște lame îi sfîșiau carnea. Pe gura ei frumoasă se vedea o urmă de sînge. Își apropie urechea să audă dacă respiră, dar bătăile inimii lui întreceau acea ușoară respirație.

— Acum, spuse încă odată, acum te voi ucide.

Degetele lui convulsive se încleștară pe metalul rece al revolverului.

S-o atingă doar punînd țeava subțire la tîmplă, fără zgomot... un pocnet, și atît.. .ceva ca o adiere a sufletului, o bătaie, o privire în ochii pierduți, puțină spumă în colțurile buzelor, o dîră roșie... greutatea unui braț care cade... apoi nimic.

El își rosti în gînd, odată cu răsuflarea această scurtă întrebare : — Și apoi ?

Iată : imensa zădărnicie a vieții îi apăru în față și chiar a morții, dacă s-ar fi sinucis. Da, să se sinucidă, dar înainte să se satisfacă, să-și îngăduie o plăcere cît de neînsemnată, ca să-și încheie cu o posedare tulburătoare viața inutilă, pentru a nu duce cu el dorința nesatisfăcută...

Astfel încet, apoi cu teama săvîrșirii unui sacrilegiu, își vîrî degetele desfăcute în părul ei despletit ; dar încet, ca să n-o deștepte. Avu o bucurie atît de mare cufundîndu-și fața în părul ei încît respiră, sorbindu-i parfumul. Ea nu se deșteptă, leșinul era adînc. Îndrăzni să-i ia o mînă, și să-i cuprindă degetele în degetele lui, fără să le strîngă, cu grijă.

Alunecă cu buzele de-a lungul mîinilor, și cel care o iubise cu atîta disperare, care fugise de păcat cu atîta eroism, avu atunci ispita supremă de a o poseda înainte de a-i stinge viața. Voia să simtă amîndouă agoniile, agonia plăcerii și a morții ; voia s-o rănească în carnea ei vie, cu o putere diabolică, și posedînd-o s-o vadă cum își întoarce ochii, simțindu-se pătrunsă de spasmodica voluptate a morții.

Acum în adevăr o ura. Și tocmai pentru că o ura, îi plăcea să-i spună cele mai calde cuvinte de dragoste, cele mai dulci și lascive cuvinte, ca atunci cînd ea era pierdută în dorința de-ai aparține, și cînd fecioria ei nu era decît un fior aproape de păcat...

Îi spunea în șoaptă :

— Te știu : știu cum săruți cînd iubești, știu cum strîng genunchii tăi și cum strigi.. Îmi amintesc că așa adormită, îți petreceai nopțile în patul meu, lîngă mine. Acum îmi pun brațele tale goale în jurul gîtului, căci ai să mori astfel... nu ai decît un capot subțire pe tine...

aproape nimic, un văl și simt cît ești de caldă, cît ești de dulce... Dar de ce ești îmbrăcată ?... dezbracă-te... am să te dezbrac eu. Chiar și un văl e prea mult, ești atît de frumoasă ; moartea să te cuprindă goală. Acum te dezbrac pentru ultima oară, și în lumina lunei vei părea și mai albă...

Mîna îi alerga pe trupul ei plăpînd, o dezvelea încet, gustînd sorbitură cu sorbitură, plăcerea de a o vedea goală. Se opri brusc, cu ochii plini de spaimă, înaintea acelei goliciuni pe care îndrăznise s-o răpească. Înțelesul lucrurilor prezente îi revenea la vederea aceea miraculoasă și ispititoare, în timp ce, ca un ecou surd în adîncul ființei lui cineva îi striga : „Ucide-o ! ucide-o ! satură-te și ucide-o !"

Apoi din nou, zmulgîndu-se acelei vrăji, își aminti că e un ticălos, bîjbîind deasupra unei femei goale și fără apărare, deasupra femeii pe care nu trebuia s-o atingă : sora lui.

Și fu cuprins de o spaimă imensă la gîndul că acei ochi ar putea să se deschidă și să-l privească.

Noaptea, singurătatea, tăcerea, erau complicii lui, și totuși nu putea s-o atingă.

Și de ce să n-o poată atinge ? Cine deci îl îndemna s-o ucidă fără să se bucure de ea ?

„Un cuvînt... își aminti că ea spusese odată — ce-i un cuvînt ?" Iar demonul batjocoritor din el urla cu neîndurată cruzime : „Pîngărește-o și ucide-o !"

Atunci gura lui vinovată prinse sfîrcul unui sîn sorbindu-i parfumul amețitor. Sărutînd-o se simțea pătruns de o beție delirantă, ca și cum prin vinele lui n-ar mai fi curs sînge, ci foc.

Trupul ei pe pragul morții trebuia să fie în sfîrșit prada lui, nu mai știa cine e, nici prin ce chip, la marginea tragediei inevitabile, avea să cunoască începutul unei atît de mari fericiri.

O sărută îndelung, însetat, cu ură, cum se soarbe o otravă minunată Și-i păru că sub sărutările lui ea începe să se miște ; auzi un scîncet slab, care-i păru un suspin de dragoste.

Ea deschise ochii și-l privi. Poate nu-l văzu, dar îl privi.

Pătruns de groază, în timp ce ajungea pentru ultima oară pe marginea păcatului, voința îi slăbi în suflet, înfrîntă deodată. Și numaidecît pe chipul surorii leșinate, ca în oglinda unei ape fără fund, revăzu răsărind chipul tatălui care-și blestema copiii.

Livid se dădu înapoi în întuneric. Lanțul celor două brațe inerte se desfăcu, în timp ce de pe canapeaua unde ea stătea întinsă, umbra tatălui se ridică mai lămurită împotriva lui.

Și revăzu, pentru ultima oară, pe tatăl lui încărunțit, ridicîndu-se cu trufie ca să-și amenințe fiul care îndrăznise să calce legea.

Acum n-o mai vedea pe ea, ci numai umbra slabă ridicată împotriva pînguitorului, ca să-l alunge de lîngă ea, din casă, din oameni, din viață... coșmarul copleșea conștiința omului condamnat, nebunia latentă izbucnea în creierul lui dîndu-i groaza aceea nebună care cuprinde bestia în preajma unui pericol fără scăpare. Nebunia eliberatoare, îl copleșea în sfîrșit pe acest om mediocru.

Și fugind din fața umbrelor delirului, pieri în noaptea de vară.

. .

Departe, cîteva mile de Vila Ipalita, sub flăcările roșii ale zorilor de august, un grup de țărani cobora cîntînd pe povîrnișul dealului, fiecare ducînd pe umăr secera, în care soarele ce răsărea se reflecta în curcubeie.

Se duceau la seceriș. Dar ajungînd la capătul potecii, cel care mergea în capul rîndului se opri deodată.

— Doamne !... strigă el către ceilalți. Și cu chipul alb de spaimă rămase nehotărît pe loc.

— Ce e ? întrebară cei care rămăseseră în urmă, și se adunară lîngă el.

Acolo, pe marginea cîmpului de-a lungul cărării, zăcea un om nemișcat, chircit, cu fața la pămînt, scăldat în sînge. Un cîine mare cu pielea aspră, un cîine rătăcit, lingea cu lăcomie dîra de sînge de pe tîmpla lui rănită.

— Un mort... şopti cel care sta în capul lor. Şi ridicînd o piatră o azvîrli în cîinele cu ochii injectaţi ca ai unei hiene.

Animalul lovit scheună şi fugi.

— Curaj, spuse ţăranul, poate n-a murit încă.

Oamenii se apropiară. Văzut mai de aproape, chipul oribil îi îngheţă. Se plecară. Strîns în pumn bărbatul necunoscut ţinea micul mecanism rece care-i provocase moartea. În jurul tîmplei rănite un cheag de sînge negru ; un ochi închis, celălalt deschis, sticlos, aproape ieşit din orbită, ca ochiul unui om care ar fi murit în delir.

— Amin... murmură cel mai bătrîn dintre ţărani. Fie-i ţărîna uşoară.

Apoi unul dintre ei îşi desfăcu batista şi cu smerenie o întinse pe ochii stinşi ai mortului.

— Nu e de prin aceste locuri, spuse unul care culesese de pe cîmp o floare şi o pusese pe batistă.

— Şi nici din satele din apropiere ; trebuie să fi venit din oraş.

— Întotdeauna oraşul îi ucide...

— Sărmanul ! era poate unul dintre cei care spun că ştiu să se bucure de viaţă...

— Ce tînăr !

— Da, vreo treizeci de ani.

— Poate mai mult.

— Va trebui să-l îngropăm.

— Nu, răspunse cel mai bătrîn. — Mai întîi trebuie să-l vadă primarul.

Şi îşi continuară drumul în tăcere, cu fruntea plecată. Soarele se înălţa scăldînd zarea în reflexe sîngerii.

SFÎRŞIT

Prezenta ediţie reproduce într-o variantă modernizată şi pusă de acord cu normele ortografice actuale textul publicat de Editura „Cugetarea" în anul 1935, în traducerea lui J. Leonard.

Tehnoredactor : DOBROGEANU C-TIN

Dat la cules : 18.02.1992. Bun de tipar : 10.03.19.
Coli de tipar : 13.

Tiparul executat la ROMCART S.A.
Str. Grigore Alexandrescu, nr. 89—97
Sub comanda nr. 92.
Bucureşti — ROMÂNIA

1992

GUIDO DA VERONA (1881—1939) a scris acest roman într-o vreme în care plăcerile vieţii erau trăite intens, în care pasiunile începeau să se elibereze, şi într-o lume iubitoare de lux rafinat, de petreceri şi mai ales de dragoste. Guido da Verona s-a bucurat de mare succes în perioada interbelică, cînd romanele sale au fost traduse la noi.

Iată câteva spicuiri din presa timpului: **„Guido da Verona este unul dintre cei mai iubiţi şi citiţi scriitori italieni..." (Adevărul); „Un roman pe care îl citeşti cu pasiune." (Curentul); „Romanele lui Guido da Verona, scrise cu mult talent, au repurtat un extraordinar succes de librărie, cucerind admiraţia a sute de mii de cititori."** (Rampa); **„Romanul acesta, plin de romantism, este cu adevărat fermecător şi îl citeşti cu pasiune pînă la ultima filă."** (Dimineaţa). Într-adevăr scriitorul ştie să-şi atragă cititorii dornici de erotism, atît cît îi îngăduia epoca. Dar epoca în care a scris începuse să fie îngăduitoare... Mai ales în Italia, unde temperamentele erau mai vii.

lei 208
T.L. lei 2
TOTAL lei 210

ISBN 973-95180-0-1